

Kunigas Juozas Zdebskis

Menas gyventi

Pamokslų metmenys

II

NIHIL OBSTAT

*Sac. Vaclovas Aliulis MIC,
ad hoc deputatus
Vilnius, die 29 iulii 1997*

IMPRIMATUR

*† Audrys Juozas Bačkis
Archiepiscopus Vilnensis
Vilnius, die 22 decembris 1997
Nr. 1037*

Kunigas Juozas Zdebskis

Menas gyventi

Pamokslų metmenys

II knyga

LUMEN
leidykla

VILNIUS
1998

UDK 23/28
Zd-09

Parengė ir redagavo
Loreta Teresė Paulavičiūtė MICP
Viršelio dailininkė
Ingrida Umbrasaitė

ISBN 9986—410—35—5 (2 knyga)
ISBN 9986-410-32-0 (2 knygos) © Loreta Paulavičiūtė, 1998

PIRMŲJŲ KUNIGYSTĖS METŲ PAMOKSLAI

Ieškokime gyvenime teigiamybių

*Pirmasis pamokslas Seminarijoje
Kaunas, 1951 10 04*

Kai Jėzus, seserų Marijos ir Mortos prašomas, atvyko pas Lozorių, šis buvo jau palaidotas. Buvo praėję kelios dienos nuo jo mirties, ir daugelis Marijos ir Mortos artimųjų, žydų papročiu, buvo susirinkę paguosti seserų. Tarp jų buvo ir fariziejų. Kai atvyko Jėzus, niekam nė į galvą neatėjo, kad Jis Lozorių, jau ketvirtą dieną gulintį kape, galėtų prikelti iš numirusių. Net mirusiojo seserys nedrįso prašyti Viešpatį tokio didelio stebuklo.

Tačiau Jėzus liepia nuristi kapo akmenį. Truputį pasimeldžia, ir nuskamba Jo balsas: „*Lozoriau, išeišk iš kapo!*“ Minia sulaiko kvapą... - stebuklas! - pūvantis lavonas klauso Jėzaus žodžio: Lozorius keliasi vėl gyventi.

Jėzus žinojo, kad prie kapo bus daug fariziejų. Leisdamas Lozoriui gulėti kape net keletą dienų ir tik pasiskui jį prikeldamas, Jėzus norėjo parodyti savo dieviškąją galią. Juk kas gali pūvantį lavoną grąžinti gyvenimui?! Galima įsivaizduoti išpūdį, kurį padarė miniai Lozorius prikėlimas. Kaip pasakoja evangelistas Jonas, „*daugelis žydų, kurie buvo atėję pas Mariją ir matė, ką Jėzus padarė, įtikėjo Jį*“ (Jn 11, 45).

Ar bereikėjo dar aiškesnio Jėzaus dievystės įrodymo?! Argi galėjo likti dar bent viena kieta širdis, kuri ir po tokio stebuklo būtų galėjusi netikėti Jėzaus? Tačiau...

Nors daugelis tai mačiusių žydų įtikėjo, bet aukštieji kunigai ir fariziejai sušaukė teismo tarybą ir svarstė: „*Ką darysime? Šitas žmogus daro daug stebuklų*“. Ir nutarė, kad būtų geriau, jei vienas žmogus mirtų už tautą, o ne visa tauta žūtų. Nuo tos dienos jie ieškojo preteksto, kaip Jį nužudyti. Taigi nors fariziejai pripažino, kad Jėzus daro daug stebuklų, bet jie viso to sten-gėsi nematyti. Jų nepaveikė net toks didelis stebuklas kaip Lozoriaus prikėlimas. Jie nedarė iš to išvadų, atkakliai ieškojo, kaip Jėzuje rasti ką nors bloga, sugauti Jį bent vienu žodžiu klystant - tam fariziejai nepralei-do nė vienos progos.

Kas gi juos vertė nepastebėti viso to, ką Jėzus kal-bėjo ir darė, nematyti tiesos? Kas gi uždegė juos tokia neapykanta Jėzui? - Fariziejiška puikybė! Fariziejiškas „aš“! Nes Jėzus nuolat vis prikišdavo blogus dar-bus, reikalavo taisyti gyvenimą. Jėzus nepataikavo jų fariziejiškam išdidumui. Jie buvo užsispyrę žmonės, atkakliai laikėsi savo nuomonės, nesistengė ieškoti tie-sos atviromis akimis, bijodami, kad ji gali būti priešin-ga jų pažiūroms. Jie gyvenime, kituose žmonėse ieško-jo neigiamybių - štai kodėl jie ryžosi nužudyti Jėzų ir nepajėgė įžvelgti, kad Jis - Mesijas.

Ne toks žmogus buvo nusidėjėlė Marija. Jos gyveni-mas, tiesa, nesiderino su Jėzaus mokslu, tačiau ji pri-klausė prie tokių, kurie į gyvenimą žiūri atviromis aki-mis, kurie nėra atkakliai įsikibę į savo nuomonę, bet nori rasti tiesą, kad ir kur ji būtų. Nusidėjėlės Marijos žmogiškasis „aš“ nebuvo kliūtis pripažinti Jėzaus die-viškus darbus ir pamatyti savo gyvenimo klaidingu-mą, todėl ir Jėzuje ji greit pažino Dievą ir į Jį palinko visa savo širdimi, nors ir reikėjo dėl to iš pagrindų pertvarkyti savo gyvenimą.

Reikia tiesiog stebėtis, kaip didžiai įvertino Jėzus tokią nusidėjėlės Marijos laikyseną. Nors ji ir labai

daug buvo nusidėjusi, bet Jėzus jos nepasmerkė. Kodėl? - Jėzus įžiūrėjo jos atvirumą tiesai, pamatė jos ne vien nuodėmes, bet ir geruosius bruožus. Tuo tarpu fariziejai buvo linkę matyti tik jos nuodėmes, tik blogi ir visai nesistengė įvertinti jos nuoširdaus gaileščio, kai ji ašaromis vilgė Jėzaus kojas, jie nenorėjo giliau įsijausti į tos didžiosios nusidėjėlės vidų ir pamatyti, kas ten dedasi. Mat jie atkakliai visur ieškojo blogio.

Jei Išganytojas su ja būtų elgęsis panašiai kaip fariziejai, jei nebūtų pasakęs, kad jai daug nuodėmių atleidžiama, nes ji labai pamilo, tikriausiai toji gėrio kibirkštelė joje, tas noras ištaisyti savo gyvenimą būtų užgesęs ir šiandieną neturėtume šventosios atgailautojos Marijos. Jei Jėzus gailestingu žvilgsniu nebūtų į ją tuomet atsigręžęs, šiandien jos vardas nebūtų minimas visur, kur tik skelbiama šventojo Evangelija.

Tikriausiai ir fariziejuose Jėzus norėjo matyti gerų ypatybių, deja, jų nebuvo. Jėzus barė fariziejus, nes nepataikaudavo blogiui.

Taigi, broliai, paklauskime save tiesiai ir atvirai, kuriai žmonių grupei mes priklausome: ar ieškome gyvenime, kituose žmonėse ir gerųjų ypatybių, ar gal elgiamės kaip ano meto fariziejai - tematome vien blogi savo aplinkoje, tuose žmonėse, su kuriais bendraujame, visame gyvenime? Ar, užuot padėję įsiliepsnoti kituose žmonėse šioms gėrio kibirkštelėms, kurios gal vos vos rusena, savo farizejišku elgesiu neužgniauziame jų visiškai?

Broliai, pagalvokime, ar mūsų išlepintasis „aš“ neverčia mūsų manyti, kad esame visokio tobulumo idealas, ar tas perdėtas savęs vertinimas neverčia mūsų nematyti kitų žmonių gerųjų ypatybių? Jei teisingai vertintume žmones ir visą gyvenimą, kaip kad Jėzus teisingai įvertino nusidėjėlę Mariją, daug padėtume žmonėms išskleisti gerąsias savo ypatybes, nusikratyti

pesimizmo, sušvelninti tarpusavio santykius. Savo elgesiu su nusidėjėle Jėzus ir mus pamokė, ir kartu toks Jo elgesys iš nusidėjėlės padarė šventąją.

Ieškojimas gyvenime teigiamybių - ar tai nėra artimo meilė?..

Kančios vertė

Kaunas, 1953 m. kovas

Visą Kryžiaus kelią Jėzus tylėjo. Šventasis Raštas mini, kad Jis prakalbėjo nešdamas kryžių tik vieną kartą - tada, kai sutiko būrį moterų, kurios, pamačiusios Jėzų taip baisiai sumuštą, vedamą į mirtį, ėmė verkti Jo. Tikriausiai jos buvo girdėjusios apie Jėzaus geradarybes, mačiusios Jo stebuklus. O gal ne vienai iš jų ar iš jų artimųjų Jėzus buvo gražinęs sveikatą...

Gražinti sveikatą - koks tai didelis dalykas! Viską žmogus atiduotų, kad tik galėtų atitolinti tą baisų žodį „mirtis”...

Ir štai pasklinda gandas po apylinkę: Jėzus, didis Izraelio pranašas, keliauja po šalį. Sako, Jis nuostabiai kalba, kaip nė vienas rabis lig šiol dar nėra kalbėjęs. Jis išvaduosiąs Izraelį iš romėnų! Sako, kad Jis gydąs ligonius, net prikelias mirusius!

- Ligonius? - sužiba vilties kibirkštėlė. - O jeigu... jeigu pagydytų ir mane...

Ir kviečia Jėzų su šventa baime, su klausimu akyse ir širdyje į namus, kur yra ligonis. Vieni patys pas Jį eina, kitus atneša pas Jį. Ir Jėzus gražina jiems sveikatą. Gražina tą didžiausią turtą - gyvenimą.

Koks dėkingumas Jėzui subanguoja! - Jėzus teikėsi ateiti pas mane, visų užmirštą, ligos sunaikintą, ir - pagydė! Koks Jis geras! Niekas ligi šiol taip nedarė, kaip Jis, niekas taip nekalbėjo. Tikrai, didis pranašas kilo tarp mūsų!

Bėgo dienos, savaitės. Vis nauji gandai ėjo apie Jį iš Betanijos, Najino, Jeruzalės. - Tikrai Jis žadėtasis Mesijas. Jis išvaduos Izraelį iš romėnų valdžios!

Paskutinės dienos prieš šventes. Paskutiniai pasirengimai. Sako, ir Jėzus per Velykas būsiąs Jeruzalėje. Kiekvienas, o ypač tie, kurie patyrė iš Jėzaus tiek meilės, nori Jį pamatyti. Per šventes čia susirinks visa tauta. Gal Jį skelbs karaliumi?..

Tačiau... Jėzų tautos vyresnieji suėmė ir pasmerkė prikalti prie kryžiaus... - Nejaugi tai tiesa?

Kas nori pats įsitikinti, eina arčiau teismo rūmų, kad galėtų ką nors pats pamatyti. Ėjo ir būrelis moterų, iš kurių gal ne viena buvo patyrusi Jo geradarybių, Jo meilės.

Gatvės posūkis. Štai! Jį veda į mirties vietą! Su kryžiumi ant pečių, visas kruvinas... Ašaros nesulaukiamai veržiasi iš moterų akių. Baisi procesija artėja. Jėzus pamato verkiančias moteris.

Jėzus neguodė verkiančių, neliepė joms neverkti. Jis tik nenorėjo, kad jų ašaros būtų tuščios, be nuopelno pas dangiškąjį Tėvą.

- *Jeruzalės dukterys, ne manęs verkit, bet savęs ir savo vaikų...*

Tais žodžiais Jėzus Jeruzalės moterims, o kartu ir visų laikų verkiantiesiems nurodė, kur link turime kreipti savo ašaras, savo skausmą.

Jeruzalės moterys verkė Jėzaus - joms buvo gaila matyti Jį taip baisiai pažemintą ir kenčiantį. Bet jos nepagalvojo, kad Jėzų taip baisiai kankina jų pačių ir jų vaikų nuodėmės, kad nuodėmė yra tikroji Jėzaus kančios priežastis. Jis kenčia todėl, kad visišku savęs pažeminimu, suniekinimu norėjo atlyginti aukščiausiam Teisingumui už mūsų visų netvarkingą gyvenimą, nesutinkamą su Viešpaties norais ieškojimą vien savęs, sau malonumų.

Ir kiekvienam iš mūsų Jėzus nori pasakyti, kur turime kreipti savo gyvenimą, kokia intencija turime aukoti Viešpačiui savo kančias ir liūdesio dienas žemėje: už brolių nuodėmes, ypač už savo tautos, kad Velykų Ryto džiaugsmo amžinojoje Tėviškoje galėtų dalyvauti kuo gausesnis brolių seserų būrys. Jei nesutiksime su Jėzaus kvietimu padėti Jam didžiajame darbe - gelbėti sielas, jei nesutiksime to, ką Viešpats mums leidžia išgyventi, aukoti kitų laimei, kuri niekada nesibaigs - ką mes iš to laimėsime?

Praeis kiek laiko. Vietoj mūsų gyvens kiti. Ir tą akimirką, kuri mūsų gyvenime būna tik kartą, mes pamatysime daugelį pažįstamų ir nepažįstamų veidų, kančios iškreiptų. Lyg susitarę, jie atsigręš į mus kaltinamu žvilgsniu:

- Žinoma, tu save šiaip taip išgelbėjai. Tu darei tik tai, kas įsakyta, kad išvengtum sunkios nuodėmės. Bet jei tada, kai Viešpats siuntė anas skausmo ir liūdesio dienas, užuot keikęs gyvenimą, būtum visa tai aukojęs už mūsų nuodėmes, mes dabar būtume amžinai laimingi...

Bet ne! Taip nebus. Juk, Viešpatie, mes visa, ką Tu mums leidi čia, žemėje, išgyventi, mielai skiriame per Mergelės Marijos rankas tomis intencijomis, kuriomis Ji nori, kad išsipildytų didysis Tavo Širdies noras: kad būtų kuo daugiau tų, kurie dalyvaus Velykų Ryto džiaugsmo Tėvo namuose, kai Tavo akivaizdoje susirinks visos tautos. Mes pamatysime daug pažįstamų ir nepažįstamų veidų, kurie spindės laime ir dėkos mums per amžius... Tad kokia didelė brangenybė, kokia didelė Viešpaties dovana ne tik kiekvienas džiaugsmas, bet ir kiekvienas skausmas, jeigu už tai mes galime didinti brolių ir amžinąją, ir laikiną laimę, taip pat didinti Tavo, Viešpatie, garbę.

Gerasis Mokytojai, kuriems Tu suteiki malonę aukotis dėl kitų, tie visi turės prisipažinti, kad su jais dali-

jiesi savo dieviškąją laimę, kuria Tu per amžius džiugini savo išrinktuosius. Ir tai toji laimė — laimė jausti, kad dėl mano kančios, Viešpatie, kitiems suteiki malonę išverti darant gera, kartu jiems pajusti savo laimę jau ir čia, žemėje. Toji laimė Tavo išrinktiesiems, savo kančia dalyvaujantiems atpirkimo darbe, būna juo didesnė, juo daugiau jiems žemėje leidi kentėti, labiau aukotis...

Ko Viešpats nori iš mūsų

Šiluva, 1953 07 12

Visi pažįstame tą nuotaiką, kai gūdžią vasaros dieną horizonte pasirodo tamsūs debesų kalnai, kurie uždengia saulę, ir padangėje ima kryžiuotis žaibai, sudrebina žemę griausmas: kaip tada veidai surimtėja, nutyla juokas.

Kodėl? - Kadangi tada nė vienas nėra garantuotas, kad žaibas savo mirtį nešančiu smūgiu nepalies kurio nors gyvybės ar nepavers į pelenus namų ir viso, kas juose yra.

Panašų rūpestį dėl savo gyvybės (tik jau ne dėl laikino, bet amžinojo gyvenimo) turėtų sukelti šios dienos Evangelijos žodžiai: „*Ne visi, kurie sako: Viešpatie, Viešpatie! įeis į Dievo karalystę*”. Tuo Išganytojas tarsis sušunka „Dėmesio!” tiems, kurie, tiesa, save laiko krikščionimis, tačiau tik dėl to, kad yra krikštyti, kad ateina sekmadienį į bažnyčią ir čia, Aukščiausiojo akivaizdoje, pusvalandį lūpomis šnabžda „*Tėve mūsų*”, „*Sveika, Marija*”, o mintyse klajoja kažkur kitur ar net prasnaužia. Tuo ir baigiasi jų krikščioniškumas. Parėję iš bažnyčios, jie pasideda šventadieninius drabužius, ir vėl prasideda įprastas gyvenimas, kupinas neteisynių, pataikavimo savo užgaidoms, žiaurumo artimui - gyvenimas be lašelio krikščioniškos dvasios, t.y. be meilės, be pasiaukojimo kitų reikalams.

Broliai, neklystame! Kristus ne tokių laukia sekėjų. „*Iš darbų pažinsite juos*“, - pasakė Jis. Palyginimais Išganytojas labai aiškiai pabrėžia, kad, jei norime vadintis Jo mokiniais, turime darbais tai įrodyti, o ne vien žodžiais.

Visi žinome Kristaus palyginimą, kurį užrašė evangelistas (*Lk 13, 6*). Vienas žmogus turėjo savo vynuogyne pasisodinęs figmedį. Ir štai medelis paaugo, laikas jau vaisius parodyti, bet veltui šeimininkas sklaido lapus jų ieškodamas. „Na, gal kitą metų“, - mano jis. Atėjo kiti metai - veltui. „Na, dar metus palauksiu“, - nusprendžia šeimininkas. Praėjo dar vieni metai. Kiti medžiai seniai jau vaisius veda, o šis - vis tuščias. Užsirūstino šeimininkas, pasišaukė tarną: „Nukirsk jį, - sako, - kam dar žemę alina!“

Argi tai kalbėdamas Kristus neturėjo galvoje mūsų visų - kurie, kaip tas figmedis, neduoda vaisių gerais darbais?!

Kokių gi darbų Viešpats nori iš mūsų? Tai mums visiems baisiai paaiškės Paskutinio teismo dieną, kai Viešpats ateis savo didybėje ir draug su Juo visi angelai. Visos tautos susirinks ties Juo, ir Jis atskirs juos vienus nuo kitų, kaip piemu atskiria avis nuo ožių. Tuos, kurie bus dešinėje, Jis pakvies į savo laimės karalystę ir čia pat jiems išskaičiuos, už kokius nuopelnus skiria jiems tokį begalinį atlyginimą: „*Aš buvau išalkęs, ir jūs mane pavalgydinote, buvau ištroškęs, ir mane pagirdėte, buvau keleivis, ir mane priglaudėte, buvau nuogas - mane apengėte, ligonis - mane aplankėte, kalinys - atėjote pas mane*“ (*Mt 25, 35-36*).

Tuomet teisieji klaus: „*Viešpatie, kada gi mes Tave matėme alkaną, trokštantį, keleivį ir tarnavome Tau?*“ Ir atsakys Viešpats: „*Kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių - man padarėte*“ (*Mt 25, 37-40*).

Štai visa paslaptis - atsakymas mums, kokių darbų Išganytojas nori iš mūsų: artimo meilės darbų. Ne veltui šv. Paulius kartą šaukė: „*Jei kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis, jei turėčiau stebuklų darymo galią, o neturėčiau meilės - aš būčiau niekas*” (1 Kor 13, 1). Bet meilės ne vien žodžiais, o darbais. Štai ko iš mūsų Išganytojas reikalauja: jautrumo kitų reikalams, dėl to atsižadant sau vieno kito malonumo.

Jėzus pirmas čia parodė mums pavyzdį. Jo visas gyvenimas - nuo Betliejaus lopšio ligi Kalvarijos kryžiaus - kas gi kita buvo, jei ne auka mūsų labui, jei ne atsižadėjimas sau daug ko, kad tik mes būtume laimingi? - Be šito veltui mes šauktume: „*Viešpatie, Viešpatie!*” Be šito tuščias mūsų tikėjimas - tušti būtų pamokslų žodžiai, jei jų nelydėtų darbai.

Juo daugiau mes kitų labui sau ko nors atsisakysime, juo laimingesni mes patys jausimės jau ir čia, žemėje gyvendami. Ir čia yra tikroji krikščionybė - ne pusvalandžio sekmadienį bažnyčioje, bet tokia, kuri apima visą mūsų gyvenimą, kiekvieną jo akimirką, nuo pirmos ligi dvidešimt ketvirtos valandos. Tokios nori iš mūsų Kristus. Tiktai čia yra ir gyvenimo laimė, kurios mes visi taip ieškome.

Šv. Teresėlės dvasinė kūdikystė*

Šiluva, 1953 07 18

Šv. Teresėlė atrado naują kelią pas Jėzų - tai jos „*mažasis kelelis*”. Kai jos paskelbimo šventąja byloje buvo pareikštas priekaištas, kad jos gyvenime nėra nieko ypatingo, Šventasis Tėvas Pijus X atsakė: jos paprastumas - tai ir esąs didžiausias jos ypatingumas. Iš tikro ne veltui ji vadinama „*mažąja Teresėle*”.

* Plg. „Žvaigždė”. 1939. Nr. 5.

Kaip puikiai ji pagavo visus kūdikiškumo bruožus! Juk vaikystei būdinga mažumas, paprastumas, pasitikėjimas, neturtingumas, meilė.

1) *Kokie mažučiai* esame Aukščiausiojo Dievo akivaizdoje! Be Dievo gailestingumo, be Jo palaikymo negalėtume net egzistuoti, būti. Šv. Teresėlė ir ragina, kad pasidarytume maži Viešpaties akivaizdoje - pasidarytume Jam nuoširdžiai atsidavę kūdikiai. Bet ne vergai. Sūnus juk nėra vergas. Šventoji sako: „*Mano silpnumas yra mano stiprybė. Kadangi buvau visai maža, Jėzus pasilenkė prie manęs ir pamokė savo meilės paslapties. Manyje viską darė Jėzus, o aš be to, kad buvau maža ir silpna, nieko neveikiau*”. (Ji sakė, kad jei sulauktų ir 80 metų, vis tiek būtų tokia pat maža kaip šiandien.)

2) Kūdikystei būdinga *pasitikėjimas*: „*Mano Jėzau, aš Tavimi pasitikiu. Aš žinau: kad ir koks būtų mano reikalas, Tu manęs niekada neapvili*”.

3) Dar vienas kūdikystės bruožas yra *neturtingumas*. Viskas, ką kūdikis turi, yra jo tėvų. Tačiau kaip tik dėl to, kad jis yra kūdikis, jis turtingas tuo pačiu turtingumu, kaip ir jo tėvai. Ir mes Dievo akivaizdoje, jei tik žvelgiame į save žvilgsniu, netemdomu mūsų žmogiškos puikybės, matome, kad visa, kas esame ir ką turime, yra Viešpaties dovana. Visai laisvai Jis tas dovanas galėjo duoti kitam, o ne man. Šv. Teresėlė prisipažino Jėzui: „*Aš nieko neturiu: Tu būk mano turta*”. O Švenčiausiajai Mergelei ji sakė: „*Viską, ką man Jėzus davė, Jis gali pasiimti atgal*”. - Šventoji pasiryžusi įvykdyti kiekvieną kad ir mažiausią Jėzaus norą.

Tikrai, pasitikėjimas Jėzaus meile, Jo gerumu yra vienintelė išeitis iš tikus ir didžiausiems nepasisekimams, jei tik visa padarome, ko, mūsų nuomone, Jėzus nori iš mūsų - o visa, ko mes negalime, paliekame Jam sutvarkyti.

4) Taip pat kūdikystės bruožas yra *meilė*. Šv. Tere-sėlė sakė: „*Aš noriu mylėti Jėzų taip, kaip Jis dar niekada nebuvo mylimas. - Aš negaliu kitaip Tau, Jė-zau, parodyti savo meilės, kaip berdama aukos gėles*”. Berti aukos gėles - juk tai ir yra su šypsena priimti iš Viešpaties rankų viską, ką Jis siunčia: „*Mano Jėzau, aš dėl Tavęs pakėsiu šį nemalonumą - už tuos, kurie mano širdžiai brangūs... Aš mielai apsiimu kentėti, kad tik jie būtų laimingi. Taip pat už tuos, už kuriuos Tu, Jėzau, nori, kad aukočiausi*”.

Išganytojas verkia Jeruzalės

Šiluva, 1953 07 26

Turbūt daug kas yra matęs paveikslą: Kristus verkia Jeruzalės. Vaizduojama naktis. Matyt, Jėzus tą naktį ilgai kalbėjosi su dangiškuoju Tėvu, kaip kad Jis dažnai darydavo. Jo žvilgsnis nejučiom nukrypo į slėnį, kur blausioje mėnulio šviesoje paskendęs miegojo miestas - garsioji Jeruzalė. Jėzus, žvelgdamas nuo kalno, matė gražius rūmus, šventyklą, bet savo dievišku, visa permatančių žvilgsniu matė ir tuos, kurie miegojo ten, tų rūmų viduje: vyriausiuosius kunigus, veidmainius fariziejus, visą žydų tautą. Viešpaties akyse sužibo ašaros... Jėzus verkė - Jis, kuris neverkė, kai Jam buvo skaitomas mirties nuosprendis, kuris neverkė, kai minia šaukė: „*Šalin, prie kryžiaus Jį!*” - Tai buvo žmogaus, bet kartu ir Dievo ašaros - Dievo, kuris tiek daug ašarų buvo nušluostęs, kuris Najino našlei buvo pasakęs: „*Neverk, tavo sūnus bus gyvas*”. - Dabar Jis verkė, žiūrėdamas į miegantį miestą.

Išganytojas verkė Jeruzalės. Į klausimą „kodėl?” atsako šios dienos Evangelijos žodžiai: „*Išvydęs miestą, Jėzus verkė jo ir sakė: 'O kad tu šiandien suprastum, kas tau atneša ramybę! - Tu sulauksi dienų, kai tavo*

priešai /... / apguls iš visų pusių /... / ir nepaliks tavyje akmens ant akmens, nes tu nepažinai savo aplankymo meto...” (Lk 19, 41.44).

Jeruzalės apakimas buvo pirmoji priežastis, dėl kurios verkė Išganytojas. Iš tikrųjų, kiek kartų Jis buvo prabilęs į Jeruzalės gyventojus, kiek kartų rodęs didžiausią meilę, kiek stebuklą padaręs jų akivaizdoje! Tačiau vyriausieji kunigai ir žydų didžiūnai pasistengė viso to nematyti ir negirdėti...

Brangieji, pažvelkime į save ir susimąstykime. Ar kartais Išganytojas, žiūrėdamas į mus iš altoriaus namelio, negalėtų panašiai nusiskūsti ir mumis, kaip kad skundėsi kitados Jeruzalės apakimu: „*O kad jūs šiandien suprastumėte, kas jums šiuo metu atneša ramybę!..*” kartais Išganytojas ir mums negalėtų pasakyti šios liūdnos tiesos, kaip kitados Jeruzalei: „*Kiek kartų aš norėjau surinkti jus, kaip višta surenka viščiukus po savo sparnu, bet jūs nenorėjote...*” Taigi būkime atidūs Viešpaties balsui, pamatykime Jo meilę mums, kad kartais, prisipildžius Jo kantrybės saikui, nekristų ir mums panaši Viešpaties ištarmė, kaip kitados Jeruzalei: „*Iš jūsų miestų ir kaimų neliks akmens ant akmens, nes jūs nepažinote savo aplankymo meto*”.

Viešpats į mus kalba daugeliu atvejų. Pavyzdžiui, kiek kartų mummyse kyla vidinis noras ką nors gera padaryti - argi tai ne Viešpaties balsas? Kiek kartų Viešpats prakalba per kitus žmones, įspėdamas ar paragindamas pamokslų žodžiais, per mūsų pačių sąžinės balsą, net per įvairius gyvenimo įvykius, nelaimes ir panašiai.

Atviromis akimis žvelkime į gyvenimą ir pamatykime Viešpaties meilę, kuri kiekviename žingsnyje mus supa, pamoko, paguodžia ar įspėja, o kartais ir pabaudžia, jei esame verti.

Švenčiausios Jėzaus Širdies garbinimas

Šiluva, 1953 08 01

Širdis yra vienas iš tų kūno organų, kurie daugiausiai pajunta mūsų vidaus išgyvenimus, nuotaikas. Pavyzdžiui, kai labai išsigąstame, širdis pradeda tankiau plakti, o kai esame laimingi, džiaugiamės - širdis irgi jautriai atliepia į šią mūsų būseną. Gal dėl to jautrumo vidaus išgyvenimams širdis jau nuo senų laikų yra laikoma jausmų, ypač meilės, simboliu, ženklu.

Šis nusiteikimas yra perėjęs ir į mūsų religinį gyvenimą. Jau daug šimtmečių, kai Katalikų Bažnyčioje yra garbinama Švč. Jėzaus Širdis. Nereikia manyti, kad čia stabmeldiškai garbinama Jėzaus žmogiškojo kūno širdis, - tuo pamaldumu yra garbinamas pats Viešpats - Jo begalinė meilė mums. Tai tarsi nuoširdus dėkingumo išreiškimas Jėzui už mums rodomą begalinę meilę. Šis pamaldumas yra didelė Dievo dovana, didelė malonių versmė mums visiems - visai Bažnyčiai ir visai žmonijai.

Negalima sakyti, kad Švč. Jėzaus Širdies garbinimas būtų buvęs nežinomas pirmaisiais amžiais. Tačiau, atrodo, ši savo malonių šaltinį Viešpats laikė kaip tik tiems laikams, kai Jo meilė bus taip labai žmonių niekinama. XVII amžiuje Prancūzijoje ėmė įsigalėti vadinamoji jansenizmo erezija, kuri ypač pabrėžė, kad Dievas yra vien tik griežtas žiaurus Teisėjas, kuris verčia prieš Jį drebėti.

Kaip tik šiuo metu Išganytojas apsireiškia šv. *Marijai Margaritai Aliakok (Alacoque)*, kuriai parodo, leidžia suprasti begalinę savo Širdies meilę žmonijai, pareiškia norą, kad žmonija labiau atkreiptų dėmesį į Jo Švč. Širdies meilę. Išganytojas šv. Marijai Margaritai Aliakok apreiškė savo norą, kad žmonės, net ištiesos šeimos pasiaukotų Jo Švč. Širdžiai, kad pirmieji

mėnesių penktadieniai būtų paskirti Švč. Širdies garbei ir kad žmonės tą dieną priimtų šv. Komuniją kaip atlyginimą Švč. Širdžiai dėl paniekinimo, nesupratimo Jo didžiosios meilės, taip pat dėl tų įžeidimų, kuriuos patiria Jėzaus Širdis Švenčiausiąjame altoriaus Sakramente.

Nuostabių dalykų Išganytojas apreiškė per šv. Mariją Margaritą tiems, kurie pasiaukoja Švč. Jėzaus Širdžiai ir garbina Ją. Pirmasis apreiškimas šv. Marijai Margaritai buvo 1673 m. Paré le Monjaliao vienuolyne Prancūzijoje. Toliau per keletą regėjimų Išganytojas pažadėjo, kad suteiks gausią palaimą tiems namams, kuriuose Švč. Širdies paveikslas bus pagarbiai laikomas ir kur bus garbinama Jo Švč. Širdis. Jis pažadėjo išlieti gausią palaimą visiems jų sumanymams ir darbams, ramybę ir gražų sugyvenimą šeimose, atsivertimo malonę nutolusiems nuo Dievo šeimos nariams, jei kiti nariai už juos aukosis ir juos paaukos Švč. Širdžiai. Taip pat Jėzus pažadėjo suraminimą kentėjimuose.

Ir dar vieną nuostabų dalyką Išganytojas pasakė šv. Marijai Margaritai. - Kas iš eilės per devynis pirmuosius mėnesio penktadienius priims šv. Komuniją, siekdamas pagarbinti Jėzaus Širdį ir atlyginti Jai dėl įžeidimų, - tas nemirs sunkioje nuodėmėje - nemirs tokioje sielos būsenoje, kad galėtų patekti į pragarą. Svarbu bent pradžioje (pradedant devynis penktadienius) padaryti intenciją pagarbinti Švč. Širdį ir atlyginti jai, taip pat sužadinti norą pelnyti šią Viešpaties pažadėtą malonę. Kas jau yra atlikęs šią praktiką - devynis pirmuosius penktadienius - tenenutraukia ir toliau. Juk šiaip, kai niekas neprimena, gal būna sunku prisiversti eiti Komunijos ir išpažinties, o kai susidarys įprotis - savaime bus aišku, kad atėjo naujas mėnuo ir reikia eiti išpažinties. Švč. Širdis tikrai gausiai atlygins tiems, kurie praktikuos šį pamaldumą.

Dar keletas žodžių apie pasiaukojimą Švč. Jėzaus Širdžiai. - Paprastai šeimos nariai (arba vienas asmuo, jei pasiaukojimą daro vienas) pasirenka kurią žymesnę dieną, pavyzdžiui, tėvo ar motinos vardadienį, Pirmosios komunijos dieną ir panašiai. Paskui prieš Jėzaus Širdies paveikslą skaito pasiaukojimo aktą - maldą (kuri paprastai būna platesnėse maldaknygėse) ir taip paveda Išganytojui save, savo kūną ir sielą, savo šeimą, visus jos narius - gyvus ir mirusius, taip pat ir nutolusius nuo Išganytojo savo nedoru gyvenimu. Pavedama Išganytojui visi šeimos ar pavienių jos narių reikalai - tarsi atiduodama Jam namų raktai, idant Jėzus visur galėtų įeiti ir viską taip sutvarkyti, kad būtų kuo daugiausia Dievui garbės ir kuo daugiau naudos amžinajam gyvenimui. Jei reikėtų, pavyzdžiui, atsisteisti už savo ar kitų nuodėmės, Išganytojas gali kartais leisti ir skaudžių dalykų. Tačiau nereikia bijoti: Viešpats yra galingas ir iš didžiausių nelaimių išgauti nuostabių dalykų ir džiaugsmo. Juk Jis šv. Marijai Margaritai Aliakok yra pažadėjęs ypatingu būdu gyventi tokiose šeimose ir ypatingai jomis rūpintis.

Jėzui ši pasiaukojimą bus daug mieliau priimti, jei aukosime per Švč. Mergelės Marijos rankas - jei prašysime, kad Ji tarpininkautų, kad Ji mus atvestų prie savo dieviškojo Sūnaus Širdies.

Gyvenimo faktai rodo, kad Išganytojas gausiai atlygina tiems, kurie pasiaukoja Švč. Jėzaus Širdžiai. Ten tuoj pajuntama Jėzaus meilės šiluma: tikėjimas pasidaro gyvesnis, į šeimas grįžta džiaugsmas, nes ten, kur Jėzus įsiviešpatauja, nuodėmės nyksta. Pasitaiko net, kad netikinčioje šeimoje vienam asmeniui slaptai pasiaukojus Jėzaus Širdžiai, netikėtai atsiverčia ir kiti.

Taigi pamatykime šias aukso kasyklas - Jėzaus Širdį - ir naudokimės gausiomis jos dovanomis.

Jėzaus meilė

Šiluva, 1953 08 09

Mums aišku, kokie turi būti mūsų santykiai ir elgesys savo šeimoje - su tėvais, vaikais; jei esame tarnyboje - su vyresniaisiais ir t.t. Kitaip yra, kai kas iš mūsų aplinkoje gyvenančių žmonių kur nors iškeliauja ir mes kasdien jų negalime matyti. Sakoma, kas iš akių, tas ir iš širdies. Taigi tada kaip tik kyla pavojus užmiršti tuos asmenis, kurie mums buvo tokie brangūs - artimieji, draugai, - net užmiršti savo pareigas jiems.

Kažkuo panašūs ir mūsų santykiai su Kristumi, gyvenančiu tarp mūsų Švenčiausiąjame Sakramente. Mums taip pat gresia pavojus užmiršti, nekreipti dėmesio į tas pareigas, kurias mes privalome Jėzui, gyvenančiam tarp mūsų. Taip yra todėl, kad Išganytojas gyvena tarp mūsų nematomas. Mums gresia pavojus ateiti į bažnyčią ir elgtis taip, tarsi čia nieko nebūtų, o savo kasdieniame gyvenime elgtis taip, tarsi Išganytojas visai negyventų tarp mūsų ir tarsi Jis mūsų visai nemylėtų. Nemylima meilė...

O kuo Jėzus parodo mums savo meilę? Štai faktai - pasvarstykite juos ir pamatysime, kokia yra didelė Viešpaties meilė.

1) Minties sparnais nuskriskime porą tūkstančių metrų atgal, kai mirties bausmė didiesiems nusikaltėliams dar buvo vykdoma nukryžiovimu. Štai vaizdas. - Keliu grūdasi smalsuolių minia. O jų vidury - nusikaltėlis, vedamas į mirties vietą. Kaip paprastai, pats nusikaltėlis nešasi ir savo mirties įrankį - kryžių. Tuo pačiu keliu priešais artėja kita eiseną. Čia su būriu palydovų joja krašto valdovo sūnus. Eisenos suartėja. Ir štai įvyksta nepaprastas, neįtikimas dalykas. - Karalaitis nusimeta savo auksu žerintį apsiaustą, šoka nuo arklio, ima iš nusikaltėlio kryžių ir eina vietoj jo

atlikti bausmės. Veltui minios stebėjimasis, veltui atkalbinėjimai. Gal tai buvo jo draugas? - Ne. Tai paprastas nusikaltėlis, daug kartų pažeidęs karalystės įstatymus. Karalaitis prikalamas ir miršta ant kryžiaus, paskutinį savo žvilgsnį nukreipdamas į tikrąjį nusikaltėlį.

Grižkime iš vaizduotės pasaulio į realybę. - Kas tasai kilnus jaunuolis, kuris mirė vietoj nusikaltėlio? Mums jau aišku - tai mūsų Viešpats Jėzus Kristus, tai Jis - Meilės Kalinys. O tas nusikaltėlis, už kurį Jis numirė - tai aš, tai tu - mes visi.

Veltui verstume istorijos lapus, ieškodami tokio pavyzdžio. Retas kuris už draugą numiršta. Bet mirti už priešą - ne, žmogiškai meilei tai nesuvokiama... Istorija rodo mums vieną vienintelį tokį pavyzdį - tai mūsų Išganytojo meilė. Ir tai tikrai buvo. Čia yra ne tikėjimas, bet žinojimas. Tai sako istorijos mokslas, ir mes tai žinome taip tikrai, kaip ir kitus istorijos įvykius. Argi ne didelė mūsų Viešpaties meilė?!

2) Tačiau tai dar ne viskas. Juk žinome, kad meilė ribų neturi - ji niekada nesako „gana“. Iš tikrųjų ką gi dar daugiau Viešpats galėjo dėl mūsų padaryti? - Štai ką: *Jis atidavė mums pats save*, pasislėpė baltoje mažytėje Ostijoje, kad taptų mūsų sielų maistu. Jis nepastatė prie savęs jokios sargybos - paslėpė čia visą savo didybę, visiškai pasitikėdamas savo kunigų ir mūsų visų meile. Jis čia tarsi visiškai bejėgis - perkūnais nenutrenkia tų, kurie drįsta Jį šventvagiškai priimti. Jis čia būna daug kartų įžeidinėjamas. Daug kartų net tie, kurie čia pas Jį ateina, neprataria Jam nė vieno malonaus ir draugiško žodžio. Visa tai Išganytojas patenčia, kad tik tie, kurie Jo ilgisi, galėtų visada čia Jį rasti, kad Jis galėtų susijungti su jais į neišreiškiamo artumo vienybę Komunijoje, kad galėtų ateiti pas juos su visa savo dievyste ir žmogyste ir paskui eiti su jais

į jų namus, darbo vietas ir savo buvimu bei pagalba padaryti juos laimingus dabar ir per visus milijardus amžinybės metų.

Koks geras mūsų Dievas dar ir dėl to, kad Jis čia yra nematomas! Tikrai nedrįstume čia stovėti - juo labiau artintis prie Jo, jei bent vieną akimirką išvystume Jį visoje garbėje ir didybėje - tokį, koks Jis pasirodys Pasakutinio teismo valandą. Šv. Marijai Margaritai Alia-kok kartą Viešpats leido pajusti Dievo didybę: ji sakė, kad nėra nieko baisesnio, nieko sunkesnio, kaip, turint nors ir mažiausią nuodėmę, stovėti prieš Dievo veidą...

Taigi, brangieji, iš tikrųjų mūsų *Dievas yra Meilė*. Ir koks mūsų aklumas, širdžių kietumas, jei nematome viso to, ką Jis mums yra padaręs, jei tai nesukelia nė truputėlio dėkingumo ir meilės!.. O Jis nori iš mūsų taip nedaug - tik tiek, kad nedarytume nieko, kas neleidžia mums būti tikrai laimingiems, t.y. kad nieko nedarytume, kas priešinasi Kūrėjo nustatytai pasaulio tvarkai, kuri išreiškta gamtos dėsniais, žmogaus prigimtimi, mūsų sąžine.

Meilė ilgisi artumos. Mylinti širdis kenčia, kai ji viena. Ir Išganytojas nori, kad mes visi kuo dažniausiai priimtume Jį Komunijoje - taip dažnai, kaip tik galima, net kasdien. O tam reikia dviejų dalykų: neturėti sunkios nuodėmės ir turėti intenciją patikti Viešpačiui, vykdyti Jo Širdies norą, taip pat norą naudotis priemone, vaistu, gydančiu mūsų blogus polinkius, sielos žaizdas. Taip išaiškino Apaštalų Sostas 1905 m. gruodžio 16 d. dekretu, tuo atmesdamas visas eretiškas pažiūras į dažną Komuniją. Tačiau niekas tene-drįsta artintis Komunijos, norėdamas tuo pasirodyti žmonių akyse!

Išganytojas prie savo Puotos stalo kviečia visus, o ypač vaikus ir jaunimą. Taip pat vyrus - čia mūsų jėga. Tėvai ir motinos, įpratinkite į tai mūsų jaunąją

kartą, nes tikrai galima pasakyti, kad prieš jų nekaltų širdžių maldą Viešpaties teisingumas tampa bejėgis.

Kristus ir žemės gėrybės

Šiluva, 1953 08 30

Iš šios dienos Evangelijos galima pasidaryti labai keistą išvadą. Būtent, įsižiūrėję į lauko lelijas, kaip jos nei verpia, nei audžia, o puikiausios pasipuošusios, taip pat į dangaus sparnuočius, kurie nei sėja, nei pjauna, nei į kluonus krauna, o yra sotūs, - atrodytų, ir mes galime rankas sudėję nieko nedirbti ir laukti, kada mums viskas iš dangaus nukris, nes, kaip sako šios dienos Evangelija, mūsų dangiškasis Tėvas žino, kad viso to mums reikia.

Tačiau Viešpats čia kitą mintį turėjo. Jis gerai pažįsta mūsų širdžių polinkį į turtą ir kitokius gyvenimo malonumus. Jis žino, kad mums yra pavojus: toje vietoje, kurią mūsų gyvenime turi užimti Dievas, laikyti turtą, malonumus. Todėl Jis ir įspėjo mus, kad „*niekas negali dviem šeimininkams tarnauti*“ (Mt 6, 24): arba vieną mylės ir neapkės kito, arba atvirkščiai. Taigi negalime kartu tarnauti Dievui ir Mamonai, kitaip sakant, turtams, gyvenimo smagumams.

Turbūt dėl šitų žodžių neramu pasidaro: nejaugi Viešpats mums draudžia džiaugtis gyvenimo laime? Nejaugi mūsų Dievas, kuris yra pati Meilė, kurio visas veikimas yra meilė mums, - nejaugi Jis uždraustų džiaugtis tuo, kas mums malonu?

Žinoma, ne. Viešpats tiktai norėjo mus pamokyti, kaip turime naudotis visu tuo, į ką taip linksta mūsų širdys, kad tikrai jaustumėmės laimingi dangiškojo Tėvo kūdikiai, elgdamiesi pagal Jo Valią, kad kartais, nemokšišškai naudodamiesi tuo, ką Viešpats mums žemėje duoda, patys nesugriautume savo laimės.

Gyvenimas mums duoda daug pavyzdžių, kaip žmonės sugriauna savo laimę, kai žemiškų gėrybių siekia ir jomis naudojasi ne taip, kaip Viešpaties yra nustatyta. Viduramžių rašytojas Liutbertas Nogertas savo raštuose pasakoja apie vieno turtuolio mirtį. Viena neturtinga moteris jam buvo skolinga pinigų, kuriuos grąžino turtuoliui jau gulinčiam mirties patale. Tačiau šykštuolis pareikalavo grąžinti ir nuošimčius už tą laiką, kuri pinigai buvo paskolinti. Veltui vargšė prašė dovanoti. Kai ir tie pinigai buvo atnešti, pasirodė, kad dar trūksta vienos monetos. „Grąžink!“ - sušvogždė jau silpstančiu balsu gobšuoelis. Kai vargšė ir tą paskutinę monetą atnešė, turtuolį rado jau mirties agonijoje. Stingstančia nuo mirties šalčio ranka nelaimingasis griebė pinigą ir, matyt, jau nebe visą sąmonę turėdamas įsidėjo į burną, nurijo ir tą akimirką numirė. - Štai koku maistu pasistiprinęs iškeliavo į amžinybę stoti Aukščiausiojo Teisėjo akivaizdoje ir prašyti Jo gailestingumo...

Taip. Turtai ir kiti dalykai, į kuriuos taip linksta mūsų širdis, tik tada gali mums duoti laimės, jei visu tuo naudojamės taip, kaip Kūrėjas yra nustatęs. Jei ne - mus baudžia sąžinė, mūsų prigimtis. Juk kiek kartų gal per daug aistringai, gal net nuodėmingai siekiame sau naudos, o kai pasiekiame - ar neateina tada mintis: „Ir tai jau viskas?!“ Ypač visu kartumu iškyla tas nusivylimas mirties valandą. Taip ir Romos imperatorius Cezaris, kai savo imperiją išplėtė beveik aplink visą Viduržemio jūrą, kai naudojosi garbe, turtais, pagaliau nusivylęs pasakė tuos pačius žodžius: „*Ar tai jau viskas?*“ Aleksandras Didysis, užėmęs daugybę šalių ir sužinojęs, kad yra dar ir kitų kraštų, apsiverkė, kad ne visas pasaulis jam priklauso.

Kad ir mums taip neįvyktų, klausykime, ką Viešpats sako: „*Nebūkite bailiai susirūpinę, ką valgysit ir ką gersit*“. Vadinas, rūpinkimės žemiškąja geroje nor-

maliai, ne perdėtai. Padarykime visa, ką galime patys, ir tada būkime ramūs, nes, kaip sako šios dienos Evangelija, dangiškasis Tėvas žino, kad viso to mums reikia. Naudokimės žemiškomis gėrybėmis taip, tarsi jų neturėtume, nepririšdami prie jų savo širdies ir nepadarydami jų savo dievaičiais. Su dėkingumu prisiminkime, kad visa tai Viešpaties nuosavybė, kad iš Jo visa esame gavę, ir būkime pasirengę visa tai vėl palikti, jei Viešpaties išmintis pamatytų, kad mums taip bus naudingiau.

Šv. Pranciškus sako: „*Kai buvome maži, statėme namelius iš skiedrų ar smėlio, o kai juos kas išardydavo - verkdavome. Dabar iš to juokiamės. Netrukus pamatysime, kad viskas, kuo ir suaugę žmonės didžiuojasi ir ką brangina, yra niekis*”.

Žinoma, tai tiesa. Tačiau čia vėl galima kelti klausimą: ar Kristus niekina žemišką gerovę? - Tikrai ne! Turime aiškų Kristaus įsakymą - ne patarimą, bet įsakymą! - siekti pažangos. Sis įsakymas saisto visus be išimties. Kadangi žmogus sudėtas iš kūno ir sielos ir šios abi dalys sudaro glaudžią vienvę, todėl nesąmonė būtų manyti ir kalbėti, kad Kristus liepia būti tobuliems tik dvasios srityje, tik Dievo ir artimo meilėje, o žemiškų gėrybių srityje galima pasilikti tokioje būklėje, kaip kad žmonės gyveno prieš kelis tūkstančius metų. Jau vien dėl to, kad esame Kristaus sekėjai, turime pritarti visokiai pažangai, siekti dvasinės ir materialinės kultūros. Jau vien dėl to, kad esame katalikai, turime stengtis išsimokslinti, taip pat dėti visas pastangas išmoksinti savo vaikus, tvarkingai gyventi ir t.t.

Taigi Kristus aiškiai stoja už visokią pažangą ir įsako to siekti savo sekėjams, įsako visiems žmonėms. O kas kitaip galvotų, tai reikštų, kad krikščionybę supranta ne taip, kaip ją suprato Kristus.

Kodėl Viešpats kartais neišklauso

Šiluva, 1953 09 27

Jėzus kartą, būdamas Kafarnaume, apsistojo vienuose namuose. Žmonių, kurie norėjo Jį pamatyti ir išgirsti, buvo tiek daug, kad jie nebetilpo viduje: dalis buvo susigrūdę lauke prie durų. Ir štai pas Jėzų, tą garsųjį stebukladarį, atneša ligonį, kuris buvo paralyžiuotas. Kadangi jis pats negalėjo eiti, jį nešė keturi vyrai su visu guoliu.

Evangelija nepasakoja, kas buvo tie keturi geradariai. Gal tai buvo nelaimingojo broliai, o gal šiaip draugai, kurie jį labai mylėjo. Tai mums šiuo momentu ir nesvarbu. - Bet atkreipkime dėmesį štai į ką: koks nuostabus buvo jų pasitikėjimas Viešpačiu! Kaip jie stengėsi prinešti ligonį prie Jėzaus! Kaip tvirtai jie tikėjo, kad Jėzus tikrai pagydys jį!

Tačiau veltui jie stengėsi pro minią įsigrūsti į vidų. - Ką daryti? Ir jie sugalvojo keistą dalyką (šį įvykį kiek plačiau negu šv. Matas nupasakoja šv. Morkus savo evangelijoje). - Štai ką jie padaro: užlipa ant stogo. (Reikia turėti galvoje, kad Palestinoje stogai yra plokšti, taigi ant jų galima vaikščioti.) Taigi jie užlipa ant stogo, padaro jame skylę maždaug ties ta vieta, kur jau-tė, kad sėdi Jėzus, ir pro tą skylę virvėmis nuleidžia nelaimingąjį prie Išganytojo kojų. Nereikėjo ligoniui sakyti, kam jį čia atnešė, nereikėjo ir Jėzui bei viduje esantiems klausti, ko nori - viskas buvo savaime aišku. Jėzus tarė: „*Pasitikėk, sūnau, tau nuodėmės atleidžiamos*“ (Mk 2, 5).

Tikrai, ligonis ir tie, kurie jį čia atnešė, tiesiog vaikiškai pasitikėjo Išganytojo gerumu. Ir ne veltui. Tas, kurį prieš valandėlę čia atnešė bejėgį, visų didžiausiam nustebimui, iš čia išėjo sveikas ir išeidamas pats išsinešė savo guolį.

Paklauskime save: ar mes, atsinešdami savo reikalų ir skausmo našlą pas Viešpatį, ateiname su tokiu pasitikėjimu, tokia ištverme maldoje, kaip tie Kafarnaumo vyrai? Ar nebūna taip, kad tą akimirką, kai mums rodosi, kad likome neišklausyti ir dėl to įsitikinę, kad nėra Dievo, - ar neužkertame patys kelio Viešpaties malonei į savo sielas?

Yra trys priežastys, trys kliūtys, dėl kurių Viešpats mūsų maldų kartais neišklauso.

1) Kartais taip būna, kad mes *prašome ne to, kas mums yra naudinga*. Juk kiek kartų mums ir patiems Viešpats leidžia pamatyti, kaip būtų buvę bloga, jei būtų buvę įvykdyti mūsų norai. Pavyzdžiui, žmogus, būtinu reikalu turėdamas kur nors vykti, ima ir pavėlina į laivą ar į traukinį, arba negauna bilieto. Jam taip besinervinant, bepykstant ant savęs ar kitų, ateina žinia, kad laivas, kuriuo turėjo plaukti, nuskendo arba kad įvyko traukinio katastrofa! Tikrai tokiu momentu pirmoji mintis ar nebūna padėka dieviškajai Apvaizdai?

Arba vėl. Ar galima sakyti, kad motina nemylė savo vaiko, jeigu neduoda jam peilio pažaisiti, nors tas ir verkdamas jo prašo?

Pagaliau, mintimis nuklydę į savo praeitį, tikriausiai kiekvienas galėtų prisiminti tokių akimirkų, kai pagalvojome: „Kaip gerai, kad aš ten ir ten nenuėjau, arba kad neįvyko tai, ko taip norėjau!“ Jei taip būna medžiaginiuose dalykuose, tai ką jau kalbėti apie dvasinius, apie sielos reikalus, kurie susiję su mūsų amžinąja laime. Juk kaip sunku numatyti tas įvairias progas ir pavojus, kurie gali mus suvilioti nuodėmei, išugdyti blogus įpročius ir pan. Tikrai negalima būtų sakyti, kad Dievas mus myli, jei, duodamas mums visa, ko mes pageidaujame, neapsaugotų nuo daugelio pagundų, daugelio nuodėmių.

Tačiau čia galima paklausti, kaip yra su Viešpaties pažadu: „*Prašykite ir gausite, belskite ir bus jums atidaryta*”? - Vis dėlto Viešpats nesulaužo savo pažado. Jis visada atsiliepia į gerą maldą, duodamas tai, ko mes pagal Jo pažinimą esame reikalingi. Jis visada mums duoda tai, ko mes ir patys prašytume Viešpatį, jei visa taip pažintume ir suprastume, kaip kad Jis visa pažįsta savo dieviškuoju žvilgsniu. Pavyzdžiui, visas Šilinių atlaidų Mišių intencijas, kurias žmonės aukojo, būtų galima sujungti į vieną: mažiau skausmo. Bet kaip nustebsime amžinybėje, kai pamatysime, kodėl Viešpats mums davė tą ar kitą skausmą! Tikrai, pagalvosime: jei būtume jau tada, žemėje gyvendami, taip visa žinoję, kaip Viešpats žino, tikrai ne kartą būtume prašę daugiau skausmo.

2) Taigi viena priežastis, kodėl Dievas neišklauso - kai prašome ne to, kas mums reikalinga. Antroji priežastis - kai *prašome neturėdami pasitikėjimo Viešpaties gerumu*. Pranašo Izaijo lūpomis Jis taip kalbėjo: „*Ar gali motina užmiršti savo vaiką, kad jo nepasigailėtų? Bet jei ir ji užmirštų, aš tačiau neužmiršiu tavęs*”. - Taigi, kai meldžiame be pasitikėjimo, tai Viešpatį laikome melagiu, netikime Jo žodžiais, kuriuos Jis ištarsu visa savo dieviškojo autoriteto jėga. Panašiai Viešpatį įžeidžiame ir tada, kai meldžiame be nuolankumo, kaip tas Evangelijoje minimas fariziejus, taip pat kai tariame maldos žodžius visai nekreipdami dėmesio, kas yra Tas, su kuriuo kalbame: kartais su kaimynu kalbėdami jam daugiau skiriam dėmesio, negu kalbėdami su mūsų Viešpačiu ir Kūrėju... Tačiau, jei išsiplaškome netyčia, nenusiminkime, - Viešpats žino mūsų silpnumą.

3) Trečioji priežastis, dėl kurios liekame neišklausyti, - kai *meldžiamės be ištvermės*. Kartais Viešpats neskuba išklausyti dėl to, kad mes, ilgai prašydami,

tarsi parengtume save tai malonei gauti. Juk paprastai dalyko, kuris labai pigiai mums atsieina, ką lengvai pasiekiamo, to ir nebranginame, lengvai galime jį vėl prarasti. - Ištveringa malda verčia mus rūpintis gyvesniais santykiais su Dievu. Juk neįmanoma ištveringai melstis be gyvo tikėjimo. Arba žmogus nataria, kad nėra Dievo ir liaujasi su Juo bendravęs, arba jo tikėjimas turi pasidaryti dar tvirtesnis.

Ištveringa malda yra palaikoma vilties, kad Viešpats ištikimai laikosi savo pažadų, ji gaivinama sūniškos meilės gerajam Tėvui. Ir juo karščiau meldžiamasi, juo didėja tikėjimas, viltis ir meilė, juo ryšiai su Dievu darosi gyvesni. Žmogui darosi vis aiškiau, kad Dievas turi savo veikimo laiką ir tikriausiai išklausys, kai tik žmogus pakankamai bus save parengęs priimti iš Viešpaties tai, ko prašo, ir vertai ta dovana pasinaudos.

Ypač jaunieji - vaikai tegul maldauja Viešpatį, kad permaldautų Jį dėl mūsų nuodėmių ir kad suteiktų Viešpats tai, ko labiausiai reikia mūsų laikams, mūsų gyvenimui. Prieš jų nekaltų širdžių maldą Viešpats neturi priemonių atsilaikyti.

Pašvenčiamoji malonė

Šiluva, 1953 10 04

Be abejo, Išganytojas pasakojimu apie puotą nori pavaizduoti tą laimę, į kurią mes esame kviečiami ateiti ir džiaugtis per visus milijardus amžinybės metų.

Pirmiausia į tą amžinybės puotą buvo pakviesta žydų tauta. Tačiau jie išdidžiai atsisakė ateiti. Jie vieną po kito žudė pranašus, kurie kvietė į dangiškąją puotą, pagaliau nužudė ir patį Kristų, išžudė ir Jo apaštalus. (Gyvenime dažnai taip būna, kad išrinktieji, mylimiausieji padaro daugiausia skausmo.)

Užsirūstino valdovas ir, kaip pasakoja Evangelija, tarė: „*Vestuvės, tiesa, surengtos, bet pakviestieji nebuvo verti. Todėl eikite į kryžkeles ir ką tik rasite, kvieskite į vestuves*” (Mt 22, 8-9). - Ir išsisklaidė Viešpaties mokiniai po visą žemę kviesti į Dangaus karalystę. Stabmeldžiai daug mieliau priėmė Viešpaties kvietimą nei išrinktoji žydų tauta.

Ir toliau pasakoja Evangelija: kai vestuvių menė buvo pilna sėdinčių prie stalo, įėjo valdovas ir pamatė ten žmogų, neapsivilkusį vestuvių drabužiu. Jis jam tarė: „*Bičiuli, kaip čia įėjai, neturėdamas vestuvių drabužio?*” Tas tylėjo. (Vadinasi, jis buvo kaltas. Tad teisingai valdovas paliepė išmesti jį laukan.)

Žinoma, ne medžiaginį drabužį Išganytojas turėjo galvoje tai kalbėdamas. Jis norėjo pasakyti, kad ne visi ir iš tų, kurie priklauso tikrajai Kristaus Bažnyčiai, galės džiaugtis amžinybės puotoje. O tas drabužis, be kurio negalima džiaugtis laiminga amžinybe, tai sielos būseną, kuri teologijoje vadinamas *pašvenčiamąja malone*. Tai toji sielos būseną, kada žmogus neturi sunkios nuodėmės arba ji per išpažintį atleista. Vadinasi, pašvenčiamosios malonės būsenoje esąs žmogus yra Dievui malonus, yra Jo draugas, Jo kūdikis, kuris sūniška meile myli savo dangiškąjį Tėvą. Tokioje sieloje ypatingu būdu gyvena visa Švenčiausioji Trejybė. Šv. Paulius rašė: „*Argi nežinote, kad jūs esate Dievo šventovė ir jumyse gyvena Dievo Dvasia?*” (1 Kor 3, 16). Ir Išganytojas yra kalbėjęs apaštalams: „*Kas mane myli, tas laikysis mano žodžio ir mano Tėvas jį mylės; mes pas jį ateisime ir apsigyvensime*” (Jn¹⁴, 23).

Žmogus, gyvenantis malonės būsenoje, yra dieviškosios prigimties dalininkas. Jam daug lengvesnė kova su nuodėme, su blogiu, kuris veržiasi į žmogų iš aplinkos, iš blogų pavyzdžių. Mat malonė tai ir yra toji

speciali Dievo pagalba žmogui jo kelyje į amžinosios laimės puotą.

Pašvenčiamoji malonė atgaunama Atgailos sakramentu, taip pat ir šalia Atgailos sakramento per tobulą gailestį, t.y. kai gailimasi už nuodėmes ne vien dėl to, kad užsitraukėme bausmę, bet ir dėl to, kad nuodėmė yra didelis nedėkingumas Viešpačiui, kuris mus be galo myli, kad nuodėmė yra paniekinimas Viešpaties meilės mums. To, kuris šitaip gailisi - kad ir šalia išpažinties, - Viešpats nebepasmerks amžinai kentėti pragare, nors šis būtų ir sunkiai nusidėjęs ir nespėjęs išpažinti savo nuodėmių.

Malonės laipsnis mumyse gali būti didesnis ar mažesnis. Dievas gali duoti vienam daugiau dovanų, kitam mažiau, tačiau Jis niekuomet nelieta mums skolingas. Jei mes stropiai panaudojame tą malonę, kurią jau esame gavę, jei nesipriešiname, nestatome kliūčių malonės veikimui mumyse, tai Viešpats vis daugiau teikia malonės ir tikrai iškelia mus į aukščiausias šventumo viršūnes. Malonę mumyse Viešpats didina ir dėl mūsų maldų, kai to prašome Viešpatį, taip pat kai vertai naudojames sakramentais.

Čia reikia pažymėti, kad sakramentai šalia bendrosios malonės, kuri mūsų sielą padaro patinkamą Dievui, teikia dar specialiųjų malonių. Pavyzdžiui, Santuokos sakramentas teikia pagalbą, kai reikia pakelti moterystės sunkumus; Kunigystės sakramentas duoda specialią malonę kunigui eiti savo pareigas ir panašiai.

Gali kilti klausimas, kaip čia būna, kad yra žmonių, kurie net kasdien maitinasi dangiškąja Duona - kasdien naudojasi Komunija, o visgi jų gyvenime nepastebime ypatingo veržlumo į Dievą, nematome ypatingos Dievo ir artimo meilės?

Reikia atsiminti, kad mes galime kasdien gauti dovanų, bet kasdien jas mesti atgal mūsų geradariui.

Kiekvieną kartą, kai nepaklausome gero patarimo iš šalies arba vidinio balso, raginančio mus viena ar kita proga gera daryti, kai neseiname geru pavyzdžiu, kai nekreipiame dėmesio į tas pamokas, kurių duoda įvairūs gyvenimo įvykiai, o ypač darydami lengvą nuodėmę, - kaskart priešinamės malonei, tai specialiai Dievo pagalbai mums, ir pasidarome neverti jos daugiau gauti. Dievas mūsų nepadaro malonės sandėliu: tik tada jos duoda neribotai, jei išnaudojame jau turimą.

Taip pat reikia turėti galvoje, kad malonės veikimą labai trukdo žmogaus prigimties trūkumai, gauti iš tėvų paveldėjimo keliu, sakysim, įvairūs polinkiai į kurią nors ydą, taip pat įgyti blogi įpročiai (pavyzdžiui, pykčio aistra arba įpratimas į nuodėmės šeštajam Dievo įsakymui). Tokiu atveju malonė, dažnas naudojimasis Komunija labai palengvina kovą su savo yda, tačiau žmogaus prigimties iš karto nepakeičia. Veltui žmogus melstųsi: „Dieve, pakeisk mane, atimk mano ydą“, jei pats nėra trupčio nedėtų valios pastangų save pataisyti.

Taigi panorėję priekaištauti Dievui dėl to, kad mums sunku kovoti su savimi, pagalvokime, ar dėl to nesame patys kalti, ar nesame užmiršę visų tų dovanų ir pagalbos, kurią Viešpats mums siūlo.

Atleiskime savo kaltininkams

Raseiniai, 1953 10 18

Kartą apaštalas Petras paklausė Viešpatį, kiek kartų reikia atleisti savo kaltininkams. Viešpats savo atsakymu leido suprasti, kad artimui reikia atleisti tiek kartų, kiek kartų tasai nuoširdžiai gailėsis ir prašys dovanoti. Vaizdingumo dėlei Viešpats papasakojo palyginimą.

Karalius norėjo atsiskaityti su savo tarnais. Ir štai atvedė pas jį vieną, kuris buvo skolingas dešimt tūks-

tančių talentų. Tai milžiniška pinigų suma, kurią galima palyginti su nedidelės valstybės metinėmis pajamomis. Tuo laiku Palestinoje apyvartoje buvo aukso talentas - talento aukso masė buvo maždaug 130 000 litų [prieškarinių] vertės. Taigi dešimt tūkstančių talentų skola buvo didesnė kaip milijardas litų. Tuo laiku apyvartoje buvo ir sidabro talentai. Tai būtų buvę apie 26 kg sidabro masė. (Vadinasi, ir sidabro talentais imant tai būtų buvusi suma apie 60 milijonų litų.) Tų laikų Palestinos darbininkas sidabro talentą uždirbdavo per 6000 darbo dienų.

Galima įsivaizduoti, kokioje padėtyje atsidūrė tas vargšas skolininkas. Karalius, matydamas, jog jis neturi iš ko atiduoti, liepė parduoti ne vien jo turtą (matyt, jo jau neužteko), bet ir žmoną, vaikus, jį patį ir taip sumokėti skolą. Nebežinodamas, ką daryti, galbūt ir vilties neturėdamas, skolininkas puolė valdovui po kojų ir tarė: „*Turėk man kantrybės! Aš viską tau atiduosiu*”. Pagailo valdovui jo būsimo vargo, kurį turės kentėti, jei bus parduotas, ir dovanojo skolą. Žinojo valdovas, kad atidėti mokėjimą neverta, nes vis tiek neturės iš ko atiduoti. Matyt, jis buvo kilniaširdis žmogus, kuris labiau vertino savo skolininko šeimos laimę, negu tą didelę pinigų sumą, kurią tas buvo jam skolingas.

Galima įsivaizduoti, su koku džiaugsmu ir dėkingumu skolininkas išėjo iš valdovo rūmų. Tai turėjo būti jam visam gyvenimui gailestingumo pamoka. Tačiau vos išėjęs jis sutiko vieną savo tarnybos draugą, kuris buvo jam skolingas 100 denarų. Palyginus su ta skola, kurią karalius jam buvo dovanojęs, tai buvo tik niekis: toji skola buvo 600 000 kartų mažesnė už tą, kurią jam dovanojo valdovas. Tačiau jis nutvėręs smaugė jį sakydamas: „Atiduok skolą!” O jo draugas, kaip ir jis anksčiau, meldė: „Turėk man kantrybės! Aš tau viską

atiduosiu!” Bet tas įmesdino draugą į kalėjimą, iki atiduos skolą.

Tai sužinojęs valdovas labai užsirūstino, liepė pašaukti savo skolininką ir jam tarė: „*Nedorasis tarne, visą aną skolą aš tau dovanojau, nes mane maldavai. Argi nereikėjo ir tau pasigailėti savo draugo, kaip aš pasigailėjau tavęs?*” Ir atidavė jį budeliams, iki grąžins visą skolą.

Papasakojęs šią parabolę, Viešpats pridūrė: „*Taip ir mano dangiškasis Tėvas padarys jums, jei kiekvienas iš tikros širdies neatleisite savo broliui*” (Mt 18, 35). — Juk ne pasaką Išganytojas papasakojo ir ne žemės valdovą pavaizdavo, bet norėjo duoti mums pavyzdį, kad amžinybėje patirsime gailestingumo tiek, kiek dabar esame gailestingi savo kaltininkams.

Tikrai, ir mums Viešpats yra be galo daug dovanojęs - juk tiek daug nuodėmių mums yra atleista. O atleisti kad ir mažiausią nuodėmę reiškia nepalyginamai daugiau dovanoti, negu anam Evangelijos skolininkui 10 000 talentų - didesnę kaip milijardas sumą! - Juk įžeidimo didumas pareina nuo įžeidžiamo asmens kilnumo. Bloga, kai mokinys mokinį įžeidžia. Kur kas didesnė blogybė, kai, pavyzdžiui, mokinys įžeidžia mokytoją, garbingą žmogų. O tegul pabando įžeisti, pavyzdžiui, švietimo ministrą! Tai kaip išmatuoti Viešpaties didybę ir kokiais žodžiais nusakyti Jo įžeidimo baisumą?! Kaip sako psalmė, „*kur Jis pažiūri, kalnai smilksta, jis leidžia balsą, ir dreba žemė...*”, tačiau Jo kūrinys drįsta spjauti į akis Jo didybei, Jo malonei, Jo gerumui, Jo begalinės išminties įstatymams. Ir taip ne kartą esame padarę mes visi. Ir visa tai Viešpats mums daug kartų yra atleidęs. Kiekvieną kartą, kai tik mes, prisiminę Jo gerumą, Jo meilę ir savo nedėkingumą, ištariame: „Atleiski, Viešpatie!”, nuo tos akimirkos Jis nebežiūri į mūsų nuodėmes, mūsų skolas.

Iš tikrųjų argi nebūtume panašūs į tą Evangelijoje aprašytą tarną, kuriam valdovas dovanojo skolą, jeigu gavę nuodėmių atleidimą ir išėję iš bažnyčios neatleistume savo kaltininkams? Tikrai tuomet ir mes taptume verti, kad Viešpats su mumis pasielgtų panašiai, kaip anas valdovas su savo tarnu, kuriam buvo dovanojęs skolą.

Kitoje Evangelijos vietoje Viešpats dar pabrėžia: „*Nes jei jūs atleisite žmonėms jų nusižengimus, tai ir jūsų dangiškasis Tėvas atleis jums. O jei neatleisite žmonėms, tai nė jūsų Tėvas neatleis jūsų nusižengimų*” (Mt 6, 14-15).

Taip pat kasdien kalbame „*Tėve mūsų*”: „*Ir atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams*”. Taigi jei mes neatleidžiame, tai tarsi prašome, kad ir Viešpats mums neatleistų. (Nereikia nusiiminti, jei labai įkyriai lenda keršto mintys: kol mes savo protu su jomis nesutinkame, su jomis kovojame, tol jos nėra nuodėmė.)

Taigi žinodami, kiek daug Viešpats yra mums dovanojęs, maloniu žvilgsniu atsigręžkime ir į tuos, su kuriais mums tenka gyventi. Nors jie specialiai mums rodytų neapykantą, elkimės su jais taip, kaip ir su kitais žmonėmis, nerodydami jiems savo neapykantos.

Jeruzalės ir pasaulio galas

Raseiniai, 1953 11 22

Išėjęs iš šventyklos, Jėzus ėjo toliau... - „*Mokytojau, tik pažvelk, kokie akmenys ir kokie pastatai!*”

Alyvų kalne: - „*Pasakyk mums, kada tai įvyks ir koks Tavo atėjimo ir pasaulio pabaigos ženklas?*”

Ir Jėzus papasakojo apaštalams pakaitomis apie Jeruzalės sugriovimą ir apie pasaulio galą. Ir visa tai, ką Viešpats pranašavo apie išrinktąjį miestą, kuris nužudė savo Dievą, tiksliai ligi smulkmenų įvyko.

Ar tai buvo Viešpaties kerštas? Ar galima sakyti, kad Viešpats žiauriai pasielgė? - Juk ant to paties Alyvų kalno, kur buvo svarbiausios romėnų stovyklos, Jėzus buvo verkęs: „*Jeruzale, Jeruzale, kiek kartų aš norėjau...*”

Broliai, argi tai šaukte nešaukia mums, kokia baisi yra nuodėmė, jei Viešpats, taip gailėdamasis Šventojo miesto, tokiam baisiam likimui atidavė Jeruzalę?!

Tai buvo seniai. Mes tų žmonių nepažįstame. Bet ta istorija ir mums nėra visai svetima. Kai Kristus kalbėjo apie tai, Jis minėjo ir visuotinį pasaulio teismą, kada pasirodys visų mūsų ir nuodėmės, ir geri darbai.

Ne šiaip sau Viešpats apie tai kalbėjo. Jis norėjo, kad per Jeruzalės likimą turėtų- progą pamatyti savo ateitį ir visi tie, kurie skęsta nuodėmių pelkėje ir nerodo pastangų iš jos išbristi. Juk Viešpats kalbėjo kartu ir apie pasaulio pabaigą - Paskutinį teismą, kai visi būsime teisingai įvertinti, kas iš tikrųjų buvome. - Pagaliau kiekvienam mirštant įvyks kiekvieno mūsų asmeninis teismas.

Bažnytiniam metams baigiantis, Bažnyčia kaip tik primena mums paskutinius dalykus, duoda progos apie tai pagalvoti, kad visa neįvyktų mums netikėtai, nes paprastai ko nelaukiame - apie tai ir negalvojame. Tad susimąstykime. Kada pasaulio pabaiga?..

Ar dar reikalinga askežė*

Raseiniai, 1953 12 20

Kaip prie Rojaus vartų stovi angelas su ugnies kalaviju, taip bažnytinių metų pradžioje mus pasitinka griežtasis Jonas Krikštytojas. Ką visa tai reiškia? - Ogi tai, kad kas nori pas Jėzų ateiti ir pasilikti, turi praktikuoti atgailą, savęs atsižadėjimą, turi mokėti pats

* Žr. Laros „*Evangelium hier und heute*”.

sau pasiskirti atgailos darbus ir išmokti laisvai atsižadėti malonumų.

Tačiau Bažnyčios požiūris į krikščioniškąją askezę, krikščioniškąjį atsižadėjimą ir atgailą yra visai ne toks, kaip teigė senovės gnostikų erezija, niekinusi natūralias gėrybes ir visa, kas žemiška. - Juk Šventasis Raštas sako, kad visa, ką Dievas sukūrė, buvo gera. Taip giedama ir vienoje psalmėje: „*Viešpaties yra žemė ir visa, kas joje yra*”. Tačiau dėl to, kad žmogų žemėje ištiko nelaimė nusidėti, žemės ir žmonių gyvenimo tvarka, kurią Viešpats buvo nustatęs, tas planas, kurį turėjo Kūrėjas pradžioje, buvo sugadinti. Žmogus aukščiausiomis gyvenimo vertybėmis ėmė laikyti savo naudą, savo malonumą ir savo reikalus. Vietoj Dievo ir artimo meilės radosi savimeilė, aukščiausiaja vertybe žmogus ėmė laikyti savąjį „aš“, o ne Kūrėją, ir žemės gėrybės žmogui pasidarė ne kaip priemonė ateiti pas Kūrėją, bet kaip gyvenimo tikslas. Krikščioniškasis atsižadėjimas - askezė - ir yra priemonė pašalinti tai netvarkai, kurią žmogaus nuodėmė padarė Viešpaties kūrybos plane. Taigi krikščioniškasis atsižadėjimas yra ne koks tuščias savęs kaltinimas, o kūrybos priemonė.

Jei galėtume vienu momentu tapti tokie krikščionys, kokių mūsų nori Viešpats, ir jei sielos priešus galėtume akimirksniu nugalėti, askezė, atsižadėjimas būtų nereikalingi. Bet kaip sporte lavinamasi pratybmis, taip ir dvasiniame gyvenime pažangos siekiama tik per daugybę atsižadėjimo veiksmų.

Kai kyla priekaištų*

Raseiniai, 1954 03 28

Nemaža Kristaus reikalavimų, kuriuos Jis taikė savo mistinio kūno nariams, būtų beprasmiški ir neįvykdomi,

* Plg. Laros „*Evangelium hier und heute*”.

jeigu taip elgtis - gyventi pagal krikščionybės dėsnius - mūsų neverstų tvirtas įsitikinimas, jog tos tiesos, kurios mums žada rojų, yra tikros, jei tik būsime ištikimi Kristaus mokymui. Atsižvelgdami į tai, turime aptarti, koks turi būti mūsų nusistatymas, kaip turime laikytis, turėdami galvoje tuos sunkumus, priekaištus ir abejones, kurios mums patiems iškyla arba kurias iškelia kiti dėl mūsų tikėjimo, krikščioniškosios pasaulėžiūros.

Kai pavedame kam atlikti labai svarbią užduotį, kurios neatlikus gali būti daug žalos, arba kai patikime dideles savo asmenines paslaptis - kokie turime būti įsitikinę to asmens vertumu! Ir neprotingai elgtumėmės, jei savo gyvenimą tvarkytume pagal tokią pasaulėžiūrą, kurios tikrumu nebūtume visiškai įsitikinę, kuri nepajėgtų duoti atsakymo į pagrindinius gyvenimo klausimus, problemas.

Teko girdėti pasakojimą apie vieną berniuką, kuris jūroje audros metu, kai laivui buvo kilęs didžiausias pavojus, ramiai sau žaidė, tarsi niekur nieko. Keleivių paklaustas, ar nebijąs, jis atsakė: „Ko man bijoti, juk prie vairo stovi mano tėvas?!“ Panašiai ir mes privalome elgtis, kai sielos dangus apsiniaukia ir mus ima kamuoti daugybė klausukų. Kaip audros verčia medį leisti gilyn šaknis, taip ir įvairūs neaiškumai bei abejonės turi dar labiau sustiprinti mūsų tikėjimą. Kai kyla tariamų nesusipratimų tarp mokslo ir religijos, jau iš anksto turi būti aišku, kad čia negali būti prieštaravimų. Juk Dievas, kuris kalbėjo per apreiškimą, yra tas pats, kuris daugelį dalykų mums pasako per gamtos dėsnius, ką mes laipsniškai vis geriau pažįstame per gamtos mokslus.

Tai kaipgi mes privalėtume elgtis, kai mums kyla tokių klausimų, kurių patys nepajėgiame išspręsti, nepajėgiame įveikti abejonių?

Imkime pavyzdį. Žmogus stovi prie radijo aparato, kuris kažkodėl nustojo veikęs. Pats kliūtis nesuranda, pasišaukia techniką. Tas irgi nesuranda. Bet visiems aišku, kad kliūtis - tai kokia smulkmena, kurią reikia surasti, ir nė į galvą neateina mintis, kad aparatą reiktų išmesti arba kad iš viso pasaulyje nebeliko radijo stočių.

Panašiai ir pasaulėžiūros bei religijos srityje. Klystų tas, kuris iškilus sunkumams bandytų visko atsisakyti. Neišspręsti klausimai kaip debesys susirenka žmogaus sielos padangėje ir kartais net prieš žmogaus valią nuslopina, užtemdo jo tikėjimą. Tik reiktų skirti paprastus sunkumus bei klausimus nuo abejonių. Kartais žmogui kyla daug *neaiškumų*, tačiau tai nereiškia, kad jis jau turi pradėti abejoti. Tie klausimai tik paskatina žmogų ieškoti, studijuoti. Čia kaip tame pavyzdyje: jei žmogus nepajėgia į kurią klausimą atsakyti pats, dar nereiškia, kad to nepajėgs ir kiti arba kad iš viso nėra atsakymo. Štai kodėl krikščioniškoji pasaulėžiūra reikalauja, kad visi jos sekėjai, nesvarbu kokį darbą dirbtų, būtų kuo labiau išsimokslinę.

Taip stengiamasi įveikti normaliai kylančius sunkumus, klausimus. Tačiau kas kita, kai į sielą įsibrauna *abejonė*. Paprasti klausimai didina žmogaus sumąsumą, skatina energingiau studijuoti, o abejonė gniuždo žmogų, mažina jo energiją, tada greit susipainioja vidinis žmogaus gyvenimas. Neprotingai suabejoti galima bet kuria, net ir aiškia tiesa. Ypač kai pakrinka dorovinis gyvenimas. Tada, norėdamas padėti savo sąžinei išsiteisinti, protas priverstas abejoti tomis religijos tiesomis, kurios draudžia nedorai gyventi. Nes mūsų psichika daug lengviau patiki mums patinkančią tiesą, nors jos įrodymai būtų ir menkos vertės.

Tačiau žinokime: tikėjimas susideda ne vien iš mokslo tiesų, ne vien iš religinių tiesų pažinimo. Mokslas tik pasako, kad tikėti protinga, taip sakant, atveda prie

Bažnyčios durų, bet į vidų įeiti, užmegzti ryšį su Dievu ir pradėti krikščioniškai gyventi, kad tos tiesos būtų gyvos ir pajėgtų žmogų paveikti, reikia specialios malonės pagalbos. Todėl tamsiausiais momentais, kai ieškosime mokslinio atsakymo į kuriuos nors klausimus, nepamirškime taip pat ištarti: „*Viešpatie, padėk man!*”

Skausmo prasmė

Raseiniai, 1954 04 17

Didžiojo šeštadienio vakaras Jeruzalėje... Koks bausis nusivylimas ir tamsa viešpatavo tarp Jėzaus mokinių! Ne veltui Jėzus Didžiojo ketvirtadienio naktį pasakė apaštalams: „*Šią naktį jūs visi manimi pasipiktinsite*” (Mt 26, 31).

Nuotaiką, kuri šiomis dienomis tvyrojo Jeruzalėje, geriausiai išreiškė du Jėzaus mokiniai, kurie Velykų pirmąją dieną ėjo iš Jeruzalės į Emausą: „*Mes tikėjome, kad Jis atpirksiąs Izraelį. Dabar po viso to jau trečia diena, kaip tai atsitiko...*” (Lk 24, 21).

Apaštalų širdyse įsigalėjo nusivylimas, netikrumas. Jie bijojo pasirodyti žydų vyresniesiems, nes tie džiūgavo dabar Jėzų pražudę: „*Še tau, kuris sugriauni šventyklą ir per tris dienas ją atstatai. Gelbėkis pats, nuženk nuo kryžiaus!..*” (Mk 15, 29-30).

Turbūt tik viena Šv. Mergelė anomis dienomis neabejojo Jėzumi, tačiau ir Jos motiniška širdis baisiai kentėjo. - Jeruzalėje viešpatavo tamsybių valanda!..

Panašiai ir mūsų gyvenime būna akimirkų, kai Dievas, kuriuo mes pasitikime, pasislepia nuo mūsų. Atėina tamsybių valanda, netikrumas, kada mes galbūt net išdrįstame priekaištauti savo Dievui dėl apvilto pasitikėjimo.

Pagal meilės dėsni kiekvienas savo mylimą asmenį nori padaryti laimingą. Nori padaryti viską, kad jam

nieko netrūktų, kad nė viena ašara nesudrumstų ramios jo nuotaikos. Jei reiktų atsakyti į klausimą, ką Viešpats labiausiai mylėjo žemėje, turbūt neabejodami atsakytume: ką gi labiau, jei ne savo Motiną! O jei taip, tai Ji, mūsų nuomone, būtų turėjusi gimti bent jau karalių rūmuose, dėvėti brangiausio šilko drabužiais, iš brangiausių auksinių indų valgyti, Ją turėtų aptarnauti pulkas tarnų...

Tačiau, kaip žinome, buvo visai kitaip. Vietoj puikiausių rūmų, vietoj auksu žėrinčios aplinkos - Jos, pasaulio Valdovo Motinos, gyvenime vien paprastumas, net vargas. Tikriausiai Šv. Marija nieko net nenutuokė apie tuos puikius rūmus, jų ištaigingumą, apie gyvenimą be darbo, be rūpesčių. Negana to. Jos gyvenimas kupinas šurpialesių išgyvenimų. Septyni skausmo kalavijai pervėrė Jos Širdį. Viešpats Jai leido pamatyti viską, kas motinai skaudžiausia.

Pažvelkime iš arčiau į Jos gyvenimą.

1) Jei būtų reikėję kam nors atspėti, kur gims pasaulio Išganytojas, juk kiekvienas būtų pagalvojęs: „*Karalių Karalius - tikriausiai kur nors valdovų rūmuose*“. Tuo tarpu tikrovė štai ką sako. Netoli Betliejaus nuošaly buvo didelė minkšto akmens uola, kokių daug yra Palestinoje. Tos uolos šone didelis įdubimas - susidariusi savotiška landynė, kurioje buvo galima pasislėpti nuo lietaus. Ten vienas Betliejaus gyventojas uždarydavo nakčiai savo asilą. Galima įsivaizduoti, kiek ten viduje buvo patogumų... Tikrai kiekviena motina dejuotų dėl tokio vargo, jei jos sūnus turėtų ateiti į pasaulį tokiose aplinkybėse!.. Tačiau Viešpats nieko geresnio nesugalvojo savo Motinai. Tikrai, ką Viešpats myli, tam ir kryželį duoda.

2) Štai tolesnis Dievo Motinos gyvenimas. Kokia laime turėjo spinduliuoti Marija dėl to, kad pagaliau savo rankose Ji laiko dangaus ir žemės Kūrėją! Tačiau

vos spėja tai pajusti, aukojimo šventykloje metu jau skelbiama Jai baisi pranašystė: „*Ir Tavo pačios sielą dėl Jo pervers kalavijas*”. Ta mintis, kad Jėzus turės kentėti, kaip juodas šešėlis lydi Jos dienas žinant, kad kiekviena diena, kiekvieni metai vis labiau priartina tą baisią žmonijos atpirkimo akimirką. Prieš akis iškyla vienas paveikslas: Kūdikėlis Jėzus miega, o Motina palinkusi prie Jo bučiuoja Jam rankutę ir iš Jos akių byra ašaros. Ką kita Marija tuo metu galėjo mąstyti, jei ne tai, ką Viešpats Jai buvo kalbėjęs pranašo lūpomis: „*Pervėrė mano rankas ir kojas, suskaitė visus mano kaulus...*”

3) Galima įsivaizduoti, koks būtų smūgis, jei naktį mus prikeltų ir praneštų, kad nesulaukus nė ryto, nepasiruošusiems reikia keliauti į nežinomą šalį, kur niekas išskėstomis rankomis nelaukia... - Visa tai išgyveno Juozapas ir Marija, kai Angelo įsakymu skubiai, gal net su artimaisiais neatsisveikinę, turėjo bėgti į nežinomą šalį, į Egiptą, kur nieko nepažinojo ir tikriausiai nė kalbos nemokėjo, - turėjo bėgti, nes Vaikelio gyvybę kėsinosi pražudyti Erodas.

4) Pagaliau visi žinome, ką išgyvena šeima, kai jos galva, jos maitintojas palieka pasaulį. Jėzus, kuris pasigailėjo Lozoriaus seserų ir iš kapo grąžino Lozorių gyvenimui ir seserų džiaugsmui, tas pats Jėzus neprikėlė mirusio šv. Juozapo, kad taip nušluostytų mylimos Motinos ašaras. Tikrai, ką Viešpats myli, tam ir kryželį duoda...

5) Jėzus auga - Šventosios Motinos džiaugsmas, Jos maitintojas. Jis paprastu rankų darbu pelno sau ir Motinai duoną, ir nė karto jos stebuklingai nepadaugina, bet uždirba ją lygiai taip, kaip ir visi žmonės. Ir štai tasai Jėzus - Darbininkas pabučiuoja mylimą Motiną ir išeina vykdyti savo didžiosios pasiuntinybės.

6) Praėjo dar vieni kiti metai. Visi gerai žinome, kas buvo toliau. - Jei jūsų sūnų kas tąsyty gatvėmis, jei jis būtų kruvinas, sumuštas, į žmogų nepanašus, jei žinotumėte, kad jį tuoj nužudys ir jei jūs visa tai matytumėte, - ką išgyventų motiniška širdis?! Iš tikrųjų, ką Dievas myli, tam ir kryželį duoda. Taigi jei Viešpats leidžia kentėti savo mylimiesiems, tai kančia turi būti nepaprasta vertybė.

Taip. Kančia, visas žemiškasis gyvenimas būtų praeikimas, jei paskutinė žmogaus gyvenimo stotis būtų karstas ir puvėsiai. Tada ir Jėzaus kančia būtų buvusi tik kvailybė. Tačiau jeigu ne, tai Jėzaus kančia yra mūsų išgelbėjimas, atsiteisimo kaina už mūsų nuodėmes, o kiekvieno mūsų kančia yra prisidėjimas prie tos didžiosios Jėzaus aukos. Apsimoka kentėti laikinai, - duoti save skaudžiai operacijai... - kad galėtume džiaugtis amžinai.

Kaip turime orientuotis tada, kai mus ištinka tamsybių valanda? - Juk žinome, kad tik per nuodėmę kančia yra pasaulyje, kad kiekviena nuodėmė didina ją. Todėl kančią reikia aukoti už savo ir kitų nuodėmes. Viešpats dalijasi savo kryžiumi su savo mylimaisiais, kad ir mes galėtume kartu su Juo gelbėti milijonus žūvančiųjų. Ir savo mylimai Motinai Viešpats leido dalyvauti atpirkimo darbe, todėl dabar Ji dalyvauja ir Jo Prisikėlimo garbėje.

Taip. Kančia - Viešpaties dovana. Ji nuskaistina, užgrūdina mus, bet ji yra ir didelė paslaptis:

„Kodėl, už ką ir kiek naudos

Iš Tavo kruvinos kančios,

Tiktai Tenai tu besuprasi...”

Todėl džiaukimės, kad Viešpats mums leidžia būti savo kryžiaus dalininkais. Tai truks neilgai. Paskui Viešpats mums leis būti ir Jo garbingo Prisikėlimo dalininkais. Ir tai bus visą amžinybę - visada.

Geroji Motina, Tu visa priimk iš mūsų ir aukok:
„*Teesie man pagal Tavo žodį, Viešpatie...*”
Gerasis Atpirkėjas, už tautos kaltes...

Marija - mūsų tarpininkė *

Raseiniai, 1954 05 16

Kas yra Mergelė Marija mūsų atžvilgiu ir kokios mūsų teisės ir pareigos Jos atžvilgiu? Marija yra mūsų motina ne žemiškojo kūno atžvilgiu, bet motina mūsų antgamtinio gyvenimo. Marija yra mūsų reikalų tarpininkė pas Dievą.

Kas yra tarpininkas? - Vidurys tarp dviejų kraštinų, jas abi jungiantis. Tobuliausias Dievo ir žmonių tarpininkas yra Kristus - tikras Dievas, kartu ir tikras Žmogus. Nes tarpininkas turi šį tą turėti iš vienos ir iš kitos atstovaujamos pusės. Tačiau dėl to, kad Kristus yra tarpininkas, nereiškia, kad negali būti ir daugiau tarpininkų. Tokie yra ir Naujojo Įstatymo kunigai, o ypatingu būdu - Marija.

Kuo reiškiasi Marijos tarpininkavimas?

1) Kaip pasauliui davusi Išganytoją ir tapusi Jo tikrąja Motina, Ji tarpininkauja pas Viešpatį perteikdama mums visas tas malones, kurias pelnė Kristus savo gyvenimu, savo kančia ir prisikėlimu.

2) Ji yra tarpininkė dėl savo didelės galios pas Dievą. Žinome, kai reikia prieiti prie labai aukšto asmens, pavyzdžiui, krašto valdovo, ko nors iš jo išprašyti, tai juo artimesnis valdovui asmuo į jį kreipiasi, juo daugiau vilties, kad bus išklausytas. O juk žinome, kad Kristus, tapęs Marijos Sūnumi, visiškai pasidavė Jos valiai ir visame Jos klausė. Tai argi galima manyti, kad Kristus, parodęs tiek pagarbos savo Motinai

* Žr. Dogminė teologija. Mariologija.

žemėje, dabar, kai Ji yra amžinybės laimėje, rodytų Jai mažiau pagarbos ir meilės, kai Ji kreipiasi į savo dieviškąjį Sūnų mūsų reikalais? Ji geriausia Sūnaus pažinimo ir meilės vadovė. Niekas taip nepažįsta Jos dieviškojo Sūnaus planų ir siekimų, kaip Marija - Jo Motina. Niekas taip kaip Ji netrokšta, kad kuo daugiau malonių gautume, nes tik per tai mes galime priartėti prie Jos dieviškojo Sūnaus ir tapti į Jį panašesni.

3) Bažnyčioje - tarp Bažnyčios mokytojų - net bręsta vieninga nuomonė, kad visos malonės, kurias mes gauname, eina per specialų Marijos tarpininkavimą, nes tokia buvusi Dievo Valia - Jis suteikė Marijai tokias pareigas.

Juk kiekvienas, kuris savo darbu įsigijo turtą, turi teisę su juo elgtis kaip jam patinka - jį dalyti kitiems ir panašiai. O juk įsigyjant tą turtą, tą malonę, kurią mums pelnė Kristus, Marija dalyvavo ypatingu būdu. Taigi tinka, kad ir pritaikant mūsų išganymui šią malonę, ją dalijant mums Marija turėtų ypatingų teisių.

Kokiu būdu Marija dalyvavo Kristaus atpirkimo darbe - pelnydama mums antgamtinių malonių?

1) *Prieš Įsikūnijimą* - savo dorybėmis, pati to nejausdama, tarpininkaujant specialiai malonei, pasiruošė būti Dievo Sūnaus Motina. Niekas taip nekalbėjo „*Rate*“*, kaip Ji.

2) *Pačia Įsikūnijimo akimirka*, nes laisvai sutiko duoti savo kūną ir kraują, kad, bendradarbiaudamas su Šventąja Dvasia, galėtų įsikūnyti Antrasis Švenčiausiosios Trejybės Asmuo ir taip pradėti savo didįjį atpirkimo darbą. Viešpaties buvo tokia valia, kad visas tas didysis atpirkimo darbas pareitų nuo laisvo Marijos sutikimo tapti Dievo Motina - tada, kai Ji arkangelui Gabrieliui pasakė: „*Teesie man, kaip Tu pasakei*“.

* Rasokite dangūs (*lot.*).

3) *Po Įsikūnijimo* - Kristų aukodama bažnyčioje, Jį saugodama ir auklėdama didžiajai Aukai ir ypač pačioje Aukoje - ta pačia intencija aukodama, kaip ir Kristus.

Taigi jei Marija dalyvavo pelnant tas malones, tai teisinga yra, kad Ji turėtų ypatingų teisių ir jas dalijant, kai reikės mus užtarti pas Dievą. Dievas, sukurdamas žmogų kaip vyrą ir moterį ir duodamas moteriai itin jautrią širdį, pakvietė ją dalyvauti ir atpirkimo darbe, kad per tą moterišką Marijos meilės jautrumą žemei tektų daugiau palaimos.

Dievas yra geras*

Raseiniai, 1954 10 23

Kokia didelė geradarybė buvo padaryta Evangelijoje minėtam Kafarnaumo šimtininkui! Gražinti sveikatą, gražinti gyvenimą - juk už tai kiekvienas atiduotų visą savo turtą. Suprantama, kodėl įtikėjo Kafarnaumo šimtininko namai.

Ne tik Kafarnaume Jėzus taip pasielgė. - Kiek kartų Jis yra gražinęs kūno ir sielos sveikatą - gamtinę ir antgamtinę laimę! Jis praėjo žemę gera darydamas. Kristus - tai įsikūnijusi Dievo meilė mums. Visas Kristaus gyvenimas - visi tie 33 metai Jo žemiškojo gyvenimo, Jo atpirkimo darbas ir Jo paslėptasis gyvenimas altoriaus Sakramente ligi pasaulio pabaigos - mums nuolat kalba, koks geras yra Dievas!

Jautriais žodžiais Dievas yra kalbėjęs mums apie savo gerumą pranašo Izaijo lūpomis: „Ar gali motina užmiršti savo vaiką?“ (Iz 49, 15). „Tačiau jei ir motina tave užmirštų - aš neužmiršiu“. Į šį klausimą, ar Dievas yra geras, visas pasaulis, visas gyvenimas vienu aidu atsakytų: *Dievas yra geras, Dievas yra geras*.

* Žr. „Der grosse Gott“.

Ps 144: „Visų akys į Tave atkreiptos, Viešpatie, ir Tu duodi jiems maistą tinkamu laiku”.

Ypač didelę meilę Viešpats mums parodė žmonijos atpirkimo faktu. *Jn 3, 16: „Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris Jį tiki, nepražūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą”.* - Amžinąjį gyvenimą... Laikinojo į amžinąjį gyvenimą iškeitimas - tai nėra lygūs mainai, bet yra dovana, žmogaus iškėlimas į dieviškojo gyvenimo aukštumas. Dovana - ir tai tik dėl to, kad Dievas yra mums be galo geras.

Tačiau neužtenka vien žinoti, kad Dievas yra be galo geras mums, - tai mus kartu ir įpareigoja. Dėl ko įpareigoja?

1) Pirmiausia, jei Dievas yra man geras, tai *aš irgi privalau būti geras žmonėms*, su kuriais tenka bendrauti. Buvo kai kur skelbiamos vadinamosios gerumo savaitės. Pavyzdžiui, kaip per švaros savaitę visur turi būti laikomasi pavyzdingos švaros, taip per gerumo savaitę visi turėjo valdyti savo nervus, vieni kitiems būti malonūs. Tačiau žmogus iš prigimties gali būti labai malonus, bet jam bus sunku suprasti, kodėl jis turi būti geras, kai gerumas reikalauja iš jo aukos, - jeigu jis nebus išmokęs gerumo iš savo Dievo, jam bus nesuprantama, kodėl jis turi būti geras, kai jam daroma bloga. Kadangi Dievas geras man, tai ir aš privalau būti geras. Štai kodėl Kristaus religijai yra nepriimtinas šiurkštumas. Tuo krikščioniškasis gerumas skiriasi nuo natūralaus, įgimto žmonių gerumo. - Mes esame geri ir tiems, kurie mums bloga daro (jei nėra pareigos juos teisingai bausti, pamokyti, bet tik ne keršyti).

Kiekvienas pažįstame žmonių, kurių pasirodymas gyvenime, draugijoje yra tarsi saulės spindulys tamsoje. (Apie Pranciškų Salezietį buvo sakoma: „*Koks geras*

Dievas, jei jau mūsų vyskupas toks geras!") Nemanykime, kad toks gerumas - tai kažko praradimas. Kas niekada nėra patyręs džiaugsmo, tegu parodo gerumą savo priešui. Šiam dalykui įrodyti nereikia žodžių - tai reikia praktiškai išbandyti, išgyventi. Privalome būti geri vieni kitiems, nes ir Dievas mums yra geras.

2) *Pasitikėjimas Dievo pagalba*. Daug žmonių norėtų mums padėti, bet negali. Šventasis Raštas daugiau kaip 100 kartų vadina Dievą visagaliu: „*Aš esu visagalis*“, - kalbėjo Dievas Abraomui. „*Tėve, Tau visa yra galima*”.

Ir šis pasitikėjimas Dievu yra daug garbingesnis negu visi religiniai ir nereliginiai prietarai. Siekdami ko nors gyvenime, kai visa iš savęs padarome, laikome sau garbe pasisėkimą pavesti Dievui.

Ir gėda mūsų moderniesiems laikams, jei šis pasitikėjimas iškeičiamas pasitikėjimu įvairiais talismanais, negyva materija, juoda kate, pasitikėjimu horoskopais.

Kas mes esame*

Rarotos

Raseiniai, 1954 12 12

Tai klausimas, kuris mums visiems turi rūpėti, ir nuo mokėjimo į jį atsakyti didele dalimi pareis mūsų pomirtinio gyvenimo laimė.

Kas tu esi? - Šį klausimą fariziejai iškėlė šv. Jonui Krikštytojui. Jono asmenybė fariziejams padarė įspūdį. Jie būtų palaikę Joną ir pranašu, ir net Mesiją, jei tik jis pats būtų prisipažinęs juo esąs. Tačiau tikriausiai jam net mintis neatėjo prisipažinti ne tuo, kuo iš tikrųjų esąs: „*Aš - tyruose šaukiančiojo balsas: taisykite Viešpačiui kelią. O tarp jūsų stovi Tas, kuris po manęs ateis, - Jam aš nevertas atrišti kurpių dirželio*” (Jn 1,23. 26-27).

* Žr. Laros „*Evangelium hier und heute*”.

Ne visada taip, kaip šv. Jonas, pasielgiame savo gyvenime. Ne visada kitiems, net patys sau, teisingai atsakome, kas mes iš tikrųjų esame. Dažnai pasitaiko, kad savo aplinkos žmonių esame laikomi garbingais žmonėmis, ir taip tobulai mokame dėtis jais esą, kad ilgainiui net patys tuo pradedame tikėti. Mes kartais rūpinamės kitų reikalais dėl savo išskaičiavimų, o žmonės mano, kad tai darome iš artimo meilės; mes mandagūs ir malonūs svečiuose, viešosiose vietose, o žmonės mano, kad tokie esame ir su savo namiškiais. Viešajame gyvenime elgiamės padoriai, - daugelis mano, kad ir mūsų slaptasis gyvenimas yra toks pat padorus ir t.t., ir t.t. Pagaliau išmokstame nutildyti sąžinės balsą, kartais mums primenantį, kad mes iš tikrųjų ne tokie, kaip kad dedamės viešai vilkėdami išeigintais drabužiais, rasdami daugybę pasiteisinimų sąžinės balsui. Ir taip einame per gyvenimą su kauke galbūt net ligi tos valandos, kai mirtis pažvelgs mums į akis savo lediniu žvilgsniu - žvilgsniu, nuo kurio sustyra mikliai šokančios kojos, nuo kurio merkiasi gašlios ir aistringos akys, bejėgiškai nusvyra godžios rankos, gal ne kartą siekusios svetimo turto. Tada kiekvienam iš mūsų iš esmės ir neatšaukiamai paskutinį kartą bus iškeltas klausimas - *kas tu esi?*

Gal tada bandysime teisintis: „Bet kodėl, Viešpatie, šio klausimo man anksčiau nebuvai iškėlęs?“ - O kaip iš tikrųjų? Argi Viešpats mums niekada neprimena, nekelia šio klausimo? - Pagalvokime, kokį tikslą turėjo įvairūs mūsų ir kitų gyvenimo įvykiai, vadinamieji likimo smūgiai, nelaimės, pažeminimai, skausmas? Juk visa tai Apvaizdos rankoje yra tarsi raidės, iš kurių susideda žodžiai ir sakiniai, kuriuos skaitydami mes ir atpažįstame tai, ką Viešpats nori mums pasakyti, dėl ko pamokyti, įspėti, pabarti. Nestebint savęs įvairiuose gyvenimo įvykiuose, kaip mes elgiamės pažeminimuose,

garbėje, nelaimėse, nekreipiant dėmesio į tai, kaip apie mus atsiliepia mūsų draugai ir priešai, - beveik neįmanoma savęs teisingai įvertinti, pažinti, kokie iš tikrųjų esame kasdieniame gyvenime, vilkėdami paprastais - ne šventadieniniais drabužiais, būdami be kaukės.

Taip, mes galime nematyti viso to, ko Viešpats nori mus per dienos įvykius pamokyti, galime nekreipti dėmesio į savo blogus įpročius. Taip, mes turime laisvą valią, - bet kaip tik dėl savo laisvos valios ir būsime atsakingi už savo veiksmus tą didžią valandą. Kaip tada nustebsim, jei pasirodys, kad į daugelį Viešpaties įspėjimų nekreipėme dėmesio, kad ir išpažinties eidami save parodydavome ne tokius, kokie iš tikrųjų esame, bet tokius, kokiais norėjome, kad kiti mus laikutų. Kaip nustebsim išvydę, jog ne kartą, kai sąžinė mums priekaištavo, mes išsiteisindavome, kad viena ar kita nuodėmė, yda esanti ne tokia jau baisi blogybė, pagaliau, kad tai būtina žmogaus gyvenimui ir t.t. Kaip nustebsim pamatę, kad mes ir išpažinome ir apgailėjome nuodėmes tokio žmogaus, koku norėjome, kad kiti mus laikutų, o ne tokio, kokie iš tikrųjų buvome.

Siela Teisėjo akivaizdoje...

Dabar, kai gyvename Adventą - atgailos, sielos nuvalymo ir Dievo atėjimo į mūsų širdis laukimo laiką, - turime atsakyti į klausimą, kas mes esame: ar neįsakome sąžinei nutilti, kai ji pradeda į mus kalbėti? Kristaus atėjimui kitaip pasirengti negalime, kaip tik apvalydami savo sąžinę. Ir šiandien turime sau atsakyti: ar ateiname išpažinties tokie, kokie iš tikrųjų esame - be kaukės, kokie ir Dievo Teisėjo akivaizdoje būsime, ar gal su kauke, kokius norime save parodyti tiems, su kuriais gyvenime bendraujame?

PAMOKSLAI KAUNE

Ką rinksimės

Vilijampolė, 1956 09 23

Būtinai reikia būti sąmoningam, jei save laikai tikinčiuoju. Gyvenimo momentas, laiko dvasia vėl labai ryškiai iškelia sąmoningumo reikalą. Jei kuris tingėtų šia linkme galvoti, tai pats gyvenimas jį tiesiog priverčia. Dėl to, kad istorinis gyvenimo metas teikėsi mus išbudinti, mes negalime likti Apvaizdai nedėkingi.

Gyvenime matome štai ką. Kai žmogus nori savo laimę surasti ne ten, kur jo sąžinė ir Kristus nurodo, o patenkinti savo aistras, tada gyvenime lieka tik akla jėga - kuris stipresnis. Gyvenimo šūkiu tampa: daugiau malonumo, daugiau aukso! Dėl to - vienas pasaulinis karas, kitas ir kiek dar jų galima laukti?

Visa tai, ką matome gyvenime, arba privers mus galvoti ir daryti išvadas, arba, kaip istorija moko, - tiems, kurie nekreipia dėmesio į Apvaizdos išpėjimus, Apvaizdos pasakomus per gyvenimo įvykius, tiems - mirtis: pati istorija, pats gyvenimas juos sutrypia. Apsvaigęs nuo technikos išradimų, žmogus manė, kad tai viskas. Daugiau liuksuso - viskas žmogaus patogumui. Dygo fabrikai, dangoraižiai, bet neaugo dorovė. Ir kas iš to? - Technika išrado įmantriausius žudymo įrankius...

Ir štai po Pirmojo pasaulinio karo, kai, galima sakyti, dar buvo žaizdos neužgijusios ir smilko griuvėsiai, pasigirsta balsas to, kuriam Kristus pavedė vadovauti širdims: Popiežius Pijus XI 1925 m. gruodžio 11 d. įsteigė naują - Kristaus Karaliaus - šventę. Pasauli, žiūrėk - štai Valdovas! Jo karalystėje yra laimė, ramybė, kurios tu ieškai.

Nepatikėjo Europa. Ir štai dar vienas įspėjimas - Antrasis pasaulinis karas. Pasaulis dar kartą paskendo ugnies ir kraujo tvane, dar kartą pamatė, kuo baigiasi nenoras galvoti ir daryti išvadas iš gyvenimo įvykių, pamatė savo nuodėmingo gyvenimo padarinius.

Turėtų būti gana pamokų ir įspėjimų. „*Viešpatie, pas ką eisime, Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius*”.- Gimtoji žeme, arba tai suprasi, arba... vargas tau...

Ir už ką Kristui jaučiama neapykanta? - šiandien turime atsakyti sau. Ar už tai, kad Jis parodė kelią į garbingą, žmogaus vertą gyvenimą? Ar už tai, kad Jis davė priemonių taikai ir ramybei tarp tautų išlaikyti? Ar už išsprendimą socialinių klausimų? Ar už tai, kad Jis nori mums padėti tada, kai mes nusigandę pajuntame savo silpnumą kovoje su šėtonu? Ar už tai, kad Jis nori paguosti mus skausmo valandose? Už ką? - Atsakykite sau! Nes nuo šio atsakymo priklauso mūsų gyvenimo kryptis.

Jei mums su Kristumi nepakeliui, jei nenorime Jo girdėti, kai Jis kalba per mūsų prigimtį, per sąžinę, gyvenimo įvykius, tuomet - šalin jaunystei iš kelio visi, kurie reikalauja gerbti tėvus, kilniai elgtis, kad net mintyse išliktume skaisčius. Tada kokia teise reikalaujama gerbti silpnesnį, netiesti rankos į svetimą turtą, koku pagrindu - net ir mintyse! - reikalaujama pagarbos moteriai? Net reiktų klausti, kokia teise baudžiamas nusikaltėlis: juk jis - gyvūnas, neturintis sielos, su jo mirtimi viskas baigsis, tad kam jam primesti atsakingumą už savo veiksmus?! Juk vilko niekas nekaltina, kad avį pjaudamas jis daro nusikaltimą. - Matote, mano broliai, net ir Kristaus atsižadėjus, gyvenimas tiek įmanomas, kiek jame elgiamasi krikščioniškai.

Atėjo laikas keisti gyvenimą, būti krikščionimis elgesiu, o ne iš metrių. Arba - sudegti aistrų ugnyje. Ką pasirinksite?

Jei norime taisyti ką nors savyje - tai darykime šiandien, nes rytoj gali būti vėlu.

Kodėl nenorima, kad Kristus viešpatautų

Vilijampolė, 1956 09 30

Ką sako mums Betliejaus scena? Kūdikis neturte, piemenys, šiaudai. - Tai protestas prieš tą gyvenimo būdą, kurį Kristus atėjo taisyti. Kūdikis - priešingybė puikybei; neturtas - auksui; nepatogumai - priešingybė malonumų ieškojimui. Štai paslapties išaiškinimas, kodėl nenorima, kad Kristus viešpatautų: juk gyvenimas skęsta prabangoje, aistrose, garbės siekime.

Jei Kristus yra Valdovas, tuomet:

1) Nepakanka vien mokslo (protas). Kristus reikalauja pažangos bei tobulumo ir dorovės srityje - širdies kultūros, minčių tyrumo. Daugiausiai žinojęs Luciferis - puolė žemiausiai. Tada - ne vien technika, ne vien kūnas, bet ir siela, ir dorovė. Bažnyčia - fabrikas, Mišios - teatras... Žmogus prie viso to prisirišęs. Štai kodėl nenori Kristaus - tada reiktų pradėti kitaip gyventi.

2) Turi pasitraukti iš kelio modernioji pagonybė. Tuo met reikia pagalvoti, koks mano gyvenimas: šokių salėje, prie vaišių stalo, plažėje; ar paskutinė mada nepažeidžia gėdos jausmo; kaip aš elgiuosi mylėdamas? Su Kristumi kovojama daugeliu priemonių: kinas, teatras, spauda, radijas [televizija]. Kai ir tai nepadeda, šėtonas įtraukia į kovą moterį (!) - bene pačią veiksmingiausią priemonę.

Šiandien gyvenime daug nedorumo. Štai kodėl nenorima, kad Kristus viešpatautų - nes tada reiktų keltis iš to purvo. Pasaulio triukšmas neleidžia galvoti, atima laiką, skirtą vidiniam gyvenimui, atima malonę iš sielos. Velnias visada padaro, kad mes tos apgaulės

nepastebėtume. Paprastai nusidedamas žmogus tą akimirką tampa kažkoks kitoks. Jis vėliau net stebisi: kaip aš galėjau tai padaryti?! - Štai kodėl taip svarbu, kad mūsų sąmonėje būtų gyvi tie įrodymai, kodėl aš turiu nenusidėti, kodėl turiu taip gyventi. O modernus gyvenimas savaime sudaro sąlygas žmogui nusidėti. - Štai kodėl Kristaus nenorima. Teisingiau sakant, žmogus Jo ilgisi, ieško, tik neturi laiko - specialiai Jam - pagalvoti, ką Jis man nori duoti ir nuo ko pareina gyvenimo laimė. Nes jei žmogus galvotų, argi jis nežino, kad nuodėmingai gyvendamas griaua gyvenimo laimę, gyvena baisiai rizikuodamas, jei mirtų staiga. Koks nedėkingas jis pasirodo Dievui! Ir juo labiau žmogus grimzta nuodėmės pelkėje, juo labiau bijo pažvelgti į savo sąžinę.

Štai kodėl reikalingos rekolekcijos, sekmadienis, pamokslas, lektūra... Kai visam tam neturime laiko, kaip nuskriaudžiame save!

Gyvensiu amžinai

Vilijampolė, 1956 10 07

Kaip matėme, žmogui pagrindinis gyvenimo klausimas - koks jo nusistatymas Kristaus atžvilgiu. Ačiū Dievui, visi, kurie čia esame (gal su mažomis išimtimis), nenorėtume kalti Kristaus prie kryžiaus ar daužyti Jo šventovių langų, tačiau šitoks nusistatymas dar ne viskas! Gyvenimas rodo, kad yra:

- 1) katalikai iš krikšto metrikų;
- 2) sekmadienio pusvalandžio katalikai ir
- 3) visos savaitės - darbų - katalikai. Šių katalikų stoka - mūsų silpnumo priežastis. Štai kodėl drįstama net sakyti: „Ką krikščionybė duoda gyvenimui?!“

Jau laikas tai ištaisyti. Tai plaukia iš pareigos siekti pažangos, krikščioniškai gyventi. Tam Kristus duoda

galingą motyvą, priežastį - *gyvensiu amžinai*. Jei esame veiksmų katalikai, tai mes gyvename amžinybei ir šiuo požiūriu tvarkome gyvenimą. Tai duoda prasmę pakelti gyvenimo vargą, išverti žmonių įkyrumą, kurti rojų žemėje (juk dideliame varge sunkiai tarpsta dvasios kultūra). Tada gyvenimo smūgiai yra Tėvo Valia, kuris tvarko taip, kad kuo daugiau žmonių patektų amžinojūn laimėn. Tada vertinu gyvenimą amžinybės požiūriu. Tada ir man svarbiausia, kad kuo daugiau žmonių patektų amžinybės laimėn - poreikis *aukoti visa kaip atgailą*. Tada gyvenimas nėra klajonė - manęs laukia Tėvas. Šitas prisiminimas leidžia pamiršti ašaras, o kerštui pakeltą ranką sudėti maldai.

Po 50 metų žmogus kaip sapne prisimena: „Čia buvo mano namai. Čia išgyventa daug džiaugsmo, dar daugiau skausmo valandų - skausmo, kurio tada taip bijojau. O tačiau dabar matau: kaip būtų gera, kad dėl Kristaus dar daugiau būčiau pakėlęs aukų, dar stropiau būčiau vykdęs Jo Valią!..” Apsidairau. Štai namų šeimininkė, bazės vedėjas, turtuolis, kino žvaigždė. O štai didžiausia vertybė - kurie aukojo už kitų nuodėmes savo gyvenimo vargą.

Štai kaip visai kitaip atrodo gyvenimas iš amžinybės taško. Jei taip dažniau pažvelgtume į savo veiksmus, iš tikrųjų jie būtų kitokie: kai einame į pasimatymą, į turgų, kai imame į ranką taurę krietolinę ir gėrimas žirandelių šviesoje taip puikiai blizga...

Štai kodėl Bažnyčia sekmadienį švęsti net įsakymu primena.

Žemiškų dalykų požiūriu - „*gerkim ir valgykim, nes rytoj mirsim*”. Amžinas nepasitenkinimas, amžinas gundymas tuo, kuo žmogus niekada nepasisotina: auksu, garbe, malonumais.

Štai kiek drąsos gyvenimo kovai duoda krikščionybė! Koks juokingas bedievių priekaištas, kad ji stabdanti

gyvenimo pažangą! Amžinybė - ir vergiškas galvos palenkimas likimui.

Koks skaudus Kristaus nepažinimas! Iškėlęs savo didįjį įsakymą „*būkite tobuli*“, Jis pakartotinai reikalauja ištvermės. „*Kas prideda ranką prie arklo ir dairosi atgal...*“ Tai galioja ir medžiaginės kultūros srityje.

Mokslo! Kad pažintum, koks didis Dievas. Kaip suprasti tuos, kurie prikiša, kad krikščionybė - mokslo priešas? Juk visa krikščioniškoji filosofija remiasi gamtos mokslų patyrimu net įrodinėdama Dievo buvimą!

Štai kokią galingą motyvą duoda Kristus! *Gyvensiu amžinai!* Viešpatie Dieve, už šią vieną dovaną verta įvykdyti visa, ko Tu nori, - net ir sunkiausias pašaukimo pareigas.

Kad kunigas nenuviltų...

Alma*, Filosofijos kurso auklėtinių
įvilktuvės kunigo rūbais
1956 10 28

Šiandien reikia dirbti gerokai dechristianizuotoje [nukrikščionintoje] atmosferoje. Nuolat susiduriant su žmonėmis labai ryškiai matyti, koks didis yra *tiesos badas*. Pradedant gimnazistu - per visas mokslo pakopas kone visi patekę į kažkokį klaidų *ignoramus***.

Ir štai ateina naujas kunigas, kuris sakosi žinąs kelią ir galįs kitiems jį parodyti. Galima įsivaizduoti, koks skaudus būtų nusivylimas, jei pasirodytų ne ką galįs *pasakyti* taip rūpimais žmogui klausimais, kurie jį kankina, kurie kaip žaizda degina širdį! Koks skaudus būtų nusivylimas, jei pasirodytų, kad kunigas nesugeba savo asmeniniu gyvenimu *parodyti*, koks nuostabiai gražus yra gyvenimas, tvarkomas pagal

* Kunigų seminarija.

** Nežinome (lot.).

Kristaus įsakymus. Koks būtų nusivylimas, jei kunigas nepajėgtų *įrodyti*, kad kilniai elgtis ir gyventi galima net ir tada, kai visi aplinkiniai kitaip galvoja ir kitaip elgiasi, - tada nusiviltų ir nusigręžtų nuo kunigo visi, kurie į jį buvo atkreipę savo akis! Koks niekuo neatlyginamas būtų nuostolis! Įvyktų panašiai kaip aną vakarą pakeliui į Emausą: „*Mes tikėjomės, kad Jis atpirksiąs Izraelį. Dabar po viso to jau trečia diena, kaip taip atsitiko...*” (Lk 24, 21). Kaip skaudžiai tada pajustų aplinka ir ypač pats kunigas - kad jis iš tiesų *ne-reikalingas*...

Štai kodėl, jei Kristus reikalauja iš kiekvieno, net ligi viršūnių, siekti pažangos, nenurimti dėl kitų laimės, tai ypač to šiandien Jis reikalauja iš tų, kuriuos šaukia būti vadais. Ypač iš tų, kurie yra druska, žiburys! Štai kodėl kunigas negali būti tik vidutinių siekių. Štai kodėl jis turi panaudoti kiekvieną savo darbo laiko minutę, kiekvieną progą lavintis.

Bet kad mūsų energija neišblėstų, kad nepalūžtų tikėjimas ateitimi, turbūt labiau negu kada nors svarbu išmokti jau čia, seminarijoje, *mąstomąja malda* įsiūbuoti, uždegti valią, kad ji gebėtų aukotis, daug ką sunkauso pakelti už tautos kaltes, žinant, jog tai yra pagrindinė mūsų laimėjimo sąlyga, ir visa, kas mums atrodo nesėkmė, Kristaus plane iš tiesų yra laimėjimas.

Tikrai mes kada nors pajusime savo bejėgiškumą, jei imsime galvoti, kad aš einu savo vardu, o ne Kristaus, ir dirbu savo garbei, o ne Jo. - Štai kodėl visos tos priemonės, kurių *Alma* mus išmoko mūsų vidiniam gyvenimui palaikyti, yra toks pat gyvybinis reikalas, kaip pusryčiai, pietūs ir vakarienė.

Šiandien prieš jūsų akis *gyvenimo planas*. Jei jame būtų punktas savo patogumo naudai, jei tame plane būtų tik vidutiniai siekimai, tuomet... Žinoma, dar yra laiko padaryti išvadas.

Kas yra šventumas

Vilijampolė, 1956 11 11

Deramai suvokiant santykį su Dievu kyla dėkingumo pareiga: iš Dievo pusės meilė, taigi ir iš mūsų pusės meilė.

Kokie yra meilės dėsniai?

1) *Vykdyti mylimojo valią* (tai, ko ir kaip jis nori), ir nelaukti atlygio; save padovanoti ir padaryti jį laimingą. Taip ir mylint Dievą. Vienodai verti gali būti ir šv. apaštalo Pauliaus žygiai, ir tylus darbas virtuvėje. Net labiau! Nes jo niekas nemato ir žmogaus savimeilė iš to negauna pasitenkinimo. Taigi visi veiksmai per visas 24 valandas - dėl Tavęs. Tai tobulas darbininkas, pilietis... „stachanovietis“ visose srityse.

2) Mylinti širdis nuolat jaučia, kad per maža atsilygina mylimajam - tad *stengiasi atsidėkoti*. Tai verčia pakelti net didelį skausmą. Net kančia tada teikia savotišką pasitenkinimą.

Šventasis žino, jog Dievas nori, kad visi būtų laimingi. Šventasis trokšta, kad ir kiti teiktų garbę Kūrėjui ir tapėtų laimingi dėl to nuostabaus bendravimo su Juo. Taigi šventumas būtinai sužydi artimo meilės darbais, kad ta laime ir kiti būtų laimingi. Tai verčia atgailauti už juos - branginti visus sunkumus kaip progą už juos atsiteisti.

Šventumo matas nėra nuotaika. Šventasis vadovaujasi Mylimojo valia. Jis myli nelaimėse. Jis įgyja naujas akis ir naują širdį - kitą laimės suvokimą. Tai padaro malonė. Pirmas žingsnis: „*Viešpatie, padėk!*” - Kristus to reikalauja iš visų.

Šventumo pareigą suponuoja santykis su Dievu. Iš Jo - visa. *Meilė* - pagrindinis šventojo veiksmų variklis. Taip pat meilė - šventojo kovingumo, veržlumo, neramumo variklis. Kokiais veiksmais reiškiasi - ant-raeilis dalykas. Šventųjų intencija labai įvairi.

Darau tai, ko Kristus nori; darau taip, kaip Jis nori. Tai apima visą gyvenimą. Konkrečiai nurodo sąžinė — įgimtas Dievo balsas, Dievo įsakymai, pareigos, gyvenimo įvykiai, vyresnieji, vidinis balsas, gabumai.

Nė vienas šventasis neperėjo per gyvenimą triukšmo nesukėlęs. *Šventumo kvailybės* — keičiasi laiko dvasia, apdarai, gyvenimo formos.

Štai sekimo Kristumi gelmės! Štai mūsų pasaulėžiūros puikumas! Šiandien, apsvaigę šventu pasididžiumu, mes šaukiame į visų pasaulėžiūrų ir tikėjimų žmones: į tuos, kurių dievas - materija, į tuos, kurių dievai jų rankomis padaryti, į tuos, kurių dievas - kūnas, pinigai: jei turite savo tikėjime ką geresnio už mus, už tai, ką mums yra davęs Kristus, - ateikite, parodykite mums!

„Aš esu Viešpats, tavo Dievas”

Vilijampolė, 1956 11 11

Perkūnui griaudžiant ir žaibams tviskant tarė galybių Viešpats šiuos žodžius dykumoje klajojančiai tautai, kuri jau buvo bepradedanti garbinti stabus.

Žmogaus gyvenimas pasaulyje panašus į Senojo Testamento išrinktosios tautos klajonę dykumose, kol pasiekė Žadėtąją žemę. Gyvenimo keliai klaidūs. Ir žmogus dažnai išdavikiškai nusilenkia svetimiems dievams. Tuo tarpu nuo Sinajaus kalno per visus šimtmečius aidi didingas Viešpaties balsas: „Aš esu Viešpats, tavo Dievas. *Neturėsi kitų dievų, tik mane vieną*” (Iš 20, 2).

Dievas tada kalbėjo, o dabar?.. - Argi Jis nekalba ir dabar? Mes esame mokytesni, pajėgiame suprasti daugiau negu žydų tauta Sinajaus papėdėje. Ir dabar Dievas kalba kiekvienam suprantama kalba - per žmogaus protą. (Tai ne šio pokalbio tema, tad tik skliaustuose trumpai užsimename.)

Dievas nuolat mums kalba: „Aš *esu!*” Jo balsą girdime visur - bangų gaudime ir miško šlamėjime; audros kaukime ir lakštingalos suokime; tamsią naktį žaibų baisybėje ir ramiame žvaigždžių mirgėjime.

Girdime Jo balsą - „Aš *esu!*” - pasaulyje, regimame pro mikroskopą ir teleskopą. Nesąmonė sakyti, kad visa tai atsirado savaime, atsitiktinai! Sakyti, kad žmogus - gyvūnas, neturintis sielos - nesąmonė! Tai rodo žmogaus didybę, jo protas, valia, jo kūryba.

Taigi Dievas kalba: „*Aš esu Viešpats, tavo Dievas, neturėsi kitų dievų, tik mane vieną!*” - Argi mes garbiname svetimus dievus?

Ar Kristus reikalauja ko sunkaus

Vilijampolė, 1956 12 09

Yra dvejopi žmonės.

1) Vieni įsisiurbę į gyvenimą tokią, kokią dauguma pažįsta. Žmonės pradeda jausti keistą baimę: jei imtų kitaip gyventi, būtų neįmanoma išverti - ir taip sunkus gyvenimas, o tada būtų dar sunkiau.

Blogieji pavyzdžiai iš gyvenimo. - Šeimoje: vaikai - nepakeliama našta klausyti (tėvų); jei šiandien nesusibartų vyras su žmona - kaip neįprasta, keista tai būtų... Darbovietėje: taip sunkiai sugyvename - kaip neįprasta bent vienu žodžiu piktai neatsikirsti... O tos kalbos! Kaip prie jų neprisidėsi? - Jis sakosi mylįs: jo elgesys kartais tiesiog gąsdina ją - bet, Viešpatie, kaip jam prieštarauti?! - Ir štai koks išpūdis: Kristus tikrai prislegia mus...

2) Jėzus reikalauja revoliucijos - nelaimės ar kitko, kas priverstų žmones įveikti tą vidinę baimę, priverstų galvoti, daryti išvadas ir galingai pasiryžti.

Kiti - šviesūs, *nuostabūs gyvenimo pavyzdžiai*. - Jie dar nėra susibarę. Pažvelkime į besimeldžiančiujų

veidus - kilnūs veido bruožai liudija taurumą: jeigu jie liūdi, tai tik dėl kito nelaimės, o ne dėl sąžinės graužimo; jei jų veidai išbalę, tai tik nuo darbo dėl kitų laimės, o ne dėl nuodėmių.

„Leiskite mažutėlius...”

*Pirmosios komunijos Mišios
Vilijampolė, 1957 07 21*

Jėzus irgi buvo vaikas - žaidė, kaip jūs. Šiandien įvyko lygiai taip, kaip anuomet Palestinoje, kai Jėzus pasakė: „*Leiskite mažutėlius ir nedrauskite jiems ateiti pas mane, nes tokių yra dangaus karalystė*” (Mt 19, 14). - Jis yra jūsų būryje.

Vaikučiai, jūsų amžiuje protas skleidžiasi kaip žiedas pavasarį. Jūs privalote suprasti didžią meilės pareigą Jėzui, kuris toks didis ir toks artimas mums. Jei iš gailestingumo kas priglaustų vargšą našlaitį, jį kasdien viskuo aprūpintų, o jis savo globėjus įžeistų, nejaustų jiems dėkingumo - ką mes pasakytume apie tokį vaiką?!

Jėzus atneša visą savo palankumą ir dovanas. O Jo kančia dėl mūsų?! - Ar mylite ką taip, kad dėl jo mirti galėtumėte?

Bet yra žmonių, kurie Jėzaus meilės nesupranta, Jį įžeidžia. Jūs turite už juos atsisteisti, kad Jėzus atitolintų tas nelaimės, kurias jie savo nuodėmėmis užtraukia.

Rinkti iš gyvenimo gerų darbų gėleles ir aukoti Jėzui - štai kuo galite Jam parodyti savo meilę - nepraleisti progos gera daryti. Ypač dėl savo užgaidų, nestropumo, apsileidimo - kad niekam netaptumėte skausmo priežastis.

Tėvai, jūsų vaikelių malda visagalė! Džiaukitės, kad nesukliudėte jiems gimti.

„Pasitikėk, mažasis būry!”

Igula, 1957 09 15

Kas galingesnis už ateinančią mirtį? - Jei Kristus nugali, tai mes visi, kurie dalyvaujame Jo žygyje, - ar suprantame, kokia didi jėga glūdi mumyse?!

Mums tiek daug visko gresia. Tiek mašinų pravažiuoja. Visos jos neša mirtį. Staiga galime susirgti. Darbui nuolat gresia nesėkmės pavojus. Tai - fizine plotme. Jaučiame, kad mūsų būtybės išsilaikymas - ne mūsų rankose. - Kaip kiekviena mūsų ląstelė mirties akivaizdoje šaukiasi gyventi! - Jis - galingesnis už mirtį!

Moraline plotme - tiek blogio aplink! Kiek šeimų gyvena pagal Jo Valią?..

Tau 20 metų. Tu kasdien eini į darbovietę. Ten dešimtys tavo bendradarbių, bet neišgirsti nė vieno kilnaus žodžio...

Nemoki būti nekilnus tarp moterų. Negeri. - Ar iš viso bevarta kovoti? - Nenusimink. Jis galingesnis už mirtį! „*Pasitikėk, mažasis būry, - aš nugalėjau pasaulį!*”

Kristus jokiomis - net kritiškiausiomis aplinkybėmis - neduoda teisės nusiminti, rankas nuleisti. Krikščionybė turi tvirčiausią dinamiškumo pagrindą.

Turint tai galvoje, kaip atrodo priekaištas, kad krikščionybė veda žmogų į pesimizmą, rezignaciją?!

Dievo malonė*

Igula, 1957 09 17

Purvinas langas neatspindi ugnies prigimties savybių - šviesos, spindėjimo. - *Malonė - nuvalo ir padaro vėl skaidrų ir spindintį* (šv. Teresė).

* Žr.. Antonin Lhumeau. La Vie Spirituelle...

Dalyvauti kito prigimtyje - vadinasi, šį tą gauti iš kito prigimties, tų jos savybių, kurios būdingiausios būčiai (pavyzdžiui, žmogaus prigimčiai būdingos ne tik vegetatyvinės ir sensitivityvinės galios, bet ypač protas - pažinimas), kartu perimant ir tos būties veikimo būdą - veikti kaip jis. Jei paukščiui galėčiau suteikti supratimo galią, padaryčiau jį žmogaus prigimties dalyviu, bet tuo nepadaryčiau jo žmogumi. Taip pat ir krištolo spindėjimas arti šviesos - šviesa nepakeičia krištolo prigimties, tik krištolas įgyja šviesos savybių.

Lygiai ir malonė - ji mūsų prigimties nepakeičia į Dievo prigimtį, tik suteikia Dievo prigimties savybių - veikti dieviškai prigimčiai savitu būdu. Tai pažinimas Dievo tobulumo ir meilės to, ką Dievas pažįsta - savo tobulumą. Taigi per malonę mums suteikiama galimybė įgyti visai kitokį - antgamtinį - Dievo pažinimą ir taip pat Jį pamilti.

Štai kodėl net protu pažinus Dievo buvimą, kol malonė nepaliečia sielos, žmogus praktiškai dar netampa tikinčiuoju. Taigi - kaip labai būtina pelnyti malonę kitiems!

Žmogui natūraliai - be specialios Dievo pagalbos - neegzistuoja malonės gyvenimo sritis. Žmogui natūralu pažinti tai, kas prieinama jūslėmis, o tada, vadovaujantis jūsliniu pažinimu, daromos proto išvados.

„Aš nebevedinu jūsų tarnais, bet draugais”, - pasakė Jėzus apaštalams. Būti draugu reiškia arba būti panašiam, arba darytis panašiam. Dievas norėjo, kad mes taptume panašūs į Jį (kad tai mums neatrodytų per aukštą, Jis pats tapo lygus su mumis per malonę).

Visas pasaulis laikytų kvailiu tą, kuris paniekintų aukšto asmens draugystę. Vienas stabmeldys pasakė: *„Tik ta tikra draugystė, kai abudu kartu ir nori, ir nenori”*.

Draugystė yra vienas iš esminių mūsų širdies reikalavimų. Mylėti ir būti mylimam! Bet visiškai šį troškimą pasotinti gali tik begalinis Gėris. (Tai Dangaus laimė. Nepatenkinta meilė - pragaro kančia.)

Kiekvienai žemiškai meilei būdinga bent lašas savimeilės. Tik Dievo meilėje šito nėra. Čia nereikia bijoti ir iš savimeilės kylančių pasekmių (kad savanaudiškais sumetimais draugą paliktų). Dievas mus myli, kad mus padarytų laimingus.

„Mylėsi Viešpatį, savo Dievą”

Igula, 1957 10 06

Pagrindinė jėga, kuri visam gyvenimui suteikia dinamikos, yra *meilė*. Nuo to, ką žmogus myli, priklauso jo gyvenimo linkmė.

Yra dvi pagrindinės meilės linkmės: žmogus myli arba kitą, arba save. Paprastai meile vadinamas jausmas, kai mylimas kitas, o jausmas, kai žmogus myli save, vadinamas *savimeile*. Ji praktiškai reiškiasi savo malonumų patenkinimu, garbės siekimu.

Ir štai Sinajuje žaibuose visiems amžiams nuaidėjo Kūrėjo įsakymas: „*Mylėsi Viešpatį, savo Dievą*”. Tą įsakymą pakartotinai pabrėžia Kristus šios dienos Evangelijoje. „*Mylėsi Viešpatį*”, - tai nurodymas žmogui atsiliepti meile į dieviškąją meilę, tai jo laimės šaltinis. Žinome, kad materialūs dalykai mūsų laimės ilgesio nepasotina - juk žmogus yra sukurtas aukštesnės rūšies laimei.

Dvasinis gėris - irgi patenkina ne bet koks. Pavyzdžiui, kūrėjas (menininkas) nuolat išgyvena skausmą dėl kūrinio netobulumo, nes ilgisi įkūnyti begalinį grožį. Žmogus nepaliauja puošęs visa, kas yra aplink - miestus, gyvenamą aplinką - žmogus ilgisi begalinio grožio.

Dievas, kiek galime savo žemės kelionėje Jį pažinti prigimtinio proto šviesa ir iš Apreiškimo, yra begalinis grožis, gėris - pilnatvė viso, kas teigiama. Jis myli mus, sukūrė laimei, palaiko buvime, atpirko, kasdien siunčia dovanų.

Už meilę - meilė. Ką daryti, kad Jį pamiltume? Norint pamilti reikia, kad pažintume Jį kaip gėrį. Žmogaus nemylime, jei nežinome, ar jis yra pasaulyje. Nesigrožime meno šedevrais, jei jų nesame matę.

Taigi mes privalome:

1) skaityti - studijuoti (inteligentas - daugiau už kaimietį);

2) dalyvauti pamaldose, klausytis pamokslų (kad ir jausmai įsijungtų, ne vien protas);

3) norint suprasti dvasinius dalykus, reikia, kad ne-kliudytų nuodėmingas prisirišimas prie to, kas nėra Dievas, o tik Jo kūriniai (turtas, malonumai, garbė) - kad Dievo kūriniai gyvenime nebūtų visų mūsų siekimų centras, t.y. nebūtų Dievo vietoj;

4) naudotis specialia Dievo pagalba, kurią Jis teikia per sakramentus, ypač šv. Komuniją ir išpažintį.

Juo labiau žmogus leidžiasi apgaunamas tariamo malonumo, kurį siūlo pagunda, juo labiau jam nesuprantamas tyros sąžinės džiaugsmas.

Ar jaunuoliui reikalinga religija*

Įgula, 1957 10 13

Jaunystė - tai amžius, kai atsiskleidžia beribiai akiračiai, tai gyvenimo rytas, kai viskas nudažyta tekančios saulės auksine spalva. Viskas dvelkia pavasariu ir visa žada tverti amžinai. Tai amžius didingų užmojų - dvasia atsiveria didžioms idėjoms, širdis -

* St. Šalkauskis. Ateitininkų ideologija.

didvyriškiems jausmams, valia - aukai, kovai. Jaučiamas neribotas poreikis žengti pirmyn, veikti, kurti, pasiaukoti.

Jaunystei būdinga siekti ko nors didingo. Ir - šalin iš kelio visos kliūtys (net mirtis!), kai jaunystė žygiuoja savo idealų, siekimų link! Jokia prievarta jos nesulaikys, jokie grasinimai. Taigi jaunystei įgimta kilnūs siekiai.

Jaunystė! Jai plojama, jai keliamos ovacijos. Ji kūnui suteikia pilnatvę, žavingą šypseną veide, tyrą žvilgsnį akyse. Tačiau kūno jaunystę turi lydėti antra - dvasios jaunystė, kuri trunka, kol plaka krūtinėje širdis - net tada, kai veidas jau raukšlių išvagotas ir galva puošiasi sidabru.

Kad jaunystės idėjos duotų vaisių, reikia galingų pastangų, idealo reikia siekti labai ištvermingai. Tos nuolatinės dorinės pastangos artėti prie idealo išlaiko žmogaus dvasią visada jauną. Kai tas idealo siekimas tampa ne momento nuotaika, bet nuolatinės pastangos gėrio link, - tada galima sakyti, kad žmogus dvasiškai visiškai subrendęs.

Kokią įtaką turi religija dvasios jaunystei (turint galvoje, kas yra tikroji jaunystė)?

1) *Religija duoda jaunystei kilnių idealų* - tai dvasinės jaunystės pagrindas. Kas gali nubrėžti aukštesnius ir labiau viliojančius gyvenimo tikslus, kaip kad Kristus: gyventi ir mirti dėl kitų laimės, dėl šviesios tautų ateities, dėl asmeninio šventumo, dėl nuolatinio siekimo pažangos, kad ne tik čia, bet ir amžinai mes būtume laimingi?

2) *Religija stiprina žmogų kovoje dėl kilnių idealų*. Ji turi priemonių nuskaidrinti sąžinę. O juk nuodėmė - nerami sąžinė - pirmoji atima norą kovoti, stumia į neviltį, į nepasitikėjimą savimi. Pasitikėjimas Dievu neleidžia nusiminti kovoje. Nuodėmė galima tik tada,

kai suabejojama pergale. (Didelėmis pastangomis siekti kilnių dalykų - pirmas vaistas nuo onanizmo ir kitų neskaistumo nuodėmių.)

Jaunystė be religijos tampa pavojinga, visa griau-
nančia, akla jėga. Herojiškumo ilgesys ir reformatoriš-
ka nuotaika virsta chuliganizmu. Jei jaunuolis nieko
nesiekia, jis niekada nebuvo jaunas - iš jo nieko nega-
lima tikėtis.

Jaunystei nuolat gresia pavojus prarasti kilnius sie-
kimus, susižavėti tuo, kas negarbinga, tačiau taip vi-
lioja (ypač lytinio brendimo metu, pajutus pirmas pa-
gundas savo laimės ieškoti patenkinant vien kūno jaus-
mus). Kas, jei ne religija - Dievo meilės ir atsakomy-
bės jutimas - gali padėti jaunuoliui šią sunkią valan-
dą, kai jis vienas, kai pagunda vilioja?

Jaunystė be religijos

Igula, 1957 10 20

Pagrindinis jaunystės psichologijos bruožas - sieki-
mas didžių dalykų, nepaisant, kokios kliūtys tai truk-
dytų. Tasai siekimas būdingas laikotarpiui, kai visos
gyvybinės žmogaus jėgos yra labiausiai sužydėjusios.
O kas atsitinka, kai jaunystės dinamika žygiuoja be
religijos direktyvų?

Kūno jaunystės laikotarpiu, ypač brendimo metu,
jaunuoliui nuolat gresia pavojus prarasti tikrą savo
žygio kryptį ir išsieikvoti beklaidžiojant šunkeliais. Ne-
sunku suprasti, kaip tai įvyksta: mat jaunystei būdin-
ga jėga, veržlumas siekiant gyvenimo tikslų, dažnai
nepagalvojant, ar tie siekiai verti pastangų. Taip yra
dėl to, kad bręstantis jaunuolis dar nepajėgia suprasti
painių dalykų, nes nėra pakankamai subrendęs ir iš-
prusęs, be to, dėl savo palyginti jauno amžiaus neturi
didesnės gyvenimo patirties. Visos šios aplinkybės

jaunystės dinamiškumui kelia nuolatinį pavojų pasirinkti klaidingą kryptį ir, užuot ėmusis kūrybinės veiklos, imama mėgautis akla, pavojinga, visa griauinančia jėga. Herojiškų žygių ilgesys ir reformatoriška nuotaka lengvai gali išsigimti net į chuliganizmą.

Reikia, kad jaunystės žygiui vadovautų budrus autoritetas, kuris ištaisytytų kiekvieną klaidingą žingsnį. Bet kas turi balsą prakalbėti jaunuoliui, kokio balso jis klausytų?! Juk bręstantis - ypač vyriškasis jaunimas, ligi tol buvęs klusnus savo tėvams, pajutęs savyje vyriškų jėgų sužydėjimą, savaime stengiasi išsivaduoti iš tėvų glėbio ir remtis vien savo nuomone. Kieno balsui jis paklus?!

Kuris iš mūsų nėra gėrėjęsis vaizdu, kai jaunas žmogus klūpo prie klausyklos? Koks susikaupęs ir protingas jo veidas, kai siela jaučia Kūrėjo didybę, jaučia savo nedėkingumą Viešpačiui už visas Jo dovanas, tikisi atleidimo ir ryžtasi budėti, savo klaidų pamokytas. Galima tikrai garantuoti, kad jaunuolis, kurio veide gali išskaityti gilią pagarbą Kūrėjui, tokią pagarbą reikš ir tėvams.

Jei myli, nori gero, matai naudą ar žalą ten, kur jausmai neįžvelgia. Ir koks skaudus būtų apsirikimas, jei nematytum to, kas mūsų gyvenimui teikia palaimą...

Ką reiškia „esame atpirkti“*

Igula, 1958 05 18.25

Po karo visi esame vaikščioję griuvėsiuose. O juk čia būta kambarių, gyventa žmonių! - Panašiai jaučiasi žmogus ir po nuodėmės: vietoj kūno ir sielos harmonijos - maišatis. Atkurti harmoniją žmoguje galėjo tik pats Kūrėjas.

* T. Toth. Die Leiden Christi.

Ką reiškia „*mes atpirkti*”? Kaip žmogus susijęs su atpirkimu?

1) Atpirkimas nereiškia, kad neturėsime pagundų. Jei nenugalime [pagundų], vadinasi, per silpnai ieškome priemonių, kurias galėtume panaudoti smulkmenose.

2) Atpirkimas nereiškia, kad nebus nuodėmių. Galimybė nusidėti - galimybė pelnyti nuopelnus.

3) Atpirkimas nereiškia, kad nereiks mirti, bet Kristus išmokė nugalėti mirties baimę. Gyvenimas neišnyksta.

Atpirkimas reiškia malonės veikimą sieloje. Atpirkime turime bendradarbiauti su Kristumi. Jis nurodė šaltinius, bet aš pats turiu ateiti ir jais naudotis. Malonėje dalyvauju, kai ir smulkmenose vykdu tai, kas gera.

Kadangi Kristus priėmė žmogaus kūną, tapo su mumis viena, todėl Jo dieviškoji galia prieš blogį tapo mūsų nuosavybe. Bet mes turime bendradarbiauti. Jis - Šaltinis, bet reikia pasilenkti ir gerti. Kitaip Kristaus Kraujas bus veltui išlietas.

Kristaus Kraujo vaisingumas - sakramentai. Nestatykime kliūtis malonei!

Vaiko religinis ugdymas*

Igula, 1958 04 13

Vaikas prisiriša ne prie idėjų, bet prie asmenų. Pamilęs asmenis, pamilsta ir jų idėjas. Svarbiau laimėti vaiko prisirišimą, kaip kad išaiškinti jam religines tiesas.

Auklėtojo tikslas vaiką patraukti ne dėl savęs, bet dėl Kristaus.

Linksmumas - tai vaikų pasaulis. Iš auklėtojo akių turi šviesti saulėtas gerumas ir šilta meilė. (Dėmesio

* **Organiškoji askezė.**

cholerikams ir melancholikams!) Gerumas — kartais lygiareikšmis silpnumui! Tačiau griežtumas be gerumo - įpratina užsisipirti.

Nebausti supykus! Tylus perveriantis žvilgsnis. Porą žodžių. (Nereikalingi žodžiai tik silpnina padėtį.) Juo mažiau priemonių, juo didesnis autoritetas. Kai visos priemonės pralaimės, vaiką dar gali laimėti meilė. Bet pataikaujanti, pasiduodanti, silpna meilė užtraukia vaiko panieką!

Dovanojančios, atlaidžios meilės jėga tiesiog magiškai pririša vaiką prie auklėtojo.

Kaip diegti vaikui religines tiesas

Įgula, 1958 04 20

Vaikui proto argumentų nereikia - jam svarbiau kalbėtojo asmuo, vaizdingas pasakojimas. Vaikas geriau pasisavins klusnumą iš pasakos apie Raudonkepę negu iš žodžių: „Neklusnumas gali atnešti daug blogo“. Ir Jėzus vienokiu stiliumi kalbėjo liaudžiai (vaizdingais palyginimais), kitokiu - mokytiems fariziejams.

Turiniu reikia patraukti dėmesį, bet taip, kad širdyje liktų raginimas daryti gerą veiksmą. Svarbu visa, kas ugdo užuojautą nelaimingajam, kas moko daryti gera save užmirštant. Tai - viso auklėjimo pagrindas.

Kūdikėlis Jėzus - artimas vaiko psichologijai: Jis žaidė, buvo klusnus.

Puikybės įtaka moters grožiui*

Įgula, 1958 05 18

Kai Liuciferis ištare „netarناusiu!“ - atsirado puikybės sąvoka. Kaip ji reiškiasi moters sieloje?

* Organiškoji askezė.

Vyras - pasaulio darbininkas. Moteris — gyvybės saugotoja, motina, ne vien fizinė prasme, bet ir dvasinė. Motina - tai meilės saugotoja, kad žemė neužšaltų, kad širdys netaptų ledine dykuma, nes tada neliktų žmogaus panašumo į Kūrėją.

Meilė, motinystė (ir dvasinė) yra atsidavimas, nuolankumas. Nuolankumas - tai matyti, vertinti kitą, o ne save, tai priešingybė demono ištartam „*netarnausiu!*“ Nuolankumas yra Dievo atspindys žmoguje, taip kaip puikybė - savęs patenkinimo ieškojimas - yra demono bruožas mummyse.

Tik tada šis vidinis nusiteikimas (mergelė - motina, tyra sąžinė - pasiaukojimas, meilė) paslaptingu grožiu suspindi jos veido bruožuose, padaro ją mielą ir gerbtiną, ypač vyro akyse. (Yra mergaičių, kurių aki-vaizdoje net mintyse nepatogu nusidėti...)

Dievas prakalbina mus kančia*

Igula, 1958 07 13

Džiaugdamiesi Dievo balso negirdime. Kančia - Dievo prakalbinimas, mus keliantis aukštin.

Ar skausmas mus nuo Dievo atstumia ar priartina - tai ženklas, ar mes mylime Dievą meile, kuri save aukoja, ar taip kaip krautuvėje: duodu, kad ir man duotum. Žmones, kurie nuolat krinta į tas pačias nuodėmes ir nepajėgia išverti ko nors sunkaus, atrodo, gali išgelbėti tik didelė kančia. Kančia - nuopelnų šaltinis, proga parodyti Dievui savo klusnumą. Kas daug kentėjęs, to širdis pasidaro jautri, atlaidi, supratinga, atspėjanti kito jausmą. Jei kantrus ligoje, bus kantrus ir su artimaisiais. Kenčiantis žmogus, būdamas net visiškai bejėgis, moko, skelbia, kuria. Svarbiausią darbą atlieka ne tas, kas mašinas išranda, bet tas, kas moko,

* T. Toth. Die Leiden Christi.

kaip dvasia turi valdyti kūną ir iškilti virš to, kas gyvenime praeina. Tik Kristaus dėka kančią galima suvokti kaip pašaukimą. Saukia Dievas!

Tautos kančia - tautos pažadinimas. Atgaila už jos nuodėmes (negimusių kūdikių žudymas...).

*Kenčiantys žmonės**

Igula, 1959 03 15

Kančios sekmadienio proga pasvarstykite apie kenčiančius žmones. Jų yra kelios grupės.

1) *Užnuodytieji*. - Jie dėl skausmo pasidaro apkartę ir pikti, degantys baisia neapykanta skausmui. Suspaustais kumščiais ir grieždami dantimis, jie jau nebegali juoktis. Jie rodo neapykantą kiekvienai būtybei, kuri prie jų artinasi. Jie įsitikinę, kad nėra jokio gėrio, jokio nekaltumo, jokio ištikimumo. Tikėjimo, vilties, meilės jie jau netekę.

Kodėl? Yra žmonių, kuriuos ištinka įvairiausios nesėkmės. Likimas, įvykiai, kiti žmonės vis persekioja kuprotą, vieną... Gali taip veikti ir didelis skausmas. Tačiau ir skausmas nebūtinai taip paveikia. Ir kuprotas, pajuokiamas visų, gali širdyje turėti meilumo, gerumo kitam, dar vargingesniam už jį, arba benamiui šuneliui, katytei.

2) *Palūžėliai*. - Jų jėgos, drąsa, viltis, norai, jų pažinimas - visa baisiai pažeista. Viskam jie yra tapę abejingi, nes baisiai pervargę gyvenimo kovoje. Jie jau nebijo smūgių, kaip nuvarytas arklys, kamuojamas nuo ryto ligi vakaro... Jie laukia tik mirties. Todėl jau nebekovoja, nesigrumia su jokiais blogybėmis. Iškaninti, pervargę jie nebepajėgia ko nors neapkęsti ar kam priešintis. Tai lėta, ilga agonija. Taip būna retai. Bet kad skausmas žalojamai veikia, - tai galima pamatyti kasdien.

* P. Lippert. Abenteuer des Lebens.

3) *Laimingieji net didžiausiame skausme.* - Ar gali taip būti? Ar gali būti laimė skausme? - O tačiau yra tokių žmonių, kurie mato skausme išeitį: tvirtai tvirtai prisiglausti prie mylinčio Tėvo krūtinės. Ir todėl, kad neatstumia paslaptingos Tėvo rankos, jiems skausmą darančios, jie laimi visą Jo palankumą ir atleidimą ne vien sau, bet daugeliui. Tokie žmonės nušviesti paslaptingo grožio, kuris yra jų amžinojo grožio dalis. Jie išgyvena visai naują džiaugsmo rūšį - kentėjimo džiausmą, kuris yra jų amžinosios laimės įžanga.

Skausmas parodo tikrąjį žmogaus veidą - nuplėšia visas kaukes. Atsakydamas į klausimą, „koks esi skausme?“, - žmogus pats save teisia. Skausmą nugalėti galima tik žvelgiant tarsi iš amžinybės taško: žemiškajam skausmui kaip priešingybę iškelti amžinybės džiausmą. Neturėdamas džiaugsmo žemėje, jį galėsi surasti Anapus.

Katalikybės esmė dinamika

Igula, 1959 04 05

Mūsų laikų nelaimė iš tiesų yra ne netikėjimas, bet laicizmas.

Meilę parodyti veikla - tai tinka visiems. Šventumo bruožas - deja, mūsų krašte beveik nesuprastas - tai visų apaštalavimas. Per Krikštą tampame Dievo vaikais, per Sutvirtinimą - Kristaus apaštalais.

Visi, kurie jaučia nerimo dvasią, yra ypatingu būdu tarpusavio vienybėje. „Tėve, kad jie būtų viena, kaip Tu ir aš esame viena“ (Jn 17, 22). Tai naujas krikščionių tarpusavio meilės motyvas.

Katalikiškoji dinamika, kurios paskirtis yra žmogaus laimė, negali būti politinio pobūdžio ar turėti politinių tikslų. Kristus mirė už visų tautų ir visų partijų žmones. Kiekvienas turi jausmus - ilgisi laimės,

jaučia skausmą, ir vieni negali būti aukojami kaip pakopa kitų karjerai ar patogumui.

Krikščioniškasis nerimas, veiklumas turi būti reiškiamas ne vien mintimis, žodžiais, bet ir veikla, darbais: „*Tikėjimas be darbų miręs*”.

Katalikiškojo veikimo žymė - *optimizmas*. Katalikų apaštalų sėkmė tuo didesnė, kuo mažiau jie savo vardu eina. „*In nomine Domini!*”*

Žmonių susitikimai**

Igula, 1959 04 12

Tiek daug kelių pasaulio erdvėje. Kažkas nepaprasto būtų, jei dvi žvaigždės tokioje erdvėje susitiktų.

Žmogaus gyvenimo erdvės taip pat labai plačios. Ir kaip nuostabu, kai keli žmonės tose platybėse - tarp daugybės svetimų, beširdžių ir nepažįstamų žmonių - susitinka ir pasijunta savi.

Štai eina du žmonės. Susitinka, praeina vienas pro kitą. Kartais gal pasisveikina, net susipažįsta - bet taip sumurma vardą, kad antras jo net neišgirsta. Pasitaiko, kad net bendroje darbovietėje dirbdami, po vienu stogu gyvendami jie lieka visai svetimi. Tokiems nesunki išsiskyrimo akimirka: trumpas, paviršutiniškas atsisveikinimas, ir greitai viskas užmiršta.

Kiti žmonių susitikimai baigiasi ne taip beprasmiškai. Nors ir trumpai susidūrę, truputį kartu pagyvenę ar pabuvę kelionės draugais, pajunta vienas kitam gerų jausmų. Kartais jie sužydi kantrybės, dėmesio kitam žmogui, užuojautos, pasiaukojimo žiedais.

Bet pasitaiko ir kitokių kraštutinumų. Yra žmonių, kurie nebeturi sveiko kritikos ir savikritikos jausmo. Jie gali kitą labai įskaudinti, kartais net ligi kraujo:

* Viešpaties vardu (*lot.*).

** P. Lipert SJ. *Abenteuer des Lebens*.

kokia maža nesėkmė, skausmas, nedidelis įžeidimas (gal net nesąmoningas) - ir jie nesusitvardo.

Tačiau tai vis atsitiktiniai žmonių susitikimai, kurie greit praeina, nepalikdami gilesnių pėdsakų. Bet keliaujant per gyvenimą pasitaiko ir tokių atvejų, kai visai nepažįstami žmonės susitinka amžiams. Vienas žvilgsnis, mažytis žodelis padaro nuostabų perversmą kitame žmoguje, pakeičia jo gyvenimo kryptį. - Taip buvo Jėzaus susitikime su savo pirmaisiais mokiniiais: „*Sek mane!*”

Kartais kitas užvaldomas pamažu: kaip iš mažyčio daigelio skleidžiasi augalas. Iš pradžių tas ryšys būna toks paslaptingas, kad jokia psichologinė analizė negalėtų nustatyti jo sudėtinių dalių: didelis pasitikėjimas, stebėjimasis, viltis, kartais kažkas iracionalaus, tik šiam žmogui tinkančio, tik jam vienam būdingo. Žmogus pasikeičia. Kartais į gera, kartais į bloga. Kai *į bloga* - tai magija, valdantysis tada atlieka Mefisto vaidmenį, ne gudriais žodžiais, bet kažkokia magiška kitų valdymo jėga, kuri net jam pačiam gali būti nežinoma.

Kai *į gera* - tai meilė. Bet žmogus tik tada be žalos sau gali atiduoti save kitam, jei čia dalyvauja Dievas su savo malone, - kada tas „kitas” tikrai yra šventas arba Dievo pašauktas būti kitų gyvenimo kūrėju. Tada tam, kuris save atiduoda, atsiskleidžia nauji gyvenimo tikslai, nauja dinamika kurti, progresuoti. (Nesuskaičiuojamai daug tokių pavyzdžių yra Jėzaus gyvenime Palestinoje ir vėliau Jo gyvenime per Bažnyčią. Jis tapo daugelio milijonų Mokytoju.) Vadovaujančiajam šitai taip pat yra jėgos šaltinis, įpareigojantis atsakingumo jausmas, jėga, kuri privertė Kristų mirti už tuos, kurie su Juo susiejo savo gyvenimą.

Reikia turėti drąsos atsiduoti Kristui, gėriui, nes gali pasitaikyti, kad mes ir susitikę su Kristumi

liekame nieko nenutarę, kaip tas Evangelijos jaunikaitis, kuris turėjo daug turto; arba galime net gyventi su Kristumi ir Jam savęs neatiduoti, kaip Judas.

Atkreipkime dėmesį, ar verti pasitikėjimo tie, į kuriuos linksta mūsų širdis, kurių valdančią jėgą pradame jausti?..

Menas mylėti

Igula, 1959 04 26

Meilė žmogui, darbui, kraštui, slėniui, ežerui, medžiui... Ji gali būti akla, neprotinga, jokių varžtų nepripažįstanti, kaip meteoro kritimas. Iš jos lieka tik pelenai, ji užgęsta ir tie pelenai palaidoja viską. Ji geidžia kito tik dėl savęs.

Kitaip meilė ateina į mylimą būtybę kaip sielų bendravimas. Tai galima palyginti su angelu Apreiškimo paslapyje - tai nuolankumas ir didelė pagarba. Čia geidžiama kito dėl jo paties, save visai užmirštant. Tokią meilę galima pavadinti ne akla, beprotiška, save tenkinančia, bet gera darančiąja, veiklia.

Tas jėgas reikia į savo rankas paimti ir aukštesniems tikslams palenkti. Kas pykčio, pavydo, tingumo, nedrąsos ir kitiems jausmams leidžia nekliudomai vesti, tas ir meilės jausmo nemokės sutvardyti ir nukreipti kuriamąja linkme.

ŠAKIŲ VIKARO PAMOKSLAI

Pesimizmo valanda

Šakiai, 1959 06 07

„*Tai tu esi žydų karalius?*” - „*Taip yra, kaip sakai: aš esu karalius. Kai būsiu pakeltas ant kryžiaus, visus patrauksiu prie savęs*”, - ar ne juokingai galėjo atrodyti tie žodžiai aną valandą?

O šiandien? - Ką kalba milijardai Jo sekėjų po 2000 metų? Iš Jo juokėsi tada. - Kokią reikšmę jų juokas turi dabar? Kurie dabar juokiasi iš Kristaus, - kokią reikšmę turės visa tai dar po 2000 metų? Kokią reikšmę granito krantui turi banga po to, kai ji ištiško į tūkstančius lašelių?..

Kur šiandien Aleksandras Didysis, Hanibalas, Cezaris, Neronas, Karolis Didysis, Čingischanas, Liudvikas XIV - karalius saulė? Ei, jūs visi, galingieji! Kas šiandien jums lenkiasi, kas į jus kreipia akis? *Dievas vienas yra didis!*

Kokia paguoda mums, plaukiantiems tokioje audringoje jūroje, kai ne vienam gali kilti mintis: „Kristau, ar šiandien irgi galima Tavimi pasitikėti?” Šventi Tavo žodžiai skamba taip pat ramiai: „*Dievas tas pats vakar, šiandien ir per amžius...*”

Vienus valdo idėjos, kitus aplinka

Šakiai, 1959 06 15

Ei, jūs, svyruojančios nendrės! Neprotingoji minia! Tu šaukei pasmerkimo savo Atpirkėjui Piloto teisme. Galima įsivaizduoti, kaip ten buvo. Ar čia seniai jie norėjo Jį paskelbti karaliumi, kai Jis stebuklingai

padaugino duoną? O negalvojanti pataikūnų minia! Tu lenkiesi tiems, kurie galingi, visai neklausdama, kas jie.

Kol Kristus rodė savo galybę, minias pavalgydindamas, tu norėjai Jį paskelbti karaliumi. Kol Jis triumfavo iškilingai įžengdamas į Jeruzalę, tu šaukei: „*Hosana! - Valio!*”

Bet kai Jis paslėpė savo jėgą, didybę, kai tu, akla pataikūnų minia, pamatei Jį kalinio vaidmenyje, tu bijojai pasielgti kitaip, negu galingųjų pavydas ir pyktis diktavo.

Vyksta teismas. Liudytojų daug, bet, matyt, jų liudijimai nesutampa. Jo prakilnybė teisėjas nemato reikalo nusikaltėlių bausti aukščiausia bausme. Bet žymūs visuomenės atstovai ima šaukti: „*Veritas mirties!*” Minia, nenorėdama prarasti jų akyse gero vardo, priitaria: „*Šalin, prie kryžiaus Jį!*”

Tai žmonės, kuriuos valdo aplinka: minia padauginus duoną, minia Kristui įžengiant į Jeruzalę, minia Piloto teisme... Jų aidas - šokiai Gavėnioje („visi taip daro, nepatogu atsisakyti”).

Bet yra žmonių, kuriuos valdo idėjos. Jie dirguoja aplinkai. Tai - šventosios moterys, ištikimai sekusios Kristų, šv. Jonas, kuriam Kristus nuo kryžiaus pavedė savo Motiną. Tiems, kurie gyvena dėl idėjos, Kristus atiduoda tai, kas brangiausia.

Būti kataliku - vadinasi, gyventi dėl idėjų.

Kokia teise garbiname Mariją

Šakiai, 1959 06 21

Tėviškė, jaukus namų židinys... Jei būtų pasaulyje vieni vyrai, jie nemokėtų jo sukurti. Vyras pastatytų namus - sienas, duris, langus. Bet tai dar nebūtų tėviškė miela. Jis nupirktų baldus, bet trūktų dar kažko...

Ko dar reikia? - Reikia, kad ten ateitų moteris su savo kilnia širdimi ir nuostabiomis rankomis, čia pastatytų gėlę, ten užtiestų rankdarbėlį. Pagaliau, kad pati savo miela būtybe būtų ten kaip papuošalas brangus, kaip tų namų šviesa - tada bus gera ir jauku tenai, tada bus židiny, tėviškė miela, kurios ilgisi vyras.

Vyras ilgisi Ievos - moteriškos prigimties, bet dar labiau Marijos - tobulos moteriškos dvasinės jėgos. Kas būtų, jei mūsų religiniame gyvenime nebūtų to nuostabaus papuošalo - Švenčiausiosios Mergelės Marijos?! Visi pasaulio mokslininkai, valdovai, šventieji tiek nėra davę pasauliui, kiek Marija.

Mariją gerbti ir mylėti išmokome iš Šventojo Rašto (žr. *Mk 3, 15; Lk 1, 26; 1, 42; 2, 51*). Tai ne vien teisė, bet ir pareiga. Ją gerbti - Jėzaus testamentas nuo kryžiaus.

Krikščioniškoji moralė amžina

Šakiai, 1959 07 12

Babilonas turėjo 200 įstatymų. Vokiečių reichas - apie 2000, kitur - dar daugiau. Visi jie saisto išorinius žmogaus veiksmus. O krikščionybė teturi 10 įsakymų. (Bet įpareigoja ir mintyse: „*Kas geistų artimo moters...*“). Iš žmonių niekas negali būti kito minčių valdovas.)

10 įsakymų - tai žmogiškosios prigimties dėsniai, išreikšti kalba. Krikščioniškoji dorovė objektyvi, o ne pareinanti nuo laiko ar istorinių sąlygų. Net anksčiau, negu buvo paskelbti ant Sinajaus kalno, Dievo įsakymai jau buvo žmogaus sąžinėje, jo prigimtyje. Jau pirmoji žmogžudystė - dėl tų pačių psichologinių aplinkybių, kaip ir dabar, po daug tūkstančių metų. Jau tada būta tokių pat prakeikimų, kaip ir po daugelio tūkstančių metų. Toks pat noras pabėgti nuo sąžinės, kaip ir tada (Kaino atsakymas: „*Ar aš savo brolio sargas?*“).

Krikščionybė niekada nepripažins skirtingos dorovės skirtingoms visuomenės grupėms ar skirtingiems istoriniams laikotarpiams. Ji dėl nekalto nužudymo vienodai smerkia kataliką, ateistą, budistą.

Koks didis katalikų dogmų nesupratimas, kai Dekalogo įsakymai aiškinami taikant tik kapitalizmo reikalams! Įsakymas „*Nevok!*“ gina ne vien turtingojo nuosavybę, bet ir vargšo, reikalaudamas nevogti jo prakaito, jo darbą netinkamai atlyginant. Įsakymas „*Gerbk tėvą ir motiną*“ - tai nereiškia vaikui vergijos: vergijoje pagarbos nėra, o čia - „*Gerbk!*“ (Mes matome, kaip būna gyvenime, kai vaikai šio įsakymo nepaiso.) Šis įsakymas tėvų nepadaro vaikų gyvybės savininkais - nei gimusių, nei negimusių.

Dekalogo laikymasis - svarbus ne vien amžinybės požiūriu: be 10 įsakymų tampa neįmanoma ir žemiškoji laimė. Kristus įsakė „*būkite tobuli*“ ir žmogaus kultūros srityje.

Kol bus žmogus, tol bus ir akmeninės lentelės, saugančios jo žmoniškumą, saugančios jo elgesį, kad jis, visų tautų vienodai suprantamas, būtų toks, kokio ilgisi žmonija.

Laimingas žmogus, kuris turi tikėjimą

Šakiai, 1959 08 15

Jis turi atsakymą į svarbiausius gyvenimo klausimus. Juk žmogaus laimei didžią reikšmę turi tai, ar jis mato gyvenimo prasmę, ar prieš akis turi ką nors viliojančio, šviesaus.

Kiekvienas daiktas nurimsta tik radęs vietą, kuri jam pagal jo prigimtį skirta. - Išimk paukštelį iš lizdo... Pilk aliejų į vandenį... Atimk sielai Dievą - ji liks nerami. Jaučiu, kad prarasdamas tikėjimą, prarandu kažką brangaus - tuo nieko nelaimiu.

Tikintysis turi paguodą kentėjimuose. Netikinčiam — kaip išaiškinti skausmo prasmę ir kur rasti paguodą kentėjimuose? Jokia kita pasaulėžiūra negali skausmo įprasminti. Krikščioniškai kentėti - tai reiškia ne vergiškai nulenkti galvą, bet įprasminti kančią, matyti jos naudą. Tai gali tik tikėjimas. Tai yra viltis neviltyje, jėga žmogaus silpnumo valandą.

Nėra tautos be tikėjimo. Laiminga tauta, kuri turi tikėjimą (žinoma, kalbama apie gyvą tikėjimą)!

Tikime amžinąjį gyvenimą. Bet tikėjimas ir tvarko gyvenimą, malonumą naudojimą taip, kaip paskutinę gyvenimo valandą.

Nelaimingas žmogus be tikėjimo

Šakiai, 1959 08 16

Nes tada nėra pagrindo altruizmui. Vienintelė jėga, tvarkanti jo gyvenimą, yra malonumas. Egoistas yra kankinys. - Nėra sielos ir nėra Dievo - taigi nėra apsaugos nuo nuodėmės. Tada žmogus niekam nėra atsakingas. O abortas? Su kuo jį palyginti? Gal su kačiukų skandinimu, kai jų per daug...

Problemos - be atsakymo. Kas yra žmogus ir kaip jis suvokia savo tragediją? Gyvūnas nesupranta - jis laimingesnis... O jei supranta - iš kur tvarka, ką reiškia sąžinė?

Nė kalbos negali būti apie aukos gyvenimą - kai siekiama kitam laimės be regimo atlyginimo. Kai ištinka skausmas - nėra širdies, kuri jį mylėtų. Jis niekam nerūpi ir niekam nereikalingas. Gyvenimo tragedijose... - Mirtyje - rodyk jam deimantus...

Taigi mūsų pareiga - parodyti savo tikėjimo grožį, krikščioniško elgesio kilumą.

Pagarba vertybėms

Šakiai, 1959 11 08

Katalikas yra žmogus, kuris reiškia pagarbą šioms vertybėms: Dievui, artimui, sau.

Priešingybė - chuliganizmas - nejautimas niekam pagarbos. Tuo atidaromas kelias visoms nuodėmėms. (Pataikavimas nėra pagarba - tai vergijos liekana.) Štai kodėl, jei bręstančio jaunuolio širdyje nėra tikėjimo, jei tėvai nėra verti pagarbos, vadinasi, jis augs nieko negerbdamas ir jam atsivers kelias į chuliganizmą. Žiaurumas - nepagarba kito teisėms, pastangoms.

Krikščionybė pateikia nuostabių pagarbos artimui motyvų. Žmogus yra amžinas, kaip Dievas yra amžinas. Ir negimęs gležnutis žmogiškos gyvybės daigelis jau yra amžinas. Jo teisės gina pats Dievas. Jei žmogus yra amžinas, tai verta kovoti dėl to, kad jis amžinai laimingas būtų.

Neskaistumas - nepagarba Kūrėjo planui, kito ir savo kūnui. Neskaistumo nuodėmė - nepagarba sau. Krikščionybė pateikia svariausius motyvus gerbti save patį. Kas nesizavi žmogaus dvasios lobiais! O juk kūnas - Kūrėjo duota priemonė, per kurią pasireiškia žmogaus dvasios grožis: meilė, gebėjimas aukotis. Dideli žmonės visada labai kuklūs ir nuolankūs. Tikra pagarba sau, kai elgiamasi taip, kaip viduje galvojama. Tas daugiausia vertas pagarbos, kas daugiausia jos kitiems parodo.

Savigarba

Šakiai, 1959 12 13

Jei žmogus neturi garbės viduje, jis visomis išorinėmis priemonėmis ją gina. Jei viduje tvarka, jis nesunkiai išveria išorinius pažeminimus.

Žmogų menkina garbės troškimas, besiremiantis menkaverčiais motyvais: turtais, jėga, grožiu... Pakankami motyvai - žmogaus asmeninės savybės:

1) *Protas*, per kurį žmogus turi visų gamtos pilių ir paslapčių raktus. (Gyvūnai šitos distancijos nuo daiktų ir gamtos neturi, todėl jie - tik gamtos dalis.) Protingą būseną turi atitikti protingas elgesys.

2) *Valia* - *laisvė*. Nors kūnas nukankintas griūtų, valia lieka laisva. Tai jėga, kuria žmogus pasaulį valdo. Jokia fizinė jėga jai neprilygsta. Tad jei grandinės nesupančioja žmogaus valios laisvės, tai neturime leisti, kad ją pažeistų vidinė ydų, įpročių, nuodėmių nelaisvė.

3) *Širdis*. Inteligentas gali būti blogas žmogus, ir atvirkščiai - paprastas žmogus, bet karališkos širdies. Širdyje gimsta pasiaukojimas, meilė.

Nebus didis žmogus, kuris, baigęs tik keletą klasių, bet nešdamas mamai malkas apsidairo, ar niekas jo nemato...

Sąmoningo kataliko dvasia - aukos dvasia

Šakiai, 1960 01 31

Prieš visus yra du keliai: „*aš-mano-man*” ir „*Tu-Tavo-Tau*...”

Pirmuoju keliu - visos kančios savo ir kitų, ligi išrengtų ir išniekintų lavonų miestelių aikštėse... Antuoju - savo ir kitų laimė, bet - pasiekama tik aukos keliu. Laimei pribrendęs tik tas, kuris reikiamu metu išmoko jos atsižadėti. Juk visoks ištižimas, blogas auklėjimas - argi ne dėl laimės? Kad taip neįvyktų, laimei žmogus turi pribrešti. O tam reikia stiprių motyvų, tvirto įsitikinimo, jog tai tiesa, taip tikrai yra.

Reikia aukos - nusigalėti ir išverti gyvenimo skausmus: nuo paprasto įžeidžiamo žodžio iki artimiausio

draugo išdavystės; nuo blogo kelio ar nemigos iki triuškinančių likimo smūgių; nuo paprasčiausio galvos skausmo iki mirties agonijos...

Žmogus nelaimingas būna ne dėl to, kad maža turi, bet dėl to, kad visada jis mato kito būklę laimingesnę negu savo, kurios jis negali pasiekti, o ir atsižadėti nesugeba, nes niekada nėra bandęs ir nemano, kad to reikia.

Reikia aukos ir tada, kai žmogus gyvena pertekliuje, kai jam sekasi, jam reiškiamą pagarba, meilė. Reikia būti visada pasirengusiam tai palikti, jei Viešpats panorės. Galima ir reikia visu tuo gėrėtis, bet laisva širdimi ir skaidriu žvilgsniu. Tam reikia išsaugoti ar atgaivinti nesuterštą vaizduotę ir kūdikišką paprastumą. Tegul vilioja būsimas džiaugsmas: kaip gera išsiskirti nieko blogo vienas kitam nepadarius!

Taigi auka skausmuose ir auka džiaugsmuose - tai ir sudaro visą auklėjimo esmę.

*Žmogaus aistros**

Šakiai, 1960 01 17 (24)

Vieniems didžiausia vertybė yra meilė - atsidavimas, kitiems garbė - veržimasis laimėti. Idealas - abiejų aistrų pusiausvyra. Kitaip - vien meilės aistra veda į sentimentalumą, vien garbėtroškos aistra - į šiurkštumą, brutalumą.

Jokia aistra nebūna be savimeilės. Meilės aistra sau tiek atsižada dėl to, kad laimėtų kitų širdis - būtų mylima. Garbėtroškos aistra siekia įsiviešpatauti kitame ir padidinti savo garbę ir galybę.

Platonas sakė: aistros - tai ugniniai žirgai, įkinkyti į sielos vežimą (jausmai ir protas - tai motoras ir varas).

* *Organiškoji askezė.*

Aistringi žmonės - krikščionio idealas. Prigimtines aistras reikia ne naikinti, bet ugdyti ir sudvasinti.

Pykčio aistrą - perkeisti užuojauta žmogui, o neapykantą blogiui ir norą grumtis su blogiu - gerai panaudoti laiką.

Pavyzdžiui, norint kam patikti - stengtis tą norą perkelti į norą patikti Jėzui. Ką mylimasis turi gero - tai Jėzaus dieviškojo grožio lašelis.

VI ir IX įsakymas*

Šakiai, 1960 01 24

Apie tai kalba teatras, kinas, romanai. Ir mokykla negali tylėti.

Koks Kūrėjo pasitikėjimas žmogumi! Jo protui pavesta tvarkyti gyvybės šaltinius.

Kristus ir apaštalai nusizengimu VI įsakymui laiko ne tik veiksma, bet ir mintis („*Kas žiūri į moterį jos geisdamas...*”).

Kodėl Dievas tai draudžia? - Kad apsaugotų gyvybės šaltinius, šeimą. Žmogus prieš šį Kūrėjo draudimą pakėlė maištą. - Tvanas. Sodomos ir Gomoros žlugimas („*Dievas gailėjosi sukūręs žmogų*”) - taip Dievas vertina šią nuodėmę.

1) Žala sielai:

a) temdo tikėjimą; rašytojas Šatobrianas (Chateaubriand): „*Ponai, ar jūs neturėtumėte drąsos tikėti, jei turėtumėte drąsos skaisčiai gyventi?*”;

b) naikina gyvenimo džiaugsmą, idealią meilę - ar ne dėl to dabartinis jaunimas neturi didžių siekimų? („*Nejaučiu pavasario...*”)

2) Žala kūnui: venerinės ligos; paveldėjimas - vaikų ateitis (dėl vienintelės nuodėmės - sekmadienį jie liko dviese namie... - jos vaikas nekalba ir nevaikšto...).

* T. Toth. Dešimt Dievo įsakymų.

Tiek daug nusivylimo moteryse yra dėl to, kad daug nuodėmių nesantuokiniame gyvenime. Pasiryžti: *be dėmės ligi altoriaus!*

Meilę galėtų išsaugoti tik auka, pakelta dėl antrosios pusės. Sujungia ligi mirties, tad ir *ištikimybė ligi mirties!* (Nusideda tas, kas veda išsiskyrusią.) Svetimavimas griauja visą žmonijos santvarkos rūmą. Miuncheno gydytojas Gruberis: „*Didžiausia krikščionybės dovana kultūrai - neišardoma santuoka*”.

Žmogus atsakingas už savo darbą - pašaukei gyvybę į buvimą, privalai ir rūpintis.

VIII Dievo įsakymas

Šakiai, 1960 02 07

Anuomet, kai Dievas kalbėjo žmogui Sinajaus žaibų baisybėje, buvo duotas ne tik II įsakymas, saugantis Dievo vardą, bet ir VIII - saugantis žmogaus garbę. Tai nuolat pabrėžia tiek Senasis, tiek Naujasis Testamentas.

Dievas yra Tiesa. Žmogaus teisingumas yra vienas iš tų bruožų, kuriais žmogus panašus į Dievą. Tai aišku iš melo padarinių. Savaimė, natūraliai žmogus jaučia gėdą pamelavęs (pasigyrė, pasiteisino, pagražino, pavaidino).

Kiekvienas organas turi savo paskirtį. Kalba - reikšti žmogaus mintims. Melas - *contra naturam*, t.y. prieš prigimtį (šv. Tomas).

Galime ne viską išpasakoti, ką žinome, tačiau tai, ką kalbame, tebūna tiesa. Kartais reikia nutylėti, duoti švelnų atsakymą, pajuokauti.

Ypatingos melo rūšys:

1) *Nepasakyti to, ką reikia pasakyti.* Kai pasaulis minėjo 400-ąsias Albrechto Diurerio mirties metines, nekatalikiškoji spauda aprašė visas jo gyvenimo smulk-

menas, bet atkakliai nutylėjo, kiek jo menui turėjo reikšmės pamaldumas į Mariją.

2) *Gėdytis tikėjimo* - nusiimti kepurę prieš kryžių, ginti tikėjimo tiesas.

3) *Melas mirštančiajam* - priminti kunigą.

Nepažeisk kito garbės! - „Ar girdėjot, kas (apie tą ir tą) kalbama?“ - Aš nesakau, kad tai tiesa, bet taip kalbama...

Jok 4, 11: „Dievas yra Teisėjas. Tu gi kas esi, kad teistum artimą!“

Mt 7, 1-3: „Neteiskite, kad nebūtumėte teisiami. Kokių teismų teisiatė, tokiu ir patys būsite teisiami“.

Jok 1, 26: „Jei kas tariasi esąs pamaldus ir nesuvaldo savo liežuvio, to pamaldumas tuščias“.

1 Jn 4, 20: „Jei kas sakytų: 'Aš myliu Dievą', o savo brolio nekęstų, - tasai melagis“.

Šie žmonės - melagiai ir liežuvautojai - yra išugdę neapykantą Kristui mūsų šalyje.

Atitaisyti! Paleista kalba - kaip plunksnos vėjyje.

Tomas Moras, jei kas imdavo kito klaidas skaičiuoti, nutraukdavo: „*Na, šiaip ar taip kalbėtume, tačiau man atrodo, kad šis namas nepaprastai puikiai pastatytas ir kad jo statytojas buvo nepaprastas žmogus*“.

Nekalbėk, ko nenori, kad apie tave kalbėtų, nors tai būtų ir tiesa (nebent žmogaus ar visuomenės gerovė reikalautų, pavyzdžiui, pasakyti tiesą tėvams, sužadėtiniams).

Jaunystė ir senatvė*

Šakiai, 1960 04 03

Kas yra jaunystė? - Aukščiausias gyvybės suspinėjimas, išsiskleidimas. Senatvė? - Gyvybės gesimas.

* St. Šalkauskis. Ateitininkų ideologija.

Jei fizine prasme jaunatvė yra gyvybės kupinas klestėjimas, tai dvasinė jaunatvė, dvasinė gyvybė būna tada, kai žmogus siekia idealų, siekia kilnių dalykų - visokeriopo gėrio. Dvasinė jaunatvė gali ir turi tverti visą gyvenimą, net ir fiziniėje senatvėje.

Kas jaunas būdamas nesižavėjo kilnumu, idealais, tas niekada nėra buvęs jaunas, tas niekada gyvenimui neduos nieko įžymaus. Dvasinis žmogaus subrendimas būna tada, kai mylimo ir geidžiamo idealo nuolat siekiama, nepaisant kliūčių (pagundų, net nusidėjimų). Siekiama be jokio egoizmo. Vilties neprarandama net tada, kai, rodos, visa prarasta. Stiprybė įgyjama kentėjimais.

Kad idealai būtų be paliovos realizuojami, dvasinė jaunatvė turi trukti iki mirties. Jaunuomenė, einanti dvasinei jaunatvei priešinga linkme, slenka į moralinę mirtį.

Kas krikščionybę daro ypač patrauklią*

Šakiai, 1960 04 24

1) *Menas gyventi ne sau.* Gyventi ir dirbti Kristui. Žmonės leidžia prisirišti tada, kai tas, kuris ateina Kristaus vardu, tikrai siekia jų tobulumo, o ne savo naudos. Noras kentėti dėl to, kad kitas kenčia - kentėti drauge - tai meilės įrodymas.

2) *Tikrumo jausmas.* Krikščionybė duoda atsakymą į visus svarbiausius žmogaus gyvenimo klausimus. Yra skirtumas, ar skelbėjas pats tuo gyvena, ar tai jam labai brangu, ar tai jis išmąstęs? Ar tai jam nepaprastai svarbu, ar dega noru, kad ir kiti žinotų, ką jis žino? Žmones traukia tas, kas palieka saugumo įspūdį.

3) *Dėmesys žmogui.* Žmogus sunkiai atveria širdį, jei jaučia, kad pašnekovui trukdo. Kalbėkime ir apie

* Raoul Pluss S.J. Spinduliuoti Kristumi.

tai, kas nereikšminga, kad išgautume tai, kas sunku atskleisti.

Išnykti už Tą, kurį mes skelbiame. Parodyti Jį, ne save.

Kad krikščioniškas elgesys būtų patrauklus

Šakiai, 1960 05 15

Drąsa, ištikimumas idėjai. Tikras noras kitų laimės. Iš to išplaukia:

1) *Neparodyti, jog skubi*, tam, kuris kreipiasi su prašymu. Šv. Paulius - *būti visiems viskuo*. Kalbėti ir tai, kas nereikšminga, kad išgautume tai, kas reikšminga.

2) *Nepabrėškime savęs*. Pripažinkime ir kitų (taip pat ir gyvenusių prieš mus) reikšmingumą, jų veikimo būdus bei priemones. Leiskimės pamokomi - siaura-pročiai niekada nepatraukia.

3) *Parodyti Jėzų*, ne Jį užstoti. Pastangoms apsilaukusiems - išnykti. (Padauginęs duoną Jis išnyksta. Pagydytiesiems draudžia girtis.)

Malonė - būseną ir menas susikaupti prieš darant gera.

Mes Dievui priklausome

Šakiai, 1960 05 01

Dievas mus myli, taigi ir mes turime Jį mylėti, būti atsidavę. Žmogus negali mylėti, jei nepažįsta vertybės.

Lengviausia atpažinti materialų pasaulį. Todėl žmonės ir myli turtą, automobilį, savo jausmą, kitą žmogų, kaip savo malonumo patenkinimo priemonę.

Sunkiau pažįstamas žmogaus vidus: jo minčių kultūra, kūrybingumas, valios ryžtas aukotis. Todėl dvasinė žmonių meilė yra retesnė.

Dar sunkiau atpažinti antgamtinės būtybės ir Dievą. Ką mes apie Dievą žinotume, jei ne Jo laišškai mums - Šventasis Raštas?

Kur buvo Dievas, kai šaudė žmones...

Sintautai, 1960 m.

Mes ieškome kartais Žmogaus tarp žmonių, draugo, kuris pagarbos būtų vertas.

Ar dar nemirė meilė žemėje? Ar yra širdžių, kurios moka mylėti, kurių žvilgsnyje nėra klastos? Ar yra dar žmonių elgesyje veiksmų, kurie tikrai būtų skirti mūsų laimei, kuriuose nebūtų savanaudiškumo? - Juk visur apie mus priešiškumas! Keiksmų, šiurkštumo, storžieviškumo jūra. Ar nėra jau švelnumo žemėje?

Tiesa, kūdikiai! Bet ir iš jų daugelis turbūt dar negimę yra iš motinų išmokę žiaurumo...

Ir koks būna nuostabus ir brangus atradimas, kai sutinki asmenybę, kuri be klastos, mylinčiu žvilgsniu visa mato, kuri bendrauja nesiekdama naudos sau! Tai tarsi kito pasaulio atšvaitas. Tikėti nesavanaudiška meile - ar tai nėra tolygu tikėti Dievą?! Juk *Dievas yra Meilė*.

Priešgaisrinės apsaugos viršininkas: „Jei Dievas būtų, nebūtų buvę tiek neteisybų. Mano tėvą sušaudė...”

Kur buvo Dievas, kai šaudė žmones?..

Atsakymas - Jis pats stovėjo tarp pažemintųjų. Mes matome tik nekaltuosius, o Jam gaila ir kankintojų. Jie gal daugiau užuojautos verti.

Kad būtų laisva valia, turi būti galimybė ir bloga daryti. Žemėje yra fizinė jėga ir dvasinė jėga - meilė. Blogi galima tik gerumu nugalėti - taip kaip Kristus.

Ką duoda religija viešajam gyvenimui

Šakiai, 1960 10 23

Būkite pasveikinti laikai, kurie išryškina žmonių atmainas! Krikščionybė nėra slapta ir privatus dalykas. „Ar gali būti paslėptas miestas, pastatytas ant kalno?“ - „Niekas uždegto žiburio nededa į slėptuvę ar po indu, bet stato jį į žibintuvą, kad įeinantys matytų šviesą. Todėl žiūrėk, kad tavoji šviesa nebūtų tamsybė!“ - „Eikite ir mokykite visas tautas“. - „Ką girdėjote tamsoje, skelbkite ant stogų“.

Religija nėra drabužis, keičiamas pagal madą. Religija turi būti matoma viešajame gyvenime, mūsų elgsenoje. - Didysis Petras tada pasuko ne į Himalajų kalnus ar Sacharos smėlynus, bet į to meto pasaulio sostinę - Romą.

Valstybės, taip pat kiekvienos vyriausybės pagrindas yra autoritetas. Tvarkos negali išlaikyti policija - tvarka remiasi IV Dievo įsakymu (o šis - pirmaisiais trimis). Valdiniai nejaus šeimininkų autoriteto, jei jie nejaus Dievo autoriteto. Puikybe prarandamas autoritetas. Kas geba būti nuolankus, kitą aukštesniu už save laikyti, tuo galima pasitikėti.

Pagarba dogmai! - Tik stiprios dogmos kuria stiprias tautas. Kur netikima Dievo žodžiu, ten neilgai bus tikima ir žmogaus žodžiu. Šalia amžinai besikeičiančių sistemų ir vertybių turi būti ir amžinos vertės dalykų. Kitaip šiandien keiksime tai, ką vakar garbinome.

Laisvas klusnumas įstatymams. Visų potvarkių pagrindas yra 10 Dievo įsakymų. Religija ir dorovė yra tiesiogiai proporcingos. Didžioji išmintis yra ne įvairias gyvenimo smulkmenas įforminti paragrafais, bet sąžinę įpareigoti tuos paragrafus vykdyti.

Pykčio ir blogų įpročių nugalėjimas

Šakiai, 1960 10 23

Viskas mumyse jungiasi kaip grandinės akelės. Norint įveikti pykčio protrūkį, reikia mokytis ištvermės, kantrybės kitose srityse. Todėl nenuostabu, kad psichologas iš vienos žmogaus savybės gali atspėti ir kitas.

Pyktį nuslopinti galima taip:

1) *ugdyti kantrumo dorybę*: valgant lėtai kramtyti, laišką pamažu atplėsti, laikraštį skaityti paskirtą valandą, kalbant neskubėti, laikyti už dantų paslaptį ir panašiai;

2) *vengti progų* ar asmenų, tinkamai pasirengti susitikimui;

3) *žavėtis* Jėzaus ant kryžiaus kantrumo pavyzdžiu;

4) *tvardytis* - neparodyti išorėje, kad viduje verda; giliai kvėpuoti;

5) *save stebėti* „kito“ (tėvo, draugo, Angelo Sargo) akimis; kadangi pyktis trukdo protauti, tai bent praėjus pykčiui kritiškai save paanalizuoti;

6) *save nubausti*: išpažintis - kaip savęs baudimas, saviaukla;

7) kasdien mąstomojoje maldoje ne vien tik protu, bet ir jausmais *apvarstyti* pykčio nuostolingumą sielai.

Jėzus sakė: „*Mokykitės iš manęs, nes aš romios ir nuolankios širdies*”.

Jausmas, kad aš tai galiu padaryti, pasitikėjimas savo jėgomis - tai būtinos savitvartos sąlygos.

Kodėl inteligentas turi būti tikintis*

Šakiai, 1961 02 12

Pirmiausia, kas yra inteligentas? Visuomenėje vyrauja nuomonė, kad tai išprusęs žmogus, turintis

* St. Šalkauskis. Ateitininkų ideologija.

didesnį proto pajėgumą, gebąs daugiau suprasti. Tačiau, kaip rodo gyvenimo patirtis, to mažai: kai kurie garsūs pasaulio plėšikai irgi turėjo aukštojo mokslo diplomus. Taigi inteligentui nepakanka vien diplomo, - jis turi būti ir *dorovingas*. Jis turi turėti žinių apie esminius žmogaus gyvenimo klausimus: Dievo buvimą, žmogaus kilmę ir kt.

Tikras inteligentas savaime yra *vadas*. Jis turi rodyti savo gyvenimą tokį, kad visame būtų tinkamas pavyzdys liaudžiai - gyventi garbingo žmogaus gyvenimą. O taip gyventi net slapčiausiose mintyse - argi įmanoma nejučiant atsakingumo Dievui?!

Kadangi inteligentas gali daugiau suprasti, todėl mąnoma, kad jis pajėgus moksliskai pagrįsti, pateisinti savo gyvenimo būdą, savo veiksmus - kodėl jis taip gyvena. Eiliniai žmonės, kurie neturėjo progos nuodugniau išlavinti proto, veiksmus inteligento, kaip žmogaus, daugiau žinančio ir suvokiančio, savaime laiko teisingais ir jais seka. Taigi inteligentas turi didžiulę įtaką visuomenei, savaime yra vadas. Bet žinoti, kaip elgtis, ir taip iš tikrųjų pajėgti elgtis yra du skirtingi dalykai.

Kodėl aš dorai gyvenu, jeigu netikiu? - Kad nepatekčiau į kalėjimą, kad nebūtų gėdos. Bet jei slapta, mintyse yra nedarna, tai vis tiek pasirodys ir išorėje.

Kodėl dorai gyvenu, jeigu tikiu? - Dėkingumas Dievui, atsakingumas Jam. Iš čia išplaukia dar viena būtina inteligento savybė - tikėjimas šviesia ateitimi, nors aplink būtų ir labai daug blogio. Tai itin svarbi pažangos sąlyga. Inteligentas tampa nepalaužiamas, kai jo viltis remiasi Dievo visagalybe, o ne aplinkybių beviltiškumu. Daryti ar nedaryti ką nors iš meilės yra daug svarbiau negu tik iš baimės (pavyzdžiui, patekti į sienlaikraštį). Inteligentui būtina didelė moralinė jėga. Kristus didžiuoju pažangos įsakymu reikalauja, kad kiekvienas būtų inteligentas.

Inteligentai katalikai! Mes savo rankose nešame tautos ateitį. Ji bus tokia, kokie esame mes.

Kokia religijos nauda

Šakiai, 1961 04 23

„Man religija nesvarbu - galima be jos apsieiti!”

Tikėti - teisingumo ir meilės pareiga. Nusigręžę nuo Dievo pamatome prieš save nebūtį. Tai nedėkingumas, beprotybė.

Kur tik aptinkama žmogaus pėdsakų, ten randama ir religijos liekanų. Religija skiria žmogų nuo gyvūno. Žmogus sąmoningai reikšdamas garbę Kūrėjui, įprasmina visos kūrinijos buvimą.

Religija yra pagarbos meno ugdytoja ir šeimos laimės saugotoja. Ji moko teisingumo, pagarbos valstybės įstatymams ir autoritetui, visuomenės santarvės.

Le Play, studijuodamas socialinius klausimus, apvažiavo kone visą pasaulį. Jo raštai pagrįsti skaičių stulpeliais ir gyvenimo pavyzdžiais:

- 1) kur gerbiama religija, ten tvirtos šeimos, sveiki papročiai, ramus visuomenės gyvenimas;
- 2) kur religija negerbiama - blėsta moralė, darbo meilė, šeimų sveikata ir gausumas, rūksta socialinio neteisingumo ir netvarkos dūmai.

Pavyzdys.

Pasmerktas mirti nusikaltėlis savo kameroje, sėdėdamas ant grindų, klausosi kunigo. Staiga jis sušunka: „Tėve, aš kaltas, bet už mane dar kaltesni tie, kurie nepasakė to, ką jūs dabar man sakote. Religija būtų mane išgelbėjusi! Be jos aš tapau pabaisa...”

Kitą rytą, paskutinę minutę prieš egzekuciją, pagriebęs iš kunigo kryžių, jis sušunka miniai: „Žmonės, štai jūsų tikrasis Draugas! Patikėkite žmogumi, kuris miršta todėl, kad per vėlai tai suprato...”

Kartais girdime sakant, kad pakanka būti tik garbingu žmogumi. Tačiau be pagarbos kažkam aukštesniam už save neįmanoma išsaugoti tyro minčių pasaulio. Juk mintys daro įtaką išoriniam elgesiui. Jei nepripažįstama aukštesnių už žmogų vertybių, neįmanoma savęs nelaikyti pasaulio centru. Tada puikybė trukdo būti garbingu žmogumi.

Neteisūs tie, kurie sako: „Aš tarnauju Dievui kaip man patinka - aš turiu savo religiją”. Kūrėjas pats nustatė bendravimo su Juo būdą. Kas būtų, jei tarnas šeimininkui pasakytų: „Aš tarnauju taip, kaip man patinka!”?

Nusigręžus nuo Dievo meilės visada atsigręžiama į nebūtį.

Tik viena religija yra gera

Šakiai, 1961 05 07

Jei dviejų religijų dogmos skiriasi, tai negali jos būti vienodai geros - Dievas negali pats sau prieštarauti (pavyzdžiui, į klausimą, ar Kristus yra Dievas, katalikas atsakys „*taip*”, protestantas racionalistas - „*galbūt*”, žydas - „*ne*”, turkas - „*tai pranašas, kaip ir Mahometas*”). Kurie sako, kad visos religijos yra geros, turi galvoje tik kultą. O juk šalia kulto religijoje dar yra tiesos ir pareigos. Įvairios religijos turi ir bendrų tiesų (Dievo buvimas, sielos nemarumas, pomirtinis atlygis), ir skirtingų (pavyzdžiui, Kristaus Asmens požiūriu).

Svarbu laikytis tėvų religijos. Tačiau kiekvieno pareiga pačiam siekti tiesos pažinimo ir vykdyti gera. Išganymas yra individualus.

Paskalis: „*Yra dvi protingų žmonių atmainos: kurie Dievą myli visa širdimi, nes Jį jau pažįsta, ir kurie Dievo ieško visa širdimi, nes Jo dar nepažįsta*”.

Žmogui apreikšti religiją gali tik Dievas, ir niekas iš žmonių, nes tai Dievo reikalas. Būdas, kuriuo Dievas mums kalba, - per protą ir apreiškimą.

Mes pažįstame tiesų kelią, kiti - klajoja šunkeliais...

Kelias į Dievo pažinimą

Šakiai, 1961 05 28

„Dievas nebūtų Dievas, jei Jis nebūtų didesnis už tavo pažinimo galią“ (šv. Augustinas).

Yra trys Dievo pažinimo keliai: 1) natūralaus proto, 2) tikėjimo, 3) meilės.

Ps 18, 3: „Dangus pasakoja Dievo nuostabumą ir žemė skelbia Jo rankų darbus“. Joks namas nestovi pats iš savęs, juo labiau didysis pasaulio statinys. Joks augalas, joks gyvūnas, joks žmogus negali duoti pats sau gyvybės.

Koks vargingas pasaulio mįslių aiškinimas visų, kurie nepajėgia perprasti ir priimti šios didžios tiesos: šalia negyvos medžiagos egzistuoja didis Protas, visos pasaulio tvarkos ir tikslingumo priežastis!

Daugiau pažinti tą didžią Būtį žmogus gali iš apreiškimo negu vien savo protu. - Panašiai kaip vaikas, neturėjęs laimės matyti savo tėvo, gyvenimo bangų nublokšto kažkur toli, gali žymiai geriau jį pažinti iš laiškų, negu vien tik sveiku protu galvodamas, kad kažkur pasaulyje turėtų būti jo tėvas. Kaip iš laiškų apie tėvo asmenį, taip iš apreiškimo galime žymiai daugiau sužinoti apie mūsų dangiškojo Tėvo didybę - Jo savybes, Jo Valią. Ypač apie Dievo triasmeniškumą, tą faktą, kad Antrasis Švenčiausiosios Trejybės Asmuo tapo Žmogumi ir pasilieka su mumis Švenčiausiojo Sakramento paslapyje.

Įsakymas, nusakantis mūsų santykį su Dievu, skamba taip: *„Mylėsi Viešpatį, savo Dievą, visa širdimi, visu*

protu...” - Ne „pažinsi”, bet „mylėsi”. Be abejo, žmogus negali mylėti, ko nepažįsta. (Čia ir yra didžioji priežastis, kodėl Dievas daugelio yra nemylimas.) Tačiau pažinimas, kurį duoda vien tik protas, yra visai ne toks pat, kurį duoda meilė. Juk mylėti - tai reiškia save leisti pažinti, bet kartu be galo trokšti ir mylimąjį pažinti.

Meilei Dievui būdingos šios ypatybės: širdies grynumas, nuolankumas, paprastumas. Meilė Dievui pirmiausiai būna prigimtinė. Pažįstant Dievo nuostabumą iš kūrinių, matant didžius gamtos stebuklus - pavasario žiedus - negalima juk viso to nemylėti. Bet šitą natūralią meilę be galo pranoksta meilė, kylanti Dievą pažįstant, kai Jis pats save atskleidžia sielai per malonės gyvenimą. Šitas nuostabus gyvenimas su Dievu net žemės gyvenime neįvyksta be žmogaus pastangų. Taigi reikia nuolat dėti pastangas natūraliu būdu Jį pažinti, Jam pagarbą jausti, Juo absoliučiai pasitikėti.

O tada Švenčiausiosios Trejybės paslaptis nebus mums kliūtis Jį mylėti, bet, priešingai, suvokus Jo begalybę, kils dar didesnė pagarba Jam, dėkingumas, kad Jis teikiasi su mumis bendrauti...

Pranašystės*

Šakiai, 1961 06 01

Dievas gali žmogaus protui įsakyti tikėti. Išoriniai ženklai gali padaryti apreiškimą tikėtiną.

Tikėjimas skiriasi nuo Dievo ir moralinių dalykų natūralaus pažinimo.

Stebuklai yra galimi. Juos galima visiškai tikroviškai atpažinti - tai krikščionių religijos dieviškosios kilmės įrodymas.

Pranašystė - tikras nusakymas būsimos įvykio, kurio nepaaiškina natūralios priežastys. Mokslas negali

* A. Hillaire. Apie religiją ir krikščionybę.

paaiškinti tų reiškinių, kurie priklauso nuo laisvos Dievo arba žmogaus valios.

Dievo pažinimas - tik *dabartis*: čia nėra nei praeities, nei ateities. Tuo pažinimu Dievas gali su kuo nors pasidalyti. Visos tautos yra tikėjusios pranašystėmis (pavyzdžiui, net pagonys yra išsaugoję tikėjimą pasaulio Gelbėtoju).

Pažymėtini ir kiti vadinamieji mistiniai faktai, pavyzdžiui, nemokytam žmogui suteikiamas nepaprastas kai kurių dalykų žinojimas (šv. Teresė Avilietė, šv. Kotryna Sienietė), sąžinės paslapčių skaitymas (Arso klebonas Jonas Vianėjus, stigmatizuotasis kapucinas tėvas Pijus).

Kaip suderinamas ateities žinojimas su laisva žmogaus valia? - Pažinti įvykį - tai nereiškia būti jo priežastimi.

Religijos paslaptys

Šakiai, 1961 06 04

Esama įvairių proto gilumo laipsnių: kas vienam suprantama, kitam gali būti paslaptis.

Ant jūros kranto guli sraigės kriauklelė. Ji tuščia ir sausa. Štai kyla audra, didžiulė banga pasiekia kriauklelę ir ją pripildo vandens. Bet į kriauklelę telpa tik mažutė dalelytė tos vandenyno begalybės. - Taip ir dieviškosios paslaptys.

Paslaptys - proga išreikšti Dievui meilę ir pagarbą.

Krikščionių religija yra vienintelė tikroji*

Šakiai, 1961 06 11

Protas gali suvokti tikėjimo pagrindus. Tai *natūrali religija*.

* A. Hillaire. Apie religiją ir krikščionybę.

Dievas ši natūralų religijos supratimą yra papildęs tiesioginiu *apreiškimu*. Iš to savaime išplaukia tiesa, kad negali būti daug tikrųjų religijų. Dievas yra vienas ir Jis galėjo nustatyti vieną bendravimo su Juo būdą.

Tiesa gali būti tik viena, nors ir daug būtų jos nepažįstančių. Taip ir su religija. Kaip vienas yra Dievas, taip ir Jo Valia gali būti tik viena.

Apreiškimoje religijoje skiriami trys periodai:

1) *Patriarchalinis* — žydų tautai privalomas nuo Adomo ligi Mozės, kitoms tautoms - nuo Adomo ligi Kristaus. Duotas žodžiu Adomui ir kitiems išrinktiems asmenims - patriarchams (Abraomas, Izaokas, Jokūbas...). Perteikiamas iš kartos į kartą gyvu žodžiu.

2) *Mozės* - duotas per žydų tautą, ją specialiai išrinkus ir saugant nuo pagonybės klaidų nuostabiais ir prasmingais žydų tautos likimo įvykiais, kad, nepaisant įvairių nuklydimų ir žmonijos sugyvuojimo faktų, būtų išsaugota Mesijo - Išgelbėtojo laukimo idėja. Duotas per Mozę - pirmasis apreiškimas rašyta forma. Tai rašytas žodis, maždaug puse tūkstančio metų senesnis už seniausių tautų rašytinius dokumentus. Mozė gyveno visu tūkstančiu metų anksčiau už Herodotą, patį seniausią istoriką, kurio raštai mus yra pasiekę. Kasinėjimai Egipte, Chaldėjoje, Palestinoje patvirtina Mozės pasakojimus.

3) *Kristus* - baigė apreiškimą.

Pirmykščio apreiškimo turinys: stebuklingi faktai, patvirtinantys pirmykščio apreiškimo dieviškumą.

Koks rūpinimasis žmogumi, skaudžiai nusivylusiu savo puikybe, kokia nuoširdi pagalba susipainiojusiam išdidžiajam žmogui vėl priplaukti savo laimės krantus! Visos tos Kūrėjo pastangos vėl padaryti žmogų laimingą aprašytos Biblijoje įvairių Dievo išrinktų asmenų. Tai knyga, mokanti mus pagarbos, dėkingumo,

meilės Kūrėjui, kuris yra galingas ištaisyti didžias žmogaus laisvės klaidas ir, kaip istorija rodo, jas ištaiso dar didesnėmis dovanomis. Ne veltui toji Knyga yra taip šėtono puolama, ne veltui mes tąjį Raštą iš dėkingumo ir pagarbos vadiname Šventuoju.

Švenčiausioji Jėzaus Širdis

Šakiai, 1961 06 11

Su dieviškąja meile esame supažindinami mums suprantamu būdu. Iš Evangelijos galime suvokti, kurių grupių žmonės vadintini Jėzaus Širdies mylimiausiais. Tai:

1) *Vargšai*. - Galilėjos Kanoje... Dykumoje... - „*Jie neturi ko valgyti*“. - „*Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate prislėgti...*“

2) *Nusidėjėliai*. - „*Aš atėjau ne teisti, bet išgelbėti...*“ Jėzaus elgesys su Judu, Petru, su Magdalena, su moterimi, sugauta svetimaujant, su nusidėjėle prie Jokūbo šulinio, su žmogžudžiais ant kryžiaus, su savo žudikais... Palyginimas apie sūnų palaidūną.

3) *Vaikai*. - „*Leiskite mažutėlius, nes jų Dangaus karalystė*“. - „*Ką padarėte vienam iš šitų mažiausių, man padarėte*“. - „*Kas papiktintų vieną iš šitų mažiausių...*“ - „*Jei netapsite tokie, kaip vaikeliai, neįeisite...*“

4) *Ligoniai ir mirštantys*.

Visi čia suminėtieji turi vieną bendrą bruožą: visų jų būsenoje nėra puikybės. Tai pagrindinė sąlyga mūsų panašumo į Švenčiausiąją Širdį, sąlyga mūsų vienybės su Išganytoju.

„*Meilės Magnificat*“: Aš jau galėjau ir turėjau būti toks šventas, kaip šv. Aloyzas, šv. Teresėlė. *„Jei sakytumė, kad nesame nusidėję, darytume Jį melagiu ir nebūtų mumyse Jo žodžio“ (1 Jn 1, 8)*. Aš nuolat prasičiau darau, kaip galiu daryti. Aš nuolat paniekinu Dievo

malonę, pelnytą Jėzaus kančios. Aš nuolat paniekinu patį kenčiantį Jėzų. Dažnai Jį paniekinu nenuodėmingai, nes nedarau to, kas yra tobuliau, kas nėra įpareigota nuodėmei išvengti. Bet aš galiu tai padaryti! Dievas man siūlo daug malonių, bet aš nepadarau: aš paniekinu malonę. Aš esu nusidėjėlis! Koks nors plėšikas taip pat gauna malonės, kad nenusidėtų. Jis paniekina malonę, nusideda. Ir aš gaunu malonių, kad išvengčiau netobulumų. Labai galimas dalykas, jog dažnai aš gaunu daugiau malonių, kad galėčiau išvengti netobulumų, negu plėšikas. Ir aš jas paniekinu. Aš daugiau malonių paniekinu kaip plėšikas, kaip koks valkata. Aš esu didesnis nusidėjėlis, kaip jie”.

„Jei Dievas žmogžudžiams, vagims, svetimautojams būtų suteikęs nors pusę malonių, kurias man suteikė, jie būtų Jį nepalyginamai labiau mylėję ir Jam ištikimiau tarnavę kaip aš, nenaudingas, neverčiausias nusidėjėlis” (šv. Pranciškus Asyžietis).

„Kartą svarsčiau, dėl kokios priežasties Dievas, mūsų Viešpats, yra toks didis nuolankumo gerbėjas. Stai ga man atėjo mintis, jog priežastis ta, kad Dievas yra aukščiausia Tiesa, o nuolankumas - vaikščiojimas tiesoje. Nes iš savęs iš tikrųjų mes nieko gera neturime, turime tik skurdą ir nebūtį” (šv. Teresė). *„Man rodos, nuolankumas - tiesa”* (šv. Teresėlė).

Kad žmonės suprastų Švč. Širdies paslaptį, kartu pajustų tikrą krikščionybės dvasią, jie turėtų nors kartą išgirsti balso toną didelių nusidėjėlių, kurie ateina po didelių klaidžiojimų, iškankinti nuodėmių, pažeminti, sutrypti, išsiilgę ramybės... Ir pamatyti ašaras Magdalenos prie Viešpaties kojų ir visų jos nelaimingųjų draugių...

Vadinasi, yra dvi pasirinkimo kryptys: 1) *nuolankumas* - pagarba, tiesa apie save ir kitus; 2) *puikybė*, prasidedanti nuo švelniausių nepastebimų niuansų ligi atviro maišto prieš Dievą - netikėjimo.

„Mokykitės iš manęs, aš esu romus ir nuolankios širdies...” - sako Viešpats.

Malonė remiasi prigimtimi

Šakiai, 1961 08 20

Sprendi uždavinį. Taip nesiseka, niekaip neišeina, o čia jau vėlus vakaras, kiti jau seniai miega. Pagaliau sunkia ir užiančia galva nueini miegoti... Ryt pirmoji mintis - o kaip uždavinys? Paimi ir iš karto išsprendi, stebėdamasis, kaip galėjai nepastebėti tokios kvailos klaidos?

Kokios trumpos dienos! Niekaip negali spėti visa padaryti, ko širdis norėtų. Tiek daug darbų. Ir taip diena po dienos. Bet kažkodėl vakarais negali greit užmigti, rytais, atvirkščiai, norisi miego. O kai ateina pavasaris, kažkodėl labai silpna, amžinai nuvargęs, bet gydytojai negali surasti ligos.

Žmogus jau yra supratęs didį pažangos reikalą. Jau daromas sąžinės patikrinimas - savo veiksmų revizija, o gal ir mąstomąja malda jau gebama įaudrinti savo valią siekti didžiųjų dalykų. Bet nei iš šio, nei iš to ima viskas nesisėkti, pasidaro sunku susikaupti, dėl to vėl nerimas, - o gal čia jau kažkoks atšalimas, aplaidumas, savo kaltė, - pradžia nuodėmės kelio, pradžia savo gyvenimo iškrypimo, nužmogėjimo? Skundžiamasi dvasios vadui, ieškoma priežasčių ir nežinia, kas kaltas.

Daug kam neateina į galvą, kad tarp visų meno rūšių yra ir menas derinti darbą ir poilsį. Netinginiauti ir nepervargti dėl savo kaltės. O tai ne taip jau lengva. Daugelis čia puola į vieną ar kitą kraštutinumą: arba imama ilsėtis nepavargus, arba dirbti ligi visiško išsekimo.

O į tai atsižvelgti būtina vykdant didįjį Viešpaties Jėzaus įsakymą siekti pažangos. Mes kartais visomis

jėgomis metamės į antgamtinės priemonės - maldą ir visa kita, užmiršdami, kad malonė veikia tik tada, kai nėra natūralios kliūtis. Jei kūnas nesveikas (pavyzdžiui, žmogus nevisaprotingas), paprastai malonė nedaro stebuklo ir nepapildo prigimtųjų trūkumų. Kur visa ne dėl mūsų kaltės, palikime Dievo išminties didybei iš kiekvieno blogio gauti dar daugiau gėrio žmogui neįsivaizduojamu ir nesuprantamu būdu. Tačiau privalome protingai budėti, kad tai nebūtų dėl mūsų kaltės. Kad kartais, ilgdamiesi Aukščiausiojo pagalbos, teisingai jausdami savo bejėgiškumą visur vien savo kojomis eiti, neužmirštume, jog pirmiausia turime laukti ne stebuklo, bet tos Dievo Kūrėjo pagalbos, kurią Jis teikia natūraliu būdu. Pirmiausia per mūsų protą. Pavyzdžiui, medicina, technika, kiti tiek gamtos mokslų, tiek filosofijos laimėjimai - juk tai ir yra Dievo Kūrėjo pagalba, teikiama mums natūraliu būdu, ne per stebuklą.

Gal žmogus norėtų kuo nors didžiulio? - Bet, žmogau, argi pats pasiėmė savo protą, savo gebėjimus?!

Taip pat dažnai nesiseka savęs ugdyti, nesiseka maldą, apima kažkokia netikrumo būklė - kaip tik dėl to, kad neatkreipiama pakankamai dėmesio į natūralias priežastis, pavyzdžiui, į pervargimą, darbo aplinką ir panašiai. Daryti vidinę pažangą kartais gali nesisiekti dėl tų pačių priežasčių, kaip mokiniui spręsti uždavinį.

Nuostabus krikščionybės išplitimas*

Šakiai, 1961 09 10

Visiems padariniams reikia proporcingos priežasties.

Kliūtytys. - Įtikinti žydus, kad Tas, kurį jie nukryžiuvo, tikrai Mesijas. Įtikinti pagonis, kad išsižadėtų tėvų religijos, svarbiausia, kad suvaldytų aistras.

* A. Hillaire. Apie religiją ir krikščionybę.

Krikščionys buvo paskelbti kaltininkais viešųjų nelaimių, epidemijų, buvo iškraipytos jų dogmos, skleidžiamos absurdiškiausios paskalos ir šlykščiausi šmeižtai.

Griežti, privalomi krikščionių reikalavimai, didžios paslaptys, kurias reikia tikėti.

Priemonės. Yra trys pasaulio galybės: kalavijas, auksas, žodis (išmintis). Nė vienos šių savybių neturėjo Dvylika žvejų.

Tenegalvoja kas, kad krikščionybei kelią praskynė *žmonių tamsumas*. Imperatoriaus Augusto imperijoje klestėjo humanizmas, buvo puikių filosofų, oratorių, poetų. Kai pasigirdo kalbos apie skaistų gyvenimą, nuolankumą, karališkajame dvare, diduomenėje viešpatavo visai kitokios nuotaikos. Dievas pasirinko pasaulio silpnuosius, kad sugėdintų didžiūnus.

Greita pergalė. Praėjus 24 metams po Kristaus mirties šv. Paulius jau galėjo rašyti romiečiams: „*Jūsų tikėjimas yra skelbiamas visame pasaulyje*“. Nepraėjus 100 metų po Kristaus mirties, šv. Justinas pokalbyje su Trifonu pasakė: „*Nėra šalies, kurioje nebūtų aukojama nukryžiuotojo Jėzaus vardu maldos visų daiktų Tėvui ir Kūrėjui*“.

Tai pripažįsta ir pagonių rašytojai: Tacitas (*Annales* 15, 44), jo mokytojas Seneka.

300 metų praslinkus, pirmasis krikščionis imperatorius Konstantinas iškėlė kryžių Kapitolijuje. Lig tol visi popiežiai buvo mirę nuo imperatorių kardo, o 32-asis popiežius pakrikštijo imperatorių.

Šv. Augustino dilema. Krikščionybė atsirado arba stebuklu, arba be stebuklo. Jei pripažįstame Kristaus ir apaštalų stebuklus, tai religija iš Dievo, nes tik vienas Dievas gali stebuklus daryti. Jei nepripažįstame, tai priešingos visoms aistroms, nesuprantamų dogmų, griežtos moralės religijos atsiradimas ne stebuklu yra pats didžiausias stebuklas.

Islamas, budizmas, protestantizmas irgi greit išplito.

Islamas (įkūrėjas Mahometas, VII a.) - mozaizmo ir krikščionybės mišinys. Moralė - keletas apsisivalymo bei kitų išviršinių praktikos normų ir šalia to - laisvė netvarkingiems kūno polinkiams poligamijos ir divorso forma. Skleidimo priemonė - jėga: „*Tikėk ir mirk*”.

Budizmas - paliko daug senų idėjų, jį globojo valdžia. Jokios didesnės įtakos žmonių moralei, išskyrus vienuolių bendruomenes, neturi.

Protestantizmas — skelbiasi ne kaip nauja religija, bet kaip reforma. Protestantizmas kreipiasi į išdidumą, suteikdamas laisvę tikėti kaip kas nori, į gobšumą, leisdamas plėsti bažnytinius turtus, į kūniškumą, panaikindamas skaistybę, į rajumą, atmesdamas pasninkus, į tinginystę, paneigdamas gerų darbų būtinumą. Aistros, didikų prievarta, žmonių tamsumas, Bažnyčios šmeižimai, religiniai karai, represijos prieš katalikus - tai protestantizmo kovos priemonės.

Jei krikščionybė Dievo veikalas, kodėl jos vaisiai tokie kuklūs, kodėl joje tiek šešėlių? - Dievas žmogų sukūrė laisvą. Žmogus prie savo išganymo turi prisidėti laisvai. O žmogus gali būti ir neatidus, nepastebėti dieviško kvietimo.

Kankinių tvirtybė ir gausumas*

Šakiai, 1961 09 17

„*Martyros*” - liudytojas (*gr.*). Kai už savo liudijimą nesitikima jokio atlyginimo, bet, priešingai, laukiama blogio - kalėjimo, mirties, - niekas nesakys, kad liudytojas meluoja.

Per 19 amžių krikščionybė turėjo apie 30 milijonų kankinių. Iš jų apie 11-12 milijonų - pirmaisiais trimis amžiais. Nuo Nerono (64 m.) ligi Konstantino (312 m.)

* A. Hillaire. Apie religiją ir krikščionybę.

buvo apie dešimt visuotinių persekiojimų. Paskutinio, Diokletiano, persekiojimo metu buvo išleista net piniškai su įrašu: *Nomine christianorum deleto* (krikščionių vardo išnaikinimui atminti).

Kankiniai patyrė viską, ką žiauriausio barbariškumas galėjo išgalvoti. Ilgainiui kankinimo formos pakito.

Žmogus neina mirti dėl to, dėl ko pats nėra įsitikinęs. Ypač pirmieji kankiniai mirtimi liudijo tai, ką patys buvo matę. Negalėjo jų vilioti garbė: jiems, be abejo, buvo aišku, kad nieks neišidėmės jų vardo ir nežinos jų kapo. Tik Dievui tai bus žinoma.

Tai ne fanatizmas. Fanatikas miršta įaudrintas jausmų, savotiškai įtūžęs, kaip sužeistas žvėris. Krikščionybės kankinių mirtis rami, atleidžiant savo priešams ir besimeldžiant už juos, taip kaip Kristus ant kryžiaus: „*Tėve, atleisk jiems...*” Jie ir miršta laukdami tikinčiųjų maldų, o ne prakeikimą siųsdami savo priešams. Jie patys liudija, kad jų *ištvermė iš Dievo*. Yra daug pavyzdžių, kad tie, kurie labai pasitikėjo savo jėgomis, neištverė kankinimų.

Kad kankiniai ne fanatikai, pats Dievas yra ne kartą paliudijęs - jų kankinystę lydėdavo *stebuklai*. Tai būdavo viešai, matant minioms, amfiteatrų arenose. Minios arba šaukdavo, kad tai žyniavimas, arba pačios priimdavo krikščionybę. *Dievas negali stebuklu remti ištikimybės netikrai religijai*, nes Dievas negali būti klaidos liudytojas.

Taigi krikščionybės kankiniai aiškiai skiriasi nuo kitų religijų (kaip islamo, budizmo, protestantizmo) vadinamųjų kankinių, kurių daugumas mirė ne laisvai už tikėjimą (pavyzdžiui, jie buvo pasmerkti už nusikaltimus, mirė su ginklu rankose, arba dėl to, kad pažiūrų atsižadėjimas jau nebepakeis sprendimo). Be to, kitos religijos (pavyzdžiui, mahometonų) leidžia panašiais atvejais apostatuoti (išsiginti).

Be abejo, tik krikščionybės kankiniai turi galingą pagrindą mirti, tiek daug aukoti. Juk nė vienoje religijoje - nei Mahometas, nei Liuteris - nėra parodę tų ženklų, stebuklų, kuriuos parodė Kristus, liudydamas savo religijos dieviškumą. Todėl nenuostabu, kad tikrų kankinių turi tik Kristaus religija. Juk nėra girdėta, kad kas mirtų dėl faktų, kurių tikrumas nėra visiškai aiškus: galima mirti dėl netikrų pažiūrų, jei jomis tikima, bet niekuomet dėl faktų, kuriais abejojama.

Yra dar vienas keistas reiškinys, atkreipiantis dėmesį į krikščionybę. Tai neapykanta viskam, kas siejasi su Kristaus vardu. Visur, kur kryžius niekinamas, neapykanta kitų religijų neliečia. O juk krikščionybė niekam skriaudos nedaro, - kaip tik yra gyvenimo žaizdų gydytoja, - tačiau prieš ją panaudojamos visos priemonės: jėga, melas, įstatymai, spauda, radijas, televizija. Kodėl? - Tik savo Bažnyčiai Kristus suteikė visišką valdžią demonui, ir už tai tamsiosios jėgos visuomet jos neapkės.

Stebuklas yra grynai Dievo darbas. O kankinystė - Dievo darbas, įvykdytas pasinaudojant silpna žmonių, net kūdikių, prigimtimi.

Kankinių kraujas - krikščionybės sėkla.

Krikščionybė daugiausia laimi tada, kai ji eina mirti, tada, kai ji kenčia.

ATEITIES GARANTIJA

Tėvų meilė

Šiupyčiai, 1956 05 06

Atrodo, IV Dievo įsakymas - tik vaikams, tačiau jis apima ir tėvus, ir autoritetą. Be autoriteto gyvenimas būtų neįmanomas. Dievas tėvus išaukštino, įsakydamas vaikams jų klausyti. Taigi vaikai ne už saldainius, bet iš klusnumo Dievui vykdo tėvų valią.

O, kad tėvai neužmirštų, jog jų didybė kyla iš Dievo! Tėvų valia - Dievo Valia: leidimas dalyvauti savo kuriamojoje galioje ir įsakymas vaikams tėvų klausyti, kitaip sakant, auklėjant atstovauti Dievo Valiai.

Visuomenė serga. Pasaulis kaip tamsią naktį grabaliodamasis ieško išsigelbėjimo priemonių ir turbūt dėl puikybės nenori matyti to, ką siūlo Kristus: atkurti sugriautas šeimas!

Šeima - ne vien Dievo dovana, bet ir uždėta sunki atsakomybė. Ir dėl tos atsakomybės kažin ar nebus amžinybėje laimingesnis tas, kuriam Dievas nedavė šeimos...

Yra daug vyrų ir moterų, bet nedaug tėvų ir motinų! - Duokite tėvų ir motinų, kurie krikščioniškai tvarkytų savo gyvenimą, ir pasaulio veidas bus atnaujintas, tautų ateitis bus garantuota.

Vyrai turi žinoti, ką reiškia būti šeimos tėvu! Šeimai reikia ne vien duonos ir drabužių, bet ir tėvo pavyzdžio, jo pamokomo žodžio. Grįžęs pavargęs po dienos ar savaitės darbo, ar pajėgia jis mandagiai elgtis su jo laukiančia žmona, vaikais? O motinos? Ar jos sąmoningai pagalvoja, ką reiškia būti motina?

Pasaulis rašo apie romanų ir gerklės didvyrius. - Ne jie! Neįvertintos namų šeimininkės, kurios ant sa-

vo kelių išaugina didvyrius, savo pavyzdžiu įkvepia, kad didžiausias blogis yra nuodėmė, kurių gyvenimas - ištisas pasiaukojimo pavyzdys. Už kiekvieno didvyrio slepiasi moteris - jų rankose tautos ateitis.

Tėvai patys pažemina savo autoritetą! Tai prasidėjo tada, kai Chamas išjuokė tėvą. Ir iki dabartinių laikų juo seka daug vaikų. Tėvai kaltina mokytojus, mokytojai - tėvus. Priežastis - tėvai užmiršo, kad auklėjime jie yra Dievo pavaduotojai.

Vaikai nesilaiko IV įsakymo dėl to, kad tėvai nesi-
laiko visų kitų Dievo įsakymų. Iš tėvų apleistų parei-
gų vaikai mokosi išdykumo. Jei tėvai neįsipareigoja
III įsakymui - „*Sekmadienį švęsk!*“ - tai vaikai su-
pranta, kad jie taip pat neprivalo laikytis IV įsakymo -
gerbti tėvus.

Tėvai geri, vaikai blogi. - Taip, nežinome paveldė-
jimo paslapčių, ką išgyveno kūdikis motinos iščiose.
Kas atskleis paslaptis, kurias žino viena motina ir,
matydama sūnų klystant, slaptą skausmą ji viena šir-
dyje nešioja... Kas pasakys, kokią įtaką turi vaikams
tėvų slaptos nuodėmės? Ar jie savo gyvenimu pelno
savo vaikams malonę iš Dievo? (Pavyzdžiui, 38 metų
sūnus negerbia motinos. O ji - buvo išpažinties tik per
vestuves...)

Laimingi vaikai, jei tėvų pavyzdžiu gali sekti visur.
Kokie laimingi bus tie tėvai, kai amžinybėje vaikai
dėkos, kad pašaukė juos į buvimą amžinai laimei!

Rūpintis ir vaiko siela*

Šiupyliai, 1956 05 13

Vaikas velykinės (išpažinties) privedamas, o kai už-
augs, pats pasirinks gyvenimo kelią. Tėvai užsiima

* T. Toth. Dešimt Dievo įsakymų.

daug kuo, tik vaikams neturi laiko. Yra tėvų, kurie tarsi rūpinasi vaikais, bet tik jų kūnu, o ne siela.

Tėvai, supraskite Dievo jums uždėtą atsakomybę! *Leiskite mažutėlius prie Jėzaus* - tai religinis pagrindas vaikams!

Auklėjimo priemonės: 1) tėvų pavyzdys; 2) tėvų sutarimas auklėjimo klausimais; 3) vienodas visų savo vaikų vertinimas; 4) auklėjimas ne pagal nuotaiką ar įgeidžius, o nuosekliai diegiant atsižadėjimo daigus. Tai tikroji vaiko meilė! (O juk būna, kad 4-5 metų tironas valdo tėvą ir motiną...)

Vaikai, gerbkite tėvus!

Šiupyliai, 1956 05 20

„Vaikai, visuose dalykuose klausykite savo tėvų, nes toks klusnumas patinka Viešpačiui” (Kol 3, 20). - „Gerbk savo tėvą ir motiną, kad tau gerai sektųsi ir ilgai gyventumei žemėje” (Ef 6, 2-3). - „Prakeiktas, kuris negerbia tėvo ir motinos; ir visa tauta sakys: Amen” (Ist 27, 16).

Dievas įsakė gerbti savo tėvus - net tada, kai vaikas ligotas per tėvų kaltę. Juk negalima tikrai žinoti, ar dėl to tėvai kalti. Ir tada gyvenimo laimė ne čia, bet amžinybėje - tėvai mus pagimdė laimei.

Tėvų fizinė ir dvasinė meilė - ir tada, kai tėvai nieko nesugeba, o vaikai mokyti; ir tada, kai jie kupini nuodėmių. Tėvas ir nusidėjęs yra Dievo Valios atstovas vaikui - kai vaiką moko gera (jei ne pavyzdžiu, tai bent žodžiu). Net kai tėvai blogo moko žodžiu ar pavyzdžiu, privalome melstis už juos, kad Dievas būtų jiems gailėstingas, bet ne niekinti, nes nežinome, ar tai, ką mes laikome jų sunkia nuodėme, ir Dievas taip pat laiko.

Pati žmogaus prigimtis reikalauja gerbti tėvus, nes:

1) tėvai davė gyvybę - galimybę būti amžinai laimingiems;

2) tėvai vyresni ir turi patyrimo - tai svarbiau negu gimnazijos baigimo atestatas;

3) kitaip vaikui beveik neįmanoma suprasti visų blogio viliojimų ir pažinti juos;

4) pagal dėsni „*už gera geru*“ - kas daugiau mums gera darė, jei ne tėvai?! - kai jie mirs, bus per vėlu...

Dievas nori išgelbėti vaiką per tėvus:

1) vykdo Dievo Valią - nuopelnas;

2) išmoksta savęs atsižadėjimo - pagrindinis žmogaus vertas matas;

3) garantuoja savo dorovę - kitaip neįmanoma išgelbėti visuomenės.

Kristaus pavyzdys: „*Jis buvo jiems klusnus*“.

Kaip gerbti tėvus? - tai pasako mylinti širdis. - Tėvams neatsikalbinėti - nutylėti. Klausyti jų paliepimų, juos vykdyti be murmėjimo, - ne dėl dovanos, bet kad Dievas to nori. Nesigėdyti tėvų. Melstis už juos, gyvus ir mirusius.

Suaugę vaikai. - Padėk tėvui žengti senatvės žingsnius prisimindamas, kaip jis tau padėjo. Argi galėtų būti skanus valgis ir malonus turtas, jei tėvas elgeta?..

Tėvai privalo būti verti pagarbos

Šakiai, 1960 01 10

Tėvai savo valia pakviečia Dievą dalyvauti duodant naujam žmogui gyvybę. Šventųjų malonė nebūtų duota, jei tėvai nebūtų pašaukę jų į buvimą.

Atsakomybė: būti tėvais, vadinas, duoti kūno buvimą ir dvasios gyvenimą savo pavyzdžiu. Ar einantys į moterystę tai prisimena?

Ką tėvai privalo vaiko sielai? - Vaikas - kaip minkštas molis. Tikėjimas kaip įsimylėjusių meilė. - Pagal Jo Valią tvarkomas gyvenimas. Tai išauga organiškai, išmokstant iš tėvų, ir bręsta su metais. Tada neveiks

priekaištai prieš religiją: To, kurį mes mylime ir gerai pažįstame, neįmanoma apšmeižti.

*Tėviškės reikšmė vaikystei**

Šakiai, 1960 01 17

Ankstyvosios vaikystės įspūdžiai, išgyvenimai giliai įkrinta į širdį ir žmogaus gyvenimui tai turi labai didelę reikšmę. Idant žmogus sukaupytų ateičiai tam tikrą tvirtumą, pasitikėjimą savimi ir kitais, reikia, kad vaikystėje būtų atitinkamos sąlygos, aplinkybės. Kitaip žmogus nuolat jaus kažkokį silpnumą, nepilnavertiškumą, netikrumą, nepasitikėjimą savo jėgomis.

Tėviškė - žemė, žmonės, aplinka, kurioje žmogus atėjo į pasaulį. Platesne prasme - vieta, aplinka, kurioje žmogus jaučiasi namie, kuri jį priima, saugo. Žmogus, neturėjęs tėviškės, jaučiasi gyvenime svetimas, - atrodo, kad jis niekam nepriklauso, nuolat yra kelyje, o gal dar blogiau - visų ujamas kaip benamis gyvūnėlis.

O jei turi tėviškę, ką tai duoda? - Pasitikėjimą savimi einant per gyvenimą ir siekiant net to, kas sunku, tikėjimą, kad įveiksi visas kliūtis, kad pajėgsi apsispręsti.

Tad kas ta tėviškė?

1) Erdvė. Namas. Vaikus žaloja vieno kambario butas - jie jaučiasi nereikalingi, kad jų per daug... Gera nuteikia aplinka su pievomis, laukais, miškais, sodas su medžiais, kur galima žaisti, slėptis, rasti įvairumo.

2) Žmonės - tėvai, broliai, draugai. Vaikas turi jausti, kad jis mylimas, nors kartais, prasikaltęs ir baugiai lauktų bausmės. Jo gyvenimui reikia žaidimų, „karų“ su savo išgyvenimais, o ne šaltos, mieguistos aplinkos. Štai kodėl negera augti vienam.

* P. Lippert SJ. Abenteuer des Lebens.

Kada prasideda tragedijos?

1) Vaiką tragiškai veikia visa, dėl ko jis netenka tėviškės jaukumo. Pirmiausia - įvairūs šeimos nesutarimai: tarp pačių tėvų, tarp jo paties ir vyresniųjų brolių. Netinkamas elgesys su juo, tiesiog vergija vieną dieną baigsis tuo, kad jis ims šiauštis.

2) Vaiką tragiškai veikia, ugdo netikrumą bei nepasitikėjimą ir motinos skiepijamas nepasitikėjimas aplinka - gatvės draugais, auklėtojais. Vaikas ima nepasitikėti ir savimi. Perdėta tėvų meilė, noras vaiką laikyti tik prie savęs padaro jį nedrąsų, nesugebantį kovoti, atlikti įvairius uždavinius.

Laimingas yra tas vaikas, kuris, atėjus valandai išskristi iš šeimos lizdo, atsiskirti nuo tėvų, vaikystės žmonių, į gyvenimą žengia jausdamas, kad jis nėra paliktas vienas likimo valiai, kad jo kažkas laukia sugrįžtančio. Toks jausmas išlieka tik tada, jei jis savo vaikystėje turėjo tėviškę ir joje išmoko pažinti Dievą, išmoko pasitikėti Juo visur ir visada.

Ugdymas mokykloje*

Šakiai, 1960 03 13

Tėviškės jaukumo dalelė turi lydėti žmogų visą gyvenimą, tačiau gyvenimo horizonte iškyla ir naujų dalykų. Darbas, Getsemanė ir Golgota, vienuma, apleidimas, priešai. Tai jau nuo pirmosios mokyklos dienos, kada žmogus pradeda slysti iš gimtųjų namų.

Mokykla - vienas iš stipriausių atsiminimų, neabejotinai turinčių reikšmės ateities gyvenimui. Pirmoji diena mokykloje - pirmoji vieta, kur visa svetima: pastatai, žmonės, tvarka, pareigos. Tai gyvenimo kovos pradžia. Toji kova laimima pirmiausia per darbą.

* P. Lippert SJ. Abenteuer des Lebens.

Taigi pirmas dalykas, kurį turi įgyti vaikas mokykloje, - tai *išmokti dirbti*. Tai pirmas pasiruošimas gyvenimui - įveikti išskylančius sunkumus. Aukotis, kad išmoktum dirbti, įveikti tai, kas traukia į malonumą. Darbas ir uždaviniai turi atitikti normalius vaiko gebėjimus. Tai ugdo pasitikėjimą savimi, kurio taip reikės ateityje.

Auklėtojai turi būti kiti žmonės - ne tėvai ir ne žaidimo draugai, kad vaikas pajustų kažką solidaus, kažką naujo, ką jis stengtųsi tinkamai vertinti. Tačiau autoritetas neturi būti pabaisa. Auklėtiniai turi jausti ne vergiškumą, o vadovavimą, kuriuo galima pasitikėti. Mokykla turi išmokyti drąsiai žiūrėti pavojui į akis. Laukiami egzaminai turi kelti ne beviltišką baimę, o atsakingumą. Kai jaunuoliai neišmoksta jausti gyvenimo atsakingumo, jie perdėtai atsiduoda malonumams - šokiams, sportui. Tad vėliau ir į šeimą - žmoną, vaikus - jie žiūri kaip į žaidimą.

Mokykla turi ne tik išmokyti skaityti, rašyti, skaičiuoti, bet ir išugdyti *potraukį į didžias idėjas*, supratimą, kad žmogaus gyvenimo paskirtis nėra vien valgyti ir miegoti. Mokykla turi pažadinti smalsumą, *pažinimo alkį*, suvokimą, kad pasaulis ir gyvenimas yra nuostabus, didingas.

Jei iš daugelio mokytojų mokykloje bent vienas būtų Žmogus, spindintis dievišku gerumu, džiaugsmu, dvasingumu, meile Dievui ir Jo kūriniams, tai ir iš jo vieno visai mokyklai tekėtų gyvybės srovės. Mokiniai suvoktų, kas yra *didis žmogus*.

Auklėjimas be religijos

Šakiai, 1960 09 04

Auklėjimo tikslas - išmokyti gyventi ne vien sau, bet ir kitiems, gyventi kilnioms vertybėms.

Be religijos visos vertybės yra nykstančios, nėra tokių, kurios tęstųsi ir Anapus. Tada visose gyvenimo srityse žmogus tampa egoistu. Tada įvairiomis formomis pasireiškia ir puikybė, gyvenimas savo malonumui, turto kaupimui, nes jei nėra Dievo ir sielos, vadinasi, nėra vertybių, kilnesnių už žmogų. Tada žmogui nebūtina save nugalėti, o žmogus, kuris niekada nėra savęs nugalėjęs, yra nepatikimas žmogus. Ar jaus jis pagarbą lytinei sričiai, jei jam bus nežinomas apreiškimas apie Dievo Kūrėjo planą? Kokiu motyvu jis galės grįsti pagarbą silpniesiems (seneliams, vaikams, moterims)?

Kristus ant kryžiaus - priešingybė puikybei, savo malonumui, norui turėti. Tai pavyzdys, kiek galima iš savęs išreikalauti mylėti, gyventi kitiems. Kaip jaustis kančioje, jei nežinoma iš apreiškimo apie Dievo meilę ir žmogaus sukūrimo tikslą? Kaip tada kančioje būti stipriam ir nesvyruoti?

Mums sako: „Jūs nukreipiate dėmesį nuo tikrovės“. - Tai juokinga! Ar dėl to, kad žmogus negalvos apie mirtį, tai ir nemirs?!

Ką reiškia gyventi kitiems? - „Jūs, katalikai, padangėmis skraidote!“ - Argi Kristus neįsako kurti rojų ir žemėje? Šį darbą ir įprasmina dvasinio pasaulio egzistavimas.

Dorovės pagrindas - tikėjimas. Be Dievo nėra įpareigojančio dorinio įstatymo. Tautos dorovinius pagrindus ima iš religijos.

Lavinti charakterį, ugdyti valią ir kilniąsias žmogaus savybes yra svarbiau negu protą (žinome, kad yra mokytų plėšikų). Propaguojama seksualinė pedagogika - kai atskleidžiamos paslaptys be dogmos ir malonės, be atitinkamo valios ugdymo, - tėra jausmų sužadimas ar įaudrinimas (be pagarbos Kūrėjo planui sau ir kitiems).

„Kodėl turiu nuo šito atsisakyti, jei tai malonu?”
„Kodėl tai negalima, jei mano pažinimas praturtės?” -
Atsakyti į šiuos klausimus gali tik pagarba Kūrėjui,
jaučiama širdyje.

Religijos kilnumas, pagarba dieviškosioms dorybėms - grožiui, sąžinės tyrumui, teisingumui, pasiaukojimui - vaiko suvokimui yra labai artimos. Jas ugdyti yra Bažnyčios pareiga - Bažnyčia prabyla į tėvų sąžinę.

Meilės rūšys

Šakiai, 1960 03 (?)

Jei tėra biologinis bendravimas, žmogus prilygsta gyvuliui...

Vyro pastangos sutelktos į sąmoningą gundytojo vaidmenį (jas atpažinti - merginų pareiga; neleisti savimi žaisti). Vyrai viešai pasakoja, kaip kuris merginą nuvainikavo... Vienas viešai skaito merginų laiškus, kitas prašo, kad laišką padėtų parašyti kuris nors iš grupės...

Kad taptum tikru vyru, nereikia viską žinoti. Daugiau vyriškumo suteikia savitvarda: ne viską matyti ir ne viską skaityti. Prisiminti prigimties dėsnius: gamta neklysta, jei protas sutvarko.

Merginos pastangos. Mergina - suvedžiotoja. Ne viena yra kalta dėl jaunuolio puolimo savo įžūliu ir begėdišku tualetu bei elgesiu, taip pat tuo žiauriu ir piktu žaidimu - flirtu. Tačiau jeigu tokiai merginai ir pavyks suvilioti vyrą tais žaidimais, tai jį priversti ją vesti gali tik policija: vyro instinktas sako, kad meilė yra kas kita.

Saugokite savyje meilės ugnį, kad nenusiviltumėte. Kol dar gaisras neapėmęs, galvokite protu. (Tėvų pareiga pamokyti atsispirti visiems meilės burtams.)

Dievo ir žmogaus kūrybos grožis - kūryba padeda išsaugoti skaistumą. Vyrų, slapta gerbkite busimos sužadėtinės idealą, jį puoškite gražiausiais spinduliais.

Kodėl Kristus ypač artimas jaunimui

Naujoji Ūta, 1962 06 02

Jo dvasia, Jo programa savaime yra jaunatvės dvasia. O kas tai jaunatvės dvasiai būdinga?

1) *Kūrybingumas*. Kitaip sakant, gebėjimas duoti, gebėjimas aukotis. Duoti ne sau, bet šalia savęs esančiajam.

Davimas ko nors kitam yra kūrimas kažko naujo. „*Eikite ir mokykite*“ - vadinasi, eikite ir duokite, kurkite kažką naujo, ko lig šiol dar nebuvo. Tai pasakyti na ne tik apie medžiagines, bet ypač ir apie dvasines vertybes. Davimas kitam, kažko kūrimas šalia savęs ir yra *meilė*.

Jeigu visi žmogaus siekimai sukasi tik apie save, tai iš tikrųjų jis nieko nebesiekia. Jis nieko niekam neduoda. Tokie siekimai nėra kūryba, nėra meilė. Tai dvasios senatvė.

2) *Ilgesys visko, kas tyra*. Sąžinės tyrumas ir yra žmogaus tikros energijos, kūrybingumo laidas.

Jaunystė toli mato - ji siekia idealų. Kas gi yra idealai? Tai dieviškojo grožio, dieviškojo kilnumo atspindžiai.

Kol sąžinė tyra, žmogus geba savaime jausti kiekvieną tyrumą. Šalia labai balto daikto bemat pastebėsi purvą. Štai kodėl jauna širdis, kol dar nuodėmės nepaliesta, suvokia kilnius dalykus ir visomis savo jaunatvės jėgomis jų ilgisi ir siekia.

*Jaunimo tragedijos pagrindas**

Daukšiai, 1964 03 08

„*Jis buvo jiems klusnus*” (Lk 2, 51). - Jėzaus gyvenime nebuvo nieko, kas nekalbėtų mums: ne vien žodžiai, bet ir visos Jo gyvenimo valandos, kai, rodos, Jis nė nebuvo viešumoje ir nieko mums nekalbėjo. Toks buvo Jo paslėptasis gyvenimas, apie kurį Evangelija rado vos keletą žodžių pasakyti: „*Buvo jiems klusnus*”. Tai viskas, kas iš to Jėzaus gyvenimo laikotarpio pasakyta ir būdingiausia.

Rodos, kas čia nuostabaus, kad vaikas klusnus tėvams? - Kaip tik tai ir yra visas nuostabumas! - Kas klusnus? Kam? - Dievas - žmogui, mūsų Atpirkėjas - paprastai mergelei!

Kaip tuomet aiškinti visus tuos klausimus, kuriuos ne kartą mes sau keliame: kas jis toks, kad aš turėčiau jo klausyti? Tėvai už mane mažiau mokyti, jie reikalauja to, kas dabartinio gyvenimo dvasiai nesuprantama, kas seniai atgyveno savo amžių... Argi iš tikrųjų būtina klausyti tėvų, jei jie su gyvenimu nebespėja žengti ir ne visada pajėgia jaunuosius suprasti?

Tai nuostabu, tačiau palaimintas yra žmogus - ateity jis bus tikrai didis, - jei savo jaunystėje pajėgia suprasti šią paslaptį: jaunimo pašaukimas yra *klusnumas*. - Tai pirmasis raktas į didžią gyvenimo ateitį. Šitai įrodyti ir mus išmokyti Jėzus sugaišo trisdešimt savo gyvenimo metų, o visam kitam savo mokslui perduoti pakako trejų...

Visoje žmogaus istorijoje lemtingi yra tik du poliai: *klusnumas*, plaukiantis iš pagarbos bei meilės, ir *išdidumas*, nesutikimas laikyti ką nors aukštesniu už save - tėvus, mokytojus, Dievą (netikėjimo pagrindas). Visą žmonijos tragediją apibūdina viena sąvoka, kurią

* Laros. Evangelium hier und heute.

pirmą kartą ištarė šviesiausias angelas - vienas iš nuostabiausių Dievo kūrinių: „*Netarnausiu!*“ Visą atpirkimo paslaptį nusako taip pat viena sąvoka, atsverianti Liuciferio išdidumą: *klusnumas*.

Gyvenimo patyrimas visais savo pavyzdžiais neabejotinai yra įrodęs, kad niekas nebus didis, kuris nemokėtų įsakyti kito nepažemindamas ir neįžeisdamas, jei pats savo gyvenime neišmoko klausyti. Jei įsakinės žmogus, kuris gyvenime nėra nieko klausęs, tai jis niekaip nepajėgs įsivaizduoti savo įsakymų padarinių, suprasti, kaip jaučiasi žmogus tuos įsakymus vykdydamas. Dėl to jis, kaip viršininkas, bus labiau nekenčiamas negu mylimas, o priežasties nežinos nė valdiniai, juo labiau jis pats, kuris turi galią įsakinėti. Kaip nejauku bendrijoje, šeimoje - visur, kur tik žmonių santykiai paremti baime!

Bet argi šiais žodžiais galima jaunimą pasmerkti, apkaltinti? Ir mes, vyresnieji, kai buvome to amžiaus, kuris vadinamas jaunyste, argi kitaip galvojome? Ar iš mūsų, kai augome, daug buvo tokių, kurie būtų manę, kad mano tėvai už mane protingesni? Pagaliau argi galima sakyti, kad tie, kuriuos motinos skausmingu žvilgsniu palydi nueinančius ir pareinančius - argi jie visi turi tikrai piktos valios, tokios piktos, kuri norėtų savo tėvus specialiai kankinti, juos išjuokti? - Ar ne daugiau čia reikia kaltinti bendrą laiko dvasią, kuri, kaip oras, kuriuo kvėpuojame, supa mus visus, apima visas gyvenimo sritis ir neleidžia mums suprasti, kaip čia kitaip galima gyventi?

Tai kurgi yra šios tragedijos šaknys? - Viskas, kas skatina išdidumą, kartu ardo vienybę tarp seno ir jauno pasaulio. Mes, jaunieji, jei norime būti protingi ir atviri bent patys sau, jei norime nepadaryti jaunystėje didžiųjų klaidų, kartais visą gyvenimą neatitaisomų, turime prisipažinti, kad tie dalykai, kurie mums prieš

keletą metų atrodė svarbūs, net būtini, po kelerių metų tokie neatrodys. Gal net bus priešingai: stebėsimės, kaip aš galėjau taip galvoti, taip elgtis?!

Kodėl taip yra? - Daugiausia dėl dviejų priežasčių. - Viena, kad žmogaus protas nėra toks platus, jog galėtų vienu momentu apimti ir suprasti daugelį dalykų. Antra, mes nuolat gyvename tokioje atmosferoje, kurioje į mus skverbiasi Liuciferio dvasia - išdidumas (neteisingas, perdėtas savęs vertinimas), ir dėl to nepajėgiame teisingai įvertinti kitų išminties, patyrimo.

Galima drąsiai sakyti: kad ir koks geras būtų žmogus, gyvenimo meno atžvilgiu jis tikrai vertingas būna tik tada, kai jo gerumą paremia tam tikras metų skaičius. Visuomenė šitai žino: ne veltui neleidžiama eiti atsakingas pareigas (pavyzdžiui, kunigo arba prezidento) jei prie žmogaus dorybių neprisideda tam tikras metų skaičius, tam tikras amžius. Taigi, norime ar nenorime, bet turime pripažinti, kad gyvenimą kuria ne senieji ir ne jaunieji, bet senųjų išmintis plius jaunųjų energija.

Gyvenimo nepatyrimas, daugiausia išdidumas, verčia jaunosius senųjų pasaulį vertinti kaip savo laimės priešų, verčia galvoti, kad mes, jaunieji, išmokome to, kas anksčiau nebuvo žinoma: juk mokslas daro pažangą. Pasijuntame vertesni už senuosius, turintys teisę jų nuomonę laikyti pasenusia, atgyvenusia. Taigi mes, vargšai, painiojame du dalykus, kurie iš esmės skiriasi: mums atrodo, kad gyvenimo menas ir mokslo laimėjimai kurioje nors specialybėje yra tas pats. Tai apgailėtina klaida, už kurią daugelis jaunųjų moka viso gyvenimo laimės kainą. - Mes, palyginti su savo tėvais, gal geriau skaičiuojame, išmanome savo specialybę, jei jau turėjome laimės ją pasiekti, bet mūsų tėvai neginčijamai už mus daugiau supranta apie *meną gyventi*. Šitas menas įgyjamas tik per metų skaičių.

Juk visa, kas mus vilioja, tikriausiai viliojo ir mūsų tėvus. Tai kodėl jie mums tai draudžia? Kodėl jie mums laimės pavydi?

Jaunieji draugai, tikėkime nuoširdžiai, kad mūsų tėvai mums tik gero nori, ir jeigu jie nori mus nuo ko nors sulaikyti, tai tik dėl to, jog nuoširdžiai trokšta, kad mums nereikėtų išgyventi to skausmo, kurį galbūt jie patys turėjo patirti, nesaikingai susivilioję malonumais, užmiršę, kad visa Kūrėjo suteikta žmogaus laimei, bet tik tada ji laimingą daro, kai žmogus Kūrėjo dovanas panaudoja tuo tikslu ir ta tvarka, kaip Jo kūrybos plane numatyta.

Pagaliau, kad žmogui nereiktų visą gyvenimą juoktis iš praėjusių metų kvailysčių, mums ir suteiktas *apreiškimas* - Kūrėjo išmintis, mus įspėjanti, mus pamokanti ne ko kito, kaip tik *meno gyventi*.

Taip mąstydami apie mus įspėjančias gyvenimo pamokas, mes vis dar neprieiname prie paties svarbiausio dalyko: kodėl klusnumas jaunam žmogui yra būtinas. - *Klusnumas yra auka*. Tai menas įveikti savo polinkį pataikauti vien tik savo įgeidžiams. Visas žmogaus auklėjimas ir auklėjimasis yra ne kas kita, kaip mokymas ir mokymasis aukos, t.y. atsižadėjimas to, kas mums asmeniškai yra malonu. Tačiau viso to ne beprasmiškai siekiama. Tuo vykdoma pareiga arba stengiamasi nepa-daryti kitam skausmo siekiant malonumo sau.

Štai kada suprasime Jėzaus elgesį! - Kam gi Jam reikėjo klusnumo Šv. Mergelei ir šv. Juozapui? Juk neabejotinai nieko naujo Jis, kaip Dievas žmogaus kūno paslapyje, iš jų išmokti negalėjo. Tačiau reikėjo, kad Jis būtų *klusnus žmonėms*, kurie, nepaisant šventumo, galėjo suklysti, - reikėjo, kad tuo būtų atsvertas mūsų *neklusnumas Dievui*.

Jei jaunystėje neišmokstama aukotis, negali būti nė kalbos apie dvasinį žmogaus subrendimą. Štai kodėl

yra žmonių, kurie eina per gyvenimą tikrai kankindami kitus. Kad žmogus galėtų savo gyvenimu nekaninti kitų, jis turi būti išmokęs, sakytume, „kankinti“ save, aukodamasis pareigai, kito teisėtiems reikalams.

Jaunimas visada svajoja apie laisvę. Yra vaikų, kurie laukia nesulaukia, kada galės palikti tėvų namus ir pradėti taip ilgai svajotą savarankišką gyvenimą. Tačiau šiuo atveju mūsų dienų nuotaika turbūt ryškiausiai skiriasi nuo Kristaus pavyzdžio. Juk dabar laisve argi nevadinama toks nusiteikimas, kai žmogus duoda valią visiems savo įgeidžiams, išplaukiantiems iš neprotingosios mūsų prigimties dalies? O Kristaus supratimu laisvė yra tada, kai žmogus pajėgia įsakinėti savo neprotingajai prigimties daliai, kuri veikia akiai, pagal biologinius dėsnius. Čia ir yra pagrindinis krikščioniškosios ir netikinčiojo pasaulio pasaulėžiūros skirtumas.

Kurių tiesa? - Leiskime sau pastabiomis akimis apsižvalgyti gyvenime, pamatykime savo pačių ir kitų gyvenimo istoriją ir atsakymas tegul ateina pats. Padariniai įvertins priežastis.

Nesistebėkime, jog yra žmonių, kurie iš viso netiki, kad žmogus galėtų būti savo jausmų valdovas. Yra žmonių, kurie niekaip nesuvokia krikščioniškojo vienuolių luomo. („Kunige, nejaugi jūs iš tikrųjų taip gyvenate?“ - ponios klausimas Kaune, baliuje.)

Tačiau žmogaus subrendimas suprantamas tik žmogui pasiekus tokią būklę, kai jis gali būti savo neprotingosios dalies valdovas. Šito pasiekti neįmanoma be klusnumo aukos. Tik klusnumo aukos keliu eidamas žmogus atsiveria antgamtinio pasaulio paslaptims, malonės gyvenimui. Nuostabūs šv. Augustino žodžiai: „*Mes esame vargšams žmonėms klusnūs, kad per tai taptume Dievo mokiniais*“.

Taigi, krikščioniškai galvojant, klusnumas tėvams reikalingas ne vien dėl to, kad jie turi daugiau gyve-

nimo patyrimo, išminties, bet kad be šitos aukos yra neįmanomas žmogaus dvasinis subrendimas, neįmanoma išsikovoti laisvės iš savęs paties. Tačiau mes turbūt jaučiame, kad toks klusnumas galimas tiems tėvams, kurie vaikams atrodo verti pagarbos. Arba jei vaikai turi tiek pagarbos Dievui, kad savo tėvus gerbia dėl Dievo Valios, dėl pagarbos Dievui. Tačiau iš kur vaikai turi paveldėti pagarbą Dievui, jei ne iš tėvų? O tėvų gyvenime pagarbą Dievui ir pagarbos laimėjimas iš vaikų eina lygiagrečiai.

Kalbant apie žmogaus išsiskleidimą per klusnumą, ar galima nutylėti tuos, kurie įsakyti turi pareigą ir, žinoma, ją naudoja? Ar reikia stebėtis dėl daugelio šeimų tragedijos, jei tėvai savo pareiga ir teise įsakinėti naudojami tikrai nemokamai?

Tad ką reikėtų tėvams priminti? - Pirmiausia, kad sektų Dievo pavyzdžiu. Jis nieko nereikalauja, kas prigimčiai būtų priešinga. Dieviškoji Išmintis siekia atskleisti kiekvienoje prigimtyje įdiegtas dovanas, stengiasi leisti augti tiems daigams, kurie ten jau pasodinti. Leisti jiems augti ta linkme, į kurią prigimtys dovanos jas šaukia. Ko nors reikalaujant, turi būti pradama nuo paaiškinimo, *kodėl* to reikia. Šituo laimimas vaikų *pasitikėjimas*. Šituo palengvinama jiems klusnumo našta ir tais atvejais, kai reikia klausyti tada, kai jaunystė dar ne viską supranta, kodėl to tėvai reikalauja.

Yra menas taip įsakinėti, kad kuo mažiausiai būtų jaučiama įsakinėtojo jėga. Yra tėvų ir auklėtojų, kurie įsakinėja panašiai kaip kalėjimo prižiūrėtojai. Sunku vykdyti įsakymą, jei nejaučiama *įsakančiojo meilės*. Griežtumas ir bausmė pateisinama tik kaip paskutinė priemonė, kai, nepaisant nuoširdaus paaiškinimo, kodėl taip, o ne kitaip reikalinga, visgi pritrūksta auklėtinui geros valios. Tačiau neginčijama tiesa, kad tas

auklėtojas geriausias, kuriam prievartą panaudoti rečiausiai prireikia. Auklėjant prievarta susidaro pavojus, kad klusnumas gali virsti grynai išoriniu. Jis paprastai trunka tol, kol ištrūkstama iš įsakančiojo aki-vaizdos. Tikras klusnumas yra vidinis, kai vykdoma iš meilės įsakančiajam.

Kad žmogus, nesvarbu, kas jis būtų - tėvas, auklėtojas, kariuomenės vadas, - turėtų tą paslaptinęją jėgą valdyti, reikia, kad pats *įsakančysis būtų kam nors klusnus*. Bet kam? - Kam gi, jei ne visų įstatymų ir visų prigimčių Autoriui.

Savaime aišku, nesąmonė reikalauti klusnumo, jei patys tėvai kojomis sutrypia aukštesnio už save įstatymus ir paskui reikalauja, kad būtų vykdomi jų pačių sukurti įsakymai. Arba jei vieną kartą praleidžia pro pirštus labai svarbius reikalavimus, o kitą - labai griežtai kimba prie smulkmenų. Tegul atleidžia visi tėvai, tačiau norisi pasakyti, kad dėl dabartinio jaunųjų neklusnumo daugiau kalti patys tėvai, kaip kad jaunieji. Yra tokia tiesa: *niekas nemokės išreikalauti iš kito tų dalykų, kurių nepajėgia iš savęs paties išreikalauti*.

Kaip nuostabu, kad visų įsakančiųjų pavyzdys kaip tik yra Šv. Mergelė ir šv. Juozapas! Reikia turėti nuolankią viltį, kad visi, kurie naudojami tėvų teisėmis ir nuoširdžiai seka Šventosios Šeimos paprastumu, nuolankumu Dievui bei meile Jam, tikrai turės laimės džiaugtis klusnių vaikų palaima.

Kada žmogus laimingas

Gudeliai, 1964 03 08

Kaip žmonės supranta laimingą gyvenimą? - Jei nesutinka jokio pasipriešinimo savo siekimams, norams, o gal net užgaidoms. Ir net, reikia pasakyti, dažniausiai - savo užgaidoms. Nors sunku tikėti, kad žmogus kada

nors galėtų jas visas patenkinti, nes juo labiau jos tenkinamos, juo daugiau reikalauja. Bet jeigu žmogaus užgaidų iš viso yra neįmanoma patenkinti, tai ar galima kalbėti apie žmogaus laimę žemėje? Juk žmogus niekuomet tiek neturės, kad jau nebenorėtų turėti daugiau. Argi yra gyvenime dar kitaip suprantama laimė?

Taigi kad yra. Bet tik nedaugeliui tai žinoma. Tai laimė, kai žmogus nebėga nuo kančios, net ją pasitinka ištiestomis rankomis. Dažnai tie žmonės atrodo keistuoliai, kažkokie nenormalūs, juos stengiamasi net išvaduoti, išgelbėti iš jų „nelaimės“. Žmonės vieni kitus laiko nelaimingais, vieni kitus užjaučia, nori išgelbėti, kaip nors perteikti savo laimės suvokimą.

Kaip čia susiorientuoti? - Kad niekada nebus laimingi tie, kurie siekia savo laimės stengdamiesi viską patenkinti, tai neabejotina. Tai liudija visas žmonijos patyrimas: žmogus niekada negali tiek turėti, kad jau nieko nebegeistų.

Bet kaip su antraisiais? - Atsakymas toks. Jei iš tikrųjų egzistuoja dvasinis pasaulis, jei Jėzaus atpirkimas nėra beprasmybė ar net kvailybė, tai šitie, kurie pasitinka kančią išskėstomis rankomis, tikrai yra laimingieji, suradę žemėje kažką visai nauja, bet tikra, ko niekas iš žmogaus negali atimti, kas prieinama kiekvienam, ar jis būtų turtingas ir galėtų daug savo užgaidų patenkinti, ar priešingai - visiškai vargšas daugelio akimis.

Kuo tai paaiškinti? - Tai vienas iš įrodymų, kad iš tikrųjų esama dvasinio pasaulio, nes šitaip suvokti laimę galima vien tikėjimo akimis. Ir to dar negana. Čia reikia specialios malonės pagalbos. Tai praktiškas įrodymas, kad iš tikrųjų egzistuoja malonės paslaptis.

Kaip šitos laimės siekti? - Pirmiausia reikia prašyti kaip dovanos, kad būtų suteikta malonės šviesa suprasti tai, kas natūraliomis žmogaus galiomis yra

nesuvokiama. Paskui reikia dėti savo pastangų, protingai viską apgalvoti, įvertinti savo protu viską, į ką žmogaus širdis linksta, ir pajusti viso to vertę.

Kuri nelaimingiausia mano diena

Gudeliai, 1964 04 26

Atėjai laimingai. Ar žinai, kaip pareisi namo? Kas gali atsitikti? Nueik į ligoninę, į chirurginį skyrių. Kiek ten visokiausių nelaimingų atsitikimų! Visi jie įvyko nelauktai, netikėtai... Mums rodos, kad tie visi nelaimingi atsitikimai būna vien šalia mūsų, bet kad jie galėtų kada nors mus ištikti - atrodo, neįtikėtina. O juk ir tie žmonės rytą kėlėsi, tikriausiai nieko nenujausdami, kas juos turės ištikti.

Bet visus dalykus, kurie tik išoriškai žmogų ištinka, argi jau galima nelaimėmis vadinti? Net jeigu tai būtų mirtis. Ar ne pati tikroji žmogaus nelaimė yra kaip tik tai, kas dažniausiai visiškai nepastebima iš šalies? Kuri, kaip tau atrodo, nelaimingiausia tavo gyvenimo diena? Ar tada, kai kas nors iš artimųjų numiršta? - Tikriausiai ne! Tai kada? Gal kai sudega namai? Kai įvyksta didelė skriauda, nuostolis, nesėkmė? - Ar ne tada, kai nustojai savo ramybės?! Ar ne tada, kai įvyko tavo gyvenime tai, dėl ko bijai mirti! Ar ne tada, kai ką prisiminęs manai, jog būtų gerai, jei tada būtų atsitikusi kokia nors nelaimė, pagaliau kad būčiau numiręs! - Va kada pati nelaimingoji tavo gyvenimo diena.

Keista! Tą rytą, kai žmogų ištiko pati didžioji nelaimė, dėl kurios ramybė dingo, jis nieko nenujautė. Jei būtų žinojęs, galima įsivaizduoti, koks jis būtų buvęs atsargus, pamaldus, koks dėkingas būtų buvęs visiems, kurie būtų jam padėję tykančio blogio išvengti!

Štai šitokie faktai parodo, kokią reikšmę turi pasiaukojimas Marijos globai! Mes Jai leidžiame viską taip

tvarkyti mūsų gyvenime, kaip Jai patinka, net ir kaip mums nepatinka. Mes Jai leidžiame duoti mums skausmo, priartinti nesėkmes, priartinti tai, ką mes paprastai vadiname nelaimėmis, kad per tai Ji teiktųsi apsaugoti mus nuo tų visų aplinkybių, progų, kurių mes nepažįstame, bet kurios mūsų tyko, kurios mums gali visam gyvenimui atimti ramybę - tą patį didįjį turta, kuris mums yra Dievo duotas, kaip jautimas, kaip mūsų amžinybės laimės įžanga.

Apie tai žino tik seni žmonės, kurie patys tai yra patyrę. Bet labai svarbu, kad tai suprastų ir jaunieji ir kad sutiktų savo saulėtą jaunystę Jos globai pavesti, kol dar sąžinė rami, kol dar jie nekeikia nė vienos savo gyvenimo dienos.

Kūniškas žmogus nesupranta dvasinių dalykų

Igliauka, 1964 m. vasara

Kartais mes girdime keistą skundą: „Kaip būtų gera, jei galėčiau tikėti... Bet aš nepajėgiu...”

Apgavikas niekada nesupras teisingo žmogaus, savanaudis nesupras to, kuris dirba kitam, niekšas nesupras tyros sąžinės žmogaus. Sumedžiagėjęs žmogus nesupranta to, kas nemedžiagiška. Panašiai gyvūnijoje: ar gyvūną, pasilenkusį prie savo grobio, įtikinsi, kad šalia jo yra alkanas, kuriam taip pat reikia dalį palikti?..

Bijant išpažinties, blėsta ir tikėjimas. Juo netyresnė sąžinė, juo mažiau žmogus mato nuodėmių, juo mažiau ima suprasti, kodėl jam reikia eiti išpažinties. *Homo carnalis...* — *kūniškas žmogus...*

Sąmoningai turi būti galvojama, kad šio klausimo neužmesti yra pareiga, nes tai gyvenimo krypties klausimas. *Domėjimasis Dievu* verčia dėti pastangas Jį pažinti, kritiškai galvoti apie savo gyvenimo poelgius.

Domėjimasis Dievu nėra kažkoks priedas mano gyvenime, bet gyvybingiausias reikalas, nuo kurio pareina mano gyvenimo kryptis. *Homo carnalis non percipit ea, quae sunt spiritualia* - tai nurodymas pačios giliausios netikėjimo esmės.

Praktiškai ši klausimą galima nagrinėti dviem linkmėmis: kalbant apie *savo* paties tikėjimo išsaugojimą, ugdymą ir kaip natūralią savojo tikėjimo atžalą - rūpinimąsi tikėjimu *kitų* širdyse.

1) *Dėl savęs*. - Kiekvienas dalykas, kuris žmogų daro daugiau *materialis, carnalis*, silpnina tikėjimą. Čia įeina tie trys garsieji dalykai: noras turėti (akių geismas), malonumų geidimas ir juose paskendimas (kūno geismas) ir nepasotinamas garbės geidimas ir jos gaudymas (gyvenimo puikybė). („Jei pajėgčiau negalvoti apie save“.)

2) *Dėl kitų*. - Kitų širdyse ugdyti tikėjimą galime tiek, kiek jiems atveriamo dvasią. Ką tai reiškia? - Tikėjimas iš esmės yra dvasinis dalykas. Juk Dievas yra dvasia. Be to, tikėjimo paslaptys, malonės paslaptis mumyse ir t.t. Juo labiau gebame aklas, gamtinės kūno jėgas palenkti proto ir dvasios vadovavimui, juo geriau mūsų aplinkos žmonės pajus dvasinio pasaulio egzistavimą, juo realesnė ir suprantamesnė darysis jiems Dievo sąvoka ir visa, kas su religija, kaip su dvasiniu dalyku, susiję. Štai kodėl tylėdami tada, kai mus keikia, mes skleidžiame tikėjimą. Štai kodėl gera darydami, kai mums daro bloga, mes skleidžiame tikėjimą. Pajėgdami prie stalo jausti saiką, kai visi ragina gerti, mes skleidžiame tikėjimą. Nesijuokdami, kai pasakojamas nešvankus anekdotas, mes skleidžiame tikėjimą. (Štai kodėl kunigų gyvenime neturi būti komforto. Štai kodėl jų veiklai naudinga celibato auka.) Kartu tuo stipriname savyje tikėjimą, nes kiekviena šitokia pastanga visa palenkti dvasios vadovavimui yra

Dievo Valios vykdymas, kuris visada yra atlyginamas To, kurio valią vykdome — išsiskleidžia malonės gyvenimo žiedais, juo toliau, juo lengviau visa tai vykdyti; mūsų kalba tai vadinama *auka*.

Žodį „*auka*“ mes dažnai suvokiame kaip kažką sunkaus, kam reikia prisiversti, kas iš mūsų atima dalį gyvenimo laimės. O juo toliau, juo lengviau pasirinkti šį vienintelį siekimą iš visų siekimų - *auka* tampa vieninteliu mūsų ir asmeninės laimės šaltiniu. Tai keista? - Taip, tai keista, tai galima suprasti tik malonės šviesoje. *Homo carnalis non percipit ea, quae sunt spiritualia.* — Kūniškas, sumedžiagėjęs žmogus nesupranta dvasinių dalykų. Žmogus laimingas būti gali (taip pat ir žemėje gyvendamas) tik tiek, kiek jam pavyks suvokti šitą paslaptį, kurią mes vadiname žodžiu *auka*.

Kurie bus didvyriai

Gudeliai, 1964 06 29

Vaikeliai, rodos, visi panašūs. O kai jų gyvenimas jau bus praėjęs, - koks bus skirtumas tada! Vieni vardai po kelių šimtmečių išnyks nejučiomis, apie juos niekas nekalbės. O kai kurie bus minimi, - atrodo, kad jie negali numirti, - uždaryti į karstą jie netelpa tarp kelių lentų ir, rodos, kažkas iš jų būties lieka nematomai gyventi.

Ar tai atsitiktinumas? - Atsitiktinumų nėra. Viskas turi savo priežastį. Salia slaptųjų malonės pasireiškimų žmogaus būtyje, kai ką galima ir paprasta akimi įžvelgti.

Tėvas, ypač motina, čia atlieka ypatingą vaidmenį. Didis tėvų menas pažadinti vaiko širdyje tikrą *vyriškumo supratimą*. Ne tą, kuris paprastai gyvenime viešpatauja („tu ne vyras, jei negeris“; „ką, tu jam nusileisi?“ ir t.t.), bet vyriškumą, gebantį pakelti tai, kas

sunku, pajėgiantį atsižadėti to, kas malonu, siekiantį didelių dalykų ir t.t.

Moterų pasaulyje analogiškai: pasiaukojimo dvasia, *širdies motiniškumas*.

Ar mokėsi atsiprašyti Dievą

Gudeliai, 1964 07 05

Ar mokėsi gerai atlikti išpažintį? - Tai pareis nuo dviejų dalykų.

1) Atėjus tam tikram vaiko amžiaus subrendimui, reikia jį supažindinti su dalykine, išorine išpažinties dalimi: ką reikia sakyti priėjus prie klausyklos lango, kaip sužadinti gailestį už nuodėmes, ką reiškia pasiryžimas klaidų nebekartoti. Taip pat kada būna sunki nuodėmė, ką reikia pasakyti apie nuodėmių skaičių, aplinkybes, pakeičiančias nuodėmės rūšį ar didumą, apie įprotį daryti kurią nors nuodėmę, apie sąmoningą priežasčių, vedančių į nuodėmę, sudarymą, apie nuodėmių padarinius. Tai viena dalis rengiant vaikelių pirmajai išpažinčiai.

2) Tačiau kad jam išpažintis būtų savaime suprantamas ir niekaip negalimas atidėti dalykas, reikia kažko, kas pabudina sąmonę. Ko gi? - Būti išaugusiam meilės atmosferoje ir dėl to turėti savyje tą nuostabų meną: gebėti jausti, atpažinti kitam parodytą nedėkingumą, padarytą nors ir nedidelį skausmą.

Vaikas kada nors (gal tik amžinybės šviesoje) dėkos savo gerajai motinai, tėvui, kurie patys gebėjo jausti kitą šalia savęs, kurie laiku išskaitė nekaltose vaiko akelėse jo pirmą klaidą ir laiku pamokė nedovanoti sau įžeidus ir neatsiprašius tėvelį, mamytę.

O jei šitai vaikeliui jau suprantama ir įprasta, tai labai netoli ligi to paties jausmo ir Dievo atžvilgiu. Jei vaikas atsiprašo tėvelį, mamytę dėl to, jog jis supran-

ta, kad tėvai jį myli - jis aprenktas ir pavalgęs tėvų vargo dėka - ir jis tėvus myli, jam pačiam pasidaro gėda ir skaudu, kam jis buvo tėvams neklusnus, kam juos įskaudino... O jei vaikas jau supranta, kad tėvus iš meilės atsiprašyti reikia, tai juk Dievą taip pat. Juk visa, ką turime gero savo gyvenime - sveikatą, gabumus, akių šviesą, galią girdėti ir kalbėti, visas žemės gėrybes, net tėvų meilę mums - visa, visa yra Jo dovana mums. Juk ateidami į pasaulį mes nieko nedavėme sau patys.

Jei tad tėvams nedėkingumas skaudina širdį, tai juo labiau parodytas Aukščiausiam Geradariui, kuris mus net į buvimą pašaukė tam, kad su mumis galėtų pasidalyti savo laime. Juk kančia ne Jo sukurta (kančia yra defektas, o ne būtis, todėl negali būti nė kalbos apie jos sukūrimą), ne skausmui Jis žmogų į buvimą pašaukė.

Savaime suprantama, kad šitam palaimingam suvokimui tiesiogiai prieštarauja *išdidumas*, nesvarbu, ar jis būtų dar tik mažas daigelis, kaip vaiko širdyje, ar jau išsikerojusi piktžolė, kaip kad būdinga pikčiausiems ateistams, kurie dėl tam tikro nusiteikimo ir protą pagaliau *priverčia netikėti*. (Pavyzdžiui, sakyti, kad tvarka kosmose galima atsitiktinumų dėka - juk tai beprotiškas proto šuolis.)

Mieli atsiminimai

Gudeliai, 1964 08 15

Kai pračina daugel metų nuo tų laimingų dienų, kai visas gyvenimas buvo tik žaidimai, kai ateitis rodės nuostabi, kai dar rengėmės kalnus nuversti, kurie pasitaikys mūsų kelyje, - kai po daugelio metų žmogus vėl patenka į tą vietą, kur buvo jo tėvų namai, kai bando atrasti tuos takus, kuriais bėgiojo, tą upelį, po

kuri braidžiojo, - tada atgimsta kažkas paslaptingo, ilgai glūdėjusio širdyje. Rodos, žmogus vėl tampa vaikas, lyg užmiršta, kad visa tai jau buvo seniai, kad panašiai, kaip tada ateities gyvenimas atrodė pasaka, taip ir dabar toji vaikystė atrodo kaip nuostabi, graži pasaka.

Būtinai į tą mielą susimąstymą vėl kaip gyvi sugrįžta tėvai, vėl jie kalbasi su mumis, mus moko. Vėl girdime jų balsą, jų meilę jaučiame, rodos, jie vėl mus įspėja, nurodo gyvenimo keliuos. Tik jei tada mes labai norėjome patikėti, kad gyvenime iš tikrųjų taip būna, kaip mums sako tėvai, tai dabar jau visiškai tikime ir net atspėti pajėgiame, ką jie mums iš kapo pasakyti norėtų.

Laimingi, jei galime atsiminti, kaip kartu su tėvu ar motina lankėme ligonius, jei tėvai mokė mus užjausti kenčiantį žmogų, jei kalbėjo apie pareigą kiekvienam kiek tik galime padėti. Laimingi vaikai, jei tėvai juos mokė įvairiomis progomis, kai nepaprastai ko norėjosi, save nugalėti, kad per tai būtų atsveriamas neklusnumas sąžinės balsui, kitaip sakant, Aukščiausiojo Valiai tų žmonių, kurie niekada savęs nugalėti nepajėgia ir visai šito nesiekia. Laimingi vaikai, jei jie gali prisiminti tuos gražius šventadienius ar kitas progas, kai kartu su tėvais ėjo prie Komunijos ir dar dabar prisimena tėvų žodžius apie Jėzaus meilę, mums parodomą šitos didžios paslapties dėka.

Laimingi vaikai, jei visa, ką jie žino, kad tai yra gera, jie matė darant savo tėvus ir visada kartu su tėvais mokėsi taip daryti: užjausti, atleisti, save nugalėti, pakelti atgailos truputį. Tai pačios tikriausios katėkizmo pamokos.

Ateities garantija

Gudeliai, 1964 08 16

Jei būtų tokia draudimo įstaiga, kuri galėtų garantuoti vaikų ateitį, tai tikriausiai visi tėvai apdraustų savo vaikų garbingą elgesį. Tačiau tokios įstaigos nėra. Tikriaus sakant, tokia įstaiga yra patys tėvų namai.

Gali vaikas būti kuo geriausiai parengtas, gerai prisiminti pagrindinius katekizmo dalykus, tačiau jei jis įpratęs būti savanaudiškas, viskas bus nustelbta. Kad būtų galima savyje šią piktžolę išnaikinti, bent neleisti jai suvešėti, reikia labai norėti kitus daryti laimingus. Šitas palaimingas noras mūsų viduje tik malonės dėka gali augti, tačiau šiam daigeliui palankią dirvą ruošia ir paties žmogaus pastangos.

Čia svarbu du dalykai: *ugdyti užuojautą* kiekviena proga, kurią teikia gyvenimas, ir *suvaldyti savo norus* įvairiausiais gyvenimo atvejais, kad būtų atlikta pareiga, arba kad nebūtų per savo užgaidas padaroma kitam skausmo.

O kiek tėvų šitą nuostabų meną užmiršta, ir tai meilės vardan! Jiems rodos, kad jie myli vaiką - motina stengiasi atspėti kiekvieną mažiausią vaiko užgaidą ir ją patenkinti. Vaikas tampa savotiškas šeimos tironas, ypač jei auga vienas kaip karalaitis.

(Kiek yra pavyzdžių, kai motina visą dieną saulės karštyje ravi daržus, o jos dukrelės prie upės kaitinasi, mat atostogos, reikia pailsėti...)

Kodėl sėkmadienį reikia nedirbti

Gudeliai, 1964 09 13

Inercijos dėsnis pastebimas visoje gamtoje: išlaikyti vienodą važiuojančio automobilio greitį reikia mažiau energijos, kaip išjudinti stovintį. Žmogaus vidiniame

gyvenime irgi veikia panašus į inerciją dėsnis. Tai labai išryškėja per kelių dienų uždaras rekolekcijas. Giliuos mintys ateina dažniausiai ne pirmą rekolekcijų dieną: tik kai išbūni tyloje keletą dienų, tada kaip sakoma, prakalba Dievas.

Bet tas pats būna ir atvirkščiai. Paprastai mes kasdien dirbame. Darbas reikalauja dėmesio. Mintys būna pririštos prie tų dalykų, kurie yra mūsų dėmesio akiratyje. Kitaip sakant, visą laiką mes būname pririšti prie žemės. Tie dalykai, apie kuriuos žmogus intensyviai galvoja, išstumia kitus. Ir taip nejučiomis mintys, kurios žmogaus elgesiui suteikia prasmę bei nuopelningumą, pamažu išnyksta. Vis labiau žmogaus gyvenimą ima tvarkyti tik natūralūs jausmai, dienos nuotaikos. Žmogus pradeda vis daugiau galvoti apie savo poreikius.

Kad gyvenimo realybė tikrai nesunkiai gali pakeisti žmogų, labai ryšku, kai sekmadieniais būna turgus. Žmogus paskęsta turgaus reikaluose, nors galėjo dalyvauti Mišiose. Lyg ir pamiršo, kad šiandien šventa. Ir taip juo toliau, juo labiau save pateisina.

Pagaliau paprasčiausiu stebėjimu galima suvokti šventadienio reikšmę. Kai pasidedi kasdienius savo darbo drabužius ir apsivelki išeiginiais, kokia būna savijauta! Jeigu ši pasikeitusi nuotaika būna dėl to, kad suvoki meilės pareigą, dėkingumą Dievui (dalyvauti Mišiose, susikaupti), tada ji palaiko mumyse religinį jausmą.

Nėra tautos be švenčių. Tai susiję su pačia žmogaus prigimtimi. Žmogus aiškiai jaučia, kad jame yra kažkokios dvi dalys: žemės gyvenimo realybė (*„Veido prakaitė valgysi duoną“*), bet kartu ir atminimas kažkokios kilnios paskirties, kurios žmogus negali nejausti, negali užmiršti. Visa tai žemės gyvenime pasireiškia žmogaus pastangomis bent kartais susikurti tą savo

būties iškilmingumą, pajusti save ir kitus aukščiau pilkosios gyvenimo kasdienybės.

Jei negalime išlaikyti šventadienio viso iškilmingumo, išgelbėkime bent dalį jo. Kad ir ne visą dieną, bet kiek galėdami ilgiau vilkėkime šventadieniniais drabužiais, pabūkime šventadieninės nuotaikos. Tai turi didžiulę reikšmę vaikų ateičiai. Dabar, kai yra šeimų, kurios ilgai negali dalyvauti Mišiose šventadieniais, jų vaikų religingumą didele dalimi saugo iškilminga religinė namų nuotaika. (Mišių metu drauge meldžiamasi, skaitoma religinė literatūra.)

Ką duodate savo vaikams

Gerdašiai, 1966 03 04

Tikriausiai kiekvienos šeimos tėvai susimąstymo valseklomis ne kartą nerimastingai žvelgia į savo vaiką ir slapta klausia: „Vaikeli, kas iš tavęs bus, kai tu užaugsi?”

Kas į šitą klausimą atsakyti galėtų? - Tiksliausiai patys tėvai. - Bet juk visi tėvai nori, kad jų vaikas būtų tikrai garbingas žmogus. - Taip, nori, bet čia negana vien noro, reikia sąmoningų pastangų, sąmoningo siekimo. O kada tėvai pagalvoja, ką savo vaikams jie duoda? Savaime aišku, kad čia turima galvoje ne kraitis, ne kokie nors žemės turtai, bet tai, kas svarbiau už šiuos dalykus. O kas svarbiau? - Tepasakot motinos širdis: ar labiau norėtų matyti savo vaiką turtingą, bet girtuoklį, nedorai gyvenantį, ar dorą, garbingą žmogų, nors ir ne prabangoje gyvenantį? Ir skaudžiausia, kad tėvai, labiausiai norėdami vaikui viso geriausio gyvenime, patys jam padaro didžiausią žalą.

Kaip čia atsitinka? - Stebėkime šeimos gyvenimo įvykius. Jau vakaras. O tėvo vis dar nėra namie. Kur jis galėtų būti? Motinos širdis nujaučia: ne kitur, kaip

ir visada. Pagaliau parkrypuoja, nelabai į žmogų panašus... O, kad jis galėtų pamatyti, kokia nuotaika tą vakarą būna jo vaikų akyse! — Kažkokia mirties tyła, slapta neapykanta, jokios pagarbos tėvui. Vaikai dar maži, jie nesąmoningai myli ir nekenčia, visa tai vyksta savaime. O padariniai pasirodys vėliau, - jie ir patys nežinos, kodėl jų gyvenimas toks nykus. Pavyzdžiui, yra šeimų, kur broliai niekada nėra parodę vieni kitiems tikro broliško jausmo. Paskui, kai išeina į gyvenimą ir pamato, kaip broliai elgiasi kitose šeimose, juos apima pavydas: jie taip pat norėtų panašiai elgtis, norėtų pabandyti parodyti švelnumo vieni kitiems. Bet skaudžiai įsitikina, kad to jie nemoka, nesugeba, negali. Taip kaip, pavyzdžiui, žmogus, neturėdamas rankos, be abejo, norėtų dirbti taip, kaip ir sveikas žmogus, bet jis skaudžiai įsitikina, kad negali.

Panašiai būna, kai tikriname, kaip vaikai pasirengę prie Pirmosios komunijos. Paprašius pakartoti kad ir gailesčio mintį, ką nors švelnaus ištarti, pavyzdžiui: „*Gerasis Jėzau, Tu myli mane, o aš Tau buvau nedėkingas, atleisk man...*“, kai kurie vaikai šiuos žodžius ištaria lengvai, kaip savaime suprantamą dalyką, o kai kurie varžosi, niekaip jiems neišeina. Tai vaikai iš šeimų, kuriose niekada nebuvo švelnumo...

Nejučiomis prabėga metai. Kaip žiedas išsiskleidžia jaunystė. Ir štai dabar pasirodo padariniai anų nelaimingų akimirkų, kai vaikas augo ir kartais pajusdavo panieką tėvui, kai šis pareidavo girtas, keikdavo motiną arba net dar blogiau... Motina taip pat ne kartą nesusitvardydavo. Taip bėgo liūdnos, apkartusios dienos. Ir tos nepagarbos tėvui akimirkos susijungė į vieną ištisinę nuotaiką - išaugo žmogus, kuris niekada nejaučia pagarbos tėvams...

Ir kas iš to gyvenimui? - Pirmasis kerštas tėvui - neklusnumas jam. Išplaukiantis savaime, lyg būtinai.

Jei reikia klausyti žmogaus, kurio negali gerbti, tai vergija: klausoma be pagarbos, tik iš baimės.

Inercija žmoguje

Leipalingis, 1966 03 13

Kam reikia net ir tam, kuris nuolat atlieka savo religines pareigas, specialiai priminti, kad savo gyvenimo kryptį derėtų patikrinti iš naujo? Juk ir taip jis eina išpažinties, pavyzdžiui, kas mėnuo ar net kas dvi savaitės.

O vis dėlto reikia. Bažnyčia yra Mokytoja, turinti 2000 metų patyrimą. Jos veikime dalyvauja dieviškoji šviesa, dieviškoji pagalba. O Dievas tobuliausiai žino žmogaus prigimties dėsnius, nes Jis pats žmogų į būvimą yra pašaukęs. Pasirodo, žmogus yra tokia būtybė, kuriai gresia sustingimas. Panašiai, kaip sustoja riedėję daiktai: pamažu lėtėja, stoja, ligi pagaliau visiškai sustingsta vietoje. Taip ir žmogaus veržimasis gėrio link. Jei nuolat jo kas nors nepaskatina, tai jis pamažu lėtėja. Tuo galime kiekvienas įsitikinti, kai įprantame į kurią nors klaidą. Iš karto sąžinė labai gyvai į tai reaguoja, bet juo toliau, juo labiau apsi-prantame su sąžinės priekaištais, pagaliau imame visai jų nebejausti.

Vienas iš ryškiausių ženklų, rodančių, kad žmogus jau ima užmigtį, yra tas, kad jis nepakelia vienumos. Jis nuostabiai geba susirasti tokią padėtį, kurioje sąžinės priekaištai nustelbiami. Daugiausia čia praverčia pramogos. Taip pat dėl šitos priežasties žmogus dažnai pradeda gerti.

Ir štai Bažnyčia, priešingai šitam žmogaus polinkiui pabėgti nuo sąžinės balso, kaip tik pareikalauja, kad jis susilaikytų nuo visų tų dalykų, kurie labai blaško. Tai nereiškia, kad Bažnyčia visa tai draustų, bet svarbu,

kad žmogus mokėtų to, kas labai vilioja, tam tikru laiku atsisakyti. Štai kodėl reikalingi pasninkai ir Gavėnios susivaldymas nuo visų triukšmingų dalykų.

Didžiausias turtas,

Leipalingis, 1966 03 20

kurį žmogus ateidamas į gyvenimą gali ir privalo paveldėti iš tėvų, yra mokėjimas save valdyti, save nugaldėti, ypač tada, kai norai pasidaro labai laukiniai, sunkiai suvaldomi. Žmogus, neišmokęs susitvardyti reikalui esant, gyvenime niekur netinka: jis nieko nepasieks, visada išliks kankintojas tų, su kuriais turės gyvenime susitikti.

Tik pagalvokime - kokia didžiausia girtuoklio nelaimė? - Ar ne tai, kad jis nemoka savęs įveikti tarp draugų, kurie jį ragina gerti? Paskui jau organizmas reikalauja alkoholio dirginimo. Kokia nelaimė žmogaus, su kuriuo niekas negali sugyventi? - Ar ne tai, kad jis, dar vaikas būdamas, neišmoko elgtis ne taip, kaip jo norai diktavo? Kokia didžiausia šeimų nesantikos priežastis? - Ar ne tai, kad čia nėra vienas niekada nebandė kitam nusileisti, idant būtų išsaugota taika namuose?

O kur nelaimės pradžia? - Viskas prasideda vaikystėje. Toji pradžia - tokios mažytės smulkmenos, kad, rodos, į jas neverta dėmesio kreipti. Didelis čia daktas, kad vaikas truputį nepaklausė mamos! Taip, nedidelis, bet tai jau įžanginė didelio dalyko pamoka. Kol žmogus pasidaro dideliu mokslininku, kiek jam reikia pamokų, pradedant mažomis nereikšmingomis pamokomis apie raides, baigiant apie įmantriausius skaičius! Taip lygiai ir didelis nusikaltėlis pradėjo daugybe nereikšmingų nesusivaldymo pamokų, pirmiausia nepaklusnumu motinai, tėvui. Ir skaudžiausia, kad

patys tėvai skatina į tai vaiką jam pataikaudami, tenkindami jo mažas užgaidas, leisdami tinginiauti. Tokia neprotinga meile padaroma vaikui didžiausia žala. (Tėvai turi dirbti tik tai, ko vaikai negali, nepajėgia dėl jauno amžiaus, nepatyrimo.)

Pabandykime sau atsakyti į vieną klausimą: ko aš klausau? - Klausyti kažko žemesnio už save, be abejo, tai žmogų žemina. Kad žmogus nejaustų pažeminimo, reikia klausyti Būtybės, aukštesnės už žmogų. Iš žmonių klausykime tų, kurie atstovauja mums Dievą (tėvų ir kitų teisėtų vadovų). Be šito neįmanoma žmogumi tapti. Kadangi be klusnumo negalima suvokti aukos, būtinai imama kankinti kiekvieną, su kuriuo susitinkama gyvenime.

Vaiko prigimtyje yra du daigai: gėrio ir blogio. Blogio prižiūrėti nereikia: jis auga savaime, taip kaip usnys javuose. Gėrio daigas reikalingas nuolatinės globos. Toji globa yra nuolatinis mokymas aukotis per klusnumą.

Tikėjimo turtas perduodamas iš kartos į kartą

Kapčiamiestis, 1967 02 05

Labai panašiai, kaip visi kiti žmogaus pasiekti laimėjimai - taip ir mokslo turtai. Nė vienas neateina į pasaulį visa žinodamas.

Galima kelti klausimą: kokia teise vaikui peršama tėvų nuomonė? Ar tėvai gali garantuoti, kad jie neapsirinka?

1) Kiekvienas žmogus, net neturėdamas specialaus išsilavinimo, turi sveiko proto pažinti pagrindinius dalykus. Visoms religijoms bendra yra tai, kad visos pripažįsta, jog žmogus privalo jausti pagarbą Dievui ir gyventi pagal Jo Valią, kurią visi žmonės pažįsta iš sąžinės balso.

2) Sąžinė garantuoja, kad būtinas dorinis gyvenimas. Religinis ir dorinis gyvenimas yra neatskiriama susiję.

Žmogus, įtrauktas į religinį gyvenimą dar nesubrendus jo protui, yra apsaugotas nuo galimų nuodėmės pinklių, kurios labai pasunkintų rasti garbingo žmogaus vietą gyvenime. Tėvai tik tada tikrai perduos vaikams savo įsitikinimus, kai patys bus pajutę praktinę tikėjimo reikšmę. Todėl atlikti pareigą perduoti vaikams pagarbą ir meilę Dievui geba tik tie tėvai, kurie tikrai gyvena taip, kaip tiki, jaučia tikėjimo palaimą, ir tai yra didžioji vaikų ateities garantija.

Vaikai, pasiekę savo proto brandos amžių, privalo patys patikrinti iš tėvų paveldėto turto vertingumą ir jį toliau ugdyti. Čia ypač svarbu pagalbinės jėgos, traukiančios ir skatinančios. Išdidumas vaikų gyvenime yra viena iš didžiausių kliūčių. Taip pat neigiamai veikia įpročiai, nesuderinami su Kristaus mokymo reikalavimais.

Ir priešingai. Pagarba, nuolankumas tėvams, klusnumas, savęs atsižadėjimas - visa tai labai palengvina įsišaknyti tikėjimo tiesoms žmogaus gyvenime.

MOTERIS IR MOTINA

*Kai moteris netenka religijos**

Raseiniai, 1955 03 27

Kai buvo atėjęs laikas pasireikšti tamsybių jėgoms, kai pragaras triumfavo, o ant kryžiaus geso Jėzaus žvilgsnis, iš vyrų tik vienas apaštalas Jonas išdrįso nepabėgti. Visi kiti - išsigynė Jo. Tik šventosios moterys liko Jam ištikimos ligi galo. Kai kuriame krašte žmonės dėl vienokių ar kitokių priežasčių palieka Jėzų, kaip kad Jo mokiniai anomis dienomis, moterys nuo Jo ir dabar pasitraukia paskutinės.

Kodėl taip yra? - Jei apskritai apie žmogų etnologai sako, kad jis yra *animal religiose* (t.y. religingas gyvūnas), tai ypač galima pasakyti apie moterį. Tik kai pažvelgiame į moters dvasios gilybes, pasidaro aišku, kodėl moterys visuomet paskutinės palieka Kristų. Moters dvasioje jau iš prigimties glūdi tos savybės, kurių Kristus reikalavo iš savo sekėjų. Juk moteris labiau negu vyras linkusi mylėti artimą. Jai labiau suprantamas pasiaukojimas kitiems, užmirštant savąjį „aš“. Ji labiau už vyrą jaučia aplinkoje esantį vargą, skausmą, nelaimes ir labiau ilgisi laimingesnio žmonijos rytojaus. Turint galvoje šias moters dvasios savybes, jai labiau negu vyrui suprantama tai, ko Kristus reikalauja iš savo sekėjų.

Be to, kūnu būdama silpnesnė už vyrą, moteris savaime religijoje glaudžiasi prie galingojo Dievo, kuriame ji randa savo gynėją, gelbėtoją ir savo paguodą sunkiausiomis gyvenimo valandomis. Moteris, kuri labiau už vyrą gyvenime kenčia ir kuriai, kaip silpnesnei,

* Naujoji vaidilutė. 1937. Nr. 1.

labiau gresia įvairių skriaudų ir neteisybių pavojai, savaime nori religijos viešpatavimo, kad ta akla ir beširdė jėga, kuri gyvenime kartais siautėja ir kuri gali moterį skaudžiai nuplakti, religijos būtų sušvelninta ir nebūtų pernelyg žiauri. Štai kodėl Mikelandželas vaizduoja moterį tuoj po sukūrimo tiesiančią rankas į Dievą, lyg ir suprantančią savo silpnumą.

Moteris, netekusi religijos, pirmiausia pažeidžia savo moteriškumą, nes kartu su religija ji praranda savybes, kurios ją taip puošia: nuolankumą, kuklumą, gailestingumą, meilę.

Reikia pridurti, kad nors moteriai ir lengviau prieiti prie Dievo buvimo širdies-jausmų keliu, t.y. jaučiant tą praktinę naudą, kurią duoda bendravimas su savo Kūrėju, tačiau ir ji, ypač inteligentė, neatleidžiama nuo pareigos ir protu - studijomis savo širdyje apginti Dievą nuo priekaištų. Nes krikščionybė ne tik vyrui, bet ir moteriai tiesiai ir atvirai iškelia klausimą: jei tiki, privalai įrodyti, kodėl tiki. Vadinasi, krikščionybė smerkia atgyvenusį požiūrį, kad moteriai mokslas esąs nereikalingas.

Be to, moteris privalo matyti, kad visur, kur tik pažeidžiama ir išblėsta religija, pasikeičia požiūris į moterį, nes nebelieka, kas tą požiūrį išlaikytų tokioje garbingoje aukštumoje. Tada moteris įvairiomis pornografijos formomis pristatoma vyrui tik kaip priemonė jo malonumui, kaip lytinė būtybė, skirta vyrui, o ne kaip asmeninė būtis, kuri pati savaime yra begalinė vertybė, lygiai kaip ir vyras sukurta garbinti Dievą per amžius. Taigi, netekdama religijos, moteris pasiduoda žemai vergijai, prieš kurią tariausi kovojanti.

Be to, netekusi tikėjimo, moteris greit persimeta prie savo natūralios prigimties savybės - noro patikti. Netekusi religijos ir kartu nuolankumo, kuklumo, gailestingumo bei kitų savybių, kurios taip žavi vyrą ir

verčia jį su pagarba nulenkti galvą prieš moterį, ji suranda daugybę kitų būdų ir priemonių, kuriomis galėtų atkreipti vyrų dėmesį į save. Pavyzdžiui, pajutusi, kad ji labiau patinka vyrams su maudymosi kostiumėliu, nedvejodama pasuks į bendrą pliažą; įsitikinusi, kad ji traukia vyrus nepadoriai šokdama, neatsisakys ir to; ji nedvejodama pasirinks tokį sporto kostiumą, kuris pritraukia daugiau žiūrovų; ji pasirinks ar pati sukurs tokį drabužio modelį, kuris labiau patrauks gašlų vyro žvilgsnį; pagaliau ji niekada nesipriešins vyro elgesiui, jeigu matys, kad jam tai patinka ir t.t., ir t.t. Viso to ypač siekia lengvabūdės, kurios iš viso nieko negalvoja, kurios nepajėgia pasipriešinti karalienės Mados įstatymams. Taip pamažu iš moters rankų išmušamas vienas stipriausių jos dorovės ginklų - gėdingumo jausmas.

Ar toks moters elgesys yra garbingas ir ar jis išsinaudoja jai pačiai, apie tai nereikia daug aiškinti. Ji niekada nepagalvoja, kad anksčiau ar vėliau jos garbintojai nusiųs ją į šalį kaip lėlę, su kuria nusibodo žaisti. Ir atvirkščiai. Gyvenimo faktai liudija, kad ten, kur tik vyrų širdyse ir protuose įsiviešpatauja Kristus, vyrai iš pagarbos lenkia galvas prieš moterį.

Taigi ne veltui moterys paskutinės palieka Kristų. Tik Kristus yra labiausiai išaukštinęs moterį Marijos asmenyje ir tik Kristui jos turi būti dėkingos už tą išaukštinimą. Nes tik vadovaujantis Jo mokslu, tik turint galvoje nemirtingą moters sielą, įmanoma suprasti moters vertę svarstant ją atskirai nuo vyro - kadangi pirmasis jos, kaip žmogaus, tikslas yra įvykdyti Kūrėjo jai skirtą planą - įvykdyti Dievo Valią ir paskui amžinai garbinti Kūrėją. Kokiu keliu ji tai pasieks - ar eidama garbingas motinos pareigas, ar grumdamosi nekaltybės kovose, ar išliedama savo motiniškumo jausmą artimo meilės darbuose - jau antracilis dalykas.

Mano Jėzau, Tu žinai, kad aš trokštu visa padaryti, ko Tu nori iš manęs, bet matai, kaip man kartais būna sunku. Padėk man visa laisvai aukoti Tau kaip atgailą - padėti ant aukuro už tėvynės kaltes, nes tik tu galiu įprasminti savo dabartinį gyvenimą. Žinau, kad tik Tu mane tikrai myli, tik Tau kaip Draugui galiu išsipasakoti visa, kas dedasi mano sielos gelmėse. Žinau, kad tik Tu, atėjus laiko pilnatvei, man grąžinsi gyvenimo džiaugsmą. Šventoji Mergele, padėk man įvykdyti Jėzaus Valią.

Moters laisvės pagrindas*

Vilijampolė, 1956 12 09

Šakiai, 1960 11 27

Kalbama apie moters išsivadavimą, vadinasi, yra ir kažkokia vergija? Kokia vergija gresia moteriai - fizinė ar dvasinė?

Vyrų ir moterų galutinė individualybė išryškėja tik priešingos lyties akivaizdoje. Vyrams būdinga savybė (kaip antitezė moterims) yra jėga, o moterims - grožis.

Kaip jėga gali būti suvokiama tiek fizine, tiek dvasine prasme (raumenų jėga ir valios jėga), lygiai taip ir grožis gali būti tiek fizinis, tiek dvasinis. Pirmuoju atveju lieka spalvos ir linijos, antruoju - kažkas daugiau. Kas gi? Turbūt tiksliausiai tai galėtų atsakyti vyrai. Ko jie ilgisi iš moters? - Medžiagine prasme - to, ko kiekvienas patinas iš kitos lyties. Dvasine prasme - tegul kalba gyvenimas: ir didžiausi niekšai, kečindami kurti šeimą, ieško tokios, kuri turėtų motinišką širdį - pajėgtų aukotis - ir kurios gyvenime jis neprisimintų nieko negarbingo.

Ir štai moteris, suvokianti tik fizinį grožį, prieš vyrą atsistoja tokia varginga, galinti atliepti tik į biolo-

* St. Šalkauskis. Ateitininkų ideologija.

ginį vyro troškimą. Įvyksta baisus moters pažeminimas. Ji aiškiai jaučia, kad fizine jėga negali su vyru konkuruoti, nors bando. (Kokia išeina apgailėtina karikatūra ir koks moters pažeminimas!) Pagaliau, negalėdama konkuruoti, moteris pasijunta kažkuo menkesnė už vyrą, tarsi neturėtų kuo jį pralenkti, neturėtų vertybių, kuriomis galėtų prieš jį pasipuikuoti. Ir gimsta širdyje kartus slaptas skundas: „Kodėl mes ne vyrais gimusios?..”

Šitaip galvojanti moteris save neįsivaizduojamai suniekina, pažemina: praradusi suvokimą tikrųjų vertybių, kuriomis ji vyrą žavi, stengiasi atsiliepti į biologinio instinkto balsą ir sutinka likti net daiktu, užuot buvusi asmeniu. Jei vyrai būtų garbingi, jie patys gelbėtų moterį, reikalaudami kilnumo. Bet ir vyras, praradęs dvasinio pasaulio suvokimą, tiesiog nesugeba matyti moteryje ką nors kita, kaip tik kūną. Štai iš kur visos nuodėmingos mados, elgesys, meilė... Gyvūnijos pasaulyje tai tvarkoma instinkto, o žmogaus - proto. Taigi jėga, kuri gali lytis atplėšti aistrai užsidegus, yra tik dvasia - paskirties, prasmės suvokimas.

Moters tyrumas turi lemiamą reikšmę vyro dorovingumui - jei ji angelas, tai ugdys jo gerąsias savybes. O moteris, kuri vyrų pasaulio akivaizdoje nesuvalkio, kur yra grožio esmė, pasijunta tuščiomis rankomis, ir tada tampa *gundytoja*. Jei moteris visai praranda dvasios kultūros, kilnumo, kitų laimės ilgesio suvokimą, tada jos iš prigimties audringas jausmų pasaulis įgyja labai atgrasias formas: užgaidos, tuštybių vaikymasis, baisi neapykanta, visiškas nejautrumas kito skausmui, savanaudiškumas, net kerštingumas. Yra moterų ir žmogžudžių gaujose... Tada moters įtaka gyvenimui būna tiesiog pasibaisėtina. Liaudis žino tą jėgą: „*Ko velnias nesugeba padaryti, siunčia bobą...*”

Ar moteris vyro vergė

Igula, 1958 11 30

Tikroji vergija yra ne išorinė prievarta, bet vidinis priklausomumas ir nesugebėjimas nuo ko nors atsiplešti.

Priežastis - savo tikrosios vertės nejautimas. Kaip šio dalyko pakaitalas ir noro patikti iškreipimas yra savo „vertės“ rodymas kūno formų demonstravimu, dažymasis, ypatingi drabužiai ir pan. To padarinys - grėsmės sau sukėlimas dorovės srityje, idealų siekimo sunykimas ir vyrų panieka (!). Išsigimsta jausmingumas. Vietoj takto, intuicijos, artimo supratimo, gėrio ir grožio troškimo - plepumas, pavydas, intrigos, tuščios simpatijos ir antipatijos, tuščias užsispyrimas - žema jausmų kultūra.

„*Moterys, klausykite savo vyrų!*“ - Reikalavimas klusnumo vyrui - ar tuo uždedami jai vergijos pančiai, ar tik švelniai įspėjama, kad nenukryptų nuo to, kas įrašyta pačioje moters prigimtyje? Kaip moteris ilgisi stiprios atramos, kuria būtų galima pasitikėti, kieno vadovybei atsiduoti!

Vyras - priešingai. „*Vyrai, mylėkite savo žmonas!*“ - Kai čia vykdomas Kūrėjo planas, išeina nuostabi harmonija, ir tas lyčių savybių skirtingumas santuokoje sudaro tikrą pilnatvę. Tai tos psichologinės priežastys, kodėl jie vienas kitam nenusibosta iki mirties.

Ar religija tuo moterį pažemina, kad įpareigoja tikintį vyrą būti savo žmonos laimės kūrėju, kad reikalauja iš vyro savo užgaidas, ambicijas, aistras nustumti į antrą vietą, idant jai būtų gera? Kūrėjas pareikalaus iš jo apyskaitos už jos laimę.

Ar pažemina religija moterį kalbėdama, kad gimdymas - tai nėra tam tikros mašinos produkcija (kurią galima ir sunaikinti), bet kilnus dalyvavimas Dievo Kūrėjo amžinume, kai žmogus iš kartos į kartą per-

duoda negęstantį gyvybės fakelą ir kiekviena nauja įžiebta gyvybė turės jau amžinai liepsnoti?

Žmogaus veiksmas, kuriuo jis pašaukia į pasaulį naują gyvybę, turi dvi dalis: pagal Kūrėjo nustatytus dėsnius pradeda formotis žmogaus kūnas, bet kartu Kūrėjas bendradarbiauja betarpišku kuriamuoju aktu iš nebūties pašaukdamas amžinam buvimui sielą. Ar visa tai neverčia vyro matyti moteryje ne priedą savo malonumams, bet Dievo Kūrėjo bendradarbę? Jeigu vyras netikintis - tai jo elgesys bus arba pasiskolintas iš krikščionybės (nors jis ir nenori to pripažinti), arba liks akla, šalta jėga.

Ei, jūs, kurie krikščionybėje matote pažemintą moterį - kokiais motyvais vadovaujatės gerbdami moterį? Ar tam vyras lenkiasi moteriai, kad laimėtų jos palankumą, šventvagiškai įeitų į jos paslapčių šventovę ir tenai nusispjautų?

Jei čia - bažnyčioje - nieko nėra, tada moteriai gėda, kad ji čia dažniau lankosi. Bet jei yra, tai ji, čia ateidama, tampa stipresnė už vyrą. Ir jei vyras rečiau Dievą suranda, tai dar nereiškia, kad mąstymu, protu Dievas būtų sunkiau suvokiamas. Bet tai reiškia, kad vyrai kažką negero veikia gyvenime, kažką kas jų mintis suima ir neleidžia svarstyti pagrindinių žmogaus gyvenimo problemų.

Nekaltas kraujas šaukiasi keršto

Šiupyliai, 1956 07 05

Šakiai, 1959 09 05

Gudeliai, 1963 04 08

Kalėdos. Kokia maloni dieviškojo Kūdikėlio šventė ten, kur yra vaikų! O ketvirtą dieną po Kalėdų - Nekaltųjų Bernelių šventė, liturginiai drabužiai - violetiniai... Tai Erodo nuodėmė.

Krikščionybė kilo iš kūdikio lopšio. Marija - su Kūdikiu ant rankų...

Šeimoje, kuri nenori vaikų, nėra aukos, vadinasi, nėra ir meilės. Abortų padariniai:

- 1) mirtis tautai, nė priešo neužpultai;
- 2) tauta praranda daug garsenybių;
- 3) vienturčio vaiko likimas;
- 4) įtaka šeimos vidiniam gyvenimui ir šeimos autoritetui - pusė išsiskyrusių šeimų neturėjo vaikų, 20 % - po vieną vaiką. (Ar pajėgs vyras gerbti žmogžudę?!)

Vaikas - Dievo sukurtas amžinai laimei. Dievo bausmė tautai, kuri žudo kūdikius. Kai Kainas nužudė Abelį, Viešpats bylojo: „*Nekaltas kraujas šaukiasi į mane iš žemės*”.

Visiems matytas paveikslas - Dievo Motina su Kūdikiu ant rankų. Iš šio vaizdo sklinda garbės aureolė visoms motinoms. Bet kartu tai yra baisus kontrastas motinoms (jei jas galima tokiomis pavadinti), kurios baisiai piktnaudžiavo Kūrėjo pasitikėjimu - saugoti savyje nemirtingumo paslaptį - auginti naują gyvybę. Kiek karo metu žūva, - tai tik smulkmena, palyginti su tuo, kiek išžudo motinos... Egipto faraonas tik tada žydus paleido, kai Dievas ėmė bausti kūdikių išžudymu. O mes patys tai darome ir prakeikimo maldaujame kaip žydai Piloto teisme: „*Jo Kraujas tkrinta ant mūsų ir mūsų vaikų!*”

Abortai teisinami šiomis priežastimis:

1) Esą gresia bado pavojus žmonijai. - Tačiau Žemė gali išmaitinti apie 6 milijardus žmonių. Tauta niekada nekenė bado dėl gyventojų padaugėjimo.

2) Vargas. - Taip, bet tai ne pagrindinė priežastis. Turtingiausioje Niujorko gatvėje gyvena 45 šeimos. Jose tėra 17 vaikų...

Tikroji priežastis - Dievo ir atsakingumo Jam išsi-gynimas. Vaikas tampa malonumų tenkinimo kliūtis.

Tokia šeima nepažįsta pareigos džiaugsmo. Prie viso to prisideda kinas, lektūra. Jaunimas daugiau girdi apie pramogas ir malonumų tenkinimą negu apie pareigas ir susivaldymą. Tikro vargo atveju - Apvaizda visa gali. Daug garsenybių iš vargo išaugo, o šilkuose - kur kas mažiau.

Ir negimęs yra jau atskiras žmogus, ir niekas dėl savo patogumo ar savo kaltės nuslėpimo negali jo žudyti. Tai, ką norime nuslėpti, Paskutinio teismo metu vis tiek taps visiems matoma... Pastojimo galimybė teprimena lytinio gyvenimo didingumą. Čia tvarką nustatyti turi ne žmogžudystė, bet dvasios vadovavimas kūnui. Štai kodėl šeimos gyvenimui nuostabus pavyzdys ne vien Marija - Motina su Kūdikiu ant rankų, bet ir Marija - Mergelė. Štai kodėl gyvenimui reikia ne vien motinų, bet ir mergelių, kurios įrodytų, kad dvasia gali vadovauti kūnui.

Iš visų piktnaudžiavimų Kūrėjo dovanomis baisiausias padarinius palieka piktnaudžiavimas kuriamąja galia. Tai baisi nepagarba savy glūdinčioms Dievo Kūrėjo galioms, kurias mums Dievas suteikė, kad ir žmogus galėtų dalyvauti Jo kūrybos didingume. Dievas pasitikėjo žmogumi, be galo pagerbė jį, savo dovanas tvarkyti žmogaus gyvenime pavesdamas ne prigimties dėsniams, kaip kad gyvūnijos pasaulyje, bet palikdamas laisvam žmogaus proto sprendimui. Žmogus šitą išaukštinimą pats baisiai pažemina, kai tas galias panaudoja ne pagal proto sprendimą, kaip kad Kūrėjo numatyta, bet pagal aklą instinktą. Tuo žmogus save pažemina ligi gyvūno. Paskui nuo padarinių bando šventvagiškai pabėgti...

Laikai ant rankų vaikelį, kuris tave glamonėja, bučiuoja - paimk peilį ir nužudyk! Koks gi skirtumas, jei tą patį būtum padariusi prieš keletą metų, kai jo dar nematei?!

Kas apsakys likimą tų nelaimingųjų, kurios šį nusi-kaltimą padarė kaip tik savo garbę saugodamos, neno-rėdamos sugriauti gražios ateities dėl atsitiktinai pasi-taikiusio vieno suklydimo. Ir štai, pasirodo, kad taisant tą pirmąją klaidą uždaromas kelias į visą ateitį - ji niekad os nepatirs motinystės laimės... (Juk apie 60 % nutraukusiųjų pirmąjį nėštumą lieka nevaisingos...)

O kas apsakys visą klaikumą, kai, praėjus visam nuodėmės košmarui, ji be galo pasiilgsta savo nužudyto vaikelio... Kas apsakys tas klaikias nemigo naktis, kai ji prasikankina, sąžinės graužiama? - Motina - žmog-žudė...

Motinos diena

Šakiai, 1959 05 03

Kai išeiname į laukus, kurio iš mūsų nežavi besika-lančios žolytės nuostabumas, atgyjančio miško stebuk-las! Kiekvienas lapelis, nors daug kartų matytas, bet štai dabar, naujai besiskleidžiantis, toks gražus, tarsi matomas pirmą kartą. Neseniai jo dar nebuvo, ir štai jis kalasi iš nebūties. Kaip nuostabu!

Prieš daugiau ar mažiau metų buvo mūsų asmeni-nis gyvybės pavasaris. Iš nebūties gelmės Kūrėjas mus pašaukė gyventi tarpininkaujant mūsų motinai.

Gal ne kartą užeidavo momentas, kai sakydavome, kad gyventi nenorime - kaip gera būtų numirti... Ta-čiau mes gyvename, ir tai truks amžinai! Ir mūsų gy-vybė skleisis ne taip kaip medžio lapelis, tik ligi ru-dens. Mūsų „aš“ gyvens amžinai. Bus dar daug pava-sarių, daug žiedų išsiskleis ir vėl nuvys amžinai, o mes visada jausime skausmą arba džiaugsmą. Ir tai - dėl mūsų motinos tarpininkavimo.

Kūrėjo plane nebuvo numatyta mums skausmo da-lia. Tai mūsų nusigręžimo nuo visokios laimės Šaltinio

padarinys. Mūsų meilės, laimės, grožio troškimas bus patenkintas, nes Kūrėjas leis visiškai pažinti ir pamilti save. Jeigu mes kartais labai stipriai prisirišame prie žmogaus, kuris žavi mus gerumu, gražumu, tai kokia jėga mes palinksime į paties gėrio ir grožio šaltinį - Dievą! Jei mes taip žavimės gamtos grožiu, žmonių tarpusavio meile, tai turime neužmiršti, jog visa tai tėra menkutis atspindys visokio grožio ir meilės šaltinio - Dievo, kurį pažinti ir mylėti mums yra skirta. Ir tai - dėl mūsų motinos tarpininkavimo. Kokia brangi turi būti mums jinai! Net jeigu ir daug klaidų darytų, - ji mums brangi už tai, kad Kūrėjo noras mus laimingus padaryti mus pasiekė per motinos tarpininkavimą.

Žinoma, nėra ko kalbėti apie motiną, sunaikinusią gyvybę, kurią šaukė Kūrėjas į buvimą. Ji sukliudė Viešpaties planą pašaukti naują gyvybę, laimingą amžinai. Ką čia pasakysi? Geriau nutilti iš pasibaisėjimo... Tarsi ji būtų nežinojusi, kad tik pakėlusį pareigos vargą suras ir savo laimę. Ir juo labiau ji bėgs nuo pareigos vargo, juo labiau kažkoks prakeikimas ją vysis kitomis formomis.

Taip, nėra abejonės - didi motinos garbė, kad ji dalyvauja Dievo kuriamosios galios pratęsimе. Tačiau mes nusikalstume, jei nutylėtume *dvasinę motinystę*. (Šia dvasine prasme būti motina, nors ir neturėtų savo vaikų, privalo kiekviena moteris. Tai jos pašaukimas. Moteris laiminga būti gali tik kitą laimingą darydama, nors dėl to reiktų jai pačiai ir daug skausmo išverti.) Kaip žmogus sudėtas ne vien iš kūno, bet ir iš sielos, taip ir motina turi duoti ne vien kūno buvimą, bet ir ugdyti naujos būtybės kilniąsias dvasios galias - išmokyti aukotis. Juk žmogus bus tiek vertas ir jo ateities gyvenimas bus tiek garbingas, kiek jis išmoks iš savo motinos įveikti potraukį į malonumus, į savo norų patenkinimą, kad save tenkindamas

neužstotų laimės kitiems. Jei kelerių metų vaiką motina išmokys saldainio atsisakyti ir atiduoti tam, kuris jo neturi, jis, 20 metų būdamas, tikrai pajėgs atsisakyti nuodėmingo glamonėjimosi.

Bet, motina, kaip tu šito išmokysi vaiką, jei pati viską vertini pagal tai, ar tau malonu ar ne, jei tu pati ieškai vien to, kas tave patenkina, visai nepagalvodama, kiek skausmo tavo patogumas kainuos kitiems? Kaip tu išmokysi tyra širdimi gyventi, jei tavo pačios sąžinė nerami, nors to vaikas ir nežinotų?.. Jei taip, tuomet ir tu dejuosi: „Juk mokėme gero, kodėl jis eina savo keliais...”

Motina kalbės savo vaikui apie didvyrių žygius. Ant jos rankų užmigęs jis sapnuos esąs didvyris. Bėgs metai vieni po kitų, kaip žiedas išsiskleis jo jaunystė ir jis iš tikrųjų taps didvyriu, kuris pajėgs nugalėti save, nugalėti blogį. Tai bus tavo nuopelnas. Ką tu jam kalbėsi savo žodžiu, ypač savo pavyzdžiu, kiek pasiaukojamos meilės jo akivaizdoje parodysi, - toks jis bus ir gyvenime. Motina, laikydama kūdikį ant rankų, tu laikai tautos ateitį. Jei tu šitai žinai - garbė tau! - Šiandien mes lenkiame galvas...

O jūs, kurios svajojate motinomis būti, pasiryžkite verčiau mirti, bet ne žudyti! Kaip karys eina mirti, kad kiti gyventų.

Motina didvyrė

Šakiai, 1961 05 07

Tai toji, kuri pajėgia parodyti savo vaikui didvyriškumą kasdienėse smulkmenose:

- 1) švara - tvarka;
- 2) menas atleisti;
- 3) pagarba ir dėmesys savo tėvams - vaikai teismoksta tėvą gerbti iš motinos, motiną - iš tėvo;

4) herojiškumas atliekant pareigas Dievui - sekmadienų, penktadienių, gegužės, ryto, vakaro pagarba Dievui;

5) herojiškumas taupant laiką - tegul vaikas niekada nemato savo motinos tinginiaujant;

6) motinos meilė savo vaikui tebūna reikalaujanti, o ne pataikaujanti;

7) tebūna motinos sąžinė tyra, kaip ji norėtų, kad tyras būtų jos vaikas.

Motinos atsakomybė

Gudeliai, 1963 05 05

Sako, kad krikščionybė žemina moterį. - Kam gincyti, kuris didesnis? Reikia sustatyti greta, ir savaime bus aišku. Taip ir čia. - Sakysim, prisiminti, ką apie moterį yra kalbėjęs Kristus, - ar tai buvo paniekos žodžiai? Ką Jis moterų atžvilgiu parodė savo pavyzdžiu? Juk galėjo Jis į savo atpirkimo planą neįtraukti moters. Bet Jis norėjo, kad ir ji dalyvautų, norėjo, kad ir ji būtų iškelta į altorių garbę. Argi paniekai Kristus moterį iškėlė ant altorių? Pagaliau, žvelgiant į gyvenimo tikrovę, ar daugiau pajėgs vyras moterį gerbti, laikydamas ją tik dalele viso materialaus pasaulio, ar dar pridėdamas ir visa tai, ką Kristus apie moterį yra kalbėjęs, kokią pagarbą savo pavyzdžiu rodęs?

Šis mėnuo skirtas Moters garbei. Ši diena specialiai skirta pagerbti moteriai, vykdančiai savo aukščiausią pareigą - motinystę. Ši didi Kūrėjo dovana gali būti panaudota visai šventvagiškai, visai ne tuo tikslu ir ne tąja tvarka, kaip Dievo Kūrėjo yra numatyta, beveik taip, kaip gyvūnijos pasaulyje. O žmogų ir čia pagerbė Kūrėjas, nuostabiąsias savo dovanas patikėdamas jam taip, kad žmogus gali tuo net piktnaudžiauti.

Yra dvi sritys, kur Dievas žmogų be galo pagerbė savo pasitikėjimu. Kunigas, ištardamas konsekracijos, taip pat ir atleidimo žodžius, net jei pats tai darytų šventvagiškai (pavyzdžiui, pats būdamas sunkios nuodėmės būsenoje), vis tiek įvykdo tai, ką Dievas šventimų galia kunigui įvykdyti leido. Ir Dievo kuriamoji galia, nors žmogus ją panaudotų šventvagiškai, visai ne tuo tikslu ir ne ta tvarka, kaip Kūrėjo yra numatyta, Dievas vis tiek joje dalyvauja betarpiškai sukurdamas naujo žmogaus sielą.

Mes šiandien lenkiame galvas prieš tas motinas, kurios į šitą garbę atėjo tuo keliu, kuriuo Kūrėjo buvo numatyta. Šiandien turime prisiminti ir visas, kurios Dievo kuriamąją galią panaudojo šventvagiškai, bet prisiminti prašydami joms atleidimo.

Būti motina - neužtenka vien fizinio dalyvavimo, vien tos dalies, kuri yra ir gyvūnijos pasaulyje. Būti motina pagal Kūrėjo Valią reiškia sukurti savo vaikui ir dvasinį pasaulį, ugdyti ir jo sielos galias. Šita motinystės dalis sunkesnė už fizinę motinystės dalį, nes čia reikia ne vien tik žodžių, ne vien tik savo fizinių galių panaudojimo, bet ir asmeninio gyvenimo pavyzdžio, o tam daugelis motinų būna visiškai nepasiruošusios. Nuo šito pareis, ar ji bus motina, kuri savo vaikus keiks, ar motina, kuri už juos, net klystančius, melsis.

Ar vaikas ateityje pajėgs būti stropus darbininkas ir jaus savo atsakingumą kažką svarbaus duoti gyvenimui, didžia dalimi pareis nuo to, ar jis matė savo motiną stropiai dirbančią, ar gal atvirkščiai - dykinėjančią be darbo. Ar jis matė savo motiną visuomet tvarkingą, ar viskas buvo nešvaru, sujaukta... Tada nejučiomis ir jo gyvenimas prasidės netvarka: iš pradžių bus netvarkingi jo sąsiuviniai, rašaluotos rankelės, paskui bus netvarkingas darbas; pamažu išibraus netvarka ir į jo sąžinę. Nuo čia prasidės jo gyvenimo tragedija.

Iš motinos vaikas turi išmokti gerbti tėvą, iš tėvo - motiną. Nuo to, ar motina išmokys jį atsiprašyti ką nors įžeidus, pareis, ar jis vėliau supras išpažinties paslaptį, ar ne. Iš motinos jis turi išmokti atleisti, gerbti kitus žmones, kartu ir Dievą.

Ar visa tai sunku? - Taip, tai sunku, jei ji niekada apie tai nėra pagalvojusi. Visos, kurioms Dievas šią laimę jau suteikė, ir visos, kurios apie šią laimę dar tik svajoja, turi įsisąmoninti: būti motina reikia ruošti nuo pat ankstyvos jaunystės. Kiekviena, kuri moterystei ruošiasi, turėtų save paklausti, ar ji jau turi visas šias gražiausias savybes, kurias privalės perduoti savo vaikeliai?

Tikroji motinystė

Gudeliai, 1964 05 03

Leipalingis, 1966 05 01

Kodėl mes motinas gerbiame šiandien? - Dėl to, kad motinystė yra auka, kryžiaus kelias, savotiška kankinystė.

Yra dvejopa motinystė: fizinė ir dvasinė. Kas yra fizinė motinystė - visi žinome. Kas yra *dvasinė motinystė* - tai patirti visi trokštame, bet, deja, tai retai pasitaiko gyvenime: perlai yra retas dalykas, jie bet kur nesimėto. Norint tapti dvasine motina, nebūtina tą žmogų pagimdyti (žinoma, šios dvi savybės gali sutapti), tačiau būtina galingai norėti jam gero, būtina jam parodyti motinišką širdį, ypač kai jis pažemintas, kai varge, bejėgis. Tai tikrasis moters pašaukimas. Ne kartą gyvenime sutinkame tokių moterų, kurios yra išsižadėjusios laimės būti fizinėmis motinomis, kad galėtų būti dvasios motinos daug didesniai skaičiui žmonių.

Svajodamos apie motinystę, vienos mergaitės galvoja apie tai, ką gaus, kai toji svajonė išsipildys. Kitos

galvoja, ką tuo atveju reikės duoti. Pirmosios visos skaudžiai nusivils. Visos, kurios gali nužudyti savo kūdikį, yra tos, kurios ėjo į moterystę vien galvodamos, ką gaus, arba tos, kurios į tokią padėtį pateko vien dėl malonumo, užmiršusios (bent tą akimirką) apie motinystės auką.

Nė viena nepajėgs tapti dvasine motina savo vaikeliiui, kuri gyvenime niekada nėra mokiusis aukos dvasios, kuri ėjo per gyvenimą matydama tik save, ieškodama tik sau malonumų. Tai didžioji daugelio motinų tragedija.

Iš kur mes tai žinome? - O ar daug yra motinų, kurios savo vaikų nėra keikusios?! Ką tai reiškia? - Tai reiškia, kad jos pristigo motinystės dvasios, kuri yra auka, ne vaiko prakeikimas. O iš kur motina ima si jėgos nužudyti vaikelį? Juk tokio žiaurumo net gyvūnijos pasaulis neturi! - Iš kurgi kitur, jei ne dėl malonumų (aš - manęs - man...) siekimo! Iš tikrųjų stebėtis telieka: jausmas, kuris yra tiesioginė priešingybė motinystės dvasiai - siekimas malonumų - yra toks galingas!

Karaliaus Sauliaus du sūnūs ir penki vaikaičiai iš keršto Sauliui buvo pakarti. Ir neleista jų palaidoti. Resfa, dviejų Sauliaus sūnų motina, dieną naktį saugojo, vaikščiodama tarp septynių kartuvių: naktį baidydama hienas ir šakalus, dieną - erelius. Kiek ji galėjo išverti? - Septynis mėnesius! Šitas motinos pasiaukojimas sutirpdė gabaonitų keršto dvasią ir jie leido palaikus palaidoti.

Resfa šitokį pasiaukojimą parodė dėl mirusių vaikų kūnų. Ar parodo motinos bent panašų pasiaukojimą dėl vaikų sielų, kai jas reikia gelbėti nuo grėsmės, nuo išniekinimo? O kiek čia tyko visokių grobuonių - šakalų, erelių plėšrių!

Kalėjimas - aplinka, kurioje nėra meilės, nė lašelio motiniškos širdies. Koks nemielas gyvenimas! O juk yra šeimų, kuriose taip pat nėra motiniškos širdies.

Yra pašaukimų, kur iš viso neįmanoma dirbti, jei neturi motiniškos širdies. Pavyzdžiui, gailestingosios sesers pašaukimas - tai nuostabi meilės tarnyba.

Kokie motiniškos širdies bruožai?

1) begalinis noras gero kitam, tiksliau sakant - kiekvienam;

2) niekada nepavargstančio tarnavimo artimui pareiga, nepavargstančio ligi mirties;

3) motina kartu tampa ir šventąja, jei savo pareigą atlieka sąmoningai, dėl to, kad to nori Kristus.

Natūrali motiniškumo galia nedaug tepajėgia išverti. Ji gali praeiti. Tik dėl Dievo vykdoma aukos paslaptis tampa tikrai vaisinga. Vadinasi, duoti pasauliui motiniškos širdies palaimą - tai reiškia ugdyti širdyse gyvą tikėjimą.

Visos, kurios jaučiate plakančią motinišką širdį, pirma ant patenos sudėkite meilės aukas, kad Viešpats prijungtų jas prie savosios meilės aukos.

MERGELĖS MARIJOS GARBEI

Pasiaukojimas Marijai

Šiupyliai, 1956 m. gegužė

Marija įgijo į mus teisę:

- 1) dalyvaudama atpirkime;
- 2) Kristaus specialiu aktu ant kryžiaus: „*Sūnau, štai tavo Motina*“;
- 3) kai mes patys atsiduodame Jai laisvu savo valios aktu.

Jeigu iš Dievo pusės meilė, ir iš mūsų pusės aukščiausias mūsų gyvenimo įprasminimas - meilė Dievui. Esame sukurti, gyvename, kad mylėtume Dievą, kartu ir Mariją - kad mylėtume Dievą per Mariją.

Meilės esmė - atsidavimas. Iš čia visokio pasiaukojimo prasmė. Kai žmogus supranta, kiek jis skolingas Dievui, tiek, kad ryžtasi iš meilės visa priimti iš Jo rankų, vykdyti Jo Valią, - tada jis užmiršta save, tada jis myli.

Jėzus atėjo per Mariją ir nori, kad ir pas Jį ateitume per Mariją. Čia prasmė pasiaukojimo Marijai pagal šv. Grinjoną de Monforą (Grignon de Montfort). Marija kaip atpirkimo dalyvė taip pat yra verta aukščiausio dėkingumo. - Meilė gimdo atsidavimą. Marija - Dievo malonių tarpininkė, taigi normalu, kad ir mes atsiduodame Jai. Kalbėti apie Mariją niekada nebus per daug. - Ar galima išsemti vandenyną?! Jei Dievas savo begalinės išminties planuose Jai tiek dėmesio skyrė, verta ir mums vis labiau įsigilinti į meilės Jai paslaptis, kad Ji mus mokytų, kaip pamilti Jį. Ji geriausiai žino, kaip Jėzų pasiekti. Ji savo tyros Būtybės dalimi turėjo laimės maitinti savo Kūrėją.

Ką atiduodame Marijai?

1) Sąmoninga meilė Dievui - per Mariją - yra atsidavimas.

2) Daugiau negu vienuoliškas įžadais.

3) Tai nėra tik malda - tai sutartis su Marija.

4) Jai pavedama tvarkyti - a) *prigimtinės gėrybės*: turtas, šeima, kūnas, sveikata, gabumai, garbė, siekimai; b) *antgamtinės gėrybės*: siela, nuopelnai, maldų intencijos, jų nupelnomoji vertė.

5) Marija nesileis pralenkiamą meilėje - Ji visa duos, kas mums naudinga.

Mes atsižadame teisės skųstis - esame patenkinti tuo, ką Šventoji Motina duos. Ji pasakė Bernadetai: „*Padarysiu laimingą po mirties, neprižadu žemėje*“. Gal net daugiau žemėje kentėti reikės...

Karalius ir valdinys. - Visi jų santykiai iš pačios prigimties. Bet valdinys gali ir laisvai pareikšti meilę - atsidavimą. Karaliaus valdžią valdinys gali jausti ir kaip jungą, ir kaip malonę. Suprantama, kada karaliui bus daugiau garbės.

Motina ir vaikas. - Vaikas ir taip yra motinos, bet ar jai ne mieliau, jei kaskart jis motinos atsiklausia? O Šv. Mergelė yra mums daugiau negu žemiškoji motina. Mes galime ir tiesiog dieviškajam Karaliui visa pavesti meilės vedami, bet Viešpats Jėzus mieliau visa priima iš Šventosios savo Motinos rankų, nes Jis yra Marijai klusnus ir danguje.

Iš ko apie tai sprendžiame? - Jei Jis žemėje gyvenamas Juozapui ir Marijai reiškė tokią didelę pagarbą jų klausydamas, tai juo labiau amžinybės garbėje. Tai gi nesąmonė sakyti, kad ten Jėzus mažiau gerbtų savo Šv. Motiną. Motina ir Sūnus - jų meilei ribų nėra.

Jėzui didžiausią garbę teikia Marija. Tad ir per šį pasiaukojimą Marijai taip pat teikiama aukščiausia garbė Dievui.

Tada ir mūsų veiksmai įgyja didžiulę antgamtinę vertę. Visi veiksmai, atlikti esant malonės būsenoje, eina Dievo garbei. Šventumo esmė - tie patys darbai, tačiau nuopelnas nevienodas.

Nusidedame, nes nesiryžtame apsispręsti. Šis pasiaukojimas - tai *apsisprendimas*. Praktiniame gyvenime jo reikšmė ta, kad kiekvieną veiksmą norime atlikti iš meilės Dievui. Turi būti galingas ir apgalvotas pasiryžimas vien Dievui gyventi, vien pagal Jo Valią tvarkyti savo gyvenimą.

Pasiaukojimą reikia kiekvieną rytą *atnaujinti* - tai yra ryto nusistatymas dieną daryti vien gera. Padarome bloga, kad nemąstome, po išpažinties padarytą pasiryžimą užmirštame.

Ar eiliniam žmogui tai nėra per didelis siekimas? - Jei taip būtų, tai ir vaikui mylėti motiną būtų per daug... Aš turiu didelių prašymų, todėl turiu daug ištikimumo parodyti.

Ką mes gauname iš šio pasiaukojimo? - Sunkios valandos mums jau nebegali atrodyti pragariškai. Nauji motyvai (pasiaukojimas) - nauja energija kovai su nuodėme.

Žmogaus vertė pareina nuo to, ką jis myli. Žmogus myli tai, ką jis laiko vertybe. Santykis su Dievu - mylint dovanas, negalima neapkęsti Davėjo. Juo labiau Dievas pažįstamas kaip vertybė, juo labiau Jis pamilstamas, juo daugiau jėgos žmoguje randasi iš dėkingumo tvarkyti savo gyvenimą pagal Dievo kūrybos planą (sąžinė, gamtos dėsniai, apreiškimas).

Tai apsisprendimas veiksmais (gyvenimo tvarka, kryptis) - atsidavimo Dievui aktais.

Čia *pasiaukojimo Marijai prasmė*. Atsidavimas Marijos globai ypač garantuoja tai, jog Ji visa padarys, kad mūsų gyvenimas kuo labiau atitiktų Jos Sūnaus Valią ir planus. Ji kaip Motina tai geriausiai žino.

Save atiduoti Marijai, kad per tai visiškai priklausytume Kristui. Jausdami sunkumą vykdyti Jo Valią, kviečiame Ją - Mokytoją - kad Ji, kaip kad Jėzų išaugino, išaugintų ir mus į Jį panašius.

Meilė verčia tapti vergu - atsiduoti Jai. Ji niekada neleis tapti šėtono vergu (nuodėme) tiems, kurie yra Jos nuosavybė. (Dėmesio kankinamoms sieloms!)

Meilės sutartis - Marija yra Dievo meilės mums pasireiškimas, dovana, kad, panaudojant mergaitės prigimties gerumą, daugiau malonių tektų žemei.

Šią sutartį su Ja paskatina meilė. Pagrindinis jos punktas - niekada nesielti prieš Jėzaus norą. Šia pasiaukojimo sutartimi Marija sutinka mumis ypatingai rūpintis.

Laisvai sąmoningai įžeisti Jėzų - ar gali būti didesnis Jai skausmas ir Jos meilės paniekinimas! Ar gali mylinti širdis tai iškęsti! Koks tai būtų neištikimumas meilės sutarčiai su Šv. Motina! Ir kaip greitai meilė turėtų versti pajusti savo nedėkingumą ir vėl eiti išpažinties!

Marijos vienintelis noras - kad mes vykdytume Dievo Valią. Todėl visame atsiduodame Dievo Valiai. Šis nusistatymas turi būti veiksmingas.

Nežinome, kas mums naudingiau - turtas ar vargas. Šv. Mergelė žino, dėl to ir pažadame Jos valiai neprieštarauti.

Tobulas atsidavimas Dievo Valiai yra klusnumas Jo pažintai Valiai - per Dievo įsakymus, malonės paraginimus, luomo pareigas, vyresniųjų valią. Pavyzdžiui, gal ryt mirsiu. Nežinau, ar gyvenimas man bus naudingas, - gal gyvendamas daug nuodėmių padarysiu, - o Dievas žino, todėl laisvai pasiduodu Jo Valiai.

Tai geriausia priemonė nervams nuraminti, ramiam būti. (Bet tai nereiškia, kad šis pasiaukojimas liepia vergiškai nulenkti galvą ar net tinginiauti.)

Meilės vergija duoda tikrą laimę. - Kai žmogus daro iš baimės - vergas. Kai nuodėmė jį apgauna - vergas. Kai veikia ir aukojasi iš meilės - argi tai vergija?!

Jėzaus gyvenimas mums mokykla, kaip turime gyventi. Pasiaukojimo Marijai taip pat turime mokytis iš Kristaus. Čia randame ir tikrąjį sekimo Kristumi kelią, o Jo santykiai su Šv. Motina buvo ypatingi anuomet ir dabar - per visą amžinybę.

Šiuo pasiaukojimu aukščiausiai pagarbinama Įsikūnijimo paslaptis. Popiežius Pijus X: „*Dievas galėjo ateiti mūsų atpirkti ir kitu keliu, ne per Mariją. Bet jei per Mariją, tai ir mes pas Jėzų - per Mariją*”.

Jėzaus absoliutus atsidavimas Marijai - Įsikūnijime. Popiežius Pijus X: „*Marija nešiodama po savo širdimi Jėzų, nešiojo ir Jo atpirktuosius*”.

Kadangi mes esame Marijos vaikai, kaip ir Jėzus, tai su Jėzumi tobulai susijungiamo ir Jam nepaprastai patinkame tik tada, kai su Marija bendraujame taip, kaip Jėzus nori.

Jėzaus pavyzdys mūsų pasiaukojimui Jo kūdikystės paslapyse: aukojimas šventykloje, bėgimas į Egiptą, šv. Juozapo pašaukimas buvo dėl Marijos - ir visos šios Jėzaus gyvenimo paslaptys vyko per Mariją.

Gyvenime pro mūsų akis daug kas praeina. Ilgiausiai neužmirštame tų, kurie yra mums parodę ypatingą pasitikėjimą, atvirumą.

Dieviškoji išmintis taip norėjo, kad Kristus pagarbintų Tėvą ir išgelbėtų žmones. Ir nerado geresnės priemonės kaip klusnumą. Ir ne vien tiesiogiai Tėvui (3 metai), bet ir per žmogų - per Mariją (30 metų). 12-os metų Jėzus Jeruzalės šventykloje: *Dievo reikia klausyti labiau negu žmonių*. Net tėvą ir motiną, jei reikia, galima apleisti, kad įvykdytume aiškiai Dievo Valią.

Jėzaus pavyzdžiu pavesdami savo gyvenimą tvarkyti Marijai mes labai pagarbiname Dievą! Tai ne tingėjimas, ne pasyvumas! Ir pavedę Jai tvarkyti savo gyvenimą, turime grumtis, kovoti, siekti ir to, kas sunku, bet turėdami viltį, kad Ji per gyvenimo įvykius padės teisingai pažinti Dievo Valią.

Kai velnias nori mus supainioti, jis neturi mums valios, jei veikiame iš klusnumo.

Jėzaus viešasis gyvenimas. - Jei 30 metų Jėzus praleido paklusdamas Marijai, buvo be galo geras Jai, tai nėra pagrindo manyti, kad ir tuos trejus viešojo Jėzaus gyvenimo metus Jo santykiai su Motina būtų pasikeitę. Tai Jis aiškiai įrodė pirmuoju savo stebuklu - Jos prašymu Galilėjos Kanoje vestuvėse stebuklingai padauginęs vyną.

Jėzaus pavyzdys kančioje ir mirtyje rodo, kaip ir mes turime elgtis su Mergele Marija.

„*Sūnau, štai tavo Motina*“, - tai Jėzaus testamentas. Neįkainojama brangenybė - kančia, aukojama Marijos rankomis. Dėl to kančia brangenybė, kad amžinasis gyvenimas yra mūsų didžiausia vertybė.

Testovi ir prie mūsų mirties Marija, kaip kad stovėjo po Jėzaus kryžiumi. O Ji tikrai stovės, jei esame pavadę Jai viską.

Jėzaus pavyzdys dalijant malones - ne vien žemės gyvenime Jėzus buvo klusnus savo Motinai.

Kiekvieną prigimtį Dievas panaudoja pagal jos tinkamumą - Mergelės prigimtį panaudojo malonių dalijimui. Jai leido po kryžiumi stovėti, kad tuo įgytų teisių ir į visas tas malones. Marija - Dievo malonių kanalas. Tačiau būtų klaida manyti, kad Ji tik bevalis įrankis. Juk Ji laisvai ištarė „*tebūnie*“.

Ji, kuri lydėjo Jėzų nuo lopšio ligi Kalvarijos, gali išmelsti ir mums didžiausią malonę - išmokti pažinti Jėzaus meilę. Vaikas niekur kitur nenori, kaip tik pas Motiną.

O mes kartais prieštaraujame Dievo Valiai. Šio pasiaukimo tikslas ir yra suderinti savo valią su Jėzaus Valia. Savo nuopelnus pavesdami Marijai, mes elgiame taip, kaip ir Jėzus.

Jėzaus meilė Motinai tęsiasi ir amžinybės garbėje. Jėzus mylėjo savo Motiną tokia kilnia meile, kad ir savo garbėje reiškia Jai klusnumą.

Nereikia manyti, kad tuo Jis pasidaro žemesnis už

savo Motiną. Marija Jam neįsakinėja, kaip žemiškoji motina savo vaikui. Bet Jos valia visiškai sutampa su Sūnaus dieviška Valia. Dievas yra Meilė, Išmintis. Ko Jis nori, yra pats geriausias atvejis.

Marija visa tai tobulai pažįsta ir prašo, kad Jėzus iš gailestingumo mums visa tai įvykdytų. Todėl Jos prašymai tarsi įsakymai, nes visada prašo to, kas sutampa su Dievo Valia, ir prašo nuolankiai. Sūnaus garbė, skausmas, norai kartu yra ir Motinos.

Štai kodėl visus, kurie Ją myli, Ji veda prie dieviškojo Sūnaus pažinimo. Ji nieko nepasilieka sau - nė garbės.

Pasiuokojimo esmė - darbai, gyvenimo reforma. - Kada Jėzus meilę Marijai reiškė žodžiais? O darbais - visas Jo gyvenimas.

Šv. Mergelė tik tada ypatingai mums padės, kai mąstys mūsų pastangas keisti gyvenimą - mūsų elgesį, tvarkomą pagal Jos norą. Ypač padės pažinti Jėzaus Valią pašaukimo ir kitose kryžkelėse. Arba jei kas nedrįsta susitvarkyti sąžinės, nepajėgia visko išpažinti. Stengdamiesi Jai patikti, neturime nusigąsti savo netobulumų.

Nė lengvos nuodėmės! - nes tai paniekina Jos meilę. Pagundose - mes jau nebe vieni. Juk nusidedame todėl, kad su savo pagunda liekame kovoti vieni. (Kai namuose būna svečias, juk niekada blogai nesielsiame!) Taigi tebūna apgalvota, ar pradedame naują gyvenimą - tikrą kovą dėl savo laimės.

Pasiuokojimas Jėzaus Širdžiai. - Visa, ką mes duodame Marijai, Ji atiduoda Jėzaus Širdžiai, praturtinusi savo nuopelnais. Todėl visa galime atiduoti Marijai, kad Ji tai skirtų už nusidėjėlius ar skaistyklos sielas - tada bus daugiau jų išgelbėta nuo amžinosios mirties.

Pasiaukojimo Jėzaus Širdžiai esmė ir yra ta, kad savo skausmą aukojame kaip atgailą už kitų ir savo nuodėmes. Tą nuopelną galime atiduoti Marijai. Sis pasiaukojimas Marijai ir yra geriausia priemonė ateiti pas Jėzų.

Vyro pamaldumas Marijai

Igula, 1958 05 15

Marijos garbinimas turi didžiulę reikšmę vyro skais-tumui - padeda grumtis skaistumo kovoje. Tik reikia, kad jis prieš akis turėtų moters idealą - Švenčiausiąją Mergelę. Marijos didybė padeda vyrui susidaryti mo-ters idealo sąvoką.

Vyras ilgisi priešingybės savo ypatybėms: kietumui - švelnumo, protui - širdies, tyros sąžinės, pasiaukojimo jėgos. Skaistumo kova su savimi pareina nuo moters kilnumo. Jeigu vaikiną geba įžvelgti mergaitės dvasi-nes vertybes, ne vien kūniškąsias, jam širdyje pabun-da meilė.

Turime Motiną

Šakiai, 1960 m. gegužė

Žmogus gyvena ne tą gyvenimą, kaip kad gyvena Dievas, taip kaip ir gyvūnas gyvena ne žmogaus gyve-nimą. Bet Dievas tą gyvenimą norėjo suteikti žmogui. Dabartinėje žmonijos būsenoje tai įvyksta per Bažny-čią - bendruomenę: „Aš vynmedis, jūs šakelės“. Tėvas mus myli dėl to, kad Jis myli Sūnų, tapusį Žmogumi (taip pat ir kaip savo kūrinis).

Mes pažįstame antgamtinę tikrovę Jėzaus pažini-mu ir mylime Jo meile - per Bažnyčios mokymą ir sakramentus. Įsikūnijant Jėzui, Jame kaip garstyčios grūde buvo pradėta visa Bažnyčia - Jo mistinis kūnas.

Motinos pareiga gimdyti ir auginti. Su kokia meile Marija glaudė Jėzų, su tokia ir Jo mistinį kūną - visus Bažnyčios narius.

Kaip moteris dalyvavo žmonijos nelaimėje - nuodėmėje, taip Apvaizda leido, kad ji dalyvautų ir atpirkime, kaip bendradarbė, kaip gražiausias Jėzaus nuopelnų vaisius. Tas bendradarbiavimas prasidėjo Jai ištarus „*tebūnie*“. Tai ne tik klusnumo, bet ir savo apsisprendimo žodis. „*Fiat*“ - sukūrimo pradžioje. „*Fiat*“ - atpirkimo pradžioje - nauja era.

Jos rūpestis - formuoti Jėzaus mistinį kūną, kaip kitados savo būtybės dalimi prisidėjo prie Jo žmogiškojo Kūno formavimo. Tai naujų narių gimdymas. Bet Motinos pareiga ir auginti.

Marija pelnė mums antgamtinį gyvenimą aukodama Sūnų šventykloje, stovėdama po kryžiumi. Jos turtas - Jos Sūnus, paaukotas dėl visų laimės. Ji pati aukojo save. Ji augino Jėzų - ruošė aukai.

Ji stovėjo po kryžiumi. Nesugniužti Ją vertė mūsų laimė (šv. *Ambraziejus*). Jos skausmas begalinis dėl Jos Širdies švelnumo.

Kančios pergalė - prasmės matymas. Ji nebūtų norėjusi nuimti Jo nuo kryžiaus. („*Nejaugi negersiu tos taurės, kurią Tėvas davė?!*“)

Kuo Ji yra *mūsų Motina dabar?* - Dovanų dalijimu. Turbūt Dievas Švč. Mergelei pavedė dovanas dalyti todėl, kad mums būtų lengviau pasitikėti ir prašyti. (Kaip sunku mums prašyti - prašyti atleidimo Viešpatį!)

Dėl manęs kentėjusi, Ji asmeniškai myli mane. Tik tada aišku, kad meilė tikra, kada ji išbandyta, įrodyta kančia (pavyzdžiui, tėvų meilė vaikams).

Kai kenčiame, Ji mūsų intencijas išgrynina. Kol bus nuodėmė, tol mistiniame kūne bus ir atsisteisimo auka.

„*Sūnau, štai tavo Motina*”, - Jėzus šiuos žodžius ištare tada, kai mistinio Jėzaus kūno gimdymas - auka jau buvo įvykęs.

Ji rūpinasi antgamtiniu augimu. - Savo amžinajai laimei turime pribrešti - tapti verti. Teisė į dovanas gauta krikšto metu, bet dovanas reikia imti.

Ji ejo su Jėzumi kryžiaus keliu - Ji malonių dalytoja. Nes kam Dievas leidžia eiti kryžiaus keliu, tą padaro ir malonių dalytoju. Ji myli mus, nes dėl mūsų kentėjusi ir dabar, po gimimo krikšte antgamtiniam gyvenimui, rūpinasi mūsų antgamtiniu augimu - malonės veikimu sieloje. Sąvokos „*malonė*”, „*antgamtinė gyvybė*” reiškia ilgesį ir gebėjimą siekti vis kilnesnių dalykų. Yra žmonių, kurie nieko kilnaus nepajėgia skaičiuoti, vien tai, kas tenkina jausmus. Taip pat yra žmonių, kurie be religinių knygų negali gyventi. Malonės veikiamas žmogus visai kitur ima ieškoti savo laimės.

Ji žino mūsų reikalus, nori ir gali mums padėti. Kristus Ją įpareigoja neapvilti mūsų pasitikėjimo. Ar ne pasitikėjimas sujungia širdis?.. Pasitikėjimas grindžiamas bendromis pastangomis, o ne tinginiavimu, jėgos prieaugiu, o ne jos sunaikinimu.

Kai važiuojame į nežinomą miestą, pravartu turėti vadovą, nes ten pilna pavojų, nežinomų pinklių. Gyvenimas yra painesnis kaip miestas, į kurį vykstame pirmą kartą. Ypač jaunystė!

Marija visiškai pažįsta Viešpaties Valią, kuri yra vienintelis mūsų laimės šaltinis. Mes ne visada žinome savo reikalus, o Ji - žino.

Jos valią Jėzus visada įvykdo. Marijos malda visagalė: ką gali Dievas savo galia, tą gali Marija savo malda.

Kas tikrai yra pažinęs meilę, tas žino, kokia brangi mylimosios valia. Tokia yra prigimtinė meilė, kuri kupina egoizmo. O malonė suteikia ypatingą jautrumą. Malonės veikimas tėra tik panašumas į Dievo jautrumą, niekada iki galo neprilygstantis tam jautrumui, kuriuo Dievas myli mus. Nesuprasti, neįvertinti meilės - taip pat ir Dievo meilės - gali tik puikybė.

Marijos kunigystė - Ji parengia mus sakramentams, kad klestėtų Jo Valios vykdymas. Ji rūpinasi, kad sakramentai mumyse būtų vaisingi. Ji rūpinasi, kad šv. Komunijoje atėjusiam Jėzui pas mus būtų gera.

Meilę galima pažinti iš didesnio dėmesio, kitaip tariant, noro vykdyti Dievo Valią.

Sakramentų vaisingumo sąlyga - *nuolankumas*. Kaip nemalonu būti arti išpuikėlio! O kaip eiti Komunijos pas nuolankųjį Jėzų su puikybe širdyje?..

Marijos pati Būtybė moko nuolankumo. Negalima Jos mylėti išdidžiam. Kas Ją giria? - *Ecce ancilla Domini...** Nuolankumas yra tiesa apie save. Visi didieji žmonės slepia savo didybę. Puikybė dažniausiai būna paslėpta, mes patys apie tai net nenutuokiame. O nuolankumas didina širdies talpumą malonėms.

* Štai aš Viešpaties tarnaitė (*lot.*)

Mylėkime mūsų priklausomumą nuo Dievo. Juk tikrai mūsų buvimas — ne mūsų rankose. Todėl būtina pagarba ir klusnumas Jam. Marija gali mums uždegti norą išsižadėti savęs.

Įsikūnijimas yra nuolankumo mokykla. O šventoji Eucharistija!

Ostija yra iš daugelio grūdų. Vynas - iš daugelio uogų. Komunija - vienybė su Jėzumi, o kartu su visu Jo mistiniu kūnu. Švenčiausiąjį priimti galima tik broliška ir kupina atlaidumo širdimi (plg. *Kol 3, 12-13; Jn 17, 22*).

Marija vienybėje su visais, kurie Jėzui brangūs. Ji liko su apaštalais prieš Šventosios Dvasios atsiuntimą, taip pat ir vėliau.

Mes - Jos Sūnaus kančios kaltininkai. Jei tavo sūnaus kančios kaltininkas kreiptųsi į tave, turi atleisti taip, kaip Ji atleido.

Jos paskirtis - duoti Jėzų. Kaip tada pasauliui, taip kiekvienam iš mūsų asmeniškai. Bet turi būti nusiteikimas Jį priimti, Dievą išgyventi savyje.

Geriausias pasirengimas sakramentams - Dievo ilgesys. Juk yra skirtumas svečiuotis ten, kur tikrai esi laukiamas, ir kur atliekamas tik formalumas.

Malonės gauname tiek, kiek jos trokstame. Vaisingiausias troškimas yra tas, kuris kyla iš nuolankumo, kai suvoki savo bejėgiškumą.

Kaip Ji Jo troško! Su visa žydų tauta ir visu pasauliu laukė Jo atėjimo. Ji davė Jėzų piemenėliams, Rytų išminčiams, seneliui Simeonui. Nepriekaištavo Jam atradusi šventykloje, taip pat Jam žengiant į Dangų, kai tik sužinojo, kad tokia Aukščiausiojo Valia.

Koka Ji nuostabi! - Malonė duodama pagal pašaukimą (tačiau ir malonę, ir pašaukimą galima prarasti). Dėl Marijos pašaukimo malonė Joje buvo be galo didi, o dėl tobulo Dievo Valios vykdymo - meilės - nuolat vis nepaprastai didėjo. Malonės pilnatvė buvo Jos kančios šaltinis: Ji suprato žmonijos tragedijos didumą.

Jei Jos valia būtų buvusi skirtinga nuo Jo Valios, Jėzus būtų pas Ją būtų išgyvenęs kaip prievartą, kaip kalėjimą, o to negalėjo būti. Ji buvo tinkamai parengta.

Marija moko mus siekti ir dirbti. Ji žino mūsų pašaukimą - kuo mes turime tapti. Juk Ji - Motina - rūpinasi mūsų dvasiniu augimu. Pirmiausia - įkvėpdama pažangos ilgesį, nesitenkinimą tuo, ką turime, siekimą tobulumo.

Siekti ne vien svajonėse, bet dirbti. Ji dirbo, kaip ir Jos Sūnus. Darbas - Dievo kūrybos išstobulinimas, siekimas apvaldyti žemę ir priemonė tarnauti artimui. Ji visa - paprasčiausius kasdieninius ruošos darbus dirbo dėl Jėzaus, iš meilės Jam. Ir Jai buvo pavojus apsiprasti su Juo, kaip mes apsiprantame su Švenčiausiuoju Sakramentu.

Ir mūsų gyvenime turi būti visa dėl Jėzaus. Nepasakosiu svetimų nuodėmių, nes Jėzus nenori... Kalbėsiuos su tuo, kuris vakar mane iškeikė...

Ji moko mylėti. - Jei krikščionybė nežavi - meilės stoka.

Mylėti reiškia duoti. Malonės lygį galima nustatyti iš darbų. „Iš to visi pažins, kad esate mano mokiniai, jei mylėsite vieni kitus“ (Jn 13, 35).

Meilė - ne tiek jausmais jaučiama, kiek protu suprantama. Gėrio savybė - duoti save kitiems. Marija, kontempliuodama Dievo meilę, užsidegdavo vis didesne meile mums. Jos Sūnus dėl mūsų taip kentėjo! Meilė Ją vertė atiduoti Jėzų kančiai. Jos „tebūnie“ Apreiškimo valandą - Sūnui Jėzui ir tiems, už kuriuos Jis aukosis.

Klusnumas - tai meilės išmėginimas. Iš klusnumo kyla pasitikėjimas ir tai tarsi įpareigoja Dievą nelikti skolingą. Jos paprastas gyvenimas Dievui buvo vertingas dėl klusnumo. Dėl to Dievas galėjo Ją panaudoti dideliems dalykams.

Ji gyveno, kad Jo tikslai būtų įgyvendinti - vienybė su Juo. „Aukų ir atnašų /.../ tu nebenori /.../ štai ateinu vykdyti tavo valios“ (Žyd 10, 8.9).

Kūrinys gali garbinti tik nusižeminęs: tada jo santykiai su Kūrėju išreiškiami teisingai. Taip Dievą garbino Kristus (kaip Žmogus - ir Jis kūrinys) ir Jo Šventoji Motina.

Nusižeminus gimsta tikra meilė. Matydami savo menkumą, negalime nemylėti Dievo, prie mūsų pasilenkiančio. Iš nusižeminimo plaukia klusnumas. Jei malonę Dievas teiktų užsispyrusiam puikybėje, tai jam darytų blogą.

Kas Marijos įtakai atsiduoda, būtinai turi išmokti nuolankumo. Tai didžiųjų žmonių dvasia. Tai skatina veiklumą.

Nauja mūsų veiksmų vertė - tai didžiausia garbė Dievui. Vaikas dėl pačios savo prigimties yra motinos

nuosavybė. Kartu ir visi jo veiksmai. Tačiau dar kitaip, jei vaikas sąmoningai visus savo veiksmus skiria motinai, iš meilės jai.

Jėzui aukščiausią garbę teikia Marija, kaip visiškai tik Jam skyrusi savo gyvenimą. Į tą Sūnaus garbę Ji įjungia ir visus, kurie Jai atsiduoda.

Juo daugiau remiamasi meilės motyvu, juo vertesnis gyvenimas (pavyzdžiui, kunigo, vienuolio veiksmai). Juo didesnė auka, juo didesnė meilė (kunigo - viso gyvenimo auka). Supratimas, kad nesame vieni - didi energija gyvenimo kovai.

Malda - kaip malonės šaltinis, kaip savęs ugdyimas, kad galėtum tinkamai atsiverti Dievui. Marija - mokytoja, kaip susidaryti geros maldos sąlygas, ypač nuolankumo, taip pat tylos, susikaupimo - išorinio ir vidinio. Tušti pokalbiai, tuščias laiko leidimas labai sunkina maldą. Išsiblaškymas - netikėjimo pradžia.

Jos gyvenimas buvo Jėzaus gyvenimo kontempliacija. Bėmąstydamą Ji vis geriau suvokė Jo, kartu ir savo pašaukimą. Kokia galinga malda to, kuris nori išsižadėti savęs, laikytis Jo Valios, palikti visa, kas brangiausia, būti ten, kur reikalauja pašaukimas ir meilė!

Tikras džiaugsmas - kokia laiminga Ji buvo galėdama save Jam atiduoti, Jį augindama ir dalyvaudama Jo atpirkimo darbe! Laimė aukotis, kentėti - tai yra meilė. Jos laimė kentėti - kad Ji gali Jam savo kančia patarnauti, Jam priklausyti. Ji moko mus geros maldos sąlygų - susikaupimo, nuolankumo.

Nuoširdžias pastangas siekti pažangos Viešpats, ypač pradedantiesiems, kartais pasaldina džiaugsmu.

Tai yra atlyginimas ir paskatinimas. Nušvinta Dievo didybė, gerumas ir nuodėmės kvailybė.

Ji moko priimti džiaugsmą nuolankiai ir su nusižemimu.

„Mano dvasia džiaugiasi Dievu, savo Gelbėtoju, nes Jis pažvelgė į nuolankią savo tarnaitę” (Lk 1, 47-48).

Džiaugsmas nėra būtinas ženklas aukšto malonės laipsnio sieloje. Prisiminkime, kad ateis vėl skausmo dienos.

„Negali netikėti tas, kuris jaučia savo menkumą” (iš dienoraščio). Malda kaip paguodos ieškojimas - dėl menkumo. Maldoje ieškoti Dievo, o ne savęs - garbinimas, dėkojimas, pasitikėjimas.

Yra skirtumas mylėti jaučiant, kad už tai bus atlyginta, ir mylėti be jokio atlyginimo. - Sielos naktyje aukoti savo skausmą su kenčiančiu Kristumi, kentėti su kenčiančiais. Šalia Jo kančios (mistiniame kūne) yra tik pragaro kančia - beprasmybė.

Ir skausme, ir džiaugsme pasirodo žmogaus tikroji vertė. Nuolankumas džiaugsme dėkoja, skausme pasitiki. Išdidumas - skausme maištauja, džiaugsme - užmiršta.

Šv. Mergelė ir skausme, ir džiaugsme tik Jo Valios ieškojo. Kas ir skausme, ir džiaugsme ilgisi Jo kaip Draugo, ilgisi Komunijos - pasipasakoti Jam, - tas gali drąsiai daryti pasiaukojimą Šv. Mergelei.

Malonė didėja dėl tikėjimo ir vilties aktų, kai sieloje visiška tamsa. Išorinė kančia (ligos, negarbė) nėra baisiausia, kai siela dega tikėjimu. Bet kančia dėl skrupulų, netikrumo, netikėjimo... Svarbiausia, kad tada siela negali suprasti skausmo prasmės. Dar prisideda

artimųjų apleidimas, nepasitikėjimas. Jei ir tada siela glaudžiasi prie Dievo, dėl šitokios kančios ji tampa visiškai nuolanki - ypač atvira malonei.

Kančia - didžioji nuolankumo mokytoja. Didelės kančios neįmanoma iškęsti, jei prieš akis nėra didelio tikslo - sielų gelbėjimo paslapties. Tai nerimas dėl daugelio, žengiančių pražūtin. Tai Jėzaus kančios ilgesio meilė. Taip pat ir Šv. Mergelės.

Pasiaukojimas Jai daro gyvenimą labai vaisingą. Kur Ji savo vaisingumą nukreipia? - Tik sielų gelbėjimui.

Pasialukojimas Marijai turi keisti mūsų elgesį, reikštis darbais. Kaip atrodytų, jei vaikas motinai kartotų „myliu“, o veiksmais nuolat ją įžeidintų?

Noras visai Dievui priklausyti, net ir jaučiant savo silpnumą, ieškojimas Jos, kad vadovautų šiam reikalui - tolygus norui: *nė lengvos nuodėmės!*

Meilė negali nekeisti elgesio. Jei buvo sunku aukotis... Nenusigąsti savo netobulumo! Šėtonas visada bandys atimti viltį.

Kaip gera motinai, kai vaikas atsiprašo! Kaip miela atleisti!

Ji - Gailestingoji. Ji maitino Tą, kuris teis pasaulį. Atpirkėjas - Dievo gailestingumo dovana mums.

Visada Ji gailestinga. Ir ta gauja, reikalavusi Jėzaus mirties, buvo Jos vaikai, kuriems Ji nejautė keršto. Ji yra ir jų Motina per Įsikūnijimo paslaptį. Ir jiems skiriamos motinos pareigos.

O yra motinų, kurios kartais vaikus keikia...

Jei nenorime gyvenime klysti

Gudeliai, 1964 05 01-02

Dievo veikime nieko atsitiktinio negali būti. Atsitiktinumas yra neprotingumo žymė. Juo būtybė protingesnė, juo mažiau jos veiksmuose atsitiktinumo. Aukščiausiosios išminties Būtyje, savaime aišku, negali būti nieko atsitiktinio. Taigi ir Šv. Mergelės atžvilgiu Aukščiausiosios išminties elgesyje negali būti nieko atsitiktinio. Viskas, kas buvo, buvo numčius tikslą ir jo siekiant.

Aišku, jog pajutę savo proto ribotumą mes negalime manyti, kad patys galėtume ką nors tobuliau numatyti, ko nors tobuliau siekti, kaip kad Dievas - Aukščiausioji išmintis - numato ir siekia. Taigi, jei nenorime gyvenime klysti, lieka vienintelė išeitis: su didžiausiu dėmesiu stengtis atpažinti Aukščiausiosios išminties planus, siekimus ir į visa tai nuoširdžiai atsiliepti. Tai neabejotinai vienintelis kelias, kuriuo eidamas žmogus gali išvengti klaidų, kurios būtų neišvengiamos dėl žmogaus proto, numatymo galios, žinojimo ribotumo.

Visa, kas atsitinka, su kuo žmogus savo gyvenimo kelyje susiduria, turi reikšmės visoms gyvenimo sritims. Kai aplink mus skleidžiasi žiedai, savo galybę pareiškia gyvybė, šitai daro įtaką žmogaus vidiniam pasauliui. Išsipuošusioje ir sužydėjusioje gamtoje reiškiasi nuostabūs dalykai ir religiniame žmogaus gyvenime.

Visame pasaulyje šį mėnesį mes pamatysime išpuoštas bažnyčias ir altorius Marijos garbei. Jos asmenyje tikintis pasaulis randa gražiausius viso religinio gyvenimo žiedus.

Ar tikrai? - Jau ir savo protu suprantame, kad visa, kas siejasi su moters būtimi, siejasi ir su grožiu. Galima pasakyti, kad Dievo kuriančioji išmintis moterį

padarė ypatinga grožio savininke - tarytum grožis Kūrėjo būtų duotas ypatingai moters nuosavybei.

Kai verčiame istorijos lapus ir analizuojame Dievo santykius su žmogumi, tai tų reikalų pradžioje randame Marijos asmenį. Jei Arkangelas - Aukščiausiojo pasiuntinys - priklaupė prieš paprastą Mergele, aišku, jis tai padarė ne atsitiktinai, bet išreikšdamas Dievo nusiteikimą Jos atžvilgiu. Dievo elgesys yra ir neklystantis, nes jis pagrįstas tobuliausiu pažinimu, ir kuriantysis. Dangaus pasiuntinys priklaupė prieš Šv. Mergele ne vien dėl to, kad Dievas tobulai žinojo Jos vertę, bet ir dėl to, kad Dievas Ją tokią sukūrė. *Malonės pilnoji* - tokią padaryti gali tik Dievas.

Kiekvienam malonė teikiama pagal pašaukimą. Pagal pašaukimą dėl to, kad žmogus taptų pajėgus eiti tas pareigas, kurių nori Kūrėjas iš mūsų. Pagal Jos pašaukimą buvo suteikta malonė ir Jai. *Malonės pilnoji* ir yra Jos grožio didžiausia paslaptis. Čia yra ir kiekvieno mūsų grožio didžiausia paslaptis.

Kas yra žmogaus grožis? Kaip mes suvokiame pasakymą, kad kas nors yra negražus? - Grožis yra ne kas kita, kaip tobulas būtybės ar daikto prigimties, paskirties, kitaip sakant, būties atitikimas Kūrėjo plano kuriant tą daiktą.

Koks gi yra žmogaus savo būties paskirties atitikimas? - Juo labiau žmogaus protas praturtinamas Dievo išminties šviesa ir juo labiau žmogaus valia pamilsta tai, ką Dievas myli, juo jis yra gražesnis. Kadangi žmogaus gyvenime šitai tobuliausiai praturtinama tik malonės dėka, tai ir žmogus gražiausias būna tada, kai jis turi Kūrėjo norėtą malonės pilnatvę. Demonas yra negražus kaip tik dėl to, kad jis visiškai prarado malonės dovanas.

Kadangi Marijos pašaukimas yra toks, kuriam, kad būtų galima jį įvykdyti, reikėjo tokios malonės pilnatvės,

kokia tik galėjo būti nepakeitus Jos žmogiškos prigimties, tai dėl to Ji gražiausia iš visų Dievo kūrinių. Sakome *iš visų*, kadangi Jos pašaukimas reikalauja net aukštesnio malonės pilnatvės laipsnio, kaip gryniosios Dangaus dvasios. Kam Ją Dievas tokią sukūrė? - Tai Dievo meilės mums dovana. Tai Dievo meilės mums pareiškimas.

Ir štai gražiausią metų mėnesį kaip tik labiausiai tinka, kad mes ir religiniame gyvenime prieš savo dvasios akis turėtume tai, kas Dievo kūryboje po žmogiškojo Jėzaus asmens yra gražiausia. Stebėkime Ją, džiaukimės Dievo meilės mums didybe, mokymimės iš Jos to, ko Dievas mus per Jos tyrumą išmokyti nori.

Kai Šv. Mergelė apsireiškė Lurde, Ji pasakė Bernadetai: „*Aš noriu, kad į šią vietą rinktųsi daug žmonių*“. Tikriausiai Šv. Mergelė mums visiems norėtų pasakyti: „*Aš noriu, kad į gegužines pamaldas rinktųsi daug žmonių...*“

Ateikime patys! O jei mes jausime nuoširdų uolumą, negali mums nerūpėti tie, kurie Jos nepažįsta, kurie Jai nejaučia nuoširdžios meilės. Atsiveskime ir juos!

Angelas, priklaupdamas prieš Ją, pasakė ir kodėl Jis taip daro, kodėl Ji tokia didi, kad vienas iš kilniausių Dievo kūrinių prieš Ją priklaupė. - „*Sveika, malonės pilnoji...*“ Vadinasi, malonės pilnatvė yra toji žymė, prieš kurią verta priklaupiti.

Natūralios dovanos - pagal kiekvienos būties prigimtį. Pavyzdžiui, drambliui pagal jo prigimtį natūrali dovana - jėga, paukščiui - galia skraidyti, žmogui - galia protauti. Viršgamtinės dovanos - jei gyvūnui būtų galima suteikti protavimo galią, augalui - jutimo galią, žmogui - galią protauti taip, kaip Dievo išmin-

ties didybė protauja, ir mylėti taip, kaip Dievo gyvenime meilė reiškiasi. Tai žmogui suteikti gali tik Dievas, natūraliai žmogus to net suvokti negali, todėl negali to ir ilgėtis. Šias dovanas vadiname *malone*.

Žmogaus tikrasis grožis ir jo didybė yra ne vien tobulai panaudojamos jo kūno galios. Svarbiausios yra dvasinės žmogaus galios - *protas* ir *valia*. Jos dar nuostabesnės pasidaro, kai praturtinamos tomis pačiomis dieviškomis galiomis. Šitą dovaną mes ir vadiname *malone*.

Taigi malonės dovana žmogui yra pati didžioji. Tai pats tikrasis žmogaus išaukštinimas ir grožis.

Malonės pilnatvė

Gudeliai, 1964 05 05

Dievo Motinos grožį nulemia malonės pilnatvė: ji kiekvienam suteikiama pagal jo pareigų našą, kad padarytų žmogų pajėgų tą našą pakelti.

Praktiniame gyvenime ta malonės dovana žmoguje pasireiškia dieviška žyme - meilės gyvenimu. O tai ryškiausiai parodo gebėjimas tarnauti. Tarnavimas - tai ne vergija, ne vergiškas lankstymasis prieš ką nors, kai tikimasi naudos, bet tai, kas savaime išplaukia iš mylinčios širdies. Tai pašaukimas, kuriuo daugelis taip bodisi.

Tik pagalvokime: Šv. Mergelės pašaukimas, jos visas gyvenimas, kol Jėzus pradėjo savo viešąjį gyvenimą, buvo darbas, ir ne kitoks kaip kiekvienos moters - kasdien verda valgyti, iššluoja kambarį ir kitą dieną vėl tas pats darbas. Įsivaizduokime Šv. Mergele, einančią tas pareigas. Ar galima manyti, kad Ji kada nors tuo bodėjosi? Ji jautė tik viena: darbas, kad ir koks jis būtų paprastas, yra galimybė, proga parodyti meilę savo dieviškajam Sūnui ir savo Sužadėtiniui.

Gal norėtume pasakyti: „Gera, kad Ji turėjo laimės Jam tarnauti. Jei tokiose sąlygose būčiau, aš irgi mokėčiau tarnauti. Bet pabandyk tarnauti tokiam, kuris to visai nesupranta, neįvertina, tarsi visai nemato pastangų, dėl jo dedamų“. Visiems, kurie taip nusiskūsti norėtų, Evangelija atsako žodžiais To, kuris Paskutinio teismo metu ateis su didžia didenybe ir galybe ir kalbės: „*Visa, ką padarėte vienam iš mažiausių mano brolių, man padarėte*“.

Štai ta nuostabi paslaptis, kurią vadiname malonės vardu. Toji paslaptis ir padaro, kad žmogus pajėgia gyventi kitam, kitiems, juos jausti daug labiau, negu save patį. Juk tai yra tikrasis grožis. Štai kodėl malonės gyvenimas, malonės dovana žmogui yra tikrasis jo papuošalas, kuriam negali prilygti jokie natūralūs žmogaus turtai ir savybės, jei jie reiškiasi tik natūralioje srityje, o nėra naudojami kaip malonės įrankiai.

Pats Jėzus mums šitai labai pabrėžė: „*Aš atėjau ne kad man tarnautų, bet kad aš tarnaučiau. Jei aš - Viešpats ir Mokytojas numazgojau jums kojas, tai ir jūs turite vieni kitiems kojas mazgoti*“ (Jn 13, 14).

Šv. Teresėlė sakė: „*Aš noriu eiti Dangun tam, kad žemei gera daryčiau, galėčiau berti žemei rožių lietų*“.

Jei gebėjimas tarnauti yra tikrasis žmogaus grožis, tai pati didžiausia gėda žmogui yra manyti, kad kokia nors paslauga man yra per žema, arba kad tam ir tam žmogui man per žema gera daryti...

Įsijauskime į meilės gyvenimą pasišventėlių, važiuojančių į misijas pas tuos, kurių visai nepažįsta ir niekada nėra matę, bet galingai nori jiems tik gero. Štai kaip skiriasi natūrali meilė vienam asmeniui nuo meilės, kurios šaltinis yra malonės veikimas.

Kanoje buvo vestuvės

Gudeliai, 1964 05 06

Tyliame kamputyje savo dvasios akimis stebėkime, kaip ten elgiasi Šv. Mergelė.

Apskritai, kaip elgiasi žmonės vaišėse? - Vieni sutelkę dėmesį į savo lėkštę, kitaip sakant, galvoja tik apie save. Jie nepastebi, ko reikia kaimynui, ko jis nepasiekia, ko nedrįsta pats paimti. - Tačiau būna žmonių, kurie pastebi ir kitus šalia savęs.

Be valgymo, prie stalo dar kalbama. Vieni kalboms vadovauja, kiti šiaip sau įsijungia, dar kitų visai negirdėti. Nei vienoks, nei kitoks elgesys savaime nėra nei blogas, nei geras. Elgesio dorumas pareina nuo žmogaus nusiteikimo. Pavyzdžiui, gali būti, kad net tylėjimas yra ne kas kita, kaip kokio nors pykčio ar išdidumo rodymas, o kalbėjimas - sveiko nuoširdaus linksmumo ar, atvirkščiai, nepadorumo išraiška. Nekuklios kalbos gali tapti daugelio nuodėmių priežastis.

Artimo meilė žmogų padaro psichologu. Ar bereikia stebėtis, kaip Šv. Mergelė galėjo taip jautriai išskaityti iš šeimininkų veidų, kad jie baigia vyną? Savaime suprantama, kokia nemaloni padėtis laukė jų. Evangelija niekur nemini, kad Šv. Mergelė būtų ko nors prašiusi sau, bet Ji nedvejodama rado progą priartėti prie Jėzaus ir paprašyti Jį padėti tiems žmonėms.

Koks gražus žmogus, jei jis turi šitą savybę - geba tiksliai jausti kito skausmą! Tai viena iš puošmenų, kurias suteikia žmogui malonės dovanos.

Jei kartais pagalvojame, kad mes ne taip jau daug nusikalstame padarydami ką nors blogo, tai kažin ar drąsiai galėtume tvirtinti, kad nenusikalstame nepadarę to, ką padaryti privalėjome! Argi nepadarome taip, kaip ir patys ne kartą esame patyrę? - Eini nežinomomis gatvėmis. Paklausi, kur yra kas. Paklaustasis

kažką burbteli ir nueina nė nesustojęs. Keli ranką pavėžinti. Šoferis pasižiūri į greta sėdintį. Tas mosteli abejingai ranka. Į mašiną įlipa senas žmogus. Užleisti vietą? - Nuduodi nepastebėjęs... Ar reiktų žmogui keletą kartų eiti į tą pačią įstaigą, jei ten sėdintis atidžiai paaiškintų, ko reikia?

O pamenu, kaip gėda buvo Raseiniuose, kai pralenkė moteris sunkiai nešdama geležinius viryklės lankainius, o kažkokia mergaitė pasivijo ir pasisiūlė padėti nešti...

Ko mes ilginės

Gudeliai, 1964 05 08. 14. 15-16

Kai ateina vardinės ir lauki ko nors pasveikinant, apie ką galvoji? Ar apie dovaną? - Tikriausiai ne. Pati dovana gali būti ir labai kukli. Ilgiesi žmogaus, kuris turi pasveikinti.

Taip, kaip žmogus yra sudėtas iš kūno, t.y. materialios dalies, ir iš dvasinės, taip ir jo veikla dvejopa. Imkime paprasčiausią gyvenimo momentą: motina vaikui liepia atnešti malkų. Vienas atneš nė žodžio prieš neištaręs, o kitas murmeldamas, atsikalbinėdamas. Ir vienu, ir kitu atveju motina malkų turės, bet - koks skirtumas!

Ar ne su užuojauta mes žvelgiame į visokius direktorius ir viršininkus, kuriems rodomas prielankumas, su kuriais švelniai, mandagiai elgiamasi, kuriems vardinėse netrūksta sveikinimo telegramų. Kokie jie vargšai, jei mano, kad visa tai ir širdyje tų, kurie juos išoriškai gerbia!

Galima menkiausiam dalykėliui suteikti kilnaus dvasingumo. Tai gali būti žodis, menkas patarnavimas, tačiau padaromas taip, tarytum tą akimirką viso pasaulio aplinkui nebūtų, o tik tas vienas asmuo, kuriam ši paslauga daroma. Šeimininkei tie patys namų

ruošos darbai vienu atveju gali būti nepakeliama našta, o kitu - ištisas meilės pareiškimas, jei ji dirbdama galvoja ne apie darbą, bet apie žmogų, kuriam dirba.

Kaip tai pasireiškia žmogaus santykiuose su Dievu? Tą visą jaukumą, energiją, dėmesį, kurį gyvenime duoda meilė, antgamtinėje srityje suteikia malonės dovanos. O pati pradžia yra ne kas kita, kaip protingas žmogaus nusiteikimas. Jei žmogus prigimtinėje meilėje supranta, kad tam, kurį myli ir kuris myli, turi būti dėkingas, kad tam, ką myli, savaime priklauso pagarba (sudedamoji meilės dalis), kodėl gi visos šitos sąvokos turėtų būti svetimos žmogaus santykiams su Dievu? - Štai čia žmogaus religiniame gyvenime ir įgyja reikšmę tokie dalykai, kaip ryto intencija: „*Visame Tavo Valią šiandien įvykdyti noriu*“, įvairūs pasiaukojimai, mąstomoji malda, kaip meilės Dievui žadinimo priemonė, pati normaliausia, prigimtinė.

Kaipgi šitai būna šventųjų gyvenime? - Kai kurie jų yra suspindėję nemirštama garbe dėl didelių žygių, kiti pasidarė garsūs stebuklais. O kas ypatingo buvo Šv. Mergelės gyvenime? Kodėl Ji, kaip saulė pranoksta šventuosius? - Štai kokia paslaptis. Dieviškoji meilė niekada neleis savęs pralenkti. Mažiausias darbelis pakviečia malonės dovanas, priklausomai nuo to, su kokia meile, kokia intencija, nusiteikimu jis yra atliekamas.

Šv. Mergelės gyvenime juk nieko nuostabaus nebuvo, išskyrus Angelo apreiškimą. Visa tai, ką Ji gyvenime dirbo, juk visos moterys moka. Bet tai reiškia, kad ir mes visi turime didžiais tapti ne kažkur, bet kaip tik toje konkrečioje aplinkoje, kurioje esame. Su tais žmonėmis, su kuriais gyvename, tame darbe, kurį dirbame, turime pasiekti savo didybę. Nesąmonė galvoti: ot, jei aš to ir to vietoj būčiau, tai būčiau tai ir tai pasiekęs!

Ilgimės dvasingumo kitų elgesyje? Parodykime jį ir patys!

Sugyvuolėjusiems, žiauriams kaliniams sušvelninti vartojamos kai kurios ypatingos priemonės. Pavyzdžiui, kiekvienam duodama po sklypelį žemės, kur jie turi savo rūpesčiu auginti ir prižiūrėti gėles. Bendravimas su gėlės švelnumu gydomai veikia jų žiaurumą.

Ne paslaptis, kad ir šeimoje tam tikrą palaimingą įtaką turi vaikų švelnumas. Šeimose, kuriose nėra vaikų, kartais labai ryšku kitokia dvasia.

Todėl nesistebėkime, kad mūsų dalyvavimas gegužinėse pamaldose palaimingai veikia mūsų vidaus pasaulį (žinoma, jei mes sąmoningai, giliai išgyvename visą šių pamaldų psichologiją). Ne vien išpuošimas altorių ir bažnyčios, ne vien melodijos, bet ir litanijos invokacijos - švelnūs kreipiniai į Ją - turi kažką gydomo.

Skirkime savo dvasiai sąmoningų kilnių pastangų. Pavyzdžiui, ateiname į pamaldas, dar yra laiko. Bandykime galvoti apie Ją, išžiūrėdami į Jos mielą vaizdą paveiksle arba savo dvasioje sukurtą.

Žmogaus gyvenimas tam tikra prasme panašus į vijoklio augimą. Vijoklis klaidžioja, klaidžioja žeme, kol randa ką nors tvirto, pavyzdžiui, medį. Tada jis nedvejodamas pradeda augti aukštyne kabindamasis, laikydamasis savo radinio. Ir žmogus gyvenime ieško kažko tvirto, ką galėtų laikyti pavyzdžiu, į ką galėtų tarsi atsiremti.

Nenuostabu, kad tikinčių žmonių gyvenime labai didelę reikšmę turi dvasios didvyriai, praaugę minias, praaugę šimtmečius. Įdomu, kad net netikintis pasaulis neapsieina be šito. Ir jie turi savo „šventuosius“. (Ką reiškė prie Stalino Stachanovas? Ką reiškia dabar kosmonautų kultas?) Žmogus visada ieško to, ką jis galėtų laikyti idealu.

Todėl visai natūralu, kad, prisimindami Šv. Mergele, tą nuostabų Aukščiausiojo galybės kūrinį, su dėkingumu širdyse kreipiamės į Kūrėją. Juk mes nuolat esame tam tikrame blogio pavojuje. Argi nežinome, kad žmogus, pradėjęs painiotis doriniame gyvenime, kankinamas kokių pagundų, kartais praranda suvokimą skirtumo tarp gėrio ir blogio, praranda nuovoką, ar jis daro gera, ar bloga? Ar reikia įrodinėti, kokią reikšmę tokiomis valandomis turi ryškios asmenybės! Kokią reikšmę turi Šv. Mergelės asmuo, ypač mus veikdamas slaptiniais klusnumo, skaistumo, atsidavimo Jo Valiai spinduliais!

Pagarba Marijai specialią reikšmę turi vyrų pasauliui. Galima net pasakyti: jaunuolio širdyje įdiegus pagarbą Marijai, padaroma didelė geradarybė būsimai jo gyvenimo draugei, taip pat ir kiekvienai, kuri su juo gyvenime susitiks.

Kaip tai įvyksta? - Visai paprastai. Didelės piktdarybės ir didelės dorybės niekada nepasireiškia iš karto. Jei berniukas nuo pat kūdikystės jaustų pagarbą ir meilę Šv. Mergelei, tai neįmanoma, kad jis, tapęs vyru, galėtų būti žiaurus ir negerbti moteriškų paslapčių. Juk Dievo Motinos pašaukimas, Jos garbė yra kartu ir viso moterų pasaulio garbė. Gerbti Mariją praktiniame gyvenime - galime drąsiai sakyti - reiškia tą patį, ką pajėgti suprasti, įvertinti moters didybę, žavėtis moters dvasios turtais, išvelgti tas nuostabias dovanas, kuriomis išpuošė Kūrėjas jos sielą.

Vyru labai svarbu suvokti šiuos dalykus. Visa vyriška energija visiškai išsiskleidžia tik moters tyrumo akivaizdoje. Daugelis moterų ir mergaičių net nežino, kad vyrų nuveiktiems dideliems darbams kaip tik jos turėjo lemiamą įtaką, savo kilniu buvimu sužadindamos jų visą energijos galią.

Moteris vyro akivaizdoje visada būna arba gundytoja, arba gerasis angelas sargas. Tai pareina nuo jos pačios vidinės vertės. Kiekviena moters ar mergaitės pastanga iš savęs išreikalauti tai, ką diktuoja sąžinė, kiekviena kova prieš neprotingą, kvailą išdidumą (priešingybė - kuklumas, švelnumas, širdies motiniškumas) - yra tikra palaima kiekvienam vyrui, kuris turės laimės su ja gyvenime susitikti. (Visi žinome, kokią reikšmę didžiajam Dantei turėjo Beatričė.)

Jei moteris - žemės dukra - turi vyrams tokią palaimingą reikšmę, tai juo labiau Moteris, kuri Dievo sukurta kaip moteriškumo idealas, kaip šviesiausias pavyzdys mums. (Neapolyje ryžęsis nusišauti jaunas kunigaikštis Pinjatelis, pirma nugręžė į sieną Marijos paveikslą, kuris buvo jo kambaryje.)

Kiekviena moteris, nepatirianti iš vyro pažemimo, nejautrumo, turi būti dėkinga jo motinai, kuri gal jau seniai po žeme, tačiau jauna būdama išmokė savo vaikelį sudėti rankes maldai prieš Šv. Mergelės paveikslą...

„Išminties sostė“

Gudeliai, 1964 05 19

Kodėl Ji yra *Išminties sostas*? - Dėl to, kad Ji - *malonės pilnoji*. Išmintis yra viena iš malonės dovanų žmogui.

Ką reiškia būti išmintingam? - Tai mokėti numatyti, planuoti. Išmintis reikalauja pasiruošti gyvenimui. Žmogus ruošiasi žiemai - sodina, sėja, kad turėtų maisto. Žmogus mokosi. Pagaliau ruošiasi senatvei. O dar toliau? - Juo žmogus išmintingesnis, juo toliau jis geba numatyti. Žmogus turi ruoštis amžinybei. Kas iš turto, iš namų, jei mirtį sutinkame visiškai nepasiruošę naujam gyvenimui, gal net niekada nepagalvoję?

Didžiausias išminties priešas yra *išdidumas*. Jis uždaro sielą malonės dovanoms, kartu ir išminties dovanai. Išdidumas yra priešingybė išminčiai. Kodėl? - Išdidus žmogus niekada neklaus patarimo. Niekada nepripažins, kad kitas tuos dalykus, kurie susiję su gyvenimo menu, galėtų išmanyti geriau už jį.

Palaiminta jaunystė, kuri neturi šios ydos! Kiek nelaimingų vedybų vien dėl to, kad jos buvo padarytos kaip tik tame amžiuje, kada žmogui dar taip trūksta gyvenimo patyrimo, o tėvų valiai nusilenkti nejausta reikalo, nes pasitikėta tik savimi, savo jėgomis. Kiekvienas poelgis, padarytas įsiaudrinus, yra ne kas kita, kaip nenuolankumas.

Išminties ypač reikia jaunystėje. Keliolikos metų jaunuolis negali turėti subrendusio žmogaus patirties. Reikia laiko, kad žmogus būtų suspėjęs pamatyti daugybę gyvenimo įvykių, o gal ir savo asmeninių klaidų. Taigi jaunystės išmintis yra *klusnumas*.

Kaip čia viskas derinasi! Klusnumas neįmanomas be nuolankumo. O nuolankumas yra pirmoji sąlyga, kad sieloje galėtų pasireikšti malonės veikimas. Išmintis ir yra viena iš malonės dovanų.

Vėliau - kada žmogus būna tikrai išmintingas? - Tada, kai jis turi galimybę būti nuolankus, pavyzdžiui, aiškiai pajusti, pareikšti kam nors pagarbą. Tai būna tais atvejais, kai žmogus ką nors klausia patarimo. *Klausti patarimo* - tai lyg ir pripažinti kito viršenybę, didesnę gebėjimą.

Ypač svarbi išmintis *mąstomojoje maldoje*. Teisingai išgyvenamoje mąstomojoje maldoje žmogus visada būna išmintingas. Juk mąstomoji malda - tai artimas, draugiškas kurio nors iš antgamtinio pasaulio asmenų - Jėzaus, Šv. Mergelės, šventųjų, savo Angelo sargo - išgyvenimas. Kai mes patenkame į abejonę, nerimą, skausmą, tada ieškome ko nors, kam galėtume pasisakyti,

klausti. Mąstomąją maldą atlikti - tai ir reiškia klausiti Jėzų, Šv. Mergele ar kurį kitą antgamtinio pasaulio asmenį - klausiti, kaip aš turiu pasielgti, kodėl taip, o ne kitaip reikia ir t.t. Ar tokiame klausime negali būti klaidos? - Ne, nes toks nuoširdus pokalbis neįmanomas be gilios pagarbos. O kur yra tikra pagarba, ten negali būti išdidumo, ten siela atvira malonės veikimui. O viena iš malonės dovanų ir yra gebėjimas išmintingai spręsti viską, kas susiję su gyvenimo menu.

Ji - Karalienė dėl to, kad dalyvavo atpirkimo darbe, dėl vienybės su Jėzumi, nes Jis - absoliutus Karalius, dėl sukūrimo ir atpirkimo. Ji Karalienė - kaip pranokstanti visą protingąją kūriniją savo vidaus pasaulio turtingumu - malonės pilnatve.

Mes Ja džiaugiamės ir garbiname Dievą už šią begalinę dovaną, kad Ją teikėsi įvesti į mūsų gyvenimą. Ji - kaip vartai, iš kurių kilo mūsų atpirkimas.

Leisk Tave mylėti, o Šventoji Mergele! Tavimi džiaugiuosi, o Gražioji! Melski už mus savo dieviškąjį Sūnų!

Šventasis Rožančius*

Gudeliai, 1962 m. spalio

Pavadinimas *rožančius* (lietuviškai - *rožinis*, *rožinys*) - rožių vainikas Marijai. Kaip rožės laikomos puikiausiomis gėlėmis, taip ir rožančius susideda iš puikusių dvasinių žiedų. Juk „*Tėve mūsų*” - išmokyta paties Išganytojo, „*Sveika, Marija*” - Dangaus pasiuntinio žodžiai Marijai, išreiškiantys Jos svarbiausias žymes. Prie jų amžiai prijungė Bažnyčios prašymą.

* T. Žiūraitis. Nevystančios rožės Marijai. Vilnius. 1940.

Esmė - 15 dekadų po 1 „*Tėve mūsų*“ ir 10 „*Sveika, Marija*“, prijungiant kiekvienai dekadai parinktų Jėzaus ir Marijos gyvenimo paslapčių mąstymą. Įsikūnijimas, atpirkimo vykdymas, garbė. Kiekviena mūsų malda privalo išreikšti tuos pačius jausmus, kuriuos reiškė Atpirkėjas, patenkindamas apaštalų prašymą: „*Viešpatie, išmokyk mus melstis...*“

„*Sveika, Marija*“ mums pasako, kuo mes turime laikyti savo dangiškąją Motiną ir kaip į Ją žiūrėti.

Kilmė. - Yra istorinių duomenų, kad jau senieji atsisiskyrėliai (IV a.), kalbėdami tam tikrą vienodų maldų skaičių, vartodavo akmenėlius. Vėliau patogumo dėlei buvo vartojama virvutė su reikiamu maldų - daugiausia „*Tėve mūsų*“ - karolėlių skaičiumi. Paprotys taip kalbėti ir „*Sveika, Marija*“ atsirado XII-XIII a.; Rožančiaus maldos formavimosi laikotarpis XIII-XVI a., kurio antrojoje pusėje Rožančius jau buvo toks, kokį mes dabar vartojame.

Su Rožančiaus kilme siejamas šv. Domininko vardas. Jis gimė Ispanijoje 1170 m., mirė 1221 m. Bolonijoje. Jo laikais Pietų Prancūzijoje siautė albigiečių erėzija. Šv. Domininkas stojo į kovą. Ne kardų, bet malda ir atgaila. Krikščioniškoji tradicija ir kai kurie istoriniai dokumentai tvirtina, kad šv. Domininkas nugalėjo šią baisią erėziją daugiausia Rožančiaus malda. Jo laikais dar nebuvo griežtai nusistovėjęs „*Tėve mūsų*“, „*Sveika, Marija*“ ir paslapčių mąstymų skaičius, tačiau juk nė vienas išradimas nepasilieka savo pirmineje užuomazgoje. Tobulėjo ir Rožančiaus malda.

Įsidėmėkime: albigiečių erėzija buvo nugalėta Rožančiaus malda. Ir ne tik albigiečių. Juk kiekviena erėzija ir netikėjimas yra ne kas kita, kaip meilės

Dievui išsekimas, nepagarba Jam, drįsimas save laikyti aukštesniu už Kristaus valia iškeltus Jo įpėdinius. Ir kas gali žmonių širdis ir protus geriau išgydyti, jei ne mąstymas apie Jėzaus ir Marijos gyvenimo paslaptis, mąstymas, kuris širdyse žadina pagarbą ir meilę Atpirkėjui ir Jo Šv. Motinai! Į šiuos mąstymus, kaip žinome, nuolat įpinamas pagarbų kreipimasis į dangiškąjį Tėvą, į Šv. Mergelę Mariją.

Yra psichologinė tiesa: širdis negali pamilti to, ko protas nepažįsta. Kad Atpirkėjo ir Jo Šv. Motinos asmenys būtų mums brangūs ir mylimi, privalome apie Juos mąstyti, bandyti suprasti mums apreikštą dieviškąją meilę. Tai vaistas nuo visų amžių erezijų.

Kokia nuotaika privalome kalbėti Rožančių? - Malda yra ne kas kita, kaip tinkamas savo santykio su Kūrėju išgyvenimas. O pagaliau ir šiaip kiekvienas kontaktas su kita protinga būtybe, pavyzdžiui, žmonių tarpusavio bendravimas, yra jų viduje glūdinčio nusi-teikimo kito žmogaus atžvilgiu išreiškimas. Tai gali būti meilė, gali būti neapykanta ar abejingumas. Taigi ir malda yra sąmoningas bendravimas su Dievu. Jei jau žmonių tarpusavio santykiuose, kreipdamiesi į kitą asmenį, privalome reikšti pagarbą, prielankumą, pasitikėjimą, tai juo labiau kreipdamiesi į Dievą, Jo didybę - kartu ir į Tą, kuris mane labiausiai myli, taip, kaip niekas manęs mylėti negali, - privalome:

1) *Susikaupti*. Nepagadins maldos, jei netyčia išsi-blaškysime, tačiau aišku, kad reikia ir sąmoningų pa-stangų susikaupti, t.y. sąmoningai stengtis negalvoti apie tas visas smulkmenas, kurios paprastai nuolat mūsų mintis užplūsta. Taip pat prieš maldą gera truputį pajusti, kas dabar bus, kas esu aš ir kas esi Tu, Viešpatie: Tu didis, Tu myli mane, o aš - tik dulkelė

Tavo didybės akivaizdoje, ir tiek kartų Tau buvau dėkingas...

2) *Nusižeminti*. Jau vien žinant, kas esi Tu ir kas esu aš, savaime širdin turi ateiti nuolankumas. Bet ne tas baimingumas, kuris siejasi su neapykanta, kuris išskiria širdis, bet tas, kuris verčia

3) *pajusti pasitikėjimą*, nuoširdžią viltį, kad juk Tavyje, Dieve, išsipildys mano laimės troškimas.

Kalbėti maldą reikia taip, kad būtų galima sąmoningai tarti žodžius. Taip pat kalbant kiekvieną paslaptį reikia turėti mintyse, mąstyti tą paslaptį, kuri kalbama. Prieš paslaptį galima pamąstyti - susidaryti jos vaizdą ir stengtis ko nors iš jos pasimokyti. Arba galima ir ištarus žodį „*Jėzus*” vis sužadinti kalbamos paslapties vaizdą.

Bendruomeniškas jausmas - taip pat yra ypatinga Rožančiaus maldos žymė. Kodėl? - Pats Rožančiaus paslapčių mąstymas yra mąstymas ne apie ką kita, kaip apie meilę. Juk visas atpirkimo darbas yra dieviškosios meilės mums išreiškimas. Tai aukščiausias įsakymas, be kurio negali būti krikščioniško gyvenimo, tai Jėzaus valia mūsų tarpusavio santykiams - „...*kaip aš jus mylėjau...*” Tad kurią paslaptį mąstyti, vis tiek tai bus vienokiu ar kitokiu būdu išreikšta Išganytojo meilė mums.

Pagaliau ir Rožančiaus lūpų maldos visos yra bendruomeninės. Pirmiausia „*Tėve mūsų*” - sakoma ne „*mano*”, bet „*mūsų*”, taip pat - „*atleisk, kaip ir mes atleidžiame*”. Vadinasi, Rožančiaus malda bus netinkamai kalbama, jei širdis nusiteikusi kitą laikyti žemesniu ar nusikaltėliu. Net jei mus kas neteisingai kaltintų, juk esame kitų kaltinimo verti, nes jei tie žmonės ir neteisingai ką nors apie mus galvoja, tai

mes kiekvienas vis tiek esame daug daugiau pasmerkimo verti dėl savo klaidų ir išdidumo, kaip kad mus kas kaltina... Taigi labai svarbu, kad Rožančiaus maldą kalbėtume ne vien paskirai, bet stropiai išnaudotume tas progas, kada šią maldą galima kalbėti bendruomeniškai, kad būtų išgyventas mūsų tarpusavio vienybės jausmas, kad, prisiminę Rožančiaus paslapytę sužibančią Atpirkėjo meilę mums, pajustume gėdą dėl savo požiūrio į tuos, kurie mums nemalonūs, kuriuos galbūt įskaudinome ne kartą, tačiau jie gal greta mūsų klūpo tos pačios Viešpaties meilės akivaizdoje ir kartu taria „*atleisk mums, kaip ir mes atleidžiame*”.

Šv. Motina Bažnyčia, kurios tikslas ir yra padaryti mus vienos širdies, įgyvendinti mumyse Kristaus meilės dvasią, stengiasi, kai tik galima, įvairiomis progomis sutelkti mus bendrai maldai, kad taip būtų ugdomas mūsų bendruomeninis meilės jausmas.

„*Kur du ar trys susirinkę mano vardu, ten ir aš esu tarp jų*” (Mt 18, 19-20).

Jeigu kartais taip būtų, kad kalbėdami Rožančių nepajustume apčiuopiamos naudos savo gyvenimui, tuomet reikėtų pasvarstyti, ar mes išvis kada nors esame įdėmiai pagalvoję, kokią reikšmę mūsų gyvenime turi Jėzaus Asmuo, Šv. Mergelė?

Paprastai ką mylime, mums brangu visa, kas kokių nors būdu jį primena - gal net koks gėlės žiedelis, suvytęs ir nereikšmingas, bet saugomas kaip brangi relikvija, kurios niekaip nesutiktum atiduoti. (Viena našlė, praėjus gal 20 metų nuo vyro mirties, parodė kaip didžią brangenybę keletą smulkmenų, kurios priklausė vyrui, kai jis dar buvo gyvas. Pasak jos, jai ištisą dieną nenubostų kalbėti apie jį.) Ar nubosta ka-

da motinai jos vaikas, prie kurio ji ištisą dieną vis tuos pačius darbus dirba?!

Nuostabi Dievo išminties ir meilės didybė, kad Jis mums rodo Jėzaus, Šv. Jo Motinos pavyzdį. Juk visai kas kita yra dalyką iš naujo sukurti, ir turėti pavyzdį, ką reikia padaryti. Taip yra ir vykdant Dievo įsakymus. Argi mes galėtume apie šiuos pavyzdžius nemąstyti, jais nesizavėti, nesistengti sekti?! Štai kam ir yra prie Rožančiaus maldos pridėta Jėzaus ir Marijos gyvenimo paslapčių apmąstymai.

Artėjame prie paskirų Rožančiaus paslapčių mąstymo. Galbūt sunku Rožančių kalbėti būtent dėl to, kad apie paskiras paslaptis beveik nieko nežinome.

Žiūrėdami į paveikslą iš toli ir negalėdami išskirti, kas ten vaizduojama, savaime aišku, nesusidarysime jokio įspūdžio: apie jį galėsime pasakyti tik tiek, kad tai kažkoks paveikslas. O ilga muziejaus sale artėdami prie paveikslo, pamatome, kas ten vaizduojama, pagaliau išryškėja veidų išraiška - skausmas, džiaugsmas, pyktis... Muziejuose gali pamatyti giliai susimąsčiusių žmonių, sėdinčių prie garsiųjų dailininkų paveikslų. Iš tikrųjų prie kai kurių paveikslų norėtusi sėdėti ilgai ilgai - čia vis atrasi kažką naujo, dvasingo. Taip ir apmąstant Rožančiaus paslaptis: reikia tuos Jėzaus ir Marijos gyvenimo įvykius pažinti kuo smulkiau. Smulkiau žinodami tuos Jėzaus ir Marijos gyvenimo įvykius, apie kuriuos mąstome kalbėdami Rožančių, galime geriau juos įsivaizduoti, lengviau atkurti savo mintyse ir jie mums daro didesnę įtaką.

Pirmoji Rožančiaus dalis išryškina pagrindines dorybes, kurios labiausiai puošia žmogaus kilnumą: kuklų savęs vertinimą, klusnumą ir pagarbą Aukščiausiojo Valiai, tarpusavio meilę, skaistų vyro ir moters

bendravimo elgesį, šeimos gyvenimo didybę ir grožį, tėvų ir vaikų santykius.

Antroji dalis parodo mums kančios paslaptį. Pirmiausia tai nuostabus Išganytojo pavyzdys, kaip Jis elgėsi su tais, kurie Jo neapkentė, kurie Jį kankino. Kas gali nesistebėti Jo nusiteikimu vykdyti klusnumą Tėvo Valiai! Koks didis pavyzdys, kaip reikia save visiškai užmiršti, gyventi kitiems, koks begalinis mūsų visų amžinybės laimės vertinimas! Juk tai dėl mūsų Išganytojas taip kentėjo.

Trečioji dalis atskleidžia paslaptinę uždangą nuo tos gyvenimo dalies, kuri dar mūsų laukia, kreipia mūsų žvilgsnį į nuostabius Viešpaties pažadus, kurie laukia kaip Dievo meilės mums pareiškimas už mūsų meilę Jam.

Rožančiaus paslapčių apmąstymas

Gudeliai, 1962 ir 1964 m. spalio

Savo dvasios akimis žvelgiu į Tave, o Šventoji Mergelė, iš pagarbos ir susižavėjimo noriu klauptis prieš Tavo paslaptinę didingumą. Norisi išrinkti gražiausias gėles ir Tau atnešti, norisi surasti gražiausius žodžius ir Tau pasakyti, apsupti Tave tyriausia širdžių meile. Bet ką brangesnio galėčiau priminti Tavo džiaugsmui, Tavo garbei, kaip meilę Tavo dieviškojo Sūnaus ir šv. Juozapo - Tavo Draugo žemės kelionėje?!

Juk negalima mąstyti apie Jėzaus gyvenimo šventas paslaptis nemąstant kartu ir apie Tavąjį gyvenimą, kuris neatskiriama supintas su Jėzaus gyvenimu. Ir kokius gražesnius žodžius galėčiau Tau pasakyti už tuos, kuriuos Tau pasakė Dangaus pasiuntinys aną didingą valandą?

Bet negaliu drįsti su Tavimi kalbėti ir apie Tave mąstyti pirma nepaprašęs Tavo motiniškos pagalbos

*dēl savo nesugebējimo: savo mielu tarpininkavimu di-
dink mano tikējimą, vilti, meilē pinant Tau šī nuosta-
bū nevystančī Rožiū vainikā.*

I. 1 — Kurī Tau Angelas apreīškē...

*Mes pratē matyti išorinį grožį. Mums taip mažai
pasako „malonės pilnoji”. O Dangaus pasiuntinys pri-
klaupē, Tavo vidinio grožio sužavētas.*

*Nuostabus gebējimas pamatyti vidinį žmogaus gro-
žį. Jis taip nesutampa su tuo, kā juslėmis suvokiame.*

*Kad vyrai gebētų nepažeisti mergelių drovumo bent
kuo panašiau į šventąjį Angelą, kai jis pranešē Marijai
tokias didžias paslaptis!*

I. 2 - Su kuriuo Tu Elzbieta aplankei...

*Gyvenime būna akimirky, kai širdis ko nors sklidi-
nai pilna, kai savaime išsiveržia tai, kas glūdi viduje.
Tokia akimirka buvo, kai Tu sveikinai savo giminaitę
Elzbieta. Tai, kas veržėsi tą valandą iš Tavo Širdies,
buvo didžiausias nuolankumas - pagarba Aukščiau-
siajam, beribis dėkingumas už tai, kā suteikē.*

*Laimingos širdys, kurios ir dovanas gaudamos pa-
jėgia dėkoti ir gerbti!*

*Šv. Mergele, kai mūsų gyvenime mus pripildo Ko-
munijos paslaptis, tegul subanguoja tie patys jausmai,
kurių pertekusi buvo Tavo Širdis, kai jautei Jį savo
kūno šventovėje...*

I. 3 - Kurī Tu pagimdei...

*Žemėje buvo nakties tyla. Visi miegojo. Piemenys ra-
miai saugojo savo bandą. Gal ir gyvulėliai miegojo...*

*Ir štai tos nakties glūdumoje gimē Berniukas. Pa-
saulis Jo laukē dar Jo nepažindamas. Išrinktoji tauta,
kuri tik dēl Jo buvo išrinkta - tik tam, kad sutiktų ir
priimtų tą Kūdikį, - tą naktį kietai miegojo.*

Kartais pramiegami svarbūs dalykai. Tačiau kito tokio lygio pramiegojimo turbūt nėra. O, nedėkingumas! Šiuo nedėkingumu tarsi išreikštas visų tautų ir visų mūsų asmeniškas nedėkingumas.

Bet - žiūrėkime - koks dieviškasis elgesys! - Jis vis tiek ateina pas savo mylimiausius, kad ir kokie jie būtų nedėkingi. Jis nepaisė, kad tą tylią naktį Jo niekas nelaukė. Jis vis tiek gimė, pasauliui atnešdamas savo palaimą.

Jis ir pas kiekvieną iš mūsų ateina, siūlydamas savo dovanas ir savo meilę, tik, gaila, kad ir mes dažnai nepastebime Jo atėjimo. Jis gyvena šioje didžiojoje Paslapyje mūsų bažnyčiose, bet daugelis praeina nė vienu žodžiu Jo neprakalbinę, net neprisiminę. Tarsi miegodami...

Esama ne vien kūno miego. Esama miegančios dvasios žmonijų. Tai žmonės, kurie gyvena nuolat išsiblaškę.

Nejučiomis fantazija bando kurti šių dviejų šventųjų - Juozapo ir Marijos - tarpusavio santykius... Jų kasdienis bendravimas, Jų meilė, kurioje būna tiek daug piktnaudžiavimo gyvenime! Kiek čia nuostabiaušių pavyzdžių gali kurti mūsų fantazija, kiek vyrai ir moterys galėtų pasimokyti tarpusavio elgesio! Šioje vietoje norėtųsi melsti malonės:

Šventoji Mergele, Tavo šventasis Sužadėtinis Juozapas teišmoko vyrus pagarbos moteriškoms paslaptims!

I. 4 - Kurį Tu šventykloje aukojai...

Šventoji Mergele, išmokyk mylinčias širdis to, ką jos myli žemėje, niekada neiškelti aukščiau dieviškosios Valios.

Temyli širdys, būdamas pasiryžusios visa prarasti dėl Jo Valios - meilę jausti kaip dieviškosios Meilės dovaną.

I. 5 — Kurį Tu šventykloje suradai...

Tu pažinai, ką reiškia ilgesys... Turbūt nevalgei ir nemiegojai tris dienas, galvodama, kur Jis?! O Jis tik paminėjo Tėvo Valią, švelniai primindamas, ko skausmas prisiminti neleido: tokia Tėvo Valia!

Šv. Mergele, ir mes, savo meilės kančioje galvodami apie savuosius (o tada būna labai sunku...), dažnai užmirštame prisiminti Tėvo Valią. Jo Valia! - Jai turi nusilenkti ir motinos teisės, ir meilės ilgesys.

Primink mums tai, Motina Mieloji!

II. 1 - Kuris krauju prakaitavo...

Žmogiškai prigimčiai visada sunku rinktis auką. Kančia mums nebuvo Kūrėjo skirta.

Aną sunkią bandymų naktį apaštalai neatreipė dėmesio į Tavo, Mokytojų, žodžius: „Budėkite ir melskitės“. Dėl to jie pralaimėjo. O juk taip neseniai žadėjo eiti mirti su Tavimi!

Šv. Mergele, visada primink mums Jėzaus pavyzdį, kaip reikia elgtis kančios akivaizdoje, kai taip sunku būna pasirinkti auką. - Pajusti nuolankumą Tėvo akivaizdoje, pasitikėjimą Jo meile, Jo pagalba, atsiduoti be sąlygų Jo didiesiems planams.

„Teesie Tavo Valia!“ Taip elgėsi Jėzus; ir Tu, Šv. Mergele, taip elgeisi. Visi, kurie taip elgiasi, tikrai sulauks Angelo pastiprintojo, kaip kad Jėzus sulaukė.

Žmogaus gyvenimo sunkiausiomis akimirkomis pergalės ir gėdingi pralaimėjimai pareina tik nuo to, ar jis kančios akivaizdoje pajuto gailestį už kaltes, kartu pagarbą ir pasitikėjimą, ar elgiasi taip, kaip apaštalai aną naktį: „Jų akys buvo mieguistos“ (Mt 26, 43).

Kokia kova būna mums kartais, kai reikia rinktis auką! Tegul tada ir mūsų lūpos ištaria: „Teesie Tavo Valia!“ ir vaizduotėje teiškyla nuodėmės iškankinti veidai, jų būsimoji laimė...

Skausmingoji Motina, po Jėzaus Tu šitai padarai tobuliausiai. Tu ir mus išmokysi...

Kančios akivaizdoje vienintelė ir teisingiausia laikysena - nuolankumas. Jei kančia mus savaime skatina maldai, tai ženklas, kad gyvenimas eina teisinga linkme, ženklas, kad kančia nebus veltui. Ir atvirkščiai. Jei kančia mus tolina nuo Dievo, tai reiškia, kad visas mūsų vidinis gyvenimas yra netvarkingas. Jei kančioje nepajuntame tikro nuolankumo ir reikalo melstis, vadinsi, mes nesupratome, kas yra santykis su Dievu, kas yra malda. Nuolankumas savaime skatina maldai ir gailėsčiui.

Ir Jėzus, ir apaštalai buvo prieš didį bandymą. Visi buvo pasiryžę, bet apaštalai pasitikėjo savo jėgomis, o Jėzus meldėsi. Čia glūdi daugelio žmogaus gyvenimo kovos pergalių ir pralaimėjimų paslaptis.

II. 2 - Kuris buvo nuplaktas...

Gyvenimo smūgiai, kaip budelio kirčiai, kasdien mus kankina. Skausmingoji Motina, išmokyk visą skausmą padaryti vaisingą kitų laimei kurti. Tebūna visa, kas sunku, už mūsų ir kitų nedėkingumą!

Prasideda fizinė Jėzaus kančios dalis. Veiksmas po veiksmo vyks Jo regimosios dalies sunaikinimas. Tačiau su kiekvienu naikinamuoju veiksmu vis labiau ryškės Jo dvasinė didybė ir jėga. Tam juk ir reikėjo leisti sunaikinti Jėzaus regimąją išvaizdą, kad būtų išryškinta tai, kas nematoma, - Jo dvasios didybė ir pergalė, siekiant įvykdyti didžius uždavinius kuriant mūsų visų laimę.

Šv. Motina, teikis išmokyti ir teikis tarpininkauti, kad ir mūsų gyvenimo kiekvienas skausmas neitų veltui, nežinant, kam jis reikalingas, kokia jo prasmė. Tebūna ir mūsų skausmas ta pačia intencija, kuria ir Jėzus kentėjo: kaip atgaila, kaip bausmė, pelnyta už tą

visą begalinį nedėkingumą, kurį parodome savo Kūrėjui mes visi, visas pasaulis - nedėkingumą už meilę. Juk visa, ką turime gero, - Jo dovana. Juk gimdami patys nieko sau nedavėme.

Tegul ir mūsų dvasios didybė išsiskleidžia kartu su Kristumi pakeliant kiekvieną gyvenimo smūgį: kai širdyje siautės aistra, pyktis, pavydas, kai labai norėsis ką nors turėti, kas nebūtinai reikalinga, kai taip norėsis daryti priekaištą Apvaizdai: „kodėl, už ką?..”

II. 3 - Kuris buvo erškėčiais vainikuotas...

Pasirodo, kūrybinga ne tik meilė, bet ir neapykanta. Kai jau buvo atliktas įsakymas - 40 kirčių be vieno - turbūt demonas jiems padiktavo, ką daryti toliau. Jie atsiminė, kad Jis save vadino karaliumi. Reikėjo inscenizuoti. Karaliui reikėjo purpurinio rūbo, reikėjo skeptro, karališko vainiko, karaliui deramos pagarbos...

Pasirodo, esama džiaugsmo ne tik gera daryti, bet ir kankinti... Vargšai, jie nemyli... ir nemylės per amžius - tie, kuriems džiaugsmas - kankinti. Tai demono atlygis už draugystę ir bendradarbiavimą...

Šv. Motina, ir dėl jų Jėzusėjo mirti. Ir jie pašaukti kitokiam džiaugsmui, negu džiaugsmas kankinti. Pasaulio dvasios žmonės jiems keršija, jų neapkenčia, juos keikia. Kas parodys jiems kitokį džiaugsmą? - Džiaugsmą ne kankinti, bet aukotis, daryti gera.

Šv. Motina, gal jie ir yra tokie kaip tik dėl to, kad jiems niekas nedarė gera?.. Gal dėl to jie ir neatpažino, nepamatė didybės kenčiančio Jėzaus veide, nepajuto Jam pagarbos, nors, matyt, suprato, kad Jis ne toks, kaip daugelis, kuriuos jie kankino, ir dėl to dar didesniu įtūžiu norėjo Jį suniekinoti. Šv. Mergele, Tu ir jų Motina...

Skausmingoji Motina, patikusi Aukščiausiąjam, Tu tik viena galėjai paaiškinti: „Jis pažvelgė į nuolankią

savo tarnaitę...” - Augink, o Motina, ir mūsų širdyse nuolankumo, pagarbos gėles...

II. 4 - Kuris nešė kryžių...

Paprastai didelėje kančioje galvojama vien apie tai, kad tik kaip nors greičiau... Kokia bus pabaiga, nesvarbu, kad tik greičiau!

Tavo skausmas, Viešpatie, pasiekė tą ribą, kai žmogus fiziškai daugiau jau nebegali iškęsti. Akyse pasidarė tamsu... Tu parkritai. Bet kai akyse vėl pradėjo šviesti, širdis vėl pradėjo stipriau plakti, Tu vėl kėleisi: ne nutraukti, bet - iki galo. Ak, nuostabioji meilės jėga! Tris kartus akyse temo, bet tris kartus Tu vėl kėleisi.

Skausmingoji Motina, Tu matei, kokia Jo meilės jėga! Ir Tavo Širdis, kaip ir Jo, tuo pačiu taktu plakė.

Tu žinai, kad mūsų meilė ne visuomet ištveria. Tada, kai mūsų akyse aptems didūs idealai ir norėsis visa nutraukti, Tu būki šalia, kaip kad buvai šalia Jėzaus, kai Jam buvo labai sunku.

O Motina, yra Tavo vaikų, nesutikusių žemėje meilės, nepažinusių net tos paprastos žmogiškos meilės! Parodyk jiems!

II. 5 - Kuris buvo nukryžiuotas...

Pagaliau... visko viršūnė: skausmo, išniekinimo, neapykantos, meilės. Viršūnė fizinio sunaikinimo ir kartu dvasios didybės. Triumfavo visi, kurie degė neapykanta Jėzui. Bet tai buvo ir Jėzaus triumfas - Jis pasiekė, Jis įvykdė visa, apie ką kalbėjo prieš šimtmečius pranašai. Jis įvykdė Tėvo Valią.

Susitiko Dangus ir pragaras tą baisią, kartu ir didingą akimirką. Susitiko visi šimtmečiai, visi pasaulio žemynai ir vandenynų salos, didelės ir mažos.

Ten kažkur ir mano vieta... Kalno papėdėje. Minioje kitų nusikaltėlių. Ateinu... pamatyti savo, savo šeimos,

giminės, tautos poelgių padarinių. Pamatyti meilės. Juk tai man reikėjo mirti. Bet Jis prisiėmė mano kaltės padarinius.

Šv. Motina, Tu buvai ten. Buvai kaip dalyvė, laisva bendradarbė. Moters dalia - būti bendradarbe. Tu matei visus, kuriuos Jėzus matė. Jo ir Tavo ta pati meilė. Tu matei ir mane... Kaltą dėl Sūnaus kančios... Jis taip norėjo, o Tu sutikai būti ir mano Motina...

Viešpatie! Kaip viskas atvirkščiai ir nesuprantama pasaulio tvarkai! O aš dar kartais užsidegu neapykanta ir Tavo, mieloji Motina, akivaizdoje nejaučiu gėdos... Šv. Motina, melskis už mano ir mūsų vargingumą dabar ir ypač mirties valandą...

Ant kryžiaus buvo kankinama Meilė. Taip norėta, kad Jis mirtų. Aplink siautė neapykanta. Bet jos bangos nepajėgė nuslopinti Meilės: Jėzus vis tiek meldė jiems atleidimo. Jo dieviškos lūpos nepratarė prakeikimo ir nepašaukė ugnies, kad juos prarytų.

Skausmingoji Motina, Tu visa tai matei... Ir mums parodyk, kokia nuostabi Meilė!..

III. 1 - Kuris prisikėlė...

Kai Jis buvo ant kryžiaus, iš Jo reikalavo ženklų: „Nuženk nuo kryžiaus ir mes tave įtikėsime“. Jis parodė ženklą, kokio jiems net prašyti neatėjo į galvą.

Jėzaus kančia, Jo gyvenimas. - Tiek nuolankumo, tiek paniekos, kančios! Argi neapsimokėjo visa tik dėl vieno Velykų Ryto? Tik tuo begaliniu nusižeminimu ir įvyko Jėzaus išaukštinimas. Jei nebūtų buvę Didžiojo penktadienio, nebūtų buvę ir Velykų džiaugsmo. Net savo kančia Jėzus nenugalėjo jų puikybės.

Žmogaus kančia, net viso gyvenimo kančia Dievo planuose tik dideliems planams gali būti skirta. Kiekvienas skausmas, pažeminimas, nesėkmė temoko mus nuolankumo.

Širdie, nustebk dėl Jo didybės, Jo galios! Ar jauti šventą išdidumą, kad Jis tavo Vadas?

Paprastai mes linkę tik išorę matyti ir vertinti, gyventi tik Penktadieniu, užmiršdami, kad išauš trečios dienos Rytas - Velykų Rytas. „O neišmanėliai, argi nereikėjo, kad tai įvyktų?“ - švelniai priminė Mokytojas pakeliui į Emausą.

Šventoji mūsų Valdove, Karaliene, primink tai mums gyvenimo kovoje!

III. 2 - Kuris įžengė į dangų...

Jų akys, lyg netikėdamos tuo, kas įvyko, klaidžiojo dangaus žydrynėje...

Mokytojau, tik Tu vienas esi galingas mūsų žvilgsnių nukreipti nuo medžiagos, mus viliojančios. Ačiū Tau, kad pasakei mums didžią paguodą: žmogaus kelias nesibaigia dulkėtuose žemės takuose.

Šv. Motina, neleisk pamiršti to, ko Viešpats šia paslaptimi pamokė: žmogus kurį laiką savo kūnu vaikšto dulkėtais žemės takais, bet jo žvilgsnis turi būti pakeltas į erdves!

Šv. Motina, Tu tobuliau už mane moki dėkoti savo Sūnui!

III. 3 - Kuris atsiuntė Šventąją Dvasią...

Ir prieš kančią, ir prieš apaštalių išrinkimą, ir prieš visus svarbiausius įvykius Viešpats meldėsi. Kai apaštalių laukė sunki bandymo valanda, kai jie veiksmais turėjo įrodyti savo žodžius apie ištikimybę Mokytojui, Viešpats jiems liepė irgi melstis.

Apie tą dešimtį dienų, kai Išganytojas jau buvo įžengęs į dangų, Apaštalių darbai tiek pasako, kad Jie visi ištvermingai ir vieningai atsidėjo maldai kartu su moterimis ir Jėzaus motina Marija bei jo broliais”.

Vėl prieš šį didį įvykį Bažnyčios ir apaštalų gyvenime - malda. Kodėl? - Mat kaip reikia dirvą paruošti, kad ji galėtų priimti ir daiginti sėklą, taip ir širdis reikia paruošti Viešpaties dovanoms.

Viešpats su mumis elgiasi kaip su laisvomis būtybėmis: neduoda, nekrauna mums to, ko mes priimti nenorime. Kitaip Dievas savo dovanomis tik ugdytų mumyse puikybę.

Šv. Mergele, kaip tada, apaštalų būryje, taip ir su mumis, ir už mus melski Sekminių stebuklo - mums ir visiems ligi amžių pabaigos, kad ta pati Dvasia kurtų, formuotų mūsų gyvenimą - mus - mistinio kūno dalytes To, kurį pradėjai iš Šventosios Dvasios!

III. 4 - Kuri buvo paimta į dangų...

Šventoji Mergele, kokia paguoda! Tas, kuris įžengė į dangų, Tave irgi pakvietė į savo garbės ir laimės sostą. Kokia paguoda - juk tai visų mūsų dalia!

Meilė visada dalijasi viskuo. O Jis juk myli visus mus! Tavo meilė yra ir mūsų laimė.

Tada, kai iš džiaugsmo ar iš skausmo nepajėgiame blaiviai matyti gyvenimo - koks didis mokytojas šis priminimas: „mus pakvies!“

Šv. Motina, tegul nelieka nė vieno, kuris nebūtų kartu, kuris atsisakytų priimti Viešpaties kvietimą...

III. 5 - Kuri buvo vainikuota danguje...

Tavo garbės vaizdas, Šv. Mergele, tegul pradžiugina mus tada, kai ima atrodyti, kad ši diena, kurią aš kenčiu, niekada nesibaigs...

Kaip keista! Tikėjimo šviesoje viskas džiugu - net tai, kad mirsime...

Rožančiaus vakarai

Gudeliai, 1964 m. spalio 17, 19, 22, 31 d.

Ar Jėzaus santykis su savo Motina nėra mums pavyzdys, kaip Jėzus nori su mumis elgtis ir kaip mes turime su Juo elgtis? Juk visa Jėzaus gyvenime yra mums pamokos - visa, kas Jo gyvenime buvo, tiek žodžiu, tiek veiksmu.

Mes visada linkę tarsi iš tolo žiūrėti į kiekvieną, kuris yra didis. Taip yra net ir žmonių tarpusavio santykiuose. Mums visada būna savotiškai malonu, jei tas, kuris yra už mus vyresnis ar labiau išsimokslinęs, parodo mums intymumo, pavyzdžiui, leidžia pažinti, kaip jis dirba, ką veikia, parodo savo kasdieninio gyvenimo aplinkybes, tariasi su mumis dėl savo reikalų, papasakoja savo planus.

Dievą visada mes suvokiame kaip tokį, prieš kurį reikia klauptis, - ir tai tiesa. - Tačiau ar nenuostabu savo dvasios akimis atkurti Jėzaus kasdienį gyvenimą, -juk tarp Jo ir Marijos bei šv. Juozapo buvo nuostabus draugiškumas. - Kol Jėzus buvo vaikas, Jis nuoširdžiai, su vaikišku atsidavimu dalyvavo savo Motinos kasdieniuose darbuose. Jiedu visada draugiškai kalbėdavosi, kaip motinos su vaikais kalbėti moka: jos pačios geba pasidaryti vaikais ir gyvenime visa matyti vaikų akimis, kalbėti jų sąvokomis. Galima įsivaizduoti, kaip Vaikelis Jėzus su šv. Juozapu jo dirbtuvėje kartu dirbdavo, žaisdavo. Paskui, praėjus daugeliui metų, kai Jėzus jau buvo vyras, ar Šv. Mergelė galėjo Jam nebūti atvira tardamasi su Juo dėl visų savo reikalų?! Kaip nuostabu! Ar galėtume pavydėti? - Taip, bet Jėzus savo dieviška visagalybe paliko naują savo buvimo žemėje būdą: Jis kiekvienam iš mūsų artimas tiek, kiek mes patys šito artimumo ieškome. Juk tai Švenčiausiojo Sakramento paslaptis.

Ar mes Jam būname draugiški? Ar mes su Juo jaučiamės taip, kaip su tais savo artimaisiais, kuriuos vadiname „tu“?

Tas pats žodis, pasakytas to paties žmogaus, gali vieną kartą būti kaip švelnus paguodžiantis balzamas, o kitą - kaip įžeidžiantis, įskaudinantis gylys. Kai žmogus kalba, iš jo balso gali sklisti ramybė, taikingumas, arba atvirksčiai - neapykanta, pagieža, pavydas bei visos kitos blogio rūšys.

Na, o maldą prie kokios kalbėjimo rūšies priskirsimė? Be abejo, tai širdingas, taikus kalbėjimas, turintis visas gerąsias žmogaus dvasios žymes. - Kaip gera visa ko Valdovą ir Tvarkytoją vadinti Tėvu! Ar galima tėvo bijoti? Argi ištarti šie žodžiai nepaskleidžia aplink nuostabaus jaukumo, meilės?

„*Sveika, Marija*“ - fantazija bando atkurti tą nuostabų pokalbį. Tiesa, mes niekada taip tobulai, taip pagarbiai ir įtikinamai nepakartosime šių žodžių, kaip Angelo lūpose jie skambėjo. Tačiau juk visada norime sekti tuo, kas kilnu. Ar gali šiuose žodžiuose, nors jie ne angelo, o tik mūsų lūpomis tariami, nebūti didžiulės pagarbos, meilės Šv. Mergelei, o kartu ir dieviškai Meilei? Juk Šv. Mergele ir yra vienas iš būdų, kuriais prisistato mums dieviškoji Meilė.

Vadinasi, maldos žodžių kalbėjimas turi mokyti mus švelnumo. Ir jei mes, grįžę iš Rožančiaus pamaldų, drįstame būti šiurkštūs ar ką nors įskaudinti, su kuo nekalbėti, - tai maldos kalbėjimo valandėlės kaltins mus.

Gerosios mintys priklauso prie tokių vertybių, kurios pasiekiamos tik aukos dvasia.

Kai matome ką nors gražiai apsirengusį, žinome, kad tai savo pastangomis įsigyta. Taip įgyjamos visos medžiaginės vertybės. Tačiau ir gerosios mintys tik didelėmis pastangomis sukaupiamos. Menas susikaupti reikalauja aukos minčių pasaulyje. Panašiai kaip turta žmogus sukaupia tik susivaldydamas ir ištvermingai nuolat dirbdamas, kaip diplomą gauna tik ilgus metus vargęs, taip ir menas susikaupti reikalauja nuolatinių pastangų - bandyti ir bandyti savo mintis kreipti reikiama linkme.

Gerosios mintys dažnai koku nors būdu siejasi su artimu žmogumi - gerosios mintys yra kūryba. O žmogaus kūryba visada kam nors skirta - dvasinei laimei ar bent medžiaginei gerovei. Todėl žmogus, norėdamas artimui gero, ir daro visa, ką gali, kad būtų geriau jo dvasiai ar bent kūnui. Šitokios pastangos palengvina rasti gerosioms mintims.

Ir atvirkščiai: jei žmogus gyvena tik savo kiaute, tik sau, savo patogumui, tai jis blokuoja savo kūrybingumą. Egoizmas yra nekūrybiškas. Nesistebėkime, kad kūrybingumą skatina tik ryšys su kitu žmogumi. Kitaip sakant, pasaulio kūrybos variklis yra *meilė*. O meilė visada mato kitą.

Ar mūsų sesės panašios į Mariją? - Moteris yra pašaukta būti dalyve Dievo kuriamojoje galioje, saugoti savyje gyvybės paslaptį. Ši garbė dabartinėje žmonijos būklėje, po to, kai Adomas nusigręžė nuo viršgamtinių Kūrėjo dovanų, yra susijusi su auka: kad ateitų naujas žmogus į buvimą, jo motina turi pakelti daug nepatogumų.

Šalia fizinės gyvybės yra ir paslaptinga dvasinė gyvybė, kurią mes taip pat galime perduoti. Kai parodoma kam meilė, tai kartu perduodama jam dvasinė

gyvybė. Jei moteris nepašaukta būti motina fizine prasme, tai kiekviena būtinai turi būti motina dvasine prasme - turėti motinišką širdį. Kitaip moteris negali pajusti savo gyvenimo prasmės.

Šv. Mergelė Marija, būdama fizine Jėzaus Motina, ir mums visiems tapo dvasine Motina. Dėl mūsų Ji aukojo. Ar žinome Jos aukos didybę? - Aukoti Sūnų - ar gali motinai būti dar didesnė auka? O tai juk dėl mūsų! Jei ne mūsų kaltės, šitos aukos nebūtų buvę. O mes gal nė nedėkojame? Priimame kaip savaime suprantamą dalyką...

Kiek mūsų sesės parodo motiniškos širdies kiekvienam sutiktam gyvenimo kelyje, tiek jos nuostabiai gražios - panašios į Šv. Mergelę. Bet į ką panašios tos, kurios neapkenčia, ilgai, ilgai širdyje nešioja neapykantą, nekalba su kuo nors, keršija, kartais labai bjauriu moterišku kerštu?..

Dieve, būk gailestingas...

Rožančiaus reikšmė žmogaus vidinei kultūrai

Leipalingis, 1965 10 03

Kapčiamiestis, 1965 10 10

Žmogus yra tokia būtybė, kuriai visuomet gresia užsimiršimas. Žmogus vis gyvena naujausiais išpūdziais. Pareik iš kino, - nori nenori kurį laiką gyveni tuo, ką matei. Perskaityk įdomų romaną, kuris stipriai veikia jausmus, - kurį laiką gyveni tuo, ką skaitai.

Jeigu vaikas nuo mažumės maitinamas vienos rūšies knygomis, tai galima tikrai pasakyti, kad užaugęs tas žmogus savo gyvenime padarys, ką vaikystėje išgyveno tik svajonėse, savo vaizduotėje.

(Prieš karą policija kartą sulaukė berniukus bėgant per sieną. Jie turėjo net ginklų. Kai išsiaiškino reikalą,

pasirodė, kad jie buvo prisiskaitę visokių abejotinos vertės knygų ir bėgo į Abisiniją įsitikinę, kad ten reikia padėti dėl vidaus neramumų...)

Taip būna žmogui ne vien tik blogąja prasme, bet ir atvirkščiai - siekiant vidinės kultūros. Jei žmogus nuolat maitinamas geromis mintimis, gerais pavyzdžiais, tai jam žymiai lengviau išvengti viso, kas vilioja į blogą. Taigi labai svarbu, kad kiekvienas turėtų tam tikrus susikaupimo laikotarpius, kad kiekvieno gyvenime būtų vietos sąžinės tyrimui. Net visuomenės gyvenimas šituo paremtas. Nėra valstybės, kurioje nebūtų revizijų, kontrolių visose srityse. Be revizijos, būna plano komisijų, konstruktorių biurų. Tai atitinka ir vidinio gyvenimo sritį - sąžinės patikrinimas ir mąstomoji malda - apsigalvojimas, kaip reikia elgtis ir kodėl taip, o ne kitaip.

Štai kodėl labai svarbu, kad sekmadieniai skirtųsi iš visų kitų savaitės dienų, kad tą dieną žmogus nedirbtų kasdienio darbo ir turėtų laiko susikaupiti, apsigalvoti, patikrinti praėjusią savaitę. Kartu, kad turėtų laiko pareikšti tai, ką privalo pareikšti savo Dievui - pagarbą, dėkingumą, atsiprašyti, jei prieš Jo Valią yra pasielgęs. Todėl nenuostabu, jog kovojant prieš Dievą ypač didelėmis pastangomis kovojama prieš sekmadienio susikaupimą, kad žmogus nedalyvautų susibūrimė žmonių, kurių veiduose spindi pagarpa, susikaupimas, kad neturėtų progos girdėti to, kas žmogaus gyvenime svarbiausia, kas siekia net anapus karsto.

Lengviausia žmogui tapti netikinčiam per išsiblaškymą. Netikėjimas ateina į mūsų kraštą, kai žmonės neturi sekmadienio, neturi ką skaityti, kas atgaivintų jų kilniąsias mintis, - tai natūrali gyvenimo aplinka, paprastai nekelianti žmogaus aukštin. Ar daug sutinki žmonių gyvenime, su kuriais pakalbėjęs, pabuvęs drauge pajustum, kad kažką gero gavai, pajustum su-

sižavėjimą, norą siekti kilnumo? Visa tai, ką matai ir girdi savo darbo vietoje — tie visi anekdotai, žmonių savanaudiškumas, vergavimas savo ambicijai - ar visa tai nuteikia kilniai? Ir jei taip gyvenime yra, tai ar parėjęs namo turi ramybės valandėlę (išsikovotą gal su didžiausiomis pastangomis), kuri tave atgaivintų, vėl primintų, kas esi ir kuo turi būti, kuri leistų tau pabūti su savo Viešpačiu nuoširdžiamе pokalbyje, kad Jo akivaizdoje aiškiai pajustum, ką padarei, ko padaryti nereikėjo, kad atsiprašytum Jį, kad susitartum su Juo, aiškiai jausdamas, suprasdamas, kodėl kaip tik taip pasielgti reikėjo - kad Tavo elgesys būtų kaip atsiliepimas, kaip padėka už supratimą meilės, kuri Tau skirta Kūrėjo.

Ir jei gali skųstis, kad neturi ką skaityti, kuo savo mintis atgaivinti, tai - žiūrėk - tau nuostabiai į pagalbą ateina Rožančius. Jo paslaptys apima svarbiausius Jėzaus ir Marijos gyvenimo momentus, gražiausius dorybių pavyzdžius, net pagrindines mūsų tikėjimo tiesas. Kad Dievą pamiltum, reikia apie Jį mąstyti. Dievas yra tokia Būtybė, kurią pažinti galima tik protu, tik mąstant apie Jį, apie Jo darbus, apie tai, ką Jis mums yra kalbėjęs, apie save žinoti leidęs.

Žmogus negali mylėti to, ko nepažįsta. Materialinius daiktus galima pamatyti, paliesti, o dvasinė būtybė pažįstama tik protu. Pavyzdžiui, mūsų mintys. Tikrai žinome, kad jos yra. Bet iš kur mes tai žinome? - Iš jų reiškimosi. Juk mūsų kūryba, mąstymas yra ne kas kita, kaip minčių reiškimo vaisius. Taip ir Dievą, kaip nemedžiaginę Būtybę, pažinti galima tik iš Jo darbų (pavyzdžiui, tvarkos negyvojoje medžiagoje - kosmose).

Kad Dievą pamiltume, turime apie tai mąstyti, sąmoningai suprasti, kad visa, ką turiu gero, yra Jo dovana. Turime mąstyti, kad Jis yra verčiausias meilės, kad visa, kas žemėje mus stebina ir žavi, yra įkūnytoji

Jo didingumo dalelytė, panašiai kaip rasos lašelis atspindi saulės didingumą. Turime suprasti, jog kiekviena meilė, kuri mus žavi ir gaivina žemės gyvenime, yra nuostabi kaip tik dėl to, kad nuostabus yra Dievas, kad Jis yra Meilė, ir kiekviena kilni meilė žemėje kaip rasos lašelis atspindi Jo meilės nuostabumą. Tai gi, jei myliu ką nors, jei žaviuosi meno kūriniais, gamtos grožiu, muzika, tai negaliu nemylėti, nesižavėti Dievo nuostabumu. Kad tai žinotum, turi būti apie visa tai pagalvojęs! Bet galvojama tik susikaupimo laikotarpiais, o ne restorane...

Ir kaip tik čia mums į pagalbą ateina Rožančiaus paslaptys. Jos atkuria mums vaizdus, kuriais galime pradėti savo susikaupimo valandėles, kartu pateikia pavyzdžių, kurie mus patraukia ir kuriais galime ir privalome sekti.

Rožančiaus pamaldų užbaigimui

Leipalingis, 1966 10 31

Neužmirštama istorijos pamoka yra Japonijos jaunutės krikščionybės persekiojimas imperatoriaus Taikosamos laikais. Mirdami kunigai šaukė: „*Kalbėkite Rožančių!*“ Naujieji misionieriai jau po keleto kartų surado tikinčiųjų, kurie iš tėvų protėvių buvo perėmę krikščionių tikėjimą. Neturėdami knygų, neturėdami kunigų, kurie kalbėtų jiems apie Kristų, jie pažino Jį iš Rožančiaus paslapčių.

Kalbėjime Rožančių taip, kaip jie kalbėjo. Nebūti na patekti į tokias sąlygas, kaip Japonijos krikščionybė, bet kad Rožančiaus kalbėjimas mums teiktų naudos, turime kreipti dėmesį į jo paslaptis ir iš kiekvienos paslapties pasimokyti, - kad mus mokytų Jėzaus ir Marijos pavyzdys. Kad šaltas daiktas sušiltų, jis turi pabūti kurį laiką arti šilto daikto. Kad mūsų šal-

tos širdys sušiltų, pajustų norą siekti didelių dalykų, reikia prieš akis atkurti pavyzdį. Atkurti ne bet kaip, bet susikaupus, tyloje - vidinėje tyloje. Mums šitai neįprasta ir visų sunkiausia. Dėl to sunku kalbėti Rožančių. Bet laimingas tas, kas šią kliūtį įveikia!

Juk kartais būna taip, kad užmigti negali. Būna taip, kad liga prie lovos prirakina ir dienos pasidaro tokios ilgos. Paimk rožančių ir pabandyk kalbėti šituo ilgesniu būdu. Pabandyk užmiršti, kad nuo tų įvykių mus skiria daugiau kaip devyniolika šimtmečių. Minties sparnais nuskrisk į Betliejaus tvartelį, pabandyk eiti keliu pro Kalvarijos kalną... Kuo detaliau tai įsivaizduok, būtinai ko nors pasimokyk, kuo nors žavėkis, dėkok!

Rožančiaus atlaidai

Riečiai, 1963 10 13

- Rožančiaus kalbėjimas nuobodus - vis tas pats ir tas pats, - sako ne vienas.

- O kai žaidi arba kortuoji, argi ne taip pat: vis tas pats ir tas pats?

Apskritai, kai žmogus ką nors labai stipriai išgyvena, jis linkęs kartoti tuos pačius žodžius. Kristus Alyvų kalne tris kartus grįžo į tą pačią vietą ir vis kartojo tuos pačius žodžius: „*Tėve, tebūna ne mano, bet Tavo valia*“. Karalius Dovydas dėkojimo psalmėje (135) kartoja 27 kartus: „*Ir Jo gailestingumas per amžius*“. Šv. Pranciškus Asyžietis meile degdamas kartodavo: „*Mano Viešpats ir mano Dievas*“.

26 popiežiai yra išleidę raštus - bules tikintiesiems, kuriose ypač rekomenduojama Rožančiaus malda.

Kad ši malda Šv. Mergelei labai patinka, Ji leido suprasti pasirodydama Lurde 1858 m. - dešinėje rankoje Ji laikė rožančių.

Jėzus yra Jos džiaugsmas: Jo garbė yra ir Jos garbė, Jo skausmas yra Jos skausmas. Ji neturi savo nuosavo gyvenimo: Ji gyvena tuo, kuo gyvena Jos dieviškasis Sūnus. Tam tikra prasme turbūt galima pasakyti, kad moteris neturi savo asmeninio gyvenimo: ji gyvena gyvenimu to, kurį myli. Jėzus yra mums Dievo meilės duotas pavyzdys, koks turi būti tobulas žmogus, kuris patinka Dievui.

Kaip sekti Jėzaus gyvenimu, niekas tobuliau nepamokys, kaip Ji, Šventoji Motina. Jos meilės mums tikslas yra tik šis: išmokyti mus pažinti ir mylėti Jos Sūnų. Jei kas savo gyvenime ypatingą dėmesį skiria Marijai, tampa vertas, kad Ji suteiktų malonę pažinti ir mylėti Jėzų. Ypač kas pasiaukoja Jos globai, kas paveda save Jos nuosavybei.

Jei mes Ją imame sau mokytoja, kuri turi išmokyti sekti gyvenime Jėzaus pavyzdžiu, tai kokios to nuostabaus meno priemonės? Be abejo, pirmiausia knygos, kurios šito moko. Tačiau knygomis naudotis ne kiekvienas gali. Be to, kartais galima atsidurti tokiose gyvenimo aplinkybėse, kai knygų nėra. Kas tada lieka? - Paimti į rankas rožančių, jei neturi - pasidaryti ir mokyti iš jo paslapčių sekti Jėzaus gyvenimo pavyzdžiu.

Čia yra paslaptis, kodėl kai kurie žmonės gyvenime kyla aukštyn, tampa vis nuostabesni, o kitų dvasia, atvirkščiai, vis menkėja. Didele dalimi tai lemia tos mintys, kuriomis jie gyvena, tarsi medžiaga, iš kurios paslaptį, nematomai kuriamas žmogus, jo vidinis dvasios pasaulis.

Naujaisiais laikais tai ypač svarbi problema. Dabartinis gyvenimo tempas labai žmogų blaško. 5 kilometrų eini maždaug valandą. O kai sėdi mašinoje, per valandą kiek nuvažiuoji? Kiek daug tada pasikeičia vaizdų prieš akis, kiek praeina žmonių! Ir visi neužiomis traukia dėmesį, mums apie tai negalvojant ir

to nejaučiant. Ar tie visi patiriami įspūdžiai kelia mus aukštyr, ar kilniai nuteikia mūsų mintis, ar uždega valią daryti gera, ar skatina mylėti artimą, gyventi daugiau kito reikalais, kaip kad savo?

Rožančiaus didybė ir vertė ne taip greit pažįstama, ypač dėl to, kad visa jo paslaptis yra mąstymas. O visa tai, kas susiję su mąstymu, veda į dvasinį žmogaus gyvenimą. Į šį slaptąjį pasaulį žmogus nenoriai eina, nes jį labiau vilioja išorinis gyvenimas. Mes visada greičiau pamatome tuos dalykus, kurie blizga, eidami pažvelgiamė į tą pusę, iš kurios girdėti triukšmas ir t.t.

O kai eini kur nors vienas, nori nenori, mintys turi laiko klajoti. Kur joms leidi klaidžioti? Paimk rožančių ir pradėk kalbėti „*Tėve mūsų... Sveika, Marija*“... Bet ne vien tik tai - ne vien tuos pačius žodžius, kurie iš širdies išplaukia, kuriuos tari su meile ir pagarba. Tu dar mąstai apie Jėzų ir Mariją, kurie reiškė begalinę meilę visu savo gyvenimu. Ar galima mąstyti apie Jėzų ir Mariją, neįjuntant Jiems dėkingumo ir kaskart didesnės pagarbos bei meilės?

Štai kaip vyksta žmogaus dvasinis augimas! Jei nekalbi Rožančiaus, tą laiką gali leisti ir visai ką kita mąstydamas. Tai gali būti tuščios, nenaudingos, nieko gero neduodančios mintys. Gal nejučiomis planuoji pyktį, gali ateiti ir neskaisčių minčių, tuščių prisiminimų, ką kas kalbėjo, pasakojo, ką matei. Kadgi prisimintum, kas buvo gera, bet, kaip tyčia, būna atvirkščiai. Nes gerąsias mintis reikia sąmoningomis pastangomis atkviesti, kitaip į vaizduotę savaime atplauks kaip tik tos, kurių nenori, kurios nieko gero neduoda, kurios nenuteikia meile ir pagarba Tam, iš kurio visa turime, ką turime gera.

Norimas mintis lengviau prisiminti, kai turime planą, kai jas kas primena. Galima mąstyti ir grynai mąstomąja malda, bet daug lengviau pasinaudoti jau

mintinai žinomais vaizdais, įvykiais, kurie savaime mums primena Jėzų ir Mariją. Čia kaip tik Rožančiaus malda labai patogi, nes jos paslaptys žvelgia būtent į tuos Jėzaus ir Marijos gyvenimo momentus, kuriuose ryškiausi pavyzdžiai tų dorybių, kurių mums kaip tik labiausiai reikia: nuolankumo, pagarbos ir klusnumo Dievui, gebėjimo išverti kančios valandas.

Trečioji Rožančiaus dalis nukreipia mūsų žvilgsnį į amžinybę. Tai ne kartą gelbsti nuo nevilties, nuo keršto, nuo neskaistumo vaizdų, padaro gyvenimą įmanomą pakelti.

Jei atsidursime tokiose aplinkybėse, kur niekas kitas nesužadins mūsų kilniųjų minčių, - neturėsime net jokios knygos, kuri tai primintų, gal nebus nė vieno žmogaus, kuris kilniai kalbėtų ar aplinkos gyvenimo pavyzdžiai nenuteiks mūsų meile, dėkingumu Dievui ir žmonėms, - Rožančius padės tada pasisemti kilnių minčių! Toks gyvenimas būtinai neš palaimą tiems, su kuriais susitiksi: net jeigu jie nesupras tavo maldos, gal net išjuoks, tačiau širdies gilumoje gerbs. Tuo įsitikinsi, kai jų gyvenime ateis skausmo valandos ir jiems prireiks patarimo, pagalbos...

„Darykite, ką tik Jis jums lieps”

*Nuolatinės Pagalbos atlidai
Igliauka, 1963 06 23*

Rūpintis vynu - tai paprastas darbas, pasakytume, tarnaitės pareiga. Šv. Mergelės motiniška širdis visa apima. Juk niekas neatėjo ir nepasakė, kad jau baigiasi vynu. Ji tai pati pastebėjo, gal tik iš šeiminkų nuotaikos, į kurią neatkreipė dėmesio niekas kitas.

(Kas galėtų skųstis nemokąs melstis, jei Evangelijos malda tokia paprasta: „*Jie nebeturi vyno...*”).

Šv. Mergelė neabejojo, kad Jėzus į Jos prašymą atsižvelgs, nes tarnams pasakė: „*Darykite, ką tik Jis jums lieps*”.

Kas sugalvojo Jai Nuolatinės Pagalbos vardą? Aišku, pats gyvenimas. Jį sukūrė žmonės, kurie jaučia Jos nuolatinę pagalbą. Tačiau ne visi yra šią palaimą iš Jos patyrę. Kodėl? Gal Ji pati skirsto mus į sūnus ir posūnius? - Ne!

Atkreipkime dėmesį į du įvykius, aprašytus Evangelijoje. Vienas - kurį ką tik minėjome. Tai Jos motiniškos širdies karščiausias linkėjimas visiems, pas kuriuos atėjo Jėzus: „*Darykite, ką tik Jis jums lieps*”.

Paskui treji metai Jėzaus mokymo. Treji metai, per kuriuos Jis pasakė, ką pasakyti norėjo. Kalbėjo žodžiais ir darbais. Viskas Jo žemiškajame gyvenime - mūsų mokymas. Paskui - paskutinė Jo viešojo gyvenimo akimirka. Ant kryžiaus Jo mylinčias akis jau dengė mirties šešėlis. Jis, sukaupęs jėgas, tarė mylimiausiajam savo mokiniui: „*Štai tavo Motina*”. Ir Jai pakartojo naują Jos pareigą: „*Štai tavo sūnus*”.

Nuo šio testamento, kurį Jėzus padarė ant kryžiaus, Ji jau nebeturi teisės nebūti mums Motina. Taigi Ji du kartus buvo Motina: vieną kartą, kai šventosios Betliejaus nakties paslapyje gimė Jėzus, apgaubtas neapsakomo džiaugsmo ir švelnumo; antrą kartą, kai atėjo Kalvarijos kalno valanda. Tada neįsivaizduojamame skausme dvasiniu būdu gimė vadinamasis mistinis, paslaptینگasis Jėzaus kūnas - Jo šventoji Bažnyčia - mes visi. Tas faktas, kad Ji dalyvavo dvasiniame mūsų gimime - mūsų atpirkime, taip pat ir Jėzaus testamentas lėmė tai, kad šiandien Ji turi mums visas pareigas, kurias turi motina savo vaikui.

Jeigu žmonės vieni kitiems gali padėti daugeliu įvairių būdų, tai, be abejo, pati tikriausioji ir tikrai nenutrūkstama yra motinos pagalba vaikui. Taigi, jei Ji

Viešpaties paslaptį Valia yra su mumis susijusi tokiomis santykiais, kaip vaiko ir motinos, tai toji Jos pagalba nutrūkti gali tik dėl mūsų kaltės. Be abejo, tai būtų didelė tragedija.

Kaip žemiškoji motina Kūrėjo Valia yra būtina tarpininkė kuriant naują gyvybę, taip ir dvasiniame gyvenime, žmogaus kovoje dėl savo kilnumo, dėl savo laimės Dievui patiko įtraukti kuo daugiau tarpininkų. Negana to. Dievui patiko ir mūsų antgaminiame gimime duoti mums Motiną, turinčią tokį pat vaidmenį, kokį turi žemiškoji motina, kai gimsta kūno gyvybė. Dangiškoji Motina yra Tarpininkė visų malonių, kurias Dievas mums suteikti nori. Ir jei tos dovanos iš tikrųjų nebus mums suteiktos, tai čia bus tik mūsų kaltė - gal mes nevykdome Jos didžiojo prašymo: „*Darykite, ką tik Jis jums lieps*”.

Taigi - tos dovanos mums gali nebūti suteiktos dėl tokių sąlygų:

1) jei mes taptume tik Jėzaus žodžių klausytojai, o ne vykdytojai;

2) jeigu vykdytume, bet ne visą Jo Valią, todėl reikia nusiteikimo eiti su Juo iki galo, net iki mirties (niekada nepatirs visos Nuolatinės Pagalbos palaimos tie, kurie mano, kad šį bei tą reikia vykdyti, bet tik „ne per daug”);

3) jei jau nuoširdžiai darome visa, ką suvokiame, kad daryti būtina, reikia dar suderinti du kraštutinius: savo pastangas dėti taip, tarsi visa nuo mūsų pareitų, ir pasitikėti taip, kaip vaikas gali pasitikėti motina.

Laimingi, kurie pažino, kokia nuostabi Jos pagalba! Ir ne vien Jos pagalba. Palaimą teikia jau pati Jos tyroji Būtybė. Moterys iš Jos suvokia, kokios jos turi būti ir kokia yra moters didybės paslaptis. Ypač šiandien, kai yra moterų, kurios savo didybe laiko ne tas

savybes, kuriomis spindėjo Šv. Mergelė: paprastumą ir kūdikišką pagarbą visokiam kilnumui, kartu vaikišką pasitikėjimą Dievu. Nuo šito net pareis jos vieta vyrų pasaulio akivaizdoje: ar ji pajus savo paslaptinę palaimingą galią veikti jo gyvenimą, ar savo bejėgiškumą jį uždegti kilnumu ir kartu begalinę skriaudą bei neatitaisomą įžeidimą.

Vyrai visą savo didybę ir energiją išskleisti gali tik jausdami moters tyrumą. Jų didieji darbai pasaulyje didele dalimi pareina nuo to, kiek jie turi pagarbos moterims, kiek jie randa jose dieviškojo grožio bruožų.

Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės atlaidai

Daukšiai, 1963 07 21 ir 1964 07 19

„Ha ha ha“, - girdisi skardus vyriškas juokas iš visų stalo pusių - tarsi tie vyrai būtų pati didžioji galybė ir kas išdrįs nepaisyti jų jėgos - pajus laukinę patino energiją...

Tikriausiai tokia pati laukinė energija liejosi, kai karalius Nabuchodonozaras dosniai vaišino savo svečius pažymėdamas pergalę. Norėdamas paryškinti laimėjimo didumą, liepė atnešti brangius indus, pagrobtus iš nugalėtųjų šventyklos. Nauji tostai iš naujų taurių! Tokių taurių karaliaus pokylyje dar nebuvo.

Vynas gausiai liejasi, nuostabiai spindi auksinės taurės. Visų akys blizga iš pasitenkinimo ir puikybės. Karaliui tikriausiai atrodo, kad pasaulyje nėra kitos tokios galybės, kaip jo. Išdidžiai žvelgia į savo pergalių ir žygių bendrininkus.

Visų akys tarsi sako: „Įsakyk, valdove, dėl tavęs eisime kad ir į ugnį ir vandenį!“ Naujas valdovo tostas: „Tegyvuoja galingasis Babilonas!“ - Iš visų pusių: „Tegyvuoja didysis jo valdovas Nabuchodonozaras!“

Nejučiomis valdovo akys nuklysta į naujas pergales. Staiga... pakelta taurė sustingsta rankoje.

Kas? — Visų akyse didžiausias nustebimas. O valdovas negali akių atitraukti nuo kažko baisaus... Valdinių rankos instinktyviai čiumpa kardo rankeną. - Kas? Ar pavojaus valanda? Visų akyse siaubas - jie pamato paslaptinę ranką, kuri lėtai rašo sienoje tris žodžius: „*Suskaityta, pasverta, padalyta...*”

Nutyla tostai. Niekas negali atitraukti akių nuo paslaptinių žodžių. Kas juos išaiškins? Pagaliau karaliaus įsakymu atvedamas Viešpaties pranašas. Jis ištaria karaliui žiaurią tiesą: jau arti teisingumo valanda.

Žiūrime filmą „Trys muškietininkai”. Ten vis laukinės išdidžios jėgos siautėjimas. Kas žingsnis - dvikova - kirtis ir kas nors krinta špagos pervertas. Baigiasi puikybė, nerūpestingumas, baigiasi tostai, romanai, turtų vaikymasis... Vienas nurimęs visam laikui, o kiti vėl siautėja.

Po Dominikonų bažnyčia Vilniuje krūvos lavonų. Ty-lūs, nejudantys jau ne vienas šimtas metų...

Taigi žmonės gyveno ir prieš šimtus, ir prieš tūkstančius metų. Kurį laiką jie ko nors aistringai siekė, mylėjo, kentėjo... Paskui - begalinė tyla... Mirties paslaptis...

O išmintie! Kur tu dingai, kad žmonės vis kartoja savo neprotingą kelią, kas jokios reikšmės neturi jų tikrajam gyvenimui! O išmintie! Kieno širdis tave kaip brangenybę nešioja? Kurio lūpomis tu prakalbi? Kodėl kiekvienas, pajutęs, kad jaunystė baigiasi, prisipažįsta sau: „Kvailas buvau...”

O jei jaunystė klausytų senatvės, ar ji neklustų? - Tikriausiai! Gyvenimą kuria jaunųjų energija ir senųjų išmintis. - Tai gal daugelio žmonių gyvenimo tragedija ir yra ta, kad jaunystė praeina išdidžiai iškėlusi

galvą, jausdama savyje neišsenkamus energijos išteklius, visai pamiršdama, kad išdidžioji jos galva turi nuolat su pagarba lenktis senatvės išminčiai?..

Šiltą sekmadienio vakarą eina per kaimą bernai. - Pasekite juos. Visų veiduose nerūpestingumas, visi garsiai kalba ir kvatoja. Visi jie truputį „paėmę per viršų“. Jie niekam nejaučia atsakingumo, žinoma, galvos nekvaršina dėl jokio savo poelgio ar žodžio. Jie eina per gyvenimą taip, „kaip išeina“. Dabar jie eina „praleisti vakaro“. Jie nepastebi senelio, kuris sunkiai žingsniuoja parugėn pasidžiaugti vakaru. Nė vienas nepastebi, kokiu liūdnu žvilgsniu juos palydi senelis ir... paskęsta savo jaunystės prisiminimuose...

Taip. Žmogus tiek kartų pasirodo neišmintingas, kiek kartų parodo išdidumą. Kad jis gyvenime klausytų savo proto, pirma turi išmokti ko kito klausyti. Be abejo, pirmiausia tėvų. O kad pajęgtų klausyti tėvų, jis turi matyti tėvus jaučiant pagarbą savo tėvams ir svarbiausia - Būtybei, aukštesnei už žmogų - pagarbą Dievui.

Ne kartą gali pamatyti, kaip normali gyvenimo tvarka apsiverčia tiesiog aukštyn kojomis. Būna net atvirkščiai: ne vaikai išmintingai klauso tėvų, bet tėvai ima klausyti vaikų ir jiems pataikauti. Pasitaiko tokių šeimų, kur dėl klaidingai suvokiamos meilės vaikams kelerių metų vaikelis tiesiog tampa šeimos tironu ir nė vienas nepajėgia pasipriešinti jo įgeidžiams. Kiek žalos vaikų ateičiai padaro tėvai, kai dėl perdėtos meilės vaikus visur užvaduodami neįpratina jų nuosekliai ir stropiai dirbti!

Kartais būna taip. Vėlus vakaras. Motina jau pusę kojines numezgė, o dukters draugas vis nesusipranta išeiti. Pagaliau nuovargis nugali mamą. Ji taip ir negirdėjo, kada tas išėjo.

Rytą nedrąsiai pradeda:

- Ką judu ten kalbėjot per naktį!

O duktė kaip įgelta atšauna:

- Mama sena ir visai nesupranti manęs. Argi aš turiu jį išvartyti? Nori, kad senmerge likčiau!..

Ir mama nutyla. Ji nenori, kad duktė liktų senmerge. Vargšė, ir ji nesupranta, nuo ko pareina žmogaus gyvenimo tikroji vertė. O kartais net pati motina sudaro sąlygas įvairiems susitikimams, slaptiems išvykimams - žodžiu, gyvenimo kvailybėms.

Arba vėl. Gavėnia. Bažnyčioje susikaupimo dienos. Tėvas primena sūnui: laikas velykinės. O šis:

- Kaip aš eisiu! Iš manęs draugai juoksis!

Ar toks pasakymas rodo bent lašelį proto? - Bailys! Ir ne gėda dar vyrų vadintis? Ar vyriškumas yra gyvenimo palaidumas, nesiskaitymas su protingumu?

Laikas Mišioms.

- Vaikeli, gal eisime kartu?

- Kad, mama, paskui iš manęs mokykloje juoksis!

Sūnus pareina rytą dar neblaiviomis akimis. Kišenėje vėjai švilpia. Į tėvo griežtą žvilgsnį paprasčiausiai atšauna:

- Negi aš galiu skirtis iš draugų, kad mane atsiskyrėliu vadintų!

Sakykite, ar visi šitie jaunųjų pasiteisinimai protingi? Ir kuo jų gyvenime visa tai baigsis?

Jei tai numanote, atsiminkite: *šviesią tautų ateitį kuria jaunųjų energija ir senųjų išmintis*. Ko jaunystė dar nepajėgia giliai išvelgti, numatyti, senatvė jau žino - iš savo gyvenimo klaidų arba bent iš girdėtų pasakojimų.

Paprastai jaunystės energija neišmintingai išsieikvoja dėl išdidumo, kuris neleidžia senųjų išminties pamatyti ir ją pasinaudoti. Išdidumas - tai mūsų laikų pagrindinė nelaimė. Žmogus, apsvaigęs nuo šių dienų technikos laimėjimų, ima manyti, kad yra visagalis ir doros srityje. Jis nepaiso kitų išminties, kitų pagalbos,

neturi klusnumo, nuolankumo. Jei žmogaus širdyje užima vietą išdidumas, tada pasitraukia tikėjimas. Tikėjimas ir yra ne kas kita, kaip pagarba protu supras-toms tiesoms.

Šios dienos iškilmėse prieš mūsų akis - Šv. Mergelė Marija. Jos didybė yra Jos kuklumas. O, kad mergaitės mokytusi iš Jos grožio paslapties! Jos visos būtų nuo-stabiausiai gražios. O Marijos grožio paslaptis - Jos pa-prastumas. „Štai aš Viešpaties tarnaitė, tęjvyksta man Jo Valia!“ O kad merginos žinotų, jog moteris būna tiek negraži, kiek jos širdyje yra kvailo išdidumo, kiek ji nesupranta kuklumo! Tik jos nuolankumas ištirpdo vyrų pasaulio bernišką puikybę!

Šėtonas, nuteikdamas jaunas širdis išdidumu, ne-leidžia pasinaudoti ne tik tėvų išmintimi, bet kartu dėl netikėjimo pasinaudoti ir Dievo išmintimi, kurią dieviškoji meilė mums teikia per religijos išmintį. Nuo išdidumo prieš tėvus iki išdidumo prieš Dievą arba netikėjimo - tik vienas žingsnelis.

Turbūt neatsitiktinai paskutiniaisiais laikais yra įvykę tiek daug Marijos apsiareiškimų ir ypač jaučiamas Jos įėjimas į religinį gyvenimą. Mūsų laikai kupini išdidu-mo ligos simptomų. Kaip išgelbėjimą Apvaizda iškelia Marijos nuolankumą.

Keista, bet atrodo, kad žmogaus dvasinį pasaulį irgi veikia dėsniai, labai panašūs į materialinio pasaulio dėsnius. Sakysim, inercijos dėsnis: jei daiktą paliksi gulėti, tai jis gulės, kol pašalinė jėga jį išjudins. Išju-dintas jis judės, kol sulaikys trintis, sutinkamų kelyje daiktų pasipriešinimas.

Žmogaus minčių pasaulyje yra labai panašiai. Gy-vename paskendę išorinio gyvenimo reikaluose. Bet perskaite kokią gilių minčių knygą nustembame: kokios

mintys! Pasidaro įdomu, kas per žmogus jų autorius, kuris taip giliai geba mąstyti, suvokia tokius nuostabius dalykus.

Iš kur tokios mintys ateina? Žinoma, didelę reikšmę turi žmogaus išsilavinimas. Bet, be išsilavinimo, ne mažiau svarbus yra *susikaupimas*. Tai menų menas, tai nepaprastas gebėjimas. Tai nuostabi Dievo malonės dovana, malonės pasireiškimas sieloje.

Susikaupti labai padeda didelis to darbo pamėgimas. Ne paslaptis, kad yra žmonių, kurie, įsigilinę į kurią nors darbą, pamiršta visą aplinką. Tai didelė Kūrėjo dovana žmogaus prigimčiai. Tačiau čia daugiau turime galvoje tokį susikaupimą, kuris būtinas kiekvienam iš mūsų, nesvarbu, kokį darbą dirbtume - mėgstamą ar ne. Tokį susikaupimą, kuris padeda suprasti didžiuosius gyvenimo reikalus, meną gyventi, suprasti, kas yra tiesa, kaip pasielgti konkrečiu gyvenimo atveju, kad jaunystės metuose žmogus turėtų senatvės išmintį.

Oi, kaip sunku pasiekti tokią būseną! Turbūt taip, kaip išjudinti sunkų medžiaginį daiktą. Visi vairuotojai žino, kad daugiausia energijos reikia pradedant važiuoti. Paskui, kai mašina jau įgyja pagreitį, energijos reikia daug mažiau. Kai žmogus gyvena paskendęs tik medžiaginiuose reikaluose, tai jam labai sunku iš jų išsinerti ir pradėti suprasti, galvoti apie kitokius reikalus. Jam vis atrodo, kad tai nesąmonė, kad pats tikrasis gyvenimas ir yra tie kasdieniai reikalai. Tačiau jei žmogus iš šito medžiagos kevalo išsprūsta, jam jau lengviau gyventi ir kita linkme krypti savo dėmesį. Bet oi kaip sunku iš šito kevalo išsprūsti! Kaip stipriai sugniaužęs jis laiko mus!

Yra žmonių, kurių akivaizdoje savaime susikaupi. Jų mintys, jų elgesys, visa jų išvaizda ir laikysena mums kažką gero kalba. Bet ar daug tokių žmonių? -

Gyvename materializmo amžiuje. Visas žmonių dėmesys skiriamas materialinei sričiai. O dvasinė, pati tikroji žmogaus dalis kenčia badą. Žmogus blaškosi, jaučiasi gyvenimu nusivylęs, nelaimingas, kaltina ir viena, ir kita, o pats nesupranta, ko jam iš tikrųjų reikia, kas tikrai yra jo gyvenimo džiaugsmas.

Kuris iš mūsų nenorėtų būti toks, kad kiekvienam sutiktajam galėtų teikti ką šviesaus, gero! Bet tai nelengva. Žmonės tokios savybės reikalauja iš savo kunigų. Ir reikalauja visai pagrįstai. Kunigai turi išlaikyti gyvenimo nesunaikintą susikaupimo dvasią. Visiškas išsiblaškymas - tai nukunigėjimo pradžia.

Panašiai būna ir kiekvienam žmogui. Visiškas išsiblaškymas - tai nužmogėjimo pradžia. Tada jau labai netoli žmogui iki gyvulio. O ne kartą taip būna, kad sumaterialėjęs žmogus pralenkia net gyvūną.

Kad tai būtų lengviau suprasti, papasakosiu, kaip čia atsitinka kunigams. Kiekvienas iš mūsų dar seminarijoje išmokstame priemonių, kaip susikaupti, neišblaškyti gilių minčių. Mat baisiausia kaip tik ir yra tai, kad žmogus, tas priemonės vis apleisdamas, dar nemano, jog čia kas baisaus. Jis dar nepajunta ką praradęs. Paprastai kiekvienas toks pareigos apleidimas kuomet nors yra pateisinamas: nuovargis, didelis darbo krūvis, žmonės kreipiasi įvairiausiais reikalais be pabaigos, ne per stipriausia sveikata, reikia bent minimumą išmiegoti ir t.t. Kiekviena iš šių priežasčių, atrodo, protinga ir svarbi. O vis dėlto, jei tik žmogus krypteli į malonumo patenkinimą, tai juo toliau, juo menkesnėmis priežastimis pateisina apleidimą tų priemonių, kurios padeda susikaupti. Svarbiausia - juo toliau, juo mažiau žmogus ima jausti būtinumą susikaupti; juo toliau, juo mažiau jis pastebi kažką praradęs. Ir visas tas dvasios pasikeitimas eina pamažu, nepastebimai, kaip nepastebimas yra augalo augimas.

Štai kam ypač reikalinga aukos dvasia. Juk tas susikaupimo priemonių apleidimas eina lygiagrečiai su tokiais pat mažyčiais, vos pastebimais prasilenkimais su viskuo, kas reikalauja iš mūsų aukos, atsižadėjimo to, kas malonu, dėl kokio nors didesnio reikalo, aukštesnio tikslo. Pamažu žmogus vis labiau ima rūpintis savo reikalais, savo sveikata, savo malonumais. Ir vis mažiau rūpinamasi artimu - kitu žmogumi šalia savęs. Ir ateina laikas, kai matome tik save; tada jau visiškai dingsta noras gyventi kitiems, būti laimingam jų laime. O kai šis noras dingsta, praktiškai mes kitiems nieko ir neduodame. Tada kyla nepasitenkinimas savo gyvenimu, iškyla klausimas: kam aš gyvenime reikalingas? Pradeda kankinti sąžinė. Paprastai šitokia nuotaika apima tada, kai savo malonumų patenkinimas pradeda eiti nuodėmingu keliu. Juk savęs tenkinimas yra nepasotinamas.

Žmogus nepajunta šito alkio tik tada, kai jis moka gyventi kitiems ir būti laimingas kitų laime. Tikinčiam tai savaime suprantamas dalykas. Tikros laimės žemėje nepajusi, jei su niekuo ja nesidalysi. Ir juo tikresnė laimė, juo didesnę norą žmogus jaučia skleisti ją ir kitiems. Šitai skatina žmogų aukotis, nors ir kaip sunku tai būtų, nes tik tuo būdu galima laimingus daryti kitus.

Pagarbos kūnui šventė

*Gudeliai, 1963 ir 1964 08 15
Leipalingis, 1965 ir 1966 08 15*

Su kūnu paimta į Dangų. - Jos kūnas toks, kaip ir mūsų visų kūnai. Tai toks tikras žmogus, kaip ir mes tikri žmonės. Jos kūno dabartinė būklė, kaip ir Jėzaus kūno, - kokia bus mūsų visų po kūnų prisikėlimo.

Jei žmogaus kūnui neskirta supūti, tai šituo Aukščiausiasis be galo jį pagerbia. Šios dienos šventė mums

kaip tik tai primena. Kartu primena ir mūsų pareigas kūnui: išsaugoti jį tokį, kad tą Dieną būtų vertas prisikelti perkeistas, sudvasintas, t.y. visiškai vadovaujamasi dvasios.

Nusikalstama kūnui, jei jo galios panaudojamos ne pagal Kūrėjo Valią: jei Jo dovanomis piktnaudžiaujama nesiskaitant su Kūrėjo duota natūralia pagarbos kūnui priemone - išsaugoti nepažeistą drovumo, gėdos jausmą tiek savo, tiek kitų kūno atžvilgiu. Pagerbiamas kūnas kuo didesniu jo sudvasinimu, palenkiant jį kuo didesnei ir visiškai sielos pergalei.

Ar tavo kūnas niekada nebuvo numestas šėtono valdžiai ir didžiausiam išniekinimui, pavyzdžiui, girtas griovyje, arba, negana to, - atiduotas kuriam nors demono talkininkui kaip nuodėmės įrankis didžiausiam Dievo nustatytos tvarkos išniekinimui?..

Jei taip buvo... Atitaisyti visa tai dabar kūno sudvasinimu - palenkti jį vadovauti sielai ir jai tvarkyti. - Šv. Magdalenos išniekintas kūnas - kokią garbę laimėjo! Jėzus sakė, kad visur, kur tik bus skelbiama Jo Evangelija, bus minimas ir jos vardas.

Kai pyksti, kai keiki - išniekini ne tik savo kūną, bet ir kito. Kai padedi žmogui daryti gera - padedi kitam jo kūną palenkti vadovauti dvasiai, taigi išaukštinti kūną.

Šv. Vincentas Paulietis niekaip negalėjo įkalbėti vieno jaunikaičio, kad tas mestų nedoros nuodėmes. Pagaliau šventasis jį paprašė paimti vieną paveikslėlį, į kurį kas vakarą guldamas pažiūrėtų tik vieną minutę. Tai buvo kenčiančio Išganytojo atvaizdas. Jaunikaitis sutiko. Trylik tą dieną jis atėjo išpažinties.

Dėl ypatingos sąsajos su Jėzaus kūnu tiko, kad Šv. Mergelė ir kūno atžvilgiu būtų panašiai išaukštinta, kaip Jos dieviškasis Sūnus.

Jėzaus meilės dėka ir mums leista panašus ryšys su Jėzaus žmogiškuoju kūnu (žinoma, ir su Jo Siela) komunijos metu. Atsiminkime, kad vaikams, pirmą kartą priėmusiems šv. Komuniją, priklauso nauja, ypatinga pagarba dėl jų kūno ryšio su Jėzaus Kūnu: šv. Komunijos paliesti jie tampa ypatingai pašventinti.

Kuo mes galime prisidėti prie pagarbos savo ir kitų kūnams? - Dėdami pastangas, kad mūsų kūnai (žinoma, ir kitų) būtų sudvasinti. Kas yra sudvasinti kūnai? - Tai tie, kurie atsiduoda visiškai dvasios valdžiai. Kūnas gali neatsiduoti dvasios valdžiai įvairiopai, pavyzdžiui, nesaikingu valgymu ir gėrimu (kaip, pavyzdžiui, girtuoklis), patogumų siekimu ir kt., tačiau itin ryškiai kūno ar dvasios pergalė žmogui pasirodo ypač toje srityje, kurią saugo gėdos, drovumo jausmas. Ypač šioje srityje juo labiau kūnas nesuvaldomas, nepaklusnus sielos nurodymams, juo mažiau žmogus pajėgia suprasti dvasinius dalykus, juo mažiau reikšmingas jam tampa dvasinis pasaulis, kartu ir visas tikėjimas, nes tikėjimas yra dvasinis dalykas. Nesistebėkime, kad bet koks sumaterialėjimas sukuria nenorą priimti šv. Komuniją. Juo labiau mus valdo materialinės kūno jėgos, juo mažiau ką gebame Jėzui pasakyti po susitikimo su Juo Komunijos paslapyje.

Marijos Dangun Ėmimas - tai išsipildymas ilgesio būti kartu su Tuo, kurį myli. Jos mirtis - tai susitikimas su Tuo, kurį myli... Juo labiau jaučiame Jėzų kaip Draugą, juo geriau mes savo gyvenimą tvarkome (taip galvojame, elgiamės dėl to, kad Jis taip nori), juo labiau ir mūsų mirtis bus panaši į Šv. Mergeles mirtį.

Marijos Dangun ėmimas - tai antras, po Jėzaus, pavyzdys, skelbiantis mūsų prisikėlimą aną paskutinę dieną. Kartu tai mūsų prisikėlimo pirmavaizdis ir garantija, praktiškas Jėzaus dieviškosios galios parodymas,

kad Jis tikrai už mirtį galingesnis, kad ne veltui mes Juo pasitikime.

Mirtis - kaip šėtono pergalės ženklas, kaip natūralus nuodėmės padarinys (kadangi nuodėmė yra ne kas kita, kaip išdidumas, tai mirtis - kaip natūrali priešingybė išdidumui: mirtyje žmogui jau nebelieka kuo didžiutis). O Perkeitimas - kaip Atpirkimo paslapties išbaigimas. Tuo būdu Marijos Dangun paėmimas virto mums regimuoju ženklu, kad Atpirkimas nėra tik koks moralinis Dievo permaldavimas, kaip supranta protestantizmas, bet tikras keičiamasis aktas, jau pradėjęs vykti mūsų istorijoje ir palietęs Marijos tiek sielą, tiek kūną. Šią pradžią įrodo Dangun Paimtoji, todėl tai savotiška garantija, kad šis dieviškasis aktas kada nors palies ir mus visus (Žr. Antanas Maceina. Didžioji Padėjėja).

Šventoji Dvasia slaptingai, bet tiksliai veikia savo dieviškąją galia. Neatsitiktinai Marijos Dangun paėmimo dogma Apvaizdos buvo išlaikyta kaip nauja dovana žmonijai iki šių laikų. Dabar žmonija Atpirkimą kaip malonės dovaną mielai supranta ir įvertina moraline prasme, mielai ir teisingai pripažįsta dorinę Bažnyčios įtaką žmonių gyvenimui, tačiau yra pavojus užmiršti, kad tuo Atpirkimo dovanos nesibaigia. Šia dogma Šventoji Dvasia mums primena, kad Atpirkimas yra „*naujas kūrinys*“ (2 Kor 5, 17), *naujas Kristaus pažadas įkurti naują dangų ir naują žemę* (2 Pt 3, 13; Apr 21, 1).

Kaip gera, kaip dėkoti privalome mes visi - ir vyrai, ir moterys - už tai, kad žmogaus kūno išaukštinimas įvyko ne vien vyro kūne (Jėzaus Asmenyje), bet ir moters - Šv. Mergelės - kūne.

Kaip gera, kad Marija dabar tokioje garbėje! Kai mums pasidaro sunku rasti žemės dukterų, kurias be

jokio šešėlio galėtume gerbti, kaip gera žinoti, kad pats Dievas taip nepaprastai pagerbė moterį, taip neįtikėtinai pagerbė jos kūną. Ir jei žemėje neturėtume jokio tikro pavyzdžio, kuris mus verstų gerbti moters kūną, tai žinojimas, kad Dievas jį taip neapsakomai pagerbė, mums, vyrams, atkuria čia dvasios pusiausvyrą. Juk Dievas negali apsirikti: jei Jis taip pagerbė moters kūną, tai Jo dieviškasis žinojimas tikrai žino, kad tai tiesa! - Šis žinojimas yra nuostabi, brangi dovana vyriui. Tada aišku, kad, nepaisant visų klaidų, moteris gali ir turi būti šventa Viešpaties tvirtybe.

Laukdami tos didžiosios dienos, kai mūsų kūnai bus tokios būsenos, kaip Šv. Mergelės kūnas, mes ir žemėje gyvendami jau turime prisidėti prie savo kūno sudvasinimo. O to siekiame ugdydami aukštą dvasios kultūrą, kai materialinė mūsų būties dalis - kūnas su visais jo biologiniais polinkiais būna atiduodamas dvasios kontrolei, proto vadovavimui. Todėl kaskart, kai žmogus girtas guli griovyje, jis žemina savo kūną. Kaskart, kai žmogus nesusitvardo, pyksta, jis žemina ir savo kūną. Ypač kai žmogus panaudoja didžias mums duotas Dievo Kūrėjo dovanas - galią pašaukti į buvimą naują žmogų - ne tuo tikslu, ne ta tvarka, kaip Dievo Kūrėjo nuostabiame plane yra numatyta, kaskart be galo žemina savo kūną. Šioje srityje žmogaus kūnas labiausiai gali išsprūsti iš proto - dvasios vadovavimo kūnui.

Nuo šios paslapties - dvasios vadovavimo kūnui - didžiausia dalimi pareina žmogaus grožis. Ypač moterims svarbu tai suprasti. Juk didžiausia moterų vertybė yra grožis. O kaip vargingai jis daugelio sesių suprantamas - tik kaip spalvos ir linijos... Kokia daugybė, deja, nežino, kad žmogaus grožis pirmiausia pareina ne nuo spalvų, bet nuo to, kiek veidas atspindi dvasingumo - sielos pergalės kūnui, dvasios vadovavimo materialiajai žmogaus daliai.

Yra veidų, kurie baisiai atspindi žmogaus nusikaltimus. Ypač tai ryšku kalėjime, kur į vieną vietą sukoncentruoti didžiausi nusikaltėliai. Kai kurių veidai baisiai ryškiai atspindi kažką negero, žiauraus, bjauraus. Ir priešingai - mes visi pažįstame žmonių, kuriuos sutikti gera, kuriuos vien pamačius būna aišku, kad jais galima pasitikėti, kad galima prašyti jų pagalbos.

Tai ypač tvirtai privalo žinoti mūsų sesės, kad be reikalo kvailai nesielvartautų dėl per ilgos nosies ar per plataus veido. Pats tikrasis grožis pareina ne nuo veido bruožų, bet nuo to, kiek tie bruožai atspindi žmogaus dvasią, sielos vadovavimą kūnui.

Pažymėtinos dvi savybės, kurios moters veidui teikia slaptinę kilnumo grožį: didelis noras kiekvieną laimingą daryti, kitaip sakant, jos gebėjimas pažinti kiekvieno slaptą skausmą ir jį švelninti - širdies motiniškumas, ir, antra, - kilnumo ilgesys. Tai kartu ir vyro laimė: žinoti, kad jos siela kaip kūdikio tyra, žinoti, kad ji save užmiršdama geba laimingą daryti kitą.

Tą kilnumo atspindį moters veide sulaiko išdidumas. Tas išdidumas, kuris yra melas sau ir kitiems, kai žmogus, galvodamas apie save, nejaučia dėkingumo Davėjui.

Juk Šv. Mergelė buvo graži Dievui kaip tik dėl nuolankumo. Pagyrimo žodžiuose, kuriuos Jai pasakė šv. Elzbieta: „*Iš kur man ta garbė, kad mano Viešpaties motina aplanko mane?!*” Ji tik tiek suprato, kad *didžiųjų dalykų padarė Jai Visagalis*. Jos širdis, išgirdus pagyrimą, gebėjo jausti tik dėkingumą ir nieko daugiau: „*Mano siela šlovina Viešpatį, mano dvasia džiaugiasi Dievu, savo Gelbėtoju...*”

Ji suprato, kad „*Jis pažvelgė į nuolankią savo tarnaitę*” (Lk 1, 43.47¹⁸), bet ne į jos vertumą.

Nuolankumas - tai Kūrėjo duota speciali dovana moteriai. Praktiniame gyvenime tai jos kuklumas,

drovumas, kuris žavi kiekvieną žmogų ir ypač vyro akyse ją gražią padaro.

Šiandien - Šv. Mergelės su kūnu Dangun ėmimas - tai speciali kūno grožio šventė, nes kūno grožis priklauso nuo jo sudvasinimo laipsnio. Šios šventės paslaptis - moters grožio šventė...

Dangun Paimtoji su kūnu. - Ar tai fantazija? Jei Dievo nėra, tai fantazija. Tai negalimybė. Bet jei yra(!), tada verta susimąstyti. Tai kūno šventė: Dangun Paimtoji su kūnu.

Ką apie žmogaus kūną yra sakę įvairūs žmonijos mokytojai?

K. Jansenas (1585-1638) paskelbė, kad visa, kas nuo kūno pareina, yra blogis, todėl kūną reikia niekinti, jo neapkęsti. Ačiū Dievui, kad jo mokymas dar viduramžiais aukščiausio Bažnyčios autoriteto buvo pasmerktas.

Na, o kaip mūsų laikų mintis? - Kūnas, be abejo, viskas. Šios šventės dvasia, atspindinti mūsų laikų mintį, - moters kūnas yra didžiausio dėmesio centre. Grožis lieka moters gyvenimo prasmė. Ir nelaimė, jei kuri veidrodyje mato ne tai, ką matyti norėtų. (Japonės daro plastines operacijas, kad akys būtų europietiškos, europietės - kad akys būtų rytietiškos; 5 cm patrum-pintos pėdos...)

Na, o *Kristus*? Ką Jis sako apie moters kūną? - Šios dienos šventė - tai moters kūno šventė, galima sakyti - tai moters grožio šventė.

Kurios vadina save ateistėmis, su neapykanta atsisgręžia į Kristų reikalaudamos sau lygių teisių su vyrais. Bet, vargšės, skaitydamos Šventojo Rašto eilutę „*būti vyro valdžioje*“, jos neskaito, kas toliau pasakyta vyrams: „*mylėkite savo žmonas tarytum savo*

kūnq” (Ef 5, 28). Jos nepastebi vietos, kur Kristus, kalbėdamas apie savo meilę Bažnyčiai, neranda geresnio pavyzdžio, kaip palyginti su vyro meile moteriai.

Auklėjant visuomenę iš vyro reikalaujama pagarbos moteriai. Reikalaujama. Vadinas, gyvenime jaučiamas tos pagarbos nepakankamumas. Išmokoma mandagumo taisyklių. Tų taisyklių laikomasi. Bet kokios vyrų mintys vaišėse, kai jų veidai nuo taurių pasidaro rausvi ir akys keistai blizga... O juk mandagumo taisyklių jie laikosi!

Kristus, ateidamas pas mus tokiu būdu, kaip mes visi, vien šiuo faktu neapsakomai pagerbė moterį ir visa, kas siejasi su žmogaus atėjimu į gyvenimą paslaptimi. Reikalaudamas neišardomos iki mirties ištikimybės, Kristus kaip tik patvirtina ir pripažįsta didįjį moters ilgesį, kad meilė būtų amžina ir neišardoma. Kristus reikalauja laikyti moterį ne žaislu, bet lygiateise dalyve Dievo kūrybos darbe.

Tada visa, kas siejasi su naujo žmogaus atėjimu, verčia pajusti pagarbą, atsakingumą: juk žmogus turės būti amžinai nuo pirmosios savo atėjimo akimirkos - amžinai laimingas arba ne. Ir visa, kas nuostabiu Dievo sutvarkymu pridengta drovumo jausmo, vyro širdies gelmėje turi nuteikti pagarbą Dievo planams. Tad kodėl moteris turėtų Kristaus neapkęsti?

Na, o mes, vyrai? Kokią reikšmę mums turi šios šventės paslaptis? Tai vyrų paslaptis. Bet tebūna ji žinoma ir moterims: kad vyras pajėgtų ir savo mintyse jausti moterims tą pagarbą, kurios reikalaujama, jis turi matyti joje kažką nemirtingo. Jis turi Dievo aki-vaizdoje pajusti moterį kaip lygiateisę dalyvę nuostabioje Dievo kūrybos paslapyje.

Žvilgsnis į Šiluvą

Gudeliai, 1963 09 08

Tarp žalių kaip rūta pušynų, kurie kopia ir leidžiasi gražiais Žemaitijos kalneliais, yra tylus ir paslaptingas bažnytkaimis. Jame nuostabi, neįprasto grožio bažnyčia ir netoli jos - balta, aukšta, lyg dangų norėtų pasiekti, koplyčia.

Ištisais metais, ypač vasarą, čia nuolat pamatysi tai vieną, tai kitą lengvąjį automobilį prie didelių medžių, saugančių aikštę prie bažnyčios. Atvyksta naujų, nematytų maldininkų ir į bažnyčią, ir į koplyčią. Tačiau kai artėja auksinis ruduo, prasideda didieji atlydai: nuo rugsėjo 8 ligi 16 dienos Šiluva tampa žmonių skruzdėlynu.

Protestantizmas į mūsų kraštą kaip potvynis sklido iš Vakarų. Diduomenė, baigusi mokslus Vakaruose, ypač Karaliaučiaus universitete, paprastai su mokslo diplomu parsiveždavo ir protestantiškas nuotaikas. Protestantizmas tuo metu buvo tapęs mados dalyku. Bajorai ir kiti didikai, patys tapę protestantais, stengėsi ir savo dvaruose tą tikėjimą įdiegti.

Petras Gedgaudas 1457 m. pastatė pirmąją Šiluvos bažnyčią, Šv. Mergelės Gimimo garbei dedikuotą. Ji sudegė.

Jonas Zaviša 1500 m. pastatė naują. Manoma, kad šioje bažnyčioje jau buvo dabartinis stebuklingasis Marijos paveikslas.

XVI a. viduryje Rietavo dvarininkė *Sofija Vnučkienė* nupirko Šiluvą ir įsakė bažnyčią nugriauti.

Praėjo 80 metų - 1612 m. Šv. Mergelė su kūdikiu ant rankų pasirodė piemenims.

Praėjo dar keli amžiai. Ir tik mūsų laikais - 1924 m. - Marijos apsiareiškimo vietoje pastatyta garsioji Šiluvos koplyčia.

Kurie pasijunta žemėje vieniši

Nekaltasis Prasidėjimas

Gudeliai, 1962 12 08

Igliauka, 1963 12 08

Nuo tos akimirkos, kai motina pirmą kartą ant savo rankų priglaudžia gležnutę gyvybę, iki tos dienos, kai užaugę anūkai palydės senelę į amžino poilsio vietą — kiek dienų prabėga ir kiek išgyvena žmogus!

Štai nuostabus žaislų pasaulis. Suaugę to nesupranta. Jų žaislai jau seniai sulūžo, ir jie šypsosi, žiūrėdami, kaip vaikai puola sniego pilis, kaip vandens klanu plaukia karo laivai, kaip rūpestingai migdo lėlę mergytė...

Paskui meilė nužeria pasaulį auksu ir nusagsto deimantais. Ir žmonės atsistebėti negali: kas čia pasidarė? - Anksčiau nepastebėdavau nei saulės, nei žiedų, ir nežinojau, kad jie tokie gražūs, o juk ne kartą praeidamas juos mačiau prie tako. Ir kodėl aš negirdėdavau, kaip nuostabiai paukšteliai čiulba? Ir kodėl dabar visa tai iš karto supratau?

O meile, kokia tu nuostabi žmogaus širdyje! O meile, kas tu esi? Tu, kuri išmokai pastebėti gėlių grožį ir lakštingalos giesmę gegužės vakarais?! Ir kodėl tas nuostabus pasaulis su savo grožio burtais vis primena kaip tik vieną? Ir kas tas vienas žmogus iš visų milijonų žmonių? Kuo jis išsiskiria, kodėl nustelbia visą pasaulį?

Ir štai žmogus vėl paslapčių akivaizdoje: auga jo vaikai! Motina tokio stebuklo, kaip jos vaikelių akys, dar niekada nebuvo mačiusi. Pamažu jiems perduoda jaunystę.

Besižavėdami tėvai nepastebi, kad patys auga jau žemyn... Slenka dienos, ir štai saulė rudenio p - ta pati, bet ne tokia, kaip vasarą... Pasivaidena karstas ir nauji rūpesčiai: kas laukia Anapus? Nori nenori, žmogus pradeda galvoti apie tikruosius namus, apie kuriuos galvoti gal visą gyvenimą laiko neturėjo...

Kiek rūpesčio, kiek skausmo žmogų lydi visą gyvenimo kelią! Ar prisimeni naktis, kai atrodė, kad visas pasaulis miega? O tu užmigti negalėjai. Ar prisimeni, kaip ilgesingai širdis šaukėsi žmogaus, kuriam kalbėti galėtų? Šaukėsi, bet jis neatėjo...

O broli, jei būtum tada prisiminęs, kad dieviškoji meilė tau davė Motiną! Kad pasijutęs pasaulio maišatyse vienas, taip kaip pasijunta vienas dykumoje, galėtum pulti į Jos glėbį, kaip puldavai kadais mažytis...

Dieviškoji meilė davė Motiną, kad Jai pavestum gyvenimą tvarkyti. Nebijodamas apsirikti, visiškai pasitikėdamas. Sakyk, ar šitai padarei?..

Kaip keista, kad visas prigimties dovanas Dievas panaudoja savo nuostabiai veiklai, taip pat ir žmogaus atpirkimui. Moteris - vyro padėjėja. Ir atpirkimo darbe padėjėja Jėzus pasirinko Moterį.

Jei jau įvyko tokia Jo Valia, tai turėtų kartotis amžių eigoje visuomet. Ir tikriausiai taip yra. Tarp visų žemės dukterų Dievas kartais pažadina ypatingo ryškumo žvaigždžių. Artimiausias iš jų mes nesunkiai galime prisiminti: šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresėlė ir antra tuo pačiu vardu, mūsų amžiaus vaikas, mirusi 1962 m. rugsėjo 18 d., - Teresė Neumann. Ir pirmosios, ir antrosios tikslas, gyvenimo pašaukimas - padėti kunigams. O juk padėti kunigams ir yra ne kas kita, kaip padėti Kristui gelbstinti sielas. Tai tikrai artimiausios mūsų laikams žvaigždės, nuostabiai panašios į Didžiąją Padėjėją, kurią pasirinko Kristus vykdydamas Atpirkimą.

Didžiausia vaikų ateities garantija - išmokyti atperkamosios aukos kasdieniuose darbuose, kasdienėse smulkmenose.

IŠGANYTOJO GARBEI

Jis pirmas mus mylėjo

Šakiai, 1960 m. birželis

Mąstyti reikia smulkmeniškai. Kasdien kalbame: „Tikiu/... / ir į Jėzų Kristų/... / buvo prikaltas...” Tai sako protui, bet ne jausmams. Kad veiktų jausmus, reikia išgyventi smulkmenas - kuo panašiau kaip tikrovėje. (Kine arba skaitant knygą verkiama...)

Išgyventi smulkmeniškai - vadinasi, mąstyti apie paskirus įvykius, kuriais Išganytojas ypač ryškiai parodo mums savo meilę.

Švenčiausiosios Jėzaus Širdies garbinimas - pastangos suprasti Jo meilę mums. Didysis Šv. Mergelės noras - kad mes eitume pas Jėzų.

Kana. Nuo Kanos ligi Betanijos - pasipiktinimas: Jis bendrauja su nusidėjėliais, su laisvo elgesio moterimis, su visais skurdžiais. Bet juk visiems skirta Jo meilė. (O mes ar niekad išdidžiai nežvelgėme į pačius vargingiausius?..)

Kaip galėjo Jo nemylėti tie, kurie Jį matė? O, Jo žodžiai buvo griežti! Kas tėvą, motiną, brolius, žmoną, vaikus, savo gyvybę laiko vertesniais už Jį - „*nėra manęs vertas*”. Kokios meilės Jis reikalauja! Net liepia apskaičiuoti jėgas. Kas, statydamas bokštą, pirma neskaičiuoja išlaidų...

Šitaip Jis pirmas mylėjo. Jis pirmasis paliko visa dėl mūsų. Šito Jis reikalauja, kad būtų vykdoma Jo Valia. Ar tai vergija? Kiekviena stipri meilė yra vergija. Vergija, kurios ieško kiekvienas ištroškęs laimės.

Kokia didinga Jo Asmenybė! Jis nedaro nuolaidų, bet ir nieko negaili duodamas. Vienybės su Juo kitaip neišlaikysi, kaip tik ieškodamas nelaimingųjų, kaip kad Jis ieškojo.

Išvaręs šventyklos išniekintojus, Jis nedavė ženklų kunigams, degantiems pykčiu. Bet noromis kalbėjo Nikodemui, atėjusiam atvira širdimi.

Kunigai degė puikybe - taip prasideda netikėjimas, o Nikodemas - nuolankumu: „*Rabi, tu esi atėjęs nuo Dievo, nes...*”

Jėzus taip pat noromis atveria paslaptis apie save ir nusidėjėlei samarietei...

Jėzus ėjo iš pirmųjų Velykų į Galilėją - pirmą kartą apreiškęs save taip didingai ir čia pat patyręs tokį tautos vyresniųjų išdidumą. Buvo vidudienis. Jis atsisėdo prie Jokūbo šulinio...

Atsargiai spręskime apie nusidėjėlius. Jo meilė pranoksta mūsų nuodėmes. Drąsos! Samarietės prie šulinio nuodėmė buvo klaida, o ne kvailas išdidumas. Tai-gi jos širdis - atvira malonei.

Apaštalų išrinkimas - jie nebuvo tam tinkami. Pats Dievas kuria išrenkamuosius.

Jis liepė jiems būti kartu - nuoširdi draugystė. Pristatyti Jį kitiems. - Kruvinai mirčiai, neapykantai, bet ir garbingai pergalei.

Ir Judas gavo malonę. Pasirodo, galima ir einant švenčiausias pareigas, būnant arti Jo mąstyti apie ką kita ir apsiprasti su Mokytojo nuostabumu...

„*Ji labai pamilo...*” - Kokie nuostabūs kai kurių nelaimingųjų susitikimai su savo Dievu, kai Jis ėjo per žemę gera darydamas!

Štai Jėzus fariziejaus namuose. Kažin kam Jį kvietė? Turbūt iš smalsumo, išbandyti. Juk Jam nedavė vandens kojoms nusimazgoti... (Daug kartų taip kviečiami ir kunigai. Su slaptu noru, kad jis savo nederamo elgesio papiktinimu pradžiugintų juodą vaišintojo sąžinę...)

Prie Jėzaus kojų nedrąsiai prislinko moteris. Juodas garbanas paleidusi, ašarų deimantai akyse... Ji drįso pabučiuoti tik Jo kojas...

- Jeigu Jis būtų pranašas, žinotų, kas ji!
- *Jai daug atleidžiama, nes ji labai pamilo...*

Pažinta Jėzaus meilė skatina atsiliepti. - Tikėjimas gėsta, jei negaivinamas meilės. Pažinta meilė sukelia pasitikėjimą.

Jėzaus Širdis - mūsų viltis ir mūsų pasitikėjimas. Širdis, kuri manęs ieškojo, o aš nuo jos bėgau. Kuo labiau galima Jėzaus Širdį pagarbinti, jei ne pasitikėjimu - atsidavimu, pasiaukojimu, ypač jei esame atsidavę Šv. Mergelei.

Dievas buvo klusnus

Gudeliai, 1962 m. birželis

„*Argi nežinojote, kad man reikia būti savo Tėvo reikaluose?*” (Lk 2, 49). - Tai pirmieji Išganytojo žodžiai, minimi Evangelijoje.

Atpirkimas įvyko per klusnumą. Nuodėmė - maištas Dievo Valiai. Kiekvienas mūsų sutikimas su Aukščiausiojo Valia yra prisidėjimas prie atpirkimo, atsivėrimas Kūrėjui rodomo kitų neklusnumo nusidedant.

Dievo Valia turi būti vykdoma net per dideles aukas - atsiskyrimą nuo savo mylimiausiųjų, jei to reikia Dievo Valiai įvykdyti. Tas atsiskyrimas čia - tai jų tikras įsigijimas Tėvo namuose, įsigijimas, kurio iš mūsų daugiau jau niekas nebeatims.

Kai šventadienių - šabo - vakarais Jėzus palypėdavo į kalną, prie kurio glaudėsi Nazareto namelis, - galima įsivaizduoti - prieš Jo akis atsiverdavo nuostabūs reginiai: vakaruose jūra, šiaurėje snieguota Hermono viršūnė, kurio ūksmingame slėnyje Jis pažadės Petruo pirmenybę; netoli Nazareto Jis matė Taboro kalną, Najiną, už kurio netoli Genezareto slėnis su Kafamaumu, Magdala ir Betsaida. Jau tada Jis pažinojo savo apaštalus, jau tada tikriausiai buvo gimusi didžioji nusidėjėlė. Jis matė jos tyrą širdį, paskui pirmąsias nuodėmes... Matė jau tada visus savo kunigus, visus tikinčiuosius, visus, kurie Jį mylės ir kurie neapkęs.

Matė ir tave, mane... Jis matė, bet tokia buvo Tėvo Valia, kad visų neklusnumą Jis atsvertų šiais Evangelijos žodžiais: „*Jis buvo jiems klusnus*” (Lk 2, 51).

„*Ji visa tai svarstė savo širdyje*” (Lk 2, 19). Ji, ne kas kitas, galėjo žinoti ir papasakoti evangelistui apie savo Sūnaus vaikystę. Mes už tai Jai turime būti labai dėkingi. Ir dabartinėje Šv. Mergelės būklėje didžiausias jos uždavinys - išmokyti mus pažinti Jos Sūnų ir Jį pamilti.

Jis nieko nereikalauja, ko pirma pats nebūtų vykęs. Klusnumas ne toks jau lengvas dalykas. Atpirkimo darbo pagrindas - klusnumas. Dievas klusnus žmonėms... Kaip nuostabu!

Koks mūsų sugėdinimas, kai mums atrodo tėvų valia tokia neišmintinga, kai mums atrodo, kad tik mes tinkamiausi užimti atsakingas vietas ir geriausiai

gebame vadovauti, ir kai apima piktas džiaugsmas, jeigu kitam kas nepasisekė...

Dievo Valia... Kiek kartų ji mums atrodo ne tokia, kaip turėtų būti. O gal net šmėsteli mintis, kad aš Dievo vietoj šiuo atveju išmintingiau būčiau pasielgęs. Argi negalėjo Jėzus vietoj 30 nenaudingų metų dirbti naudingą, vaisingą Dievo karalystei darbą? Argi Jis negalėjo savo Evangeliją pradėti skelbti daug anksčiau? Juk seniai jau buvo suaugęs.

Bet kaip tik čia išryškėja vienas nuostabus Dievo Valios bruožas, iš kurio galima pažinti, kur veikiama tikrai Dievo karalystės dėlei, o kur tik ieškoma savo garbės, savęs įvertinimo.

Niekas negali būti didis, kas nemoka būti mažas. Niekas negali įsakinėti, kas pirma neišmoksta klausyti. Šitos žymės kaip tik yra priešingybė demono puikybės. Tai priešingybei įrodyti kaip tik ir reikėjo ilgų 30 metų. Juk pasirodyti stebinančiais dalykais užteko tik trejų - tik dešimtosios dalies. Pagrindinė priemonė, kuria Atpirkėjas įvykdė didįjį atpirkimo darbą, kaip tik ir buvo nuolankumas ir klusnumas.

Kita vertus, reikėjo šito tylaus ir paslaptingo Jėzaus gyvenimo kaip tik todėl, kad mums būtų parodyta neišsenkamos kantrybės pavyzdys šeimos gyvenimo sunkumuose. Dėl ko gi kyla visi nesutarimai šeimose? Pirmiausia argi ne dėl nepasitenkinimo paprastu, kukliu gyvenimu ir, kaip žmonės sako, gaudymu vėjų? Mums visuomet atrodo, kad gera ten, kur mūsų nėra. Visada su pavydu žiūrime į kitų gyvenimą. Jei mes būtume kito vietoje, tikriausiai nepakeltume jo kryžiaus, nes kiekvienam duota malonė pagal pareigų didumą. Bet, lyg šito nežinodami, vis esame nepatenkinti, pikti, surūgę, linę Dievui priekaištauti.

Ir demono, ir mūsų pirmųjų tėvų nuodėmė kaip tik ir buvo nepasitenkinimas Dievu, Jo Valia, Jo norėta

tvarka. Visas pragaras mūsų namuose, visi barniai, neapykantos (kai po savaitę ir ilgiau nekalbama) dažniausiai vyksta ne dėl kokių svarbių priežasčių, bet dėl paprasto nekantrumo, nepasitenkinimo esamu kukliu gyvenimu, savotišku nepakentimu savo menko darbo, eilinių pareigų, įsisvajojimas apie šalis, „pienu ir medum tekančias“. Argi ne dėl šito nepasitenkinimo išklydo iš tėvo namų Evangelijoje minimas sūnus palaidūnas ir vėliau daugybė jo nelaimingų sekėjų visais amžiais ir visose pasaulio vietose?!

Šiuo savo paslėptu, nežymiu gyvenimu Išganytojas ir parodė nuostabią tiesą, taip sunkiai suprantamą nuodėmingajam pasauliui, kad Dievo akivaizdoje gali turėti begalinę vertę ir tie dalykai, apie kuriuos nerašoma laikraščiuose, kurių niekas neįvertina, jei tik jie atliekami iš klusnumo ir meilės Dievui. Čia pavyzdys galėtų būti šv. Teresėlė - misijų globėja, nė vienos dienos nebuvo misijų kraštuose. Ji nieko žymaus nenuveikė, Dievui aukojo vien kasdienio gyvenimo smulkmenas, bet šiandien Jos mielą globą taip stipriai jaučia pasaulis, ypač misijų kraštai.

„Jėzus buvo alkanas“. - Patenkink kūno malonumą... *„Jei tu Dievo Sūnus, liepk šitam akmeniui pavirsti duona...“* - O Tėvo Valia buvo, kad Jis atsvertų visus poelgius, kuriais prieš Tėvo Valią nuodėmingai siekiama kūno malonumo. Bet žmogus gyvas kiekvieną Dievo žodžiu, - kiekviena Dievo Valios apraiška!

„Pulk nuo šventyklos šelmens!“ - tuo nustebinsi, parodysi savo didybę... Ar ne tas pats gundymas: *„Jei Tu Dievo Sūnus, nuženk nuo kryžiaus ir mes Tave įtikėsime!“* O Tėvo Valia buvo, kad Jis įrodytų savo didybę, ištverdamas pažeminimus ir skausmą. Jėzus įrodė savo dieviškumą ne nužengdamas, bet ištverdamas ant

kryžiaus. Atėjus laikui, Tėvas įrodė Sūnaus didybę, bet tik paprastoms širdims, o ne fariziejams, pritvinkusiems puikybės.

Štai pasaulio karalystės, jų turtai, jų blizgesys - „visa bus Tavo, jei parpuolęs ant žemės pagarbinsi mane“. Taigi, jei pasitaiko proga, nebūk nusistatęs prieš nuodėmę! Jei žiūrėsi nuodėmės, - negyvensi. Žiūrėk, tave šmeižia. - Netylėk, nebūk lepšis. Reikia dalyvauti Mišiose. - Žiūrėk, ką tau duos Mišios, kad tavo daržai žolėmis apaugę: jei šiandien nenuravėsi, ką žiemą valgysi?! - Žiūrėk, visi geria. Tave boba pavadins, kaip tu vienas išsiskirsi, visi juk geria! - Kokia kvaila! Jis tavęs neims, jei būsi laukinė!

„Eik šalin, šėtone!“ — „Paskui prisiartino angelai ir Jam tarnavo“. — Vėliau iš tikrųjų Jis gavo visa, ką Jam šėtonas siūlė, bet gavo ne tuo būdu, kurį rodė velnias.

Tūkstančius kartų žmonės klysta ir tūkstančius kartų įsitikina, kad tai, ką demonas siūlo, - melas. Ir žmonės niekada nebenusidėtų, jei demonas nesiūlytų to, ką tik Dievas suteikti gali. („Jo vardas melas“.)

Ir visi pasaulio reformatoriai žmonėms visada siūlė ir siūlo tai, ką tik Dievas suteikti gali.

Jo žvilgsniui nėra jėgos pasipriešinti. - Turbūt labiausiai prisirišame prie žmogaus, kai jis tikrai domisi mūsų reikalais, mūsų vidiniu pasauliu, rodo tikrą norą padėti.

Kai nuskambėjus Jono žodžiams apie ateinantį Kristų - „Štai Dievo Avinėlis, kuris naikina pasaulio nuodėmę“, - minia tikriausiai į Jį atsigręžė, du vyrai, Andriejus ir Jonas, nusekė paskui Jėzų, nedrįsdami Jo užkalbinti. Mokytojas pats atsigręžė, lyg padrąsindamas juos. Tada ir jiedu paklausė: „Rabi, kur gyveni?“ - „Ateikite ir pamatysite“. Ir jie nuėjo su Jėzumi.

Buvo popietis. Pirmasis pokalbis su Mokytoju juos taip paveikė, kad Jonas net žiloje senatvėje prisimin-davo tą pirmąją valandą.

Andriejus, sutikęs savo broli Simoną, pranešė: „*Radome Mesiją!*” Antrą dieną, pakeliui į Galilėją, Jėzus sutiko Pilypą ir tarė: „*Sek paskui mane!*” Pilypas Natanaeliui: „*Radome Tą, apie kurį rašė Mozė ir pranašai. Tai Jėzus iš Nazareto*”. - „Ar gali būti kas gero iš Nazareto?” Jėzus, Jį pamatęs: „*Štai tikras izraelitas, kuriame nėra klastos*”. - „*Iš kur mane pažįsti?*” - „*Prieš pakviečiant tave Pilypui, kai sėdėjai po figmedžiu, aš mačiau tave*”. Natanaelis pritrenktas ir nustebęs: „*Rabi, Tu Dievo Sūnus, Tu Izraelio karalius!*” (Jn 1, 43-49).

Gyvenime pasitaiko susitikimų, kurie taip paveikia, kad negali užmiršti. Yra žmonių, kuriuos pažinęs, pamatęs, pajunti jiems didžiausią pagarbą, pasitikėjimą. Pirmiesiems Jėzaus mokiniams tereikėjo tik pamatyti Mokytoją, susitikti su Jo žvilgsniu, ir visam laikui liko Jo draugais, net numirė dėl Jo.

Tai pirmieji Jėzaus laimėjimai. Ir dabar Jis į daugelį paslaptینگai pažvelgia, prakalbina, ir nėra jėgos Jam atsispirti. Tiksliau sakant, Jis kiekvieną mūsų nori prakalbinti, jei širdyje yra bent mažytė kibirkštėlė noro Jį pažinti, paskui Jį sekti. O! Jo mielas Asmuo - neišsemiamas energijos šaltinis, paguoda, išmintis, patarėjas... Visi, kurie leidžia sau Jį pažinti, išgyvena panašius jausmus kaip pirmieji Jo mokiniai.

Po trijų dienų Jėzus su savo naujaisiais draugais buvo Galilėjoje (turbūt dabartinėje Kafr Kanoje). Ten buvo vestuvės. Buvo pakviesta Jėzaus Motina, kaip pažįstama ar kaip giminaitė, taip pat ir Jėzus su mokiniais. (Gal buvo nepatogu jų nekviesti, nes jie su Jėzumi buvo kartu.)

Kaip ryškiai matyti, kokia jautri Jo Motina kitiems, kaip Ji gyveno ne sau! Ji tuoj pastebėjo nemalonų dalyką, kad šeimininkai nebeturi vyno, nors svečiai to dar nebuvo pastebėję. (Gal Jėzaus draugai ir buvo dėl to iš dalies kalti, čia netikėtai atsiradę.)

Jėzus, kaip ir kitados, būdamas dvylikos metų, Jai švelniai priminė, kad viskas vyksta pagal Tėvo Valią. Gal dar kažką Jėzus Jai pasakė, nes Ji liepė tarnams daryti visa, ką Jis lieps.

Šiuo dalyvavimu vestuvėse Jėzus pripažino visa, kas natūralu. (O kai kas sako, kad Jo sekėjams netinka dainuoti, šokti, kad reikia naikinti prigimtį!..)

Tada niekas nedrįso suabejoti, kad tai ne vynas. Kodėl gi dabar kartais ateina mintis, kad tai tik paprasta duona? Juk ta pati Jėzaus dieviška Valia įvykdė aną ir šitą stebuklą.

„*Mano Tėvo namai*” (Jn 2, 13). - Kai kurių mokytojų pamokose būna visiškai tylu - visai nereikia pastangų mokinius valdyti, jie savaime atidžiai klauso. (Kitų pamokose būna atvirkščiai: mokiniai ir barami, ir baudžiami, bet tie kaip neklausė, taip neklausė.) Yra žmonių, kurių jau veide matyti vado jėga, kuri užburia, priverčia klausyti.

Tai buvo pirmosios Velykos, kai Mokytojas pirmą kartą pasirodė savo Tėvo namuose kaip šeimininkas, turįs teisę tvarkyti. Savaime aišku, kad ne rimbas Jo rankose galėjo sukelti tokią sumaištį. Iš Jo visos būtybės spinduliavo didingumas, kuriam nebuvo jėgos atsisirti, ir tarp prekiaujančiųjų kilo panika.

Naktį prieš ketvirtąsias Velykas, kai Alyvų kalne atėjo Jo suimti, - minia prieš vieną žmogų, - jie visi, nesuprantamos jėgos parblokti, krito prieš Jį ant žemės. Ir tik Jam leidus, jie vėl atsikėlė ir vėl pakėlė

prieš Jį rankas. - „Gal manai, kad aš negaliu paprašyti savo Tėvą ir Jis bemat neatsiųstų man per dvylika legionų angelų?!. Bet kaipgi išsipildytų Raštai?!“ (Mt 26, 53-64).

Įdomu, kad ir čia Viešpats kitaip elgėsi su neturtin-gaisiais. Jis nepaleido jų karvelių, kaip kad buvo iš-vartęs pinigų keitėjų stalus, bet tik liepė jiems pasiim-ti savo paukščius.

Šventyklos vyriausieji žiūrėjo, degė neapykanta, bet nedrįso rankos pakelti prieš Jį. Kas Jis toks, kad ga-lėtų įsakinėti jiems, tautos vadams, Rašto mokytojams! Jie pareikalavo pasiaiškinti, kokią teisę turįs tai dary-ti? Pareikalavo ne todėl, kad norėtų suprasti, kas Jis, bet kad galėtų Jį supainioti, išmušti iš vėžių tautos akivaizdoje.

Išdidumas neleidžia pažinti, kas yra tiesa. Čia bu-vo pagrindinė jų netikėjimo ir kartu visų amžių neti-kėjimo priežastis. Tai buvo pirmoji neapykantos ban-ga, kuri išsiliejo iš krantų ketvirtose Velykų šventėse ir baigėsi nekalto kraujo praliejimu. Išdidumas visa-da pats save paniekina. Pasaulis šiandien juos mini su pasibaisėjimu. O tie, kurie su šventa pagarba ir tikru noru pažinti tiesą atėjo pas Mokytoją, šiandien minimi su pagarba kaip pirmieji kovotojai, kurie pa-keitė žemės veidą. Tikrai, kas save aukština, bus pa-žemintas!

Žydų vyriausiųjų kunigų nusiteikimas pajutus, kad Jis aukštesnis už juos, yra toks, kaip ir visų mūsų, kai žvelgiame į savo Dievą su nepagarba, nepasitikėjimu, maištu Jo dieviškosios išminties planams, kai mūsų trumparegiškam pažinimui pasidaro nebeaišku, kam viena ar kita mūsų ar kitų gyvenime reikalinga. Kas-kart, kai mes drįstame prieš Dievą murmėti, atsimin-kime, kad, jei leisime šitoms mintims kaip piktžolėms mūsų širdyje suvešėti, sulauksime to, ko sulaukė ir

žydų vyriausiųjų širdys: Dievo nužudymo... Iš tiesų išdidumas, rodomas Dievui, visada baigiasi Dievo nužudymu širdyje...

Pokalbis naktį (Jn 3, 4). - Nikodemas, kaip ir kiti žydų tautos mokytieji, Dievo karalystę įsivaizdavo tik materialiai. Jis niekaip negali suprasti, kaip žmogus, būdamas senas, gali atgimti iš naujo. „*Tu esi Izraelio mokytojas ir šito nesupranti?*” - švelniai pašiepė jį Jėzus. — *Kaip vėjo nematome, tik girdime jo ošimą, jaučiame jo veikimą, taip yra ir su žmogaus atgimimu. Kas gimė iš kūno, yra kūnas, o kas gimė iš Dvasios, yra dvasia”.*

Su kokia kantrybe Jėzus aiškino jam savo karalystės paslaptis! O kodėl aniems, kurie vakar reikalavo, Jis nieko aiškaus nepasakė?

Jėzus neaiškina išdidžioms širdims. Tiems, kurie murmeldami prieš Dievą nesupranta Jo planų, Jėzus jų ir neaiškina. Bet visada randa būdą prakalbėti į tuos, kurie nuoširdžiai nori pažinti tiesą.

Prie Jokūbo šulinio (Jn 4, 7 ss). - Moteris randa prie šulinio sėdint vyrą... Ji staiga pajunta jam pagarbą! Pavadina jį „viešpačiu”: „*Matau, kad tu pranašas*”.

Koks reiškinys! Vargingieji priima Jį atviromis širdimis. Jis liko pas juos dvi dienas. Neparodė jiems jokio stebuklo, išskyrus pokalbį su moterimi prie šulinio. Jėzui tai buvo begalinis džiaugsmas, dėl to Jis net valgyti nenorėjo, kai mokiniai iš Sicharo Jam atnešė. Jis matė aplinkui siūbuojančius javus. Matė ateinančius Sicharo gyventojus. Tai Jo pirmoji pjūtis. Už jų Išganytojas matė visus ilgus amžius, matė visus ateinančius pas Jį iš visų pasaulio tautų - žmonės tiesios

ir paprastos širdies, kuriems Jis turi paruošęs *gyvojo vandens*, nuo kurio per amžius netrokštama. Tėvo Valia, kad jie pas Jį ateitų. Tėvas šito nori.

Ir štai pirmieji iš jų ateina! Jėzus be galo nori jiems gero! Štai apaštalo nuotaika, štai jo laimės šaltinis - kitų laimė, matyti kitus, einančius į šviesą.

Jėzaus elgesys su samariečiais vėl mums iškalbingai liudija, kad Jis be ribų atsiduoda tik paprastiems, be klastos, be išdidumo žmonėms, kurie kartu su Juo nuostabiai ir šventai nori vykdyti didžiojo Dievo Valią, kurie Jam jaučia ne pagiežą, bet šventą pagarbą širdyje.

Žmonės, kurie moka gyventi labiau dėl kitų kaip dėl savęs, negali būti nelaimingi, nes jie neturi laiko nelaimingi būti.

„*Žiūri ir nemato...*“ (Mk 2, 1; Lk 5, 17; 7, 6.9; Mt 9, 1-8). - Kaip meilė viską nužeria aukso spalvomis, net išteisina tai, kas aiškiai bloga, taip neapykanta viską nudažo juodai, net ir tai, kas gražiausia.

Išganytojas vėl buvo Kafarnaume, galbūt Petro namuose. Dėl minios susigrūdimo į namus įeiti nebuvo vilties. Jų tikėjimas rado išeitį - per stogą. (Visada Išganytojas būdavo nugalimas tikėjimo.)

- *Pasitikėk, tavo nuodėmės tau atleistos.*

- Kas jis? Juk jis piktžodžiauja! Kas gi gali atleisti nuodėmes, jei ne vienas Dievas?!

- *Kad žinotumėt Žmogaus Sūnų turint galią atleisti, - kelkis, imk savo neštuvus ir eik namo!*

Kitą kartą Jis kalbėjo:

- *Imkite Šventąją Dvasią. Kam nuodėmės atleisite, jos atleistos, ir kam sulaikysite, jos bus sulaikytos.*

Sukniubęs prie Jo kojų raupsuotasis:

- *Jei panorėsi, gali mane pagydyti...*

- *Noriu, būk pagydytas!*

Kafarnaumo šimtininko tikėjimas:

- Viešpatie, nesu vertas, kad užeitum po mano stogu. Bet tark žodį, ir tarnas pasveiks.

- *Iš tikrųjų aš nė Izraelyje neradau tokio didelio tikėjimo.*

Kuo gi skiriasi šitie paprasti žmonės nuo anų, kurie dieviškojo atleidimo žodžius nelaimingajam laiko piktžodžiavimu? - Ir mums viskas aptems, žiūrėsime ir nematysime, jei širdyje bus bent truputis išdidumo. O palaimingi nelaimingojo raupsai, jei jie apsaugo jį nuo išdidumo! Palaiminga toji paralyžiuotojo liga, jei ji padėjo žmogui pareikšti tokį pasitikėjimą Dievu!

Taigi, ar ne tie dalykai, kuriuos vadiname nelaime, išsaugo žmogui tikrąją laimę?! Ar ne tie dalykai, kuriuos laime vadiname, dažnai ne vieną pražudo?! Ar nepražudė fariziejų jų turtingumas, jų išmintis?

Prisiminkime, kada mes nuoširdžiai meldėmės. - Ar tai nebuvo didžiausio skausmo, pažeminimo dienos? Argi nepražudė ne vieno kaip tik tokios dovanos, kurių mes kasdieną iš Viešpaties maldaujame!

Ar laimingesni bus visus milijardus amžinybės metų tie, kurie Viešpatį, tarantį atleidimo žodžius, piktžodžiautoju pavadino, už aną vargšą raupsuotąjį, kuris, nieko neturėdamas ir iš gyvenimo nieko jau nebesitikėdamas, sukniubo prie Viešpaties kojų? Kaip daugeliui reikia begalinio skausmo, kad praregėtų!

O mes irgi turbūt niekada skausmo nepavadinome Viešpaties dovana... Ir, jo apsčiai turėdami, turbūt niekada už jį nedėkojome kaip už dovaną...

Palaimingas drabužio lopas, kuris neleido ano žmogaus žemesniu už save laikyti! Laiminga, kad gimei neturtingoje šeimoje ir niekada negalėjai vilkėti tokios suknelės, kuri leistų dalyvauti šėtoniškai gundančių žmonių draugijoje. Gal esi laimingas, kad apie motociklą

gali tik svajoti! O, didžios yra Viešpaties mintys ir nusekami Jo keliai!

Dabar turbūt suprantama, jog pirmutinė sąlyga, kad mūsų malda būtų išklaudyta, - pakankamas širdies nuolankumas ir pagarba Dievui, kad gavę tai, ko prašome, tų dovanų nebepripažintume jau savo nuosavybe, užmiršdami Davėją. Taigi gėrybes, kurios mus lenkia į išdidumą, kurios mums bloga daro, turbūt reikėtų laikyti Dievo apleidimo ženklui... O mes tuos žmones tiek kartų laimingais vadinome ir tiek kartų jiems pavydėjome!..

Didi meilė ir didis atleidimas (Lk 7,36 ss). - Ar daug yra žmonių, kurie nepažįsta tų sunkių valandų, kai yra keletą kartų ėję ir vėl grįžę nuo durų, už kurių yra įžeistas tėvas, motina, draugas? Kaip sunku atsiprašyti! Ta savo išdidumo ir būtino teisingumo, pažintų meilės ir savo nedėkingumo suvokimo kova yra sunkiausia našta. Bet, išdrįsus duris praverti, paskui širdį apima tokia gaivi palaima, kaip gamtą po šilto, gaivinančio lietaus.

Jėzų vienas iš fariziejų, vardu Simonas, pakvietė vaišių. Sutiko nelabai širdingai: nepabučiavo, nedavė vandens kojoms nusimazgoti, nepatėpė Jėzui galvos aliejumi. Reikia manyti, Jėzus buvo pakviestas savotiškam ištyrimui. Visų akys buvo atkreiptos į Mokytoją.

Tą valandą, apsuptas netikėjimo ir įtarimo, turbūt tik vienas Mokytojas žinojo, kaip nedrąsiai prislinko prie durų viena moteris... kaip daužėsi jos širdis krūtinėje: „Kaip pasielgs su manimi Mokytojas, ar nepamers...“ Tikriausiai jau ne kartą ji šitokios progos ieškojo, bet vis nepavykdavo... Gal ilgai ji kovojo ir su savimi: ar palikti draugus, tą visą sūkurį gyvenimo, į kurį ji buvo nugrimzdusi. Kas ją pastūmėjo? Gal tik

vienas Mokytojas šitai žinojo. Gal tai buvo nerūpestingas tėvų požiūris į dukters ateitį. Gal ir tėvai jau šiuo keliu ėjo. O gal koks susitikimas su žmogumi, kuris atliko demono gundytojo vaidmenį jos ankstyvojoje jaunystėje? Viena aišku, kad ji klydo - kasdien vis toliau grimzdo nuodėmių labirinte, nebebrangino meilės ir šią didžią Kūrėjo dovaną dalijo kiekvienam praeiviui, kiekvieno vis iš naujo skaudžiai pažeminama. Greičiausiai gyveno pati savęs neapkęsdama, negerbdama.

Kiek apie ją nupasakota Evangelijoje, matyti, kad ji vis dėlto turėjo kilnią širdį, ištrokšusią tikrųjų vertybių. Tikriausiai Mokytojo žodžiai apie atgailą ir tas gyvenimas, apie kurį Mokytojas kalbėjo, palietė jau seniai nebevirpančias jos sielos stygas. - Kartais juk mes ilgai jaučiame kažkokį nerimą, laukimą, ir štai nejučiomis sušunkame: radau! Tai žmogus, apie kurį seniai galvojau; mano pašaukimas, kurio seniai troškau ir vis nebuvo galimybių jį pažinti. Turbūt ir šios nelaimingosios sieloje, vieną kartą išgirdus Mokytoją kalbant, kažkas sujudėjo: „Štai ko ieškojau!“ Tikriausiai ją ilgai kankino kaltės prislėgtos sielos klausimas: „Bet ar man bus atleista?..“ O demonas iš pasaly kuždėjo: „Tu jau žuvusi, taip toli nuėjusios tavęs jau niekas nebeišgelbės“. Bet ir vėl ji šventu pavydu degančiomis akimis sekdamas tuos nelaiminguosius, kurie meldė Mokytoją pagalbos ir matė, kad nė vieno Jis neatstūmė. O! Palaiminga kaltė, kuri išmokė ją nuolankumo, išmokė nebėgti nuo Viešpaties meilės, kaip kad daugelis padaro, prislėgti kaltės!

Pagaliau drebančia ranka, su baime ir su lašeliu vilties, jausdama begalinį savo nedėkingumą Išganytojui, kaip Dievui, ji pastūmė duris. Visi sužiuro. Na, kas čia dabar! O ji matė tik Jį vieną. (Dažnai minioje žmonių matome tik vieną arba, atvirkščiai, pilna salė atrodo tuščia, jei joje nėra to vieno...) Suklupo prie Jo

kojų... Nesulaikė ir nesistengė sulaikyti ašarų. Pareiškė didžiausią pagarbą, kurią diktavo to laiko papročiai: patepė brangiu tepalu Jam kojas.

Kaip didingai ji turėjo atrodyti tą valandą! Didelė kaltė ir didelis gailestis. Palaidais plaukais (pagal žydų papročius didžiausias nuolankumas). Tačiau fariziejų širdys kietos - nė lašelio užuojautos: „Jei Jis būtų pranašas, juk žinotų, kas tokia ši moteris”.

Tai buvo širdis viena iš daugelio, kuri nebuvo sutikusi gyvenime meilės... Tai buvo širdis, ieškanti meilės, ir turbūt tik dėl to kalta, kad niekas jos nemylėjo. Gyvenime ji sutiko tik aistrą, savanaudiškumą. Kiekvienas, kuris jai žadėjo meilę, palikdavo baisiai pažeminęs... Pagaliau ir ji pati pamažu įprato nebegebėti savęs, nebetikėti, kad žemėje dar esama kilnumo.

Jėzaus Asmenyje, Jo žodžiuose, Jo veide ji iš karto atpažino Tą, kurio visą gyvenimą ieškojo ir turbūt jau nebesitikėjo rasti. Koks nuostabus atradimas ir koks palaimingas susitikimas - štai Jis, visą gyvenimą ieškotas! Jos nuolankioje širdy tikriausiai nebuvo vietos išdidumui ir ją bemat užliejo pagarba Jėzaus žodžiams ir darbams, o kartu tikėjimas ir didžiausia meilė, kuri pakeitė jos gyvenimą.

Tą valandą jai buvo atleista daugybė jos nuodėmių, nes ji labai mylėjo. O fariziejų širdys liko kaip saulės išdeginta uola, nepriimanti drėgmės.

Našlės skatikas (Lk 21, 2-4). - Žmonių akyse jos auka buvo labai mažutė, bet Jėzus pasakė, kad ji įmetė daugiau už visus. Dievas mūsų veiksmus įvertina visai kitu žvilgsniu.

Iš tikrųjų, atmetus iš mūsų veiksmų tokius motyvus, kaip savo malonumą, norą pasirodyti kitų akyse, natūralų polinkį - iš prigimties paveldėtą ko nors pa-

mėgimą, natūralios meilės varomą veiklumą ir kita, - kiek tada mūsų gyvenime liktų veiksmų, kurie būtų daromi tikrai dėl to, kad širdis jaučia dėkingumą savo Davėjui už visa, ką turime gera, - protas juk tai supranta, - veiksmai, kurie būtų daromi grynai iš meilės Dievui, - ar daug jų būtų?..

„*Jų dangaus karalystė*“ (Mt 19, 13-15; Mk 10, 13-16; Lk 18, 15-17). - Motina trokšta savo vaikui viso, kas pasaulyje geriausia. Kartą apie Jėzų susirinkusios motinos su vaikais ėmė prašyti Išganytoją palaimos savo vaikams. (Kaip nuostabu: motinos širdžiai nekilo noras prašyti Jėzų sau ko nors, bet savo vaikams! Motina visuomet būtų linkusi pati būti pažeminta, pati kentėti, kad tik jos vaikui būtų gera, kad tik jis būtų garbingas žmogus.) Gal jau buvo vakaras ir Mokytojas išvargęs, kad apaštalai jų nenorėjo leisti. Bet Viešpats juos subarė. Jis glaudė vaikelius, juos laimino ir sakė: „*Kas nepriima Dievo karalystės kaip kūdikis, neįeis į ją*“.

Ar yra tokios atbukusios širdies žmogus, kurio nestebintų ir nežavėtų vaiko akys, žvelgiančios atvirai, be klastos? O, kad žmogus visą gyvenimą išliktų paprastos širdies, nekaltos sąžinės, kad jis į viską žvelgtų tokiu tyru žvilgsniu, savo palaimingu naivumu, nuostabiu jautrumu vertintų viską, kas gera, kaip vaikas!

Kiekvienas Jėzaus gyvenimo bruožas rodo, kad Išganytojas žavisi vis tais pačiais dalykais, deja, tokiais retais žemėje: širdies paprastumu, tyra sąžine, tikėjimu, kuris nuostabiai spindi, jei širdyje nėra demono žymės - puikybės. Tai rodo, ko reikia, kad savo Viešpačiui patiktume, kai įvyksta mūsų paslaptingas susitikimas su Juo Švenčiausiąjame Sakramente, ir kokia mieliausia dovana, kuri Jį pradžiugintų - paprasta, vaikiška širdis.

Taip mirė didis Pranašas... - Be jokio teismo, visiškai atsitiktinai, dėl kažkokios nusidėjėlės įgeidžio. Jonas Krikštytojas mirė giliai rūsyje, kai visi viršuje linksminosi ir akys blizgėjo nuo vyno.

Štai klasikinė pasaulio dvasia, kurią ne kartą taip smerkė Išganytojas. Štai ko Viešpats neapkenčia!

Kaip be galo skiriasi tas pobūvis, kuriame dalyvavo Jėzus Kanoje, - garbinga proga, viskas normalu, - ir pobūvis, kuriame nieko nereikia nužudyti nekaltą...

Sūnus, šunkeliuose paklydęs... (Lk 15, 11 ss). - Ar galėjo Viešpats dar ryškesniu pavyzdžiu pavaizduoti, kokia didi yra mums Jo skirtoji dieviškoji meilė! Ar galėtų kas išdrįsti suabejoti, kad jam jau nebegali būti atleidimo?

Koks nedoras buvo vyresniojo sūnaus elgesys! Tai gyvas fariziejų dvasios atspindys. Šitas kaip ir anie nieko nenorėjo žinoti apie Tėvo gailestingumą. Išdidūs ir pasipūtę jie nenorėjo suprasti Tėvo širdies jausmų.

Ir dabar yra daug žmonių, nenorinčių suprasti dieviškosios Širdies jausmų. Kiek kartų mes būname labai negailestingi nusidėjėliams - juos apkalbėdami, išjuokdami, keršydami, širdyje laikydami juos žemesniais už save!..

Didžiausioji dovana (Mt 26, 26-29; Mk 14, 22-25; Lk 22, 19-20; 1 Kor 11, 23-25). - Jėzus paėmė duoną... Apaštalai nustebo: ką Mokytojas dabar darys? - Juk po paskutinio Velykų avinėlio kąsnio daugiau jau nieko nebuvo galima valgyti.

Jo veidas dvelkia nuostabiu didingumu. Kokie jausmai Jame tą valandą vyravo? - Tikriausiai - meilė.

Juk tai, ką Jis dabar darys, bus didžiausias meilės pareiškimas, Jo noro būti kartu įvykdymas. Taip, meilė, atsidavimas, bet ir skausmas... Juk matė tiek abejingumo, šaltumo, niekinimo...

Jis pakelia akis... prieš kurias visada atviras Dangus. Dėkoja ir laimina... kažkas nepaprasto turi su ta duona įvykti.

„*Imkite...*” Tai jūsų. Jūsų nuosavybė. Galėsite elgtis arba su pagarba ir meile, arba numesti su panieka. Tai jūsų - kaip išoriniai pavidalai, taip ir manasis „Aš”, visa manoji meilė, mano dieviškoji galia, mano veikimas - Jūsų!

„*Ir valgykite...*” Tai maistas. Užtat šis slėpinys maisto pavidalu, kad suprastumėte, jog tai sielos gyvybės paslaptis, dvasios stiprybės penas. Bet tik tuomet, kai su šiuo maistu bus elgiamasi kaip su gyvu asmeniu, kuris turi protą, jausmus, kuris myli ir gali būti mylimas arba įžeidžiamas. Tai naujas mano buvimo būdas. Tokio lig šiol dar nėra buvę. Buvo žinomas tik mano buvimas žmogiškojo kūno paslapyje ir mano buvimas visai be kūno, kaip Antrojo Švenčiausiosios Trejybės Asmens. Štai dabar dar naujas mano buvimo būdas dėl jūsų.

Kaip saulė viena, bet visi su ja bendraujame ir jaučiame jos palaimą, taip Jis yra vienas, bet visas kiekvienoje vietoje, kur tik yra paslaptingoji Duona. „*Tai yra mano Kūnas...*” Kitaip sakant, tai aš pats. - Aš su jumis.

Paskui Jis paėmė taurę... „*Tai yra mano Kraujas...*” Kam atskirai visa tai įvyks rytoj? Meilė Tėvui ir mums nuves Jį rytoj dar į naują beprotybę: iki paskutinio lašo išlieti kraują iš meilės Tėvui ir mums; pareikšti Tėvui meilę, atsveriančią mūsų visų nedėkingumą, Jam parodytą nesuskaičiuojamomis nuodėmėmis. Mes dėl to verti aukščiausios bausmės - mirties. Aukštesnės

bausmēs nēra. Bet kā Jis sumanē! Mirti Tēvo akivaizdoje, kad mes gyventume, mirti vietoj mūsu - tikrųjų kaltininku!

To dar negana. Jis īsakē tai *kartoti*. Taigi davē ir galia īvykdyti tā pačī, kā Jis šī didžī valandā īvykdē. Tai Jo kunigystēs pratēsimas. Taip, kaip tēvų jaunystē būna pratēsiama jų vaikų jaunystē. Tai Jo meilēs Tēvui ir mums pratēsimas visose jo kunigų kartose iki pasaulio pabaigos. Ir tai kartojaši. Tiek kartų tarp mūsu. O, Dievo īsminties ir meilēs didybe! Štai īstikimbēs pavyzdys!

Paprastai ilgam skirdamiesi pasakome tai, kas visų svarbiausia, kā labiausiai norime, kad niekada nebūtų užmiršta, nes daugiau jau niekada nebekalbēsime.

Kā Jēzus pasakē tā paskutinī, nuostabų vakarā, priēš īssiskirdamas su savo mylimiausiai? Jis kalbējo apie vienybē: „Aš *esu vynmedis, o jūs šakelēs... Mylēkite vienas kitā, kaip aš jus mylējau...*” - Dieviškoji meilē, per Jēzaus žmogiškajā prigimtī taip žmogiškai, mums visiems suprantamai pasīreīskusi.

„*Jūs - vynmedžio šakelēs...*” (*Jn 15, 1-17*) - Ne kiekvienas moka jautriai ir tiksliai īšreīkšti savo meilē. Ko pats nesi īšgyvenēs, to niekada nemokēsi tinkamai pavaizduoti. Niekada negali kitam duoti to, ko pats neturi.

Turbūt ne veltui Mokytojas pasīrinko šī paskutinę atsisveikinimo akimirkā kaip tik kalbēti apie meilē. Jie skīriasi... Jo mylimiausieji īšgyvens sunkų savo meilēs īšbandymā. Netrukus jie ir patys īsitīkins, kaip sunku tā īšbandymā īštverti. Šīandien jie visi kalba: „Jei ir mirti reikētų drauge su Tavimi...” Taip, šīandien, bet kas bus rytoj?.. Ir kai jie vėl pamatys Mokytoją, jie savo akimis netīkēs, kad tai tiesa. Visada mei-

lės didybė įrodoma ne saulei šviečiant, bet kaip tik tada, kai širdį užtraukia debesys.

Ką gi Jėzus šią paskutinę akimirką pasakė savo mylimiausiems? - Iš esmės nieko naujo, tik iš Jo Širdies veržėsi tas pats meilės vulkanas. Ką tik Jis savo dieviška galia įsteigė naują savo buvimo žemėje būdą, ką tik Jis savo mylimiausiems atidavė save, lyg visai bejėgį, o dabar iš Širdies plaukia ta pati nuostabi meilės melodija: „Aš - *vynmedis, jūs - šakelės*”.

Ką tai reiškia? - Juk tai vienybės išreiškimas. Meilė visada diktuoja vienybę. Tik tos vienybės dėka jūs galėsite laimėti širdis. Tik ta vienybė suteiks jums jėgos. Ir jei ta vienybė kada suirs, jūs liksite kaip nudžiūvusi šakelė, kuri išpjaunama, nes yra bevaisė. Taip bus ir jums, ir visiems, kurie neišlaikysite vienybės su manim. „*Nuo manęs atsiskyrę jūs nieko negalite nuveikti!*”

Jėzus, atsisveikindamas su mylimiausiais tą vakarą prašė, tiesiog reikalavo: „*Vaikeliai, mylėkite vienas kitą, kaip aš jus mylėjau!*” Ne taip, kaip Senajame Testamente buvo reikalaujama: „*Mylėk, kaip pats save*”. Jėzus reikalavo iš meilės daugiau: „*Kaip aš jus mylėjau*”. Jis dar sakė, kad didžiausia meilė būna to, kas pajėgia savo gyvybę aukoti už tą, ką myli. Jis tai padarė. Šiandien jau kalbėjo apie rytdieną. Ryt Jis įrodys, kad tai buvo ne tušti žodžiai.

Kaip aukštai Jėzus iškėlė meilę! Ja pagrindė visoki veikimą. Jis savo dievišką patirtimi nedviprasmiškai liudijo, kad be meilės - jokio veikimo, jokio vaisin-gumo: nudžiūvusi šakelė...

Dieviška ašara. - Minių apsuptas, visų garbinamas, sakytume, lyg savo pergalę švęsdamas, Mokytojas joja į savo tautos miestą. Čia pat, nuo kalno, kaip ant delno

miesto rūmai, auksuotas šventyklos stogas... Ir Viešpaties veidu ritasi sunki ašara... Baisus aplinkos nuotaikos disonansas!

Jo dvasia ne čia, Jis kažkur kitur: „*Jeruzale, Jeruzale, o kad tu šiandien suprastum, kas tau neša ramybę!..*” - „*Tu sulauksi dienų/.../ nes tu nepažinai savo aplankymo meto!*”

Taip, po keliasdešimties metų šitie jaunuoliai gulės Jeruzalės gatvėse parblokšti, išniekinti, išdarkyti lavonai ir neliks akmens ant akmens...

„*Imkite ir valgykite, tai mano Kūnas, tai Aš*”. - Ar tikrai imame su meile ir dėkingumu? Jo neatpažino tauta. - Ar kiekvieną progą panaudojame Jam vis labiau pažinti? Kam naudojame savo laiko perteklių? Tiek brangiausių valandų, tiek gražiausių progų!..

Ar Jėzaus ašaroje neatsispindėjo ir mano veidas?.. Ar nematė Jėzus ir manęs tarp viso apleistojo miesto siaubo?.. Dabar „*mano valanda*”. Dabar! Iš visų milijonų metų praeities ir ateities glūdumose.

Jo Širdies Ugdytoja. - Teisingai sakoma, kad tautų likimas yra motinų rankose. Už kiekvieno didvyriškumo slypi moteris. Motina ant savo rankų išaugina didvyrius. Tik dėl priežasčių, žinomų vienam Dievui, esama išimčių...

Ir dieviškosios Širdies didybė pasidavė šiai taisyklei. Šv. Mergelė - Švenčiausiosios Širdies Ugdytoja, pirmoji ir tobuliausioji Jos garbintoja. Ji, ne kas kitas, ir mus gali tinkamiausiai išmokyti suprasti, įvertinti Jėzaus didžiąją meilę mums.

Per Mariam ad Jesum! - Per Mariją prie Jėzaus.

Švenčiausiosios Širdies garbinimas

Gudeliai, 1962 07 01

Įvairumas džiugina. Ir bendraujant su Dievu Jo išminties ir meilės didybė leidžia mums pajusti tą įvairumo grožį. Kadangi Bažnyčioje pasireiškia ne viena pamaldumo forma, bet įvairios, tai žmonės pagal savo prigimties polinkius gali prisitaikyti, kas jiems labiausiai prie širdies.

Švenčiausiosios Širdies garbinimas yra ne kas kita, kaip atkreipimas dėmesio į Atpirkėjo meilę mums. Tuo pareiškama pagarba ir meilė Jo žmogiškai širdžiai, bet kartu čia turima galvoje Širdis, kaip žmogaus jausmų, jo meilės ženklas, simbolis. Visais laikais Bažnyčia šitai stengėsi paaiškinti ir įvertinti. Mylimiausias Jėzaus mokinyс apaštalas Jonas ilsėjosi prie Jėzaus krūtinės. Šv. Paulius su tokiu užsidegimu kalba apie meilę savo Mokytojui: „*Niekas negalės mūsų atskirti nuo Dievo meilės, kuri yra mūsų Viešpatyje Jėzuje Kristuje*” (Rom 8, 39; Gal 2, 19; 2 Kor 5, 14).

Tačiau ypatingai ir specialiai šis pamaldumas buvo apreikštas Bažnyčiai per šv. Mariją Margaritą Aliakok XVII amžiuje, kai reformacija ir jansenizmas atšaldė daugelio širdžių meilę.

Švenčiausiosios Širdies garbinimas yra pastangos suprasti, įvertinti ir atsiliepti į Jos dieviškąją meilę mums. O ji didi, neišmatuojama, kaip vandenyno gilmė. Ji nuolatinė. Nuo lopšio ligi kryžiaus. Pagaliau ji neribota laiko amžinybėje. Seniai prieš mūsų atsiradimą jau mes buvome mylimi savo Kūrėjo. Kaip amžinas Dievas, taip ir Jo meilė mums yra amžina.

Visa Evangelija, visas Šventasis Raštas yra ne kas kita, kaip dieviškosios meilės mums dokumentas. Ypatingai ir specialiai tai išreikšta per Jėzaus Asmenį, Jo žemės gyvenimą. Kiekvienas Jo žmogiškos širdies

tvinksnis yra ne kas kita ir ne kam kitam skirta, kaip palengvinti mums suprasti šią didžią tiesą, kad *Dievas yra Meilė*, suprasti Jo meilę mums, Jo kūriniams.

Pagaliau, jei mūsų gyvenime yra bent lašelis pagarbos ir dėmesio Dievui, mes, galvodami apie savo gyvenimą, negalime nepastebėti, kad kartais mūsų gyvenimo įvykių eiga tokia keista, negalime neatpažinti, kad visi jie valdomi ne ko kito, kaip Jo meilės mums: tiek kiekvieno iš mūsų atskirai, tiek tautų ir viso pasaulio.

Viena Jėzaus gyvenimo valanda ypač ryškiai parodo, kas yra mums dieviškasis Išganytojas ir ko Jis pas mus atėjo į šią vargo žemę.

Nuo Piloto rūmų liūdna procesija pasuka miesto gatvėmis pro Pasmerkimo vartus keliu, vedančiu į pajūrio miestus Jopę ir Cezarėją... Nužudymo smulkmenos... - Štai Meilės beprotybė!

Garbindami Švenčiausiąją Jėzaus Širdį, mes garbiname Jį, stengiamės pajusti Jo nuostabią meilę mums ir nelikti už visa tai nedėkingi.

Draugystė su Juo*

Gudeliai, 1964 04 05

Ne kartą esame kalbėję apie draugystę su Jėzumi, apie atvirą nuoširdų pokalbį su Juo po šv. Komunijos. Vienas žmogus, šiuos mūsų mąstymus girdėjęs, kartą man pasakė: „Manote, kad žmonės tai supranta? Retas šitaip su Juo bendrauti moka”.

Ar tai tiesa? O jei ir tiesa, tai šios pastangos Jį suprasti kaip Draugą nenustoja savo vertės, nes tai yra ne koks žmogaus troškimas ar pageidavimas, bet Jo dieviškasis noras. Kad žmonės šitai suprastų, Jis įsikūnijo, vadinasi, Jo dieviškąją išmintį mes turėjome

* Žr. Josef Gross. Heimat im Gott.

galimybę pajusti žmogišku, mums visiems suvokiamu būdu.

Vienatvės jausmas - tai pragaro kančios dalelė dar čia, žemėje. Žmogus sukurtas pagal Dievo prigimties panašumą, o Dievo vidinis gyvenimas yra meilės gyvenimas. Dėl to prigimties panašumo žmogus ir ilgisi meilės, draugystės, kuri gyvenimui yra nepaprastai reikšminga. Juk draugystės jėga kartais pralenkia net prigimtinę šeimos meilę (tarp tėvų ir vaikų, tarp brolių ir seserų).

Iš ko atpažįstama, ar stipri draugystė? Iš to, kiek draugai pajėgia vienas kitam aukotis. Ar daug yra tokių, kurie pajėgtų visą savo turtą paaukoti draugui išgelbėti? Ar daug yra, kurie pajėgtų aukoti gyvybę?.. O kai Gavėnios metu einame Kryžiaus kelią, ar žinote, ką tai reiškia? Juk tai Jėzaus draugiškumo mums pareiškimas! Tai didis mūsų reikalų jautimas, mūsų nelaimės išgyvenimas. Ar pajėgtum dėl to, ką labiausiai žemėje myli, atrodyti panašiai kaip Jėzus - su erškėčių vainiku ant galvos, visų išjuoktas, apspjaudytas?.. Ar pajėgtum dėl to, ką labiausiai pasaulyje myli, pajusti tiek neapykantos iš tų, kurie gali iš tavęs atimti duoną, šiltą vietą, kurie gali viešai tave išjuokti, atiduoti teismui už nepataikavimą jiems?..

„Aš daugiau nebevadinsiu jūsų tarnais, bet draugais”. - *„Jėzus mylėjo Mortą, Mariją ir Lozorių”*. - Juk šios Evangelijos vietos kalba apie draugiškumą, suprantamą mums. Ar manai, kad tas faktas, jog Jėzus pasiliko su mumis Švenčiausiojo Sakramento Slėpinyje galėtų reikšti ką kita, o ne Jo norą, kad tu būtum Jo draugas?!

Ar neužmiršai, kuris žmogus tavo gyvenime yra daugiausia gero padaręs? Kaip tu jį prisimeni, ar dažnai? Kuo tu jam atsidėkoji? Kaip jautiesi, kaip kalbiesi su juo susitikęs? - Galvodamas apie Jėzaus kančią - ar

pajunti skausmą ir savo širdyje? Jei dėl to, kad kas nors kenčia, jauti užuojautą, skausmą ir savo širdyje - tai meilės pradžia.

Yra žmonių, kurie kartais ligi vėlyvos nakties rašo dienoraštį. O gal ne kartą buvo, kad su kuo nors kalbėdamasis nejučiomis pastebi: „Vaje, jau švinta!“ Argi neįmanoma kartais ir Jam atsiverti ir kalbėti taip, kaip kalbame artimam žmogui? Tai palaimingos vailandos, per kurias daug kas paaiškėja, daug kam pasiryžtama ir kurios visada širdyje paslaptinai palieka kažką gera.

Jei kas moka Jėzui kalbėti tik tada, kai širdyje saulė šviečia, tas Jo dar nepažįsta. Kas moka Jam kalbėti tik tada, kai dovanas gauna, tas Jo dar nemyli. Kas Jo nemato kiekviename, kurį gyvenimo kelyje sutinka, tas Jo dar nesusitiko gyvenime.

Draugystės esmė yra nuolankumas, išplaukiantis iš pagarbos. Kas šitai jaučia Jėzui, tam nesunku tai jausti ir kiekvienam žmogui, atsimenant, kad kiekvienas juk yra Jo nuosavybė, Jo Širdies turtas, Jo pasididžiavimas arba skausmas. Paprastai žmonių gyvenime tai reiškiasi mandagumu ir, žinoma, tikru nuoširdumu.

Ar Kristus buržuazijos priedanga*

Gudeliai, 1964 05 07

„Siekite to, kas aukštybėse, kur Kristus sėdi Dievo dešinėje. Rūpinkitės tuo, kas aukštybėse, o ne tuo, kas žemėje” (Kol 3, 1-2).

Jėzaus Dangun žengimas nereiškia, kad Jis pasitraukė nuo mūsų. Tai Jo naujas buvimo būdas, o ne atsiskyrimas. Taip kaip Dievo visagalybė pašaukė į buvimą daugelį buvimo rūšių ir būdų, taip Jo visagalybė gali padaryti, kad Jis pats apsireikštų mums įvai-

* Plg. Laros. Evangelium hier und heute.

riais buvimo būdais: žmogaus kūno išvaizda, paslaptingosios Duonos pavidalu, pojūčiais visai nepatiriamu būdu. Ir po Žengimo į dangų Jis gyvena su mumis savo mistiniu kūnu - Jis, Vyriausiasis kunigas, nuolat tariantis Tėvo akivaizdoje daugelio savo mistinio kūno narių lūpomis: „*Tai yra mano Kūnas*”.

Apaštalas, lyg aliuziją darydamas į Jo Dangun žengimą, kreipia mūsų dvasios akis aukštyn. Ką reiškia aukštyn? Ar Dangus yra aukštai? - Argi galima šitaip kelti klausimą? Argi visus dalykus aprėpia erdvė ir laikas? Net žmogus savo būtyje turi dalykų, šiomis sąvokomis neaprepiamų. Ar gali jis pasakyti, kur yra jo laimė, kiek ji vietos užima?

„Aukštai” ir „žemai” yra simbolinės žmogaus būties sąvokos. Žmogus geriau supranta, kad tai, kas gryna, švaru, yra „aukštai”, o tai, kas purvina, žema, - „žemai”. Šia prasme ir apaštalas Paulius Laiške kolosiečiams mūsų akis kelia į aukštybes - į tai, kas tyra, dora, garbinga.

Šią eilutę labai iškreipia tie, kurie nenori, kad būtų kas nors po mirties, kas nors antgamtinio. Šia prasme bandoma Bažnyčią daryti vargingųjų išnaudojimo priedanga, kartu ir baisiausiu religijos pasmerkimu, nes taip suvokiama religijos laikysena tikrai būtų kažkas baisaus - tai, kas šauktųsi Dangaus keršto. Ar galima nesibaisėti tokia laikysena, jei kas nelaimėje esančius guostų kalbėdamas apie kančios palaimą, apie pomirtinį atlyginimą, nė piršto nepajudindamas jų skausmui sumažinti? Kodėl čia užmirštama, kad religija reiškiasi ne kuo kitu, o darbais?

Jei neskiriama dėmesio artimui, tai ne krikščionybė. Meilė pirmiausia yra *teisingumas*. Bažnyčiai nesvarbu, kokia visuomenės santvarka. Jai svarbu, kad nebūtų pažeidžiami prigimtiniai teisingumo dėsniai: kiekvienas turi teisę į atlyginimą, į darbą, poilsį,

nuosavybę. Kiekvienas turi galėti žmoniškai pragyventi ten, kur jis dirba. Kiekvieno turtas yra ne tam, kad kitą kankintų, o kad kitam tarnautų. Kas turi daug turto, privalo jausti didelę atsakomybę. Dėl to apie turtuolius Kristus ir kalbėjo taip griežtai, kad jiems bus sunku patekti į Dangaus karalystę.

Jeigu visus šiuos gražius dėsnius bandoma įgyvendinti laikant žmogų tik daiktu, nepripažįstant jam priklausančios didžiausios pagarbos ir nemirtingumo garbės, tai visi šie gražūs dėsniai apvirsta aukštyn kojom. Pasirodo, neįmanoma žmogaus tikrai mylėti, jei į jį žvelgiama kitaip, kaip kad Kristus žvelgė.

Dievo ir žmogaus meilė

Kapčiamiestis, 1967 m. birželis

Pamaldumas į Jėzaus Širdį - tai draugiškumas su Juo. Jis nori būti mūsų Draugas, o ne vienas iš mažai pažįstamų, su kuriais maža reikalų turime, retai kalbame ir mums visai nesvarbu, ar mūsų elgesys jiems patiks ar ne.

Kad vidiniame mūsų gyvenime prasidėtų pažanga ir kartu atsivertų širdis malonei, būtina ir svarbiausia sąlyga - aiškus, sąmoningas nusistatymas, apsisprendimas kovoti su lengvomis laisvos valios nuodėmėmis - nedaryti nieko, kas Draugui nepatinka.

Taigi Jėzus nori būti mūsų Draugas. Bet tai atrodo kažkaip nesuprantama... Kodėl? - Retai ką Jėzus yra taip pasmerkęs, kaip pasaulį, ir pabrėžęs, kad reikia jo vengti. Pasaulis: akių geismas - turėti; kūno geismas - patogumai ir malonumai; gyvenimo puikybė - garbė ir įvertinimas. Mes visu svoriu linkstame prie pasaulio - prie žemės, ir nėra kitos priemonės atsiplėšti, kaip aukos ir atsižadėjimo kelias. Nenusigąskime: atsižadėdami to, kas siūlo laimę ir apgauna -

pasaulio ir viso, ką jis žada, - mes įgyjame tyrą džiaugsmą. Toji auka - pirmiausia - pareigos ir gyvenimo smūgiai. Atlikdami pareigas nepasitenkinkime tuo, kas arti nuodėmės krašto.

Meilė ribų neturi!

Mes dažnai kaltiname Dievą, kam Jis leidžia žmogui nusidėti. Tačiau negalima sakyti, kad Dievas abejingas. Juk nuodėmės kančia - tai natūralus tvarkos ir harmonijos ardymo padarinys. Vadinas, darydami nuodėmę privalome žinoti, kad dėl to vis tiek kas nors turės atkentėti (normaliai - pats nusidedantis). Dievo gailestingumas leidžia, kad šitoje nelaimėje galėtume vieni kitus užvaduoti. Štai čia prasmė visų atsitiesimo aukų.

Jei žmogus žino, kad dėl nuodėmės vis tiek reikės kentėti, tai kodėl jis renkasi kančią? - Kiekviena nuodėmė meluoja. Kiekviena nuodėmė yra patikėjimas melu, kaip ir pirmųjų tėvų nuodėmė buvo patikėjimas melu.

Atsitiesimo aukų neįmanoma suprasti, jei nesuvoikiame meilės prigimties. *Meilė* - tai tokia būseną, kurioje žmogus ima labai norėti gero kiekvienam. Matydamos, kokias kančias reikės iškentėti mylimiesiems kaip nuodėmės padarinius, kaip tvarkos suardymo padarinius, mylintysis negali nenorėti užvaduoti, tąja kančia pasidalyti.

To negana. Nusidėjėlis kentės nevilties kančią beprasmiškai, o Dievą mylinti siela žino, kad jos kančia bus meilės Dievui pareiškimas. Ir dėl to mielai sutinka neišmanėlių užvaduoti - priimti kančią, atlikti bausmę - tiksliau sakant, sukurti bausmę už meilės paniekinimą.

Jėzaus Širdies garbinimas - tai pastanga pažinti Jėzaus meilę, jai nelikti abejingam. Pastangos suprasti Jėzaus Širdies garbinimą - tai pastangos suprasti meilės beprotybę.

Į meilę galima žiūrėti įvairiais aspektais. Pirmiausia tai yra santykis su kitu: niekas nekalba apie meilę, jei nėra kito asmens, nes meilė - tai jausmas, kurio patenkinimui reikalingas kitas.

Tikroji meilė būdinga tik protingoms būtybėms. Gyvūnai teturi instinktą, biologinį potraukį. Tai biologinė veisimosi funkcija. Ji būdinga ir žmonėms, kiek žmogus turi panašumo į gyvūną. Dievo kūryboje ir šis jausmas yra nuostabus, tiktai žmogui jo nepakanka. Šis jausmas neturi pastovumo, ieškodamas įvairumo, gali greit persimesti į kitą asmenį. Jei šeima sukurama vien šio jausmo pagrindu, - nelaimė abiem.

Aukštesnė meilė yra tada, kai kitas reikalingas ne vien kaip priemonė savo malonumui patenkinti, bet ir dėl jo vertumo: sąžinės grynumo, pasiaukojamos meilės nuostabumo, valios tvirtumo, protingumo - kiekviena savybė, kurią galime pavadinti gera, nuteikia mus pajusti pagarbą, susižavėjimą. Tai jau meilė. Paprastai žmonių gyvenime šita meilė, susijungusi ir su prigimtiniu jausmu, būna labai ištverminga.

Juo daugiau turime kuo žavėtis, juo daugiau pastebime mylimo asmens vertybių, juo lengviau mylėti. Tiek vyrams, tiek moterims. Ir vieni, ir kiti turi savitų reikalavimų mylimam asmeniui. Moterys ilgisi vyriškumo, tvirtumo. Vyrai - sąžinės grynumo, pasiaukojamos meilės, motiniškos širdies. Tik ši meilė padeda valdyti paprastą prigimtinių jausmą, kad jis netaptų laukiniu visa griaunančiu uraganu.

Dar aukštesnė meilė - kai žavimasi mylimu, randama kuo džiaugtis dėl jo turimų nuostabių vertybių ir

kartu norima bei stengiamasi jį daryti dar tobulesnį. Savaimė suprantama, pirmiausia to reikia iš savęs išreikalauti, savyje sukurti tai, ką norime matyti mylimame asmenyje, kad galėtume tuo džiaugtis ir būti laimingi. Taigi čia dar egzistuoja ir „aš“, „mano laimė“. Šitokia meilė galima ir tarp netikinčiųjų, nes žmogus ir nežinodamas, nuo ko gerosios savybės pareina, vis tiek negali jomis nesižavėti, nesiilgti, kad mylimas asmuo jų turėtų, gali net stengtis jas sukurti ir ugdyti. Tačiau dažniausiai čia nepakaltinamai apsirinkama. Pavyzdžiui, netikinčioje mokykloje norima, kad mokiniai būtų dori, kad žmonės tarpusavyje būtų bičiuliai, broliai, draugai. Bet gyvenimas rodo, kad, atėmus tikėjimo pedagogikos pradmenis, tai sunkiai pavyksta.

Dar aukštesnės meilės atmainos jau nebeįmanomos be tikėjimo, nes jose visai nebeieškoma medžiaginės naudos sau, visai nebelieka kokio jausmo patenkinimo. O tai neįmanoma neišmokus žvelgti į mylimą asmenį iš amžinybės taško, nesuvokiant, kad visas šis materialinis gyvenimas iš tiesų tėra tik mažytė dulkelė, visai išnykstanti amžinybės begalybėje. Tada visi įskaudinimai, nedėkingumas, neatsiliepinimas į meilę įgyja jau kitą prasmę. O tai visai nepakeliama ir neįmanoma, jei meilė suvokiama matant tik žemiškąjį žmogaus gyvenimą.

Šiuo požiūriu - pastangomis sukurti tai, ką norima rasti mylimame asmenyje, - aiškiai skiriasi tikinčiųjų ir netikinčiųjų meilė. Netikintysis dės pastangas, kad pamatytų mylimajame tai, ką nori matyti mylinti širdis, ir tai jam bus atlygis. O tikinčiojo meilė yra ne vien dėl atlygio (nors kartu ir dėl jo), bet daugiausia dėl didelio noro, kad ir jis galėtų būti laimingas ta laime, kuria Dievas nori padaryti mus visus laimingus.

Kartu — ir labiausiai - dėl to, kad gerai supranta, kokia nuostabi vertybė yra Dievas, ir labai nori, kad kiekvienas Jį pažintų ir mylėtų. *Dievą pažįstant, neįmanoma Jo nemylėti.*

Dievą pažinti galima dviem būdais: natūraliu ir antgamtiniu, kaip malonės dovana. Natūralus būdas - iš gamtos, kūrinijos nuostabumo, taip pat iš apreiškimo. Todėl reikia stengtis pažinti, ką Jėzus mums nuveikė, kaip Jis mūsų atžvilgiu pasireiškė. Mąstomoji malda padeda maitinti savyje Jėzaus pažinimą.

Kur baigiasi natūralios meilės ribos, mes dar pažįstame, dar mums aišku iš savo patirties, dažniausiai yra pačių išgyventa. Bet ar galime ką žinoti apie tą didžiąją meilę, kuri niekaip nepaaiškinama vien natūraliais gamtiniais polinkiais? - Pavyzdžiui, tėvas Damijonas, raupsuotųjų kunigas, šv. Pranciškus Asyžietis, šv. Pranciškus Ksaveras, pagaliau kiekvienas šventasis yra meilės didvyris, palikęs pasauliui nuostabius meilės paminklus.

Kaip paaiškinti pasaulyje žinomus ir netikinčiųjų arba pagonių didvyriškus žygdarbius? - Kartais gali taip reikštis malonės gyvenimas, jeigu jie laikosi dviejų principų: siekia pažinti tiesą ir klauso savo sąžinės. Taip jie pelno troškimo krikštą ir gali dalyvauti malonės gyvenime net patys to nežinodami. Be šito didvyriškumas pasaulyje būna tik dėl natūralių motyvų: garbės, naudos, pykčio.

Mums, tikintiesiems, kai darome ką nors gera iš pasiaukojimo, yra pavojus, kad to nejučiomis neužgožtų natūralūs motyvai. Tai labai ryšku, pavyzdžiui, kai pasikeičia parapijos bendruomenės vadovas: neretai tie patys bendruomenės nariai pasidaro neatpažįstamai kitokie... Vadinasi, kartais daroma gera tik dėl to, kad

tai pačiam malonu. (Tai atitaisyti galima nebent tada, jei šalia šito būtų aiški intencija: nors man tai malonu, bet stengsiuosi daryti taip, o ne kitaip, būtent dėl to, kad Jo tokia Valia.)

Kodėl ypač merginų pasaulis dėl jausminės meilės aukoja viską - savo ateitį, viso gyvenimo laimę? Ši meilė atrodo kaip pati tikroji ir vertingoji realybė, nors iš tiesų ji tėra tik blankus atšvaitas tos didžiosios Realybės, kuri yra Dievas. Kaip šviesos spindulys rasos lašelyje yra nuostabus tik dėl to, kad yra saulė, taip kiekviena žemiškoji bei dangiškoji meilė yra nuostabi ir mus žavi tik dėl to, kad yra Dievas - visokios kilnios meilės priežastis ir versmė. Kaip iš atominio sprogo pažįstame, kokia baisiai didinga yra Dievo galia, kuris medžiagai tokias paslaptis suteikė, kaip iš kiekvieno grožio gamtoje pažįstame, koks nuostabus Menininkas yra Dievas (kas yra keli Šiškinio paveikslai, palyginti su kiekvieno miško nesuskaičiuojamomis galerijomis?!), taip iš kiekvieno meilės lašelio, patiriamo žemėje, galima suvokti, kas yra Dievo esmė - Meilė, suvokti, kas mūsų amžinybei yra skirta.

Kodėl žmogus taip neišmatuojamai jautrus meilei? - Dėl to, kad žmogui Kūrėjo numatyta būti laimingam ta pačia laime, kuria laimingas Dievas. O Jo laimės pagrindas, Jo esmė - Švenčiausiosios Trejybės Asmenų Slėpinys - Meilės gyvenimas. Tai, dėl ko ne kartą aukojama viso gyvenimo ateitis, tėra tik mažytis patirtas spindulėlis tos Meilės, kuri yra Dievas.

Didžioji šventųjų meilė galima tik akivaizdoje kitos didžiosios meilės, kuri pranoksta natūralias (prigimtines) galias, kuri yra dovana.

Kaip toji dovana laimima? - Dvejopai:

1) *per pastangas pažinti Dievą*, kad Jį galėtume pamilti (niekas negali būti mylimas, kas nėra pažįstamas);

2) *pašalinant kliūtis* - neteisingą (perdėtą) vertinimą medžiaginio pasaulio ir jo apraiškų, patraukiančių visą mūsų dėmesį.

Vadinasi, pastangos pažinti Jėzaus Širdies paslaptį yra tiesioginės pastangos dėl savo ir kitų laimės - meilės. Daugelis tų, kurie vadinami „iš pasaulio“, jos siekia nemokšišškai ir vietoj meilės patiria tik preliudiją tokios kančios, kokia bus pragaro nelaimingųjų amžinoji dalia.

Yra vienas nuostabus ženklas, iš kurio neklaidinškai galima pažinti, kokia mūsų meilė: juo meilė aukštesnė, juo daugiau joje protingumo bruožų. Pati žemiausia meilė, vadinama biologiniu jausmu, kurio patenkinimui reikalingas kitas, protingumo visai neturi. Tai labai ryšku gyvūnų pasaulyje, bet taip pat būdinga ir žmonėms, kurie turi kai ką bendra su gyvūnų prigimtimi. Ten viskas vyksta savaime - taip kaip akis savaime užsimerkia, plaučiai įtraukia oro, tačiau nežino, kam to reikia. Taip gali būti net pažadinama gyvybė netyčia, visai to nesiekiant, visai ne šeimos gyvenime.

Ir atvirkščiai. Didžiojoje meilėje, kur visai nesiekama savęs tenkinimo, varomoji jėga yra jau ne jausmas, bet protas. Suprantama, kokią didžią reikšmę turi proto motyvai tokioje meilėje.

Tai galioja ir motinos meilei: ir ji gali būti labai žema, kai pataikauja vaikeliui. Tada pati motina padaro nepataisomą skriaudą savo vaikui, iš jo atimdama paties Kūrėjo įsteigtą mokyklą per klusnumą tėvams išmokti įsakyti sau. (Kaip sunku leisti vaikui verkti...)

Meilei pasiekus labai aukštą laipsnį, - o tai yra begalinė malonės dovana, - pradeda galingai veikti ir jausmo jėga (pavyzdžiui, šventųjų gyvenime pasireiškia visai kitokios, nežemiškos gerosios jėgos).

Kaip pasiekti tokią didelę meilę, kokia yra šventųjų meilė? Be abejo, taip praturtinti sielą gali tik Dievas. Bet reikia ir žmogaus pastangų, t.y. parodyti, kad jis ilgisi tos begalinės malonės. Reikia pastangų Dievą pažinti, domėtis Juo. Yra labai daug žmonių, kurie paprasčiausiai tuo nesidomi.

Pokalbis su gimnazistu: „Manęs šitie dalykai nedomina“. Kas nors vis tiek jį domina. Tikriausiai, kaip ir daugumą jaunųjų, yra apėmusi nihilizmo dvasia: jie nėra tikintys, bet nėra ir bedieviai, ateistai-materialistai šių dienų prasme - tai jiems nepriimtina. Ir dėl to jų ideologija - *panem et circenses**! Patogiai įsikurti mokslą baigus. Didžiausia tragedija jiems - baigus universitetą gauti darbą kaime.

Suprantama, jie nepatirs didžiosios meilės laimės: jų meilė nedaug skirsis nuo neprotingųjų „meilės“.

Kodėl šventųjų meilė negali apsieiti be skausmo? „*Viešpatie, kentėti, ne mirti!*“

Meilė turi keistą savybę: ji negali pasiekti ribos - ji veržiasi kažkur į begalybę. Net gamtinė meilė turi šį bruožą. Tuo aiškinamas sadizmas, įvairūs iškrypimai - jausmas ieško vis naujų malonumo formų.

Bet ir tikroji, duodančioji meilė nežino saiko jausmo - vis daugiau duoti! Kadangi skausmas, kančia liudija dideles pastangas, tad jei žmogus ką nors duoda, kas susiję su skausmu sau, tai rodo didelę meilę.

* Duonos ir žaidimų (*lot.*).

Ne tik iš gamtos galime pažinti Dievą: Jis pats leidžia save pažinti žmogui suvokiamu savitu būdu - prakalbindamas žmogaus kalba ar per pojūčius (pavyzdžiui, stebuklais).

Šia prasme didžiausias Dievo pažinimo šaltinis yra Dievo laiškas žmogui - *Šventasis Raštas*. Tai Dievo prakalbinimas per įkvėptus žmones, dažnai lydint jų liudijimą paties Dievo liudijimu per stebuklus. Bet ypač tada, kai Antrasis Švenčiausiosios Trejybės Asmuo tapo žmogumi ir 33 metus gyveno tarp mūsų žmogaus kūne. Trejus metus Jis mokė žmones. Išmokė mus viso, kas dabar sudaro Katalikų Bažnyčios mokymą, - jai Kristus pavedė tęsti savo darbą žemėje. Pati Bažnyčios užuomazga buvo Jo specialiai išrinkti ir ruošiami dvylika vyrų, kuriems Jis davė visus įgaliojimus ir specialias Šventosios Dvasios dovanas.

Negatyvi aukos prasmė - kai reikia įrodyti žmogaus vertę, ją ugdyti. Kai šypsosi laimė, tada visi atrodo mandagūs, santūrūs, kultūringi. Bet koks tas pats žmogus, kai jį ištinka nelaimė, pažeminimas, kai jį kas nors nekaltai užsipuola, iškeikia? Tada pamatome, koks iš tikrųjų tas žmogus.

Jei esame laimingi, ypač jei turtingi, - visi su mumis skaitosi, visi gerbia. Bet kai mus ištinka nelaimė, tada pasirodo, kurie buvo tikrieji draugai. - Štai du įsimylėjęliai. Ar liks tarp jų tokia pat meilė, jeigu vienas iš jų neteks gero vardo, grožio, turtų?

Visos žmogaus vertybės (ir antgamtinė prasme) labiausiai ir vaisingiausiai ugdomos per auką, kai Dievas pavedžioja žmogų aukos, skausmo keliais. Tik per auką išryškėja ir ugdomas didvyriškas tikėjimas, patikėjimas, meilė Dievui.

Pozityvi aukos prasmė - kai reikia įrodyti didelę meilę. Kiekviena meilė nori būti didelė, savo didumą įrodyti. To nesąmoningai siekiama net gamtinėje meilėje, kada kitam reikia įrodyti savo meilės didumą dėl to, kad jis reikalingas mano paties jausmui patenkinti.

Pažeminimų ilgesys - aukščiausios rūšies auka. Kitų daugybės nuodėmių akivaizdoje mylinti širdis negali nenorėti kančios.

Kur veda tikėjimo, vilties, meilės stoka? - Tikėjimo stoka pirmiausia išryškėja, kai drįstama priekaištauti Dievui, Jo tvarkai. Žmogui ima rodytis, kad jis pats daug geriau visa sutvarkytų...

Vilties stoka arba palaidumas: „Aš vis tiek žuvęs...“, arba: „Dievas vis tiek atleis...“

Meilės stoka skatina ypač rūpintis savimi, kelia baimę dėl savo likimo, sveikatos. Kartu didėja nejautrumas artimui.

Didžiausia kliūtis pažinti Jėzaus meilę ir išmokti mylėti nuoširdžiai, kaip myli Jis, - yra išdidumas. Tai visų nesantaikų žemėje, tautose, šeimose priežastis, dėl kurios kyla daug nelaimių.

Ir atvirkščiai: meilė neįmanoma be aukos. Mylėti reiškia duoti. O duoti reiškia iš savęs kažką atimti, išreikalauti, sau daryti skausmo. Didžiausia auka - tokia, kuri nieko nepalieka sau, - yra pažeminimas ir nuolankumas. Pavyzdžiui, kenčiant fizinį skausmą, manyje gali slypėti ir pasididžiavimo, kad štai kiek daug galiu pakelti (ištverti). O pažeminimo aukoje nieko nebelieka sau. Renkant Jėzui aukos gėles, kuriomis norima uždengti kitų nedėkingumą, pati gražioji gėlė bus išgyventoji pažeminimo ir nuolankumo auka. Jėzus

prašė savuosius: „*Mokykitės iš manęs, nes aš romus ir nuolankios širdies*” (Mt 11, 29).

Ar žinote, kad yra žmonių, kurie ilgisi pažeminimo?.. Tiesa, tai reti perlai žemėje. Tai ne bepročiai - tai meilės beprotybė! Jie ilgisi pažeminimo, kad uždengtų kitų išdidumą. Jie nori būti panašūs į pažemintą, išjuoktą Jėzų. Šitie niekam nežinomi nereikšmingi žmonės - tai daugelio išganymas.

Kokie to padariniai gyvenime? Pabandyk supykinti tokį, kuris ieško pažeminimų. Jis su džiaugsmu šypsodamasis priims, ką jam bedarytum - kad ir iškeiktum... Laikys save vertu šito pažeminimo už savo ir už kitų nuodėmes.

Šitie žmonės turi magišką galią bendrauti su kitais. Kun. Jonas Bosko apie 100 000 kalėjimo pusbernių padarė gerais žmonėmis, apie 2000 - kunigais, kelis - šventaisiais dar gyvas būdamas, o kiek paskui - po savo mirties!

Žmonių nesantaikos neįmanoma nugalėti be nuolankumo.

Juo daugiau žmogus duoda sau malonumų, juo mažiau atjaučia kitą žmogų ir jo reikalus, juo sunkiau jis suvokia meilės paslaptį.

Kita priežastis, nukreipianti mūsų dėmesį nuo gerosios meilės, nuo jautrumo artimui, yra akių geismas - nuolatinės pastangos tenkinti savo norą turėti. Tai stoka pasitikėjimo Dievu. („*Pažvelkite į laukų lelijas...*”) Pasitaiko šeiminių, kurios puodus taukų supūdo, bet šeimynai jų neduoda...

Kam mums duotos žemės gėrybės? - Palaikyti būtiniams mūsų gyvenimo poreikiams. Bet, svarbiausia, tarnauti artimui: kaip priemonė meilei pareikšti, padaryti jai veiksmingai.

Viena iš priemonių nuolankumui ugdyti yra dėkingumo jausmas. Menas atsiprašyti ir dėkoti eina lygia greta ir neįmanomi be nuolankumo. („*Argi ne dešimt pagijo? Kurgi devyni?..*”)

Dėkoti už viską - ir už skausmą! Amžinybėje, supratę, kam tai buvo reikalinga, mes tikrai nuoširdžiai dėkosime. Pradėkime jau dabar!

Kiekvienai mylinčiai širdžiai skaudu dėl skausmo, padaryto tam, kurį myli. Kiekviena tikra meilė nori sau pasiimti visą skausmą, kad jo nereiktų jausti tam, kurį myli.

Tam Jis tapo Žmogumi, kad galėtų jausti skausmą, kad galėtų atstovauti žmogui kaip tikras Žmogus. Jis ieško draugų.

Gera sekti vadu, kai gražios perspektyvos, kai minios su juo eina. Bet kai lieka su juo tik štabas... Kafarnaumo sinagogoje: „*Kaip jis gali duoti valgyti savo kūną!*” (Tai panašus priekaištas kaip: „Jūs tikite, kad Dievas iš molio nulipdė žmogų?..”)

Išdidumas būtinai subrandina neklusnumą. Neišsižadantys savo valios niekada nesupras ir nepatirs Dievo meilės, niekada nemylės Jo galingai.

Normaliai meilę rodo klusnumas. Ir atvirkščiai - kritikavimas visų, ypač viršininkų, - toks kritikavimas, kuris vadinamas iš adatos vežimo skaldymu.

Kam žmogus klusnumą privalo? - Pirmiausia vaikas tėvams. Bet ypač ir kiekvienas be jokių išimčių - savo sąžinei.

*Mokykimės iš Kūdikio**

Kalėdos

Leipalingis, 1965 12 25-26

Jėzaus apsireiškimas įvyko visiškai atvirkščiai to meto, pagaliau ir visų laikų pasaulio dvasiai, - juk žmogaus prigimtis visada tokia pat ir tos pačios klaidos daromos. Visada pasaulio dvasios žmonių sąmonėje į laimės sąvoką įeina jėga ir pinigai (noras turėti, noras garbės ir malonumų).

O žiūrint į gimusį Kristų - visai priešingi jausmai: silpnutis Kūdikis, kurį galima tik mylėti, užjausti, gailėtis. Čia nėra nieko bendro su išdidumu. Pasaulio vaikų tarpusavio santykiams būdinga diplomatija, viliojimai, grasinimai ir prievarta. O kūdikio dvasia visai kitokia: jis visai nenusimano apie pasaulio gudrybes - jis ateina tiesus ir atviras.

Pasaulio vaikai visada laimės ieško išoriniuose dalykuose. Vargšai, jie nesupranta, kad laimė ir meilė - ne taip kaip saulės šviesa ar pavasario žydėjimas: ji slypi mūsų viduje ir jai surasti visai nereikia išorinių dalykų. Kasdien labai akivaizdžiai matome, kaip skaudžiai pasaulis apsirinka: stato didžiausius dangoraižius, o juose, jei nėra laimės viduje, gyvenimas ne geresnis negu kaimo lūšnose. Jie bando pasiekti žvaigždes ir tuo didžiuojasi, leidžia milijonus, bet dėl to nė kiek netampa doresni ar daugiau meilės turį.

O Kūdikis yra gryna priešingybė visiems šitiems dalykams. Tačiau vien pamatyti šitokią tyrą būtybę, kurios akių šviesos netemdo jokia materija, yra didelė laimė - jau ir mirtingo žmogaus kūdikis yra gyvas stebuklas.

Pasaulio išmintingieji nori pasaulį reformuoti išoriškai, bet iš visų jų pastangų anksčiau ar vėliau telieka

* P. Lippert SJ. Ein Kind ist uns geboren.

griuvusių krūvos. O Kūdikis pasaulį reformuoti pradėjo ne nuo išorės, kaip visi kiti, bet iš vidaus: reformuoti žmogaus vidų - jo norus ir instinktus, jo valią.

Visur, kur tik žmogaus veikimo pagrindinis motyvas nėra nauda ir malonumas, ten būtinai ima reikštis dėmesys kitiems, meilė - Kūdikio pagrindinis dvasios bruožas. Štai kodėl turtas, garbė visada sudaro pavojų sukietinti širdį, uždaryti ją nuo meilės. Net gamtinėje meilėje - jei tik paskęstama vien malonumuose, nejučia dingsta aukos dvasia, ieškant malonumų pradedama nebejausti, kad jau kitas kankinamas.

Mokykimės iš Kūdikio šypsotis Tėvui iš meilės ir pasitikėjimo Juo. Mokykimės juoktis iš dėkingumo ir džiaugsmo dėl viso nuostabaus pasaulio, kuris mums sukurtas, šypsotis ta gerąja šypsena, kuria spinduliuoja nekaltos sielos ir priverčia kitus šalia tavęs šypsotis.

Mokykimės iš Kūdikio verkti dėl kiekvieno žmogaus širdies apakimo, kiekvienos kaltės, verkti pamačius kitų skausmą, tarsi tai mano skausmas būtų. Pagaliau verkti iš džiaugsmo, išvydus nuostabų Dievo kūrybos grožį ir didingumą, Jo gailėstingumo didybę. Verkti iš dėkingumo už viską viską: ir už džiaugsmą, reikalingą, kad pajėgtume darbuotis, ir už skausmą, kaip leidimą dalyvauti Atpirkimo paslapyje, kaip galimybę laimėti kitų kovas...

„Jei netapsite tokie, kaip vaikeliai...”

Neatskiriama nuo Kristaus dvasios yra didvyriškos aukos, kankinystės dvasia. Juk *Dievas yra Meilė*. O meilė negali egzistuoti be pasiaukojimo - taigi kankinystės dvasios. Todėl nesistebėkime, kad čia pat, Kūdikio akivaizdoje, kur viskas yra švelnumas, taika, bejėgiškumas, jau kitą dieną Bažnyčia prieš mūsų dvasios

akis pastato pirmą didvyrį, kuris sąmoningai dėl Kristaus mirė tokia pat nuotaika, tokiais pat žodžiais lūpose, kaip ir Išganytojas: „*Viešpatie, neįskaityk jiems šios nuodėmės...*” (Apd 7, 60). — „*Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką daro*” (Lk 23, 34).

Patys pirmieji už Kristų mirę yra Betliejaus apylinkės vaikeliai, Erodo įsakymu išžudyti, tačiau jie numirė dėl Kristaus patys to nežinodami. O šv. Steponas - pirmasis, kuris mirė sąmoningai, kaip kovotojas dėl savo Vado.

Krikščionybėje nuolat greta švelnumo, meilės - čia pat eina kančia, net kraujas... Kankiniais negimstama: jais tampama, išaugama.

Atkreipkime dėmesį, kaip būna gyvenime, kai pajuntame sunkumą ir mums pritrūksta aukos dvasios. Mokėti kentėti, aukotis - tai menas mokėti galvoti plačiai, o ne siaurai suvokti vien tą gyvenimo atkarpą, kurią gyvenu dabar, šią akimirką. Čia viskas remiasi psichologiniu dėsniu: kai patenkame į kokias netikėtumas aplinkybes, mūsų elgesys visada krypsta jausmų patenkinimo linkme, jeigu apie tai anksčiau nebuvo sąmoningai galvoję, nebuvo radę stiprių motyvų, kodėl taip, o ne kitaip turėčiau pasielgti.

Lauki. Jau vėlu, o jo vis nėra. Širdis nujaučia, koks jis pareis... Kokiomis mintimis gyveni laukdama? Paprastai, pagal žmogaus prigimties dėsnius, nejučiomis kaupiasi pyktis, apmaudas, nusivylimas, nuoskauda.

Prisiminkime, kad natūralaus pykčio turi ir gyvuliai, ir gyvuliui galima sužadinti nepasitikėjimą (pavyzdžiui, paglostyk šunelį ir nei iš šio, nei iš to uždrožk jam lazda, o paskui vėl maloniai kalbink - jis jau labai atsargiai artinsis prie tavęs). Vadinas, laukdama gali gyventi tais jausmais, kurie savaime, natūraliai ateina.

Bet gali galvoti ir kitaip. Juk esi tikinti. O tikėjimo šviesa padės nustelbti apmaudą - gims gailesčio, užuojautos jausmas. Juk tai jo nuodėmė ir nelaimė. Kas būtų, jei jis mirtų, nespėjęs gailesčio sužadinti? Ar pajėgs pajusti paskutinę akimirką tai, ko visą gyvenimą nejautė? Gal kaip tik Apvaizda sujungė mudviejų gyvenimus, kad savo atgaila prisidėčiau prie jo išgelbėjimo? Gal kaip tik man leista laimėti jo kovą! Juk ar ne aš vienintelė, kuri turiu pareigą jį mylėti? Mylėti - juk tai ne vien žavėtis tuo, ką jis turi gero, bet tai jame ir ugdyti.

Jis pareis... Jei pasistengčiau patylėti? Kai grįš jo sąmonė, ar nebus jam gėda prisiminus, kaip jį sutikau, kad nieko jam nepasakiau?.. O jei keiksiu taip, kaip jis, tada jis pats nesigailės dėl savo nuodėmės... „*Viešpatie, priimk mano skausmą kaip atgailą, pelnytą už jo kaltes...*” - Jei taip mąstysi, jausdamasi ne viena, o su visais Dangaus angelais ir šventaisiais, jei galvosi su jais kalbėdama, ar manai, kad taip, kaip visada, bus neįmanoma nutylėti?..

Arba imkime vyrus. - Negi aš sekmadienio popietę praleisiu vienas, be draugų? Ir kas gi čia, jei mes išgersime? Juk tai vaišingumas, draugiškumas. Kaip atrodys, jei aš vienas neprisidėsiu prie jų? - Demonas visada pateikia gražiąją pagundos dalį, rūpestingai nusišlėpdamas tai, kas mus galėtų išgąsdinti. Ir lengvai apsigauname.

O jei galvotum truputį kitaip - nemeluodamas pats sau. Turbūt žinai iš patyrimo, kad visada toje draugijoje nusigeri. Ir niekada neketinai nusigerti - tik išgerti. Jei visada nusigeri, be abejo, ir dabar taip bus. Toliau. Nusigėręs galbūt su kuo nors susimuši, išdaužysi kur nors langus, priterši, už chuliganizmą gausi porą metų kalėjimo... Paskui dar ilgai keiksi tą dieną ir tuos draugus, su kuriais buvai susimetęs...

O dar jei esi šeimos tėvas! Pareisi namo ne kaip žmogus, net už gyvulį bjauresnis, ir reikalausį pagarbos, klusnumo iš savo vaikų. Bet vaikai tokio tėvo negerbia, taigi ir neklauso. Kas juos apsaugos nuo jaunystės klaidų, jei nebus pasitikėjimo tėvu? O juk nepagarba tėvams yra nepagarbos Dievui, taigi ir netikėjimo pradžia. Ir kas dėl to bus kaltas?

O jei nauja gyvybė įsiliepsnotų alkoholio užnuodyta? Juk dauguma pasaulio nelaimingų žmonių - silpnapročiai, negabieji, į nusikaltimus linkę, paliegėliai - dauguma jų pragerti savo tėvų!

Taip galvodamas pasijusk Kūrėjo akivaizdoje. Juk visa ši paslaptis šventa - tai Dievo kuriamosios galios pratęsimas, tau leistas kaip begalinė dovana ir beribis išaukštinimas! Ar tokia mintimi Kūrėjas tau šitą dovaną suteikė?!

Jei taip ar panašiai pagalvotum prieš susimesdamas su draugais, sakyk, ar dar turėtum noro pas juos eiti, ar nerastum kito užsiėmimo?

Taip visur! Reikia daugiau galvoti. Jei mergaitė matytų ne vien tai, koks jis nuostabus, gražus, bet pagalvotų ir apie neįtikėtinas galimybes, prisimintų, ką yra kalbėjusi mama, ko Dievas reikalauja per sąžinės balsą, jei į pasimatymą eidama įsivaizduotų, ką jaučia tos, kurios jau nebetiki, kad yra meilė žemėje, - nebūtų tiek skausmo ir ašarų.

Viskas, dėl ko mes sau atleisti negalime, įvyksta būtent todėl, kad prieš tai nebuvo laiko ar noro pagalvoti - plačiai, vispusiškai dalyką panagrinėti. Jei toks pagalvojimas kartu būtų ir pokalbis su antgamtiniu pasauliu, tada mus remtų ne vien mūsų protingos mintys, bet ir slaptingoji malonės galia. Tada būtų ne vien mąstymas, bet ir mąstomoji malda.

Gyvenimo apžvalgai

*Naujieji Metai
Gudeliai, 1964 01 01
Leipalingis, 1966 01 01*

Kiek tau šiemet sukaks metų? Ar nenustebai? Juk didelė amžiaus dalis jau nueita, kad ir kiek gyventum... Žvelgiant į nueitą kelią, jau galima daryti išvadas, kai ką spręsti. Jau aiškiai matyti gyvenimo kelio kryptis.

Kad gyvenimas nenuieitų veltui, reikia šituo rūpintis, reikia galvoti, planuoti. Niekas nekuriama be plano. Šiam reikalui žmogui Kūrėjo specialiai duota galia skirti gera ir bloga, save ugdyti. Ši galia vadinama sąžine - tai Dievo šventumo atspindys žmoguje.

Sąžinė, kaip ir kiekviena kita žmogaus galia, gali būti ugdoma, gali būti ir visiškai užmesta. Pagrindinis sąžinės ugdymo veiksmas yra *sąžinės tyrimas*. Jis turi nepaprastai didelę praktinę reikšmę, nes:

1) *Slopinamas žmogaus išdidumas*. Kas moka bliviai pažvelgti į save, tas negali būti išdidus. Nuolančius savęs vertinimas yra būtina sąlyga, kad žmogų galėtų veikti malonė, kuri yra visos tikrosios žmogaus didybės priežastis. Išdidumas - ši demono žymė - išugdo ir visas kitas šėtoniško charakterio savybes: neapykantą ir nepakantumą, pyktį, pavydą, kerštingumą ir t.t. Kartu žmogus praranda sielos ramybę, nes ji būdinga tik paprastiems, kukliai save vertinantiems žmonėms.

2) *Sąžinės tyrimas ugdo žmogaus meną mylėti artimą*. Jei žmogus bliviai save vertina, jis gerbia artimą, mato jo kilnumą, neteisias ir nesmerkia, jausdamasis esąs pats teismo vertas, nes yra tiek ir tiek padaręs skausmo kitiems. Kas save teisia, tas nedrįs kito teisti - šmeižti, apkalbėti, žeminti.

3) Sąžinės tyrimas *ugdo meną gerbti*. Suvokdamas savo ribotumą ir blaiviai vertindamas save, ar galiu negerbti kito, ar galiu nepastebėti jame to, kas gera?

Sąžinės tyrimas iš esmės yra nuolankumo veiksmas. Neužmirškime vakarui atėjus pagalvoti: kokia buvo ši mano diena?

Sąžinės tyrimu pradėkime rytą, padarydami jo įžangą: „*Viešpatie, šiandien noriu visame vykdyti Tavo Valią, - padėk savo malone tai suprasti ir įvykdyti!*”

Įsiklausyk, kas aplink tave darosi. Kiekvienas žodis, kurį ištarei, ištartas amžiams. Kiekviena pagalvota mintis buvo kartą ir bus amžiams: jos negalima atšaukti, sunaikinti. Kiekviena bangelė ežere buvo ir bus amžiams. Taigi viskas, kas aplink mus vyksta, eina į amžiną sąskaitą. Praėjusių gyvenimo reiškinių nebegalima nei susigražinti, nei atšaukti, nei pakeisti.

Dabarties įvykiai priklauso man, bet to taip mažai! Juk kiekviena sekundės dalis milžinišku greičiu pasidaro jau nebe dabartis, o praeitis. Man ji jau nebe priklauso, jos pakeisti jau nebegaliu. O daugelį jų pakeisti taip norėtusi! Ir kaip baisu bus kitame amžiaus gale, jei artėjančio Teisingumo akivaizdoje pamatysiu, kad daug daug - gal net viską - pakeisti norėtusi!.. Vadinasi, eita ne ta kryptimi, kuria reikėjo, dirbta ne tie darbai, kuriuos dirbti reikėjo, o pareigos stovi nepajudintos... Kur aš buvau? Kaip gyvenimą pražiopsojau!

Taip būna ne vienam... Neseniai kukliame Novelti viešbutėlyje mirė apleista, kurčia 96 metų senutė. Laidojimo proga pažvelgus į jos dokumentus, visų didžiausiais nuostabai, pasirodė, kad tai pasaulio garsenybė, pasaulinė grožio žvaigždė Otero. Tai ta gražuolė Otero, dėl kurios XIX-XX amžiaus sandūroje varžėsi pasaulio vainikuotos galvos - Vilhelmas II, Anglijos ka-

ralius Edvardas VII, Ispanijos - Alfonsas XIII. Dėl jos dvikovose žudėsi generolai, šėlo bankininkai. Ji turėjo milijonus, puikius rūmus, bet, senatvei artėjant, viską pralošė... Už jos milijonus lošimo įstaiga, gindama ją nuo bado, mokėjo nedidelę pašalpą. 1958 m. apie jos gyvenimą buvo sukurtas filmas, bet jau tada mažai kas bežinojo, kad ji dar gyva...

Maskvoje Puškino muziejuje yra balzamuota egiptietės galva. Keli tūkstančiai metų! Kaip ji dabar iš amžinybės vertina aną gyvenimą, kai tos sustingusios lūputės šypsojosi, kai tos akys buvo atmerktos, o širdis - mylėjo ar neapkentė?.. - Kas buvo, buvo amžiams...

Žengiame į Naujuosius metus. Mums dar duota begalinė dovana - busimasis gyvenimo akimirkas galime *savo valia* vienaip ar kitaip panaudoti. Jei tai būtų jau tik kelios minutės - vis tiek begalinė dovana: kelios minutės gali pakeisti visą mūsų amžinybę! Net sunkios nuodėmės būsenoje jei spėsime pagalvoti pastutinį momentą: „*Suprantu, Viešpatie, kad myli mane, o aš buvau nedėkingas...*” - dar nežus amžinai mūsų likimas. Koks begalinis Dievo gailestingumas!

Bet šis faktas reikalauja didelės atsakomybės už kiekvieną kitą akimirką, kurios mes dar laukiame. Tad sutikdami Naujuosius metus atsakykime sau į kelis klausimus:

1) Kada pagalvoju: *kaip aš gyvenu?* Iš viso ar kada į galvą ateina toks klausimas? - Juk gyvenimas negali tekėti kaip vanduo pavasarį - be tvarkos, atsitiktinai, ten, kur žemiau. Gyvenimas turi augti kaip medis - tvarkingai, nuosekliai.

Tad kada galvoti: *kaip gyvenu?* - Tam yra skirta sekmadienio rimtys valanda. Todėl sekmadienį reikia nederbti, kad būtų laiko kam kitam, ne kaip visomis kitomis dienomis. Tam reikia vakaro maldos ir protingo klausimo: „Dieve, kaip aš praleidau šią dieną?”

Jaunystei reikalingas klusnumas tėvams. Kiekvienas žmogus turi kam nors pasisakyti visas savo paslaptis, kad kitas padėtų suprasti, kuris iš jausmų veikiamas blogos įtakos, ką reikia keisti. Dievo pagalbai ypač talkina išpažinties malonė.

2) Ar žinai, *ko tu gyvenime sieki, kam gyveni?*

3) Ar žinai, *ką tu gyvenime duodi kitiems?* Juk gyventi - tai arba švelninti kitų skausmą, arba kitus kankinti. O kokia tavo nuostata?

Mąstant apie gyvenimą, viskas, ko mes, jausmais remdamiesi, labai norime ir ko labai nenorime, nušvinta kita šviesa. Galima net taip sakyti: „*Palaimingas skausmas, kuris mane apsaugojo nuo ko nors, ko gyvenimo pabaigoje nenorėčiau, kad būtų buvę!*” Kad ir kas būtų buvę praeity, bet aš dar gyvenu: dar man leista iš naujo gimti.

Kelyje į Emausą

*Velykos
Šiupyliai, 1956 04 01
Gudeliai, 1964 03 30*

Štai Vadas kviečia po savo vėliava. Tu nepatenkin-tas gyvenimu - prisikeik naujam, nuostabiam! Ieškai džiaugsmo nuodėmėse, o žiūrėk, ką tau Kristus gali duoti! Jis, kuris galėjo save prikelti iš numirusių, gali ir tave pakelti gyvenimo kelyje suklupusį.

Ką laimėjai nedoru gyvenimu? Ar laimingas esi, jei-gu tavo vaikai negyvena pagal Kristaus nurodymus? Gal tu juokeisi iš jų, kai motina dar mažus buvo išmo-kiusi juos sudėti rankas maldai... Ar jau matai savo darbo vaisius?..

Šiandien ieškoma naujų gyvenimo formų. Paklausk save, ar kuris partijos vadas yra suradęs geresnę už Kristaus: „*Mylėsi Viešpatį Dievą ir savo artimą!*”?

Kodėl geri? - Ar ne dėl to, kad negirdėtum sąžinės balso? - Kristus nori tau duoti ramybės šaltinį ir be alkoholio nuodų.

Kodėl darai daug nuodėmių? - Ar ne dėl to, kad tikiesi jose rasti pasitenkinimą? Ar neprisimeni, kad kiekvienas kartas stūmė į dar didesnę neapykantą gyvenimui, žmogui, šeimai? - Kristus nori tau duoti kitą ramybės šaltinį, kuris nepalieka kartėlio širdyje, kaip kad lieka po nuodėmės.

Nežinai, ką tau Kristus gali duoti? - Kaip gaila, kad ir žinoti nenori! Vengi progų, kur gali apie tai išgirsti. Tada tampa vertas bausmės. Ar matai, kaip tie, kurie dega neapykanta Kristui, daro visa, kad žmonės nieko negirdėtų apie Jį kalbant, kad apie Jį knygų nerašytų, kad Jo nepažintų... Kam rūpi Tėvynės ateitis?..

Ar nenorėtum prisikelti? - Tam reikia pastangų. Pradėk dar šiandien, nes niekas negali garantuoti, kad rytoj nebus vėlu...

Žmogus - amžinas maištininkas. Kada jam gana?! Jam sunku Dievo mintį gyvenimo įvykiuose išskaityti, nes žmogus viską mato savo akimis, kaip sakoma, pro savo akinius, jis apie viską sprendžia pagal save: jam atrodo, kad to, ko negali žmogus, negali ir Dievas. Žmogus viską mato ir vertina pagal savo gyvenimo reikalus taip, tarsi amžinai čia gyventi turėtų.

Štai kodėl yra be galo vertinga tai, kas teikia skausmo. Skausmas, kančia tiesiog prievarta primena žmogui, kad jo likimas nesibaigia čia. (O žmogus norėtų, kad būtent žemiškasis gyvenimas tęstųsi amžinai...) Ateis valanda, kai žmogus pagaliau pajus: „*Argi nereikėjo, kad visa tai būtų įvykę?..*”

Emauso keleiviai tai suprato tik tada, kai malonė palietė jų širdis: „*Argi mūsų širdys nebuvo užsidegusios,*

kai Jis kelyje mums kalbėjo ir atvėrė Raštų prasmę?” (Lk 24, 32). - Ir mes savo gyvenime tai suprantame tik tada, kai malonė paliečia širdį. Visas skausmas gyvenime yra tik parengiamoji dalis, tik pašalinimas kliūtis malonės veikimui. Kokia toji kliūtis? - Ne kas kita, kaip ir maištingųjų angelų, ir Adomo nelaimėje - puikybė. Tikrai, tai pati didžioji žmogaus nelaimė.

Kad tai tiesa, mums iškalbingai liudija Liuciferio ir Adomo nelaimė, visas prakeikimas žemėje, Jėzaus kančia. Juk toje kančioje viskas buvo taip, kad Išganytojas būtų kuo labiausiai paniekintas. Kam to reikėjo? - Kaip priešingybės tam, už ką Išganytojas norėjo atsiesti. Jei visas Jo gyvenimas buvo ne kas kita, kaip tikriausio nuolankumo rodymas, tai mums turi būti visiškai aišku, kad pati tikroji priežastis, kuri užkerta kelią malonės veikimui, yra puikybė, išdidumas.

Kokie turime būti dėkingi Jėzui už tai, kad Jis teikėsi keliauti drauge su Emauso mokiniiais! Juk tai su mumis visais Jėzus toje kelionėje ėjo. Emauso kelyje pasakytos mokinių mintys - tai mūsų visų mintys: mums visiems reikia Jėzaus šito paaiškinimo.

Dangun žengimas*

*Šeštinės
Šakiai, 1961 05 11
Gudeliai, 1963 05 23*

„Įžengė į Dangų, sėdi Tėvo dešinėje...” - ką tai reiškia? Ar tai tik simbolis, ar iš tikrųjų Atpirkėjas paslaptingos jėgos nuneštas į nežinomus kosmoso krantus?

Viena aišku, kad Dievui nėra nei dešinės, nei kairės. Tai reiškia, kad Jėzus Kristus paimtas į Dievo garbės ir laimės pilnatvę, Jam suteiktas visas viešpatavimas ir valdžia. O visa kita (pavyzdžiui, žmogiškojo

* P. Lippert SJ. Von Festen und Freuden.

kūno likimas) liks mums paslaptis, iki amžinoji šviesa pradės mums šviesti. Bet tai ir nesvarbu: kas svarbiausia šioje paslapyje, kas susiję su mumis, tai mums apreikšta. Tai vardas, kurį Paulius taip mielai taiko Atpirkėjui - *Kristus Viešpats*. Štai ką reiškia „*sėdi dešinėje*“. O tai reiškia, kad ir mūsų dalia tokia, kaip Kristaus, ir mums turi išsipildyti Išganytojo malda: „*Tėve, aš noriu, kad Tavo man pavestieji būtų su manim ten, kur ir aš; kad jie pamatytų mano šlovę, kurią man esi suteikęs...*“ (Jn 17, 24).

1) *Mes esame Atpirkėjo nuosavybė*. Žmonių tarpusavio santykiuose yra dvejiopa nuosavybė: prievartos ir meilės. „*Nėra didesnės meilės, kaip gyvybę už draugus atiduoti*“ (Jn 15, 13). Taip mylėjo Kristus. Šita meile Jis yra mūsų nuosavybė. Jei mes Atpirkėjui jaučiame tokį dėmesį, atsidavimą ir pagarbą, tai ir mes esame Jo, kaip kad Jis - mūsų. Ir Jis mus kaip savuosius pristatys Tėvui: „*As pažįstu savuosius ir manieji pažįsta mane*“. Štai ką reiškia „*krikščionys*“ - Kristaus nuosavybė.

2) *Jis turi teisę mums įsakinėti*. Jei Atpirkėjas atėjo tam, kad pristatytų mus Tėvui ir pripažintų savaisiais, tai Jis turi teisę ir nustatyti, kaip mes turime atrodyti, kokios turi būti mūsų ypatybės, idant būtume verti, kad Atpirkėjas mus pavadintų savaisiais.

Tada Jis turi teisę mums įsakyti: „*Mylėkite savo priešus, gera darykite tiems, kurie jūsų nekenčia, melskitės už persekiojančius ir šmeižiančius jus*“. - „*Tai mano įsakymas, kad vienas kitą mylėtumėte, kaip aš jus mylėjau*“.

Jis turi teisę mums pagrasinti: „*Kas mane išsigins žmonijų akivaizdoje, to aš išsiginsiu savo dangiškojo Tėvo akivaizdoje*“.

Tada Jis turi teisę reikalauti, kad gyvenime sektume Jo elgesio pavyzdžiu. Jei Kristus yra mūsų Viešpats,

tai negali būti kitos dorovės, kaip toji, kurią Jis nurodė. Tada tik tie palaiminti, kuriuos Jis ant Kalno pavadinio palaimintaisiais. Ir niekuomet neateis laikai, kai vietoj nuolankumo būtų palaiminta puikybė, vietoj meilės - neapykanta, vietoj gailestingumo - savanau-diškumas, vietoj skaistaus gyvenimo - besaikis savęs tenkinimas.

Dabar mes žinome visiems laikams, kodėl turime būti gailestingi, skaistūs, geri. Visa taip aiškiai nuskaita. Galime turėti prieš akis ne abstraktų Dievą, bet Dievą, Jėzaus Asmenyje gyvenusį ir žemiškąjį gyvenimą, tokį pat kaip mūsų - su visais žemiškais reikalais, džiaugsmu ir kančia. Tada protinga taip galvoti: „*Jei Tu esi mano Viešpats, visa tebūna man pagal Tavo Valią. Kadangi esi mano Draugas, leisk su Tavimi visuomet pasilikti. Kadangi esi mano Išgelbėtojas, leisk su Tavimi kentėti. Kadangi esi mano Dievas, leisk Tau visiškai priklausyti*”. Šituo asmenišku Jo sekimu ir atsidavimu išsprendžiama dorovingumo mįslė: kas yra gerai ir kodėl, taip pat kodėl mes tai vykdyti privalome. Kadangi visas tas vykdymas paremtas meile, tai čia išnyksta įstatymo šaltumas, o įsakymai virsta laisve: meilėje prievarta tolygi laisvei.

3) Jeigu *Kristus mus vadina draugais*, tai išryškėja dar vienas nuostabus mūsų santykis - visai nauja, lig tol negirdėta viešpatavimo forma, visai ne tokia, kaip yra tarp vergų ir valdovų. - Juk mes jam padedame, mes esame Jo kariai skleidžiant Dievo karalystę. Tarsi pats būtų bejėgis, Jis taip pasitikėjo savo bendradarbiais, kad savo karalystės plėtimą, kitų laimės kūrimą padarė priklausomą nuo mūsų - savo bendradarbių - nuo mūsų pasiaukojimo, mūsų meilės darbų.

Vadinasi, mes pašaukti įvykdyti Jo dieviškas mintis, Jo planus! Ar gali būti didesnis gyvenimo įprasminimas? - Juk taip norime, kad mūsų gyvenimas

nepraeitų veltui, taip norime priklausyti mylimam žmogui, atsiduoti didžiai idėjai, skirti save didiems darbams.

Šis atsidavimas savo Viešpačiui mūsų nelaužo, kaip kad atsidavimas žemės valdovams, nes jie valdinius riboja savo, kaip kūrinio, ribotumu. Čia mes einame į Dievo platybę. Jei mūsų Viešpats yra Tėvo dešinėje, tai ir mūsų vieta ten. („*Kad Tavo man pavestieji būtų su manim ten, kur ir aš*”). Tos rankos, kurios turi visą valdžią danguje ir žemėje, juk tai rankos mūsų Atpirkėjo, kuris nori ir mus padaryti laimingus savo laime.

Dvasios akimis pažvelkime į Alyvų kalną. Ir kas gi atsitiko Jėzui? Ar iš tikrųjų Jis nematomos galybės buvo paimtas kažkur į nežinomus tolius, kur mes niekuomet nesame buvę, į kuriuos žmogaus akis niekada dar nėra pažvelgusi? Ką mes išvis žinome apie tas begalines erdves, kuriose šviesa nuo vienos žvaigždės ligi kitos skrieja milijonų milijonus metų? Gal Jėzaus žengimas į tas neaprėpiamas erdves yra tik simbolis, tik ženklas pasitraukimo nuo mūsų kūno akių į karalystes, kurios nesusijusios nei su vieta, nei su laiku, taip kaip ir mūsų mintys. Visa tai paslaptys, apie kurias dieviškoji išmintis tiek nedaug tėra pasakiusi mums šios dienos Evangelijoje. Bet visos šios paslaptys, kurių šiandien mes nežinome apie žengiantį į Dangų Jėzų, mums nėra būtinos žinoti, kad suprastume patį svarbiausią dalyką, kurį ši šventė mums pasako: *visa, kas atsitiko Jėzui Jo Dangun žengimo momentą - yra ir mūsų dalia*, kuri mūsų laukia. Dieviškoji išmintis mums tiek tėra pasakiusi apie tą paslaptinę ateitį todėl, kad žmogus, gyvendamas savo juslių kalėjime, yra bejėgis visa tai pamatyti, lygiai kaip žmogaus akis yra bejėgė pamatyti kelių tūkstančių žvakių šviesą arba

tokius dalykus, kurie matomi tik pro tūkstančius kartų didinančius prietaisus.

Dabartinis žmogus nelinkęs ką nors savo viešpačiu pripažinti. Bet tenenusigąsta. Kaip matome, įžengęs į dangų Jėzus yra kitoks Viešpats, kaip kad šio pasaulio viešpačiai. *Jis nori ne sau mus turėti, bet save mums atiduoti* - taigi Jis yra mūsų Viešpats kilniausia ir švenčiausia prasme.

Bet kaip tai įvyksta? Kaip gali kas nors tapti mūsų viešpačiu? Kitaip sakant, kaip mes galime tapti kieno nors nuosavybe taip, kad galėtų su mumis elgtis kaip su savo daiktu?

Istorija su pasibaisėjimu prisimena vergijos laikus, kai žemėje vieni žmonės buvo laikomi kitų nuosavybe - vergais. Jie buvo naudojami darbui kaip galvijai. Nauda, pinigas tada buvo laikoma aukštesniu dalyku už žmogų. Tokią padėtį nulėmė jėga, prievarta.

Bet yra dar vienas savitas žmonių ryšys. Girdime sakant: „Aš esu tavo!“ Šitaip kalba mylinčios širdys. Tai antras būdas, kuriuo žmogus gali tapti kieno nors nuosavybe, kuriuo kas nors gali tapti kito viešpačiu. Šiuo būdu žmogus ne pažeminamas, atvirkščiai - išaukštinamas.

Ir Kristus tokiu būdu tampa mūsų nuosavybe. Keista! Kas yra meilė, kad ji mūsų nuosavybe padaro Tą, kurio grožis žydi pievose pavasarį, kurio nuostabumą atspindi tyros akys, kurio galybė žvaigždės randa savo kelius!

Bet tuomet ir mes šituo keliu galime ir privalome tapti Jo nuosavybe. Mes ir taip priklausome Jam, kaip kūriniai savo Kūrėjui, bet Jis pats nenorėjo, kad priklausytume Jam tuo vergišku būdu. Jis atėjo pas mus meilės keliu. Ir tuo mums parodė kelią laimėti šitą neįkainojamą garbę - tapti krikščionimis, priklausančiais Kristui, ne kuriuo kitu kaip tik sąmoningos meilės keliu.

Meilė padaro visa bendra - ne tik laimę, bet ir kančią. - Tarp mylinčių visa yra viena. Viešpats dalijasi su mumis viskuo - Tėvo šlove ir Jo laime. Bet nepamirškime: į šitą tikslą Jis mus vedasi tuo pačiu keliu, kuriuo ir pats ėjo, - per Kalvarijos kalną. Todėl nesišbėkime, kad turi kentėti ir tie, kurie yra Kristaus nuosavybė, kurie yra krikščionys.

Valdovui visuomet priklauso ne tik nuosavybės teisė, bet ir klusnumas, ir tarnavimas. Kaip mes jaučiame tą priklausomumą Jam, kaip Valdovui, taip išgyvename ir savo bendravimą su Juo, kitaip sakant, savo savijautą Jo, kaip Valdovo, akivaizdoje. Jei mes neatpažinsime meilės iš Jo pusės, tai Jo akivaizdoje jausimės vergais. Tada būsime linkę ieškoti kitų viešpačių, kuriems priklausysime tikriausiai daugiau ar mažiau save apgaudinėdami ir savo priklausomybę laisve vadindami. Tačiau tikrąja laisve galima vadinti tik tą priklausomumą, kurį jaučiame iš meilės aukštesnei už save Būtybei. Jei priklausome Jai ne vien kaip kūriniai ir kaip atpirktieji, bet ir kaip Ją mylintys, tada ir mūsų elgesys tvarkomas taip, kaip nori mylimojo Dievo Valia. Mes vadiname laime tai, kad galime Jam, kaip Valdovui, būti klusnūs, nes tik mylint galima atsižadėti savo valios savęs nepažeminant. Ir ypač - mylint Tą, kuris mus myli taip, kad *savo gyvybę už mus atiduoda...*

Sekminių Ugnis

Naujoji Ūta, 1962 06 11

Gudeliai, 1963 06 03

Dovanos neduodamos, kas jų nenori. - Šventosios Dvasios veikimas yra dovana žmogui. Trokštant tiesos ir meilės reikia dieviškosios pagalbos, nes žmogus vien savo silpnomis jėgomis, nusigręžęs nuo Dievo, sunkiai įveikia blogio įtaką ir šėtono gundymą. Tačiau Dievas

prievarta dovanų nedalija. Kad širdį paveiktų tiesos ir meilės Dvasia, - net širdis tų, kurie neturėjo laimės pažinti Dievo ir Jo dovanų, - reikia laikytis dviejų taisyklių:

1) Aiškiai *stengtis pažinti tiesą*, žinant, kad tiesa yra tik viena ir apie tą patį dalyką dvi skirtingos nuomonės negali būti teisingos. Nejausdami neapykantos nė vienam kitaip manančiam, turime nuoširdžiai stengtis pažinti, kieno atsakymai į svarbiuosius gyvenimo ir pasaulėžiūros klausimus tobulesni, be spragų, kurie nesikerta su esminiais protavimo dėsniais.

2) Gyvenime *visada vykdyti tai, kas savo sąžine laikoma gėriu*.

Jei žmogus jau tikintis, tai pirmoji taisyklė reikalauja vis geriau pažinti savo tikėjimą, Jėzaus asmenį. Kitaip sakant, nuolat save maitinti kilniomis, tauriomis mintimis, stengtis pažinti visa, ką Jėzus mums apreiškė ir paliko, kad lengviau įveiktume savo silpnumą. Antroji taisyklė reikalauja nuoširdžių pastangų ir tvirčiausio nusiteikimo gyventi gryna sąžine, t.y. neturi būti nė vienos laisvos, sąmoningai padarytos nuodėmės! Jei būsimė taip nusiteikę, mums nuostabiai vadovaus ir palengvins Šventoji Dvasia.

Jei norime kitiems padėti įveikti kliūtis Šventosios Dvasios veikimui, galime sąmoningomis pastangomis pareikšti meilę savo Dievui, likdami ištikimi Jo dieviškosios išminties ir meilės planams, priimdami visą Jo Valią, net ir tai, kas mums skaudu ir ko gerai nesuprantame dėl savo proto ribotumo, sąmoningai tai priimdami kaip atgailą, kaip bausmę už mūsų nedėkingumą dieviškajai meilei. Ir ne vien už save, bet ir už tuos, kurie nenusiteikę gyventi gryna sąžine ir vykdyti gyvenime vien tai, ką supranta kaip gėrį.

Kai Pilotas tarsį pats savęs paklausė: „*Kas yra tiesa?..*“, tą valandą jis juk žinojo. Nusiplaudamas ran-

kas tautos akivaizdoje, be abejo, jis melavo pats sau. Taip ir mes sau meluojame kaskart, kai mus suvilioja pagunda. Tada yra lengviau nors ir kvailiausiai meluoti sau, negu aiškiai ir atvirai prisipažinti, kad šią akimirką žinau (sąžinė pasako!), kas yra tiesa, bet darau tai, kas bloga. Kiekvienas šitoks poelgis yra pasipriešinimas tiesos dvasiai. Juo toliau, juo sunkiau būna suvokti, kas yra tiesa, vis mažėja pajėgumas mylėti. Nejaučiant dėkingumo, pasidaro tiesiog neįmanoma aukotis. Net moterys gali išeikvoti tą didžią Kūrėjo dovaną - širdies jautrumą - ir tapti budeliais, kankinti. Jei ne kitokiais kankinimo įnagiais, tai bent liežuviu... Kartais jis labiau įskaudina, kaip plieno durklas.

Kai negalima kalbėti apie Kristų. - Yra du būdai, kuriais galima skleisti Kristaus karalystę kitų širdyse (tiksliau sakant, yra vienas būdas, tik du jo išoriniai variantai). Pirmiausia ir svarbiausia - nematomoji dalis: savo kančia ir malda *atkviesti malonę*. Toliau eina regimoji dalis: išorinėmis priemonėmis *stengtis, kad žmonės pažintų Kristų*. Paprasčiausia priemonė kitus su Juo supažindinti yra kalba. Tačiau ne visada, ne visomis aplinkybėmis galima apie Kristų kalbėti. Yra dar vienas būdas byloti apie Kristų - tai kalbėti savo gyvenimo pavyzdžiu, net nepaminint Jo vardo. Šitai galima visomis gyvenimo aplinkybėmis ir šitokia priemonė yra pati veiksmingiausia. Tik tada krikščionybė žavi aplinką, kai katalikų gyvenimas išsiskiria iš kitų.

Mes, katalikai, neretai darome vieną klaidą. Nusigąstame patyrę, kad laisvo elgesio žmonės paprastai linkę išjuokti visus, kurie elgiasi kitaip negu jie. Pilka minia nepakenčia, kad juos kas nors praaugtų, nes kiekvienas garbingas poelgis paliečia jų sąžinę ir padaro

ją neramiją. Juk tyroms širdims įtikinti save, kad Dievo nėra, kad žmogus gyvūnas ir visa kita, pavyksta ne iš karto. Būna sunki kova su savo sąžine. Ir tik pamažu, gausėjant nuodėmių jų gyvenime, pavyksta sąžinės balsą nutildyti.

Taigi nesistebėkime, kad esama žmonių, kurie save teisindami stengiasi iš viso netikėti, kad yra dorai gyvenančiųjų. Jeigu tokių yra, vadinasi, dorai gyventi įmanoma. Todėl šitie žmonės yra neapkenčiami ir pajuokiami. Tai šėtono neapykanta viskam, kas kilnu ir garbinga. Bet kai ištinka sunkios valandos, kai jau nebegali juoktis, jie savaime ieško patarimo ir pagalbos tų, iš kurių kitados juokėsi.

Sekminių Ugnis. - Tai drąsos šventė. Tik tada, kai toji paslaptingoji Ugnis leidosi iš dangaus, apaštalai išdrįso išeiti iš savo kambario, kuriame buvo pasislėpę nuo žydų pykčio.

Šiandien mes meldžiame drąsos. Ne revoliucijas kelti, ne kraują lieti, bet drąsos viso pasaulio akivaizdoje elgtis taip, kaip diktuoja sveika žmogaus sąžinė, nors aplinkui visi kitaip elgtųsi ir mus pajuoktų. Jei šėtono tarnai eina per pasaulį akiplėšiškai niekindami viską, kas garbinga, tai Kristaus kariai neturi teisės būti bailūs ir slapstytis, ieškoti tylaus kampučio, kad jų niekas neužkabintų...

„Dievo Dvasia pripildo pasaulį”, - skelbia mums šių dienų Bažnyčios iškilmės.

Turi pasaulyje žmogų, kuris brangesnis už viską - atiduotum visus turtus, sveikatą, net gyvybę, kad tik neprarastum jo vieno. Matai, kaip nuostabiai gražu šiuo laiku gamtoje. Kiekvieniame daigelyje pulsuoja gyvybės stebuklas. - Visa tai Dievo Dvasia - ta geroji Dvasia, kuri pripildo pasaulį savo palaimos.

Kodėl dabar žmogus bejėgis? - Kaip bejėgis?! Juk dabar žmogus kaip tik galingas. Kada žmogus yra bandęs į žvaigždes skristi? Kada buvo sukurta tiek daug nuostabiausių dalykų gyvenimo patogumui?

O vis dėlto žmogus dabar jaučiasi labai vargingai. Tikras bejėgis... Šių dienų žmogus nepajėgia atsispirti beveik jokiai pagundai... Jis nesuvaldo savo pykčio, savo kūno galių. Jis net pats nežino, kodėl nesuvaldo savo vaikų... Visa tai jausdamas, žmogus išgyvena keistą dvilypumą: viena, jis visagalis - sukūręs technikos stebuklus, apie žvaigždes svajoja. Antra, tūkstančio kilometrų greičio lėktuvais skraidydamas jaučiasi baisiai nelaimingas: vaikai neklauso, pats padaro tokių dalykų, dėl kurių paskui būna gėda pačiam - būtų gražu, jei visi tai sužinotų!.. Ir pikta ant savęs: kaip čia yra, kad žmogus pajėgia lėktuvus, traukinius valdyti, o sau įsakyti nepajėgia?!

Keisti klausimai žmogų kankina. — Jis laiko save aukščiausiu - nieko aukštesnio už žmogų nėra. Bet kodėl neranda ramybės ką negero padaręs, nors to niekas nežino, nes niekam skriaudos nepadarė ir už tai niekam neatsakingas? O kodėl vis tiek gėda - tiesiog prieš save patį gėda? Tarsi jaustumėsi esąs prieš kąką kitą... Pagaliau žmogaus elgesys: tuo momentu taip susidėstė mano smegenų atomai ir sukėlė tokį veiksmą... Juk visokie dorovės reikalavimai - tai tik žmonių papročiai! Bet vėl klausimas: jei tai tik žmonijos papročiai, įdomu, iš kur žmogus žinojo, kad kaip tik tokie, o ne kitokie papročiai jam reikalingi? Ir kaip jie galėjo susidaryti: juk kiekvieno žmogaus jausmai prieš juos maištauja, nori elgtis kitaip. Pagaliau matome, kad dabar, kai bandoma elgtis tikrai pagal žmogaus norą, neišaina nieko panašaus į tas normas, kurios tvarkė žmonijos gyvenimą. Kai žmogaus jausmams, nuotaikoms duodama daugiau laisvės, tai - žiūrėk, kas

būna: ištekėjusi niekada nesi tikra, kad tavo vyras tik tave vieną turi (šimtai įtarimų verčia taip galvoti). Pagaliau ir pati... Be to, ir kam ta ištikimybė reikalinga?.. - Ir vėl prisimeni: sako, geriausia tik kartą gyvenime mylėti. Su slaptu pavydu apie tai pagalvoji: kad taip ir mano gyvenime būtų buvę... Bet kur tokį vyrą rasti? Ar iš viso tokių yra žemėje? O vyrai, kai jau būna gerokai išsidūkę - jau viskas išieškota, paslapčių nebėra, - prieina mintį, kad laikas kurti šeimą. Bet kur rasti tikrą merginą? Iš viso ar yra tokių žemėje...

Sakykite, kodėl vyksta tokios gyvenimo tragedijos? - Taip gyvenime ir yra būtent dėl to, kad žmogus apsvaigo nuo išradimų, patogumų ir ėmė galvoti, kad kaip tik jis yra visų aukščiausias. Dėl savo puikybės niekada nepagalvoja, kad ko nors jis negalėtų, nepajunta reikalo į ką nors kreiptis pagalbos. Bet klaidos pažįstamos iš padarinių: jei apsirikęs vietoj aguonų pasėjai garstyčias, tai tavo klaida paaiškės, kai jos išdygs. Vaikas irgi mano, kad jis stiprus ir patyręs, tad niekieno, ypač mamos, pagalbos jam nereikia. Jo klaida paaiškėja, kai, savo jėgomis pasitikėdamas, parkrinta ir pradeda rėkti...

Tiesa, kad žmogus savo proto jėgomis gali nuostabius išradimus padaryti. Bet taip pat tiesa, kad dorinio gyvenimo srityje vien savo jėgomis žmogus negali išvengti visų - net mažiausių - klaidų. O kreiptis pagalbos jis dėl savo išdidumo pamiršta: lyg ir gėda galvoti, kad aš dar ko nors negaliu. Pabandyk šių dienų žmogų, ypač jauną, kuris dar nespėjo gyvenime kaktą į sieną atsidaužti, - bandyk įtikinti, kad ne jis pasaulyje išmintingiausias!

Visa tai žinodami, ypač mes, tikintys žmonės, kurie pripažįstame jėgą, aukštesnę už mus, prisiminkime šį didį reikalą: *Atsiųsk savo Dvasią ir atnaujinsi žemės veidą!*" Juk žinome, kad Šventoji Dvasia yra Šaltinis

visų gerų sumanymų, dorų darbų, ištvermės jėga mūsų silpnume, kai patys su savimi nebesusitvarkome, ypač kai širdyje pristinga meilės - kai vietoj meilės ir užuojautos pajuntame kažkam (o gal net visiems!) neapykantą... Ar pakeliu akis su pagarba ir pasitikėjimu, pripažindamas, kad tiek ir tiek kartų esu patyręs savo bejėgiškumą?

Meilė nori būti kartu

*Devintinės
Gudeliai, 1963 06 13*

„Jėzus Kristus ir Jo Bažnyčia trokšta, kad visi tikintieji kasdien dalyvautų šventojoje Puotoje” (Pijus X, 1905 12 20).

Žmogaus gyvybei palaikyti reikia maisto, nepaisant, ar jis turi apetitą, ar ne. Jei žmogus jaučia silpnumą ir nenori valgyti, tai ženklas, kad jam kažkas negero - jo gyvybė atsiduria pavojuje. Kartais tenka net dirbtiniu būdu maitinti žmogų.

Mūsų dvasios gyvenime irgi yra panašiai. Mūsų dvasinės gyvybės pagrindas yra meilė. O meilė visada nori būti kartu. Jėzus, kaip Dievas, yra centras, pagrindas, visokio buvimo - tiek fizinio, tiek dvasinio - palaikytojas. Skirtumas tas, kad fizinis gyvenimas gali būti palaikomas pačiam žmogui nežinant, net nenorint, o dvasiniame gyvenime būtinai reikia, kad pats žmogus dalyvautų laisva valia.

Popiežius Leonas XIII enciklikoje *„Mirae caritatis”* sako: *„Nuo seno Bažnyčia nori, kad visi dalyvaujantieji Mišiose būtų Viešpaties Stalo dalyviai. /.../ Čia pati palaimingiausia priemonė tikintiesiems gauti jėgų, kad galėtų išsivaduoti iš tuščių žemiškų rūpesčių, kad iš naujo galėtų sužadinti krikščionišką dvasią ir ją nuolat palaikyti”*.

Tik sunki nuodėmė gali sulaikyti nuo šv. Komunijos priėmimo. Jei žmogus dažnai eina Komunijos ir vis dėlto netampa geresnis, tai kalta ne dažna Komunija, bet kad žmogus nesistengia Jėzaus jausti kaip gyvo asmens. (Jei kas valgo ir vis dėlto silpnėja, tai kaltas ne pats valgymas, bet kad kūnas to maisto nepasivina.) Kai Jis juntamas kaip Draugas, kaip Tas, kuris myli, tik tada įmanoma, kad širdis vis iš naujo užsidegtų meile Jam.

Pasaulio atnaujintojai, naujųjų laikų apaštalai turi ateiti tik pasiėmę Kristaus dvasios - Jo paprastumo, Jo meilės Dievui ir žmonėms, Jo begalinio troškimo gero kiekvienam. O kur kitur būtų galima šios dvasios pasiimti, jei ne prie Komunijos stalo?

Jei ką nuo šv. Komunijos priėmimo sulaiko rimtos priežastys, galima kiekvieną kartą, apmąstant Jėzaus gyvenimo ir kančios paslaptis ir užsidegant meile Jam, priimti dvasinę Komuniją. Tuo būdu, kaip moko Katalikų Bažnyčia, gaunama jei ne visos, tai bent dalis šio Sakramento malonių.

Bažnyčia nori, kad kiekvienose Mišiose, jei ne sakramentiniu, tai bent dvasiniu būdu priimtume šv. Komuniją.

Trejbėje Vienas

Gudeliai, 1963 06 09

Niutonas yra prisipažinęs: „*Visas mano gyvenimas buvo tik žaidimas geldelėmis ant kranto, kai prieš akis tyvuliavo nežinomas paslapčių vandenynas*”.

Ne kartą mes atsiduriame šalia kažkokios ribos, visai nenujausdami, kokios paslaptys slypi vidaus gėmėse, kurias dengia išorė. Kai kareiviai išvedė nuplaktą Jėzų su erškėčių vainiku, miniai Jis atrodė paprastas žmogus, kuris kliudė pasireikšti jų puikybei.

Jo išorė atrodė varganai. O iš tikrųjų - kas po ta vargana žmogaus išvaizda slėpėsi? Ką būtų darę aną valandą jie visi - ir Pilotas, ir žydų vyriausieji, - jei tada, kai Jo taip baisiai neapkentė, būtų pamatę, kas iš tikrųjų yra Jis? Jei Pilotas būtų žinojęs, kad su tuo jo Pasmerktuoju jam dar teks susitikti ir nuo to susitikimo pareis visas jo amžinybės gyvenimas, jo likimas! Jeigu jie visi, kurie Jį užgauliojo, būtų aną valandą žinoję, kad jų piktos širdys plaka kaip tik dėl to, jog tas Pasmerktasis to nori!

Vadinasi, išorė nebūtinai parodo visas tos būtybės savybes, paslaptis. Taip yra net medžiaginiame pasaulyje. Kartą kai vienas Afrikos keliautojas nusiskynė gražų žiedą, jo palydovas negras išmušė jį jam iš rankų: tie puikūs žiedai buvo mirtinai nuodingi.

Jei jau medžiaginių dalykų toli gražu ne visas savybes galima vien pojūčiais pažinti, tai ką kalbėti apie dvasinių dalykų pažinimą. Mes pažįstame žmogų iš jo išorinio buvimo ar veikimo. Iš žmogaus kūrybos tobulumo galime spręsti apie jo polinkius, išsimokslinimą. Bendraudami su žmogumi, apie jo vidinius išgyvenimus, jo kančias, jo meilę ar neapykantą ar daug žinome, jei jis pats mums to žinoti neleidžia?..

Jei jau panašaus į mus tobulumo būtybė - kitas žmogus - gali būti mums paslaptis, į kurios gelmes be jo paties leidimo mes įžvelgti bejėgiai, tai ką kalbėti apie aukštesnes už mus dvasines būtybes!

Apie Dievą mes, tiesa, daug galime spręsti iš Jo kūrinių sudėtingumo - apie Jo išmintį, grožį, Jo dinamiką, - tačiau, be šito, dar begalė šios didžiosios Būties paslapčių mums amžinai bus neįžvelgiama, nes iš kūrinių ne viską galima išskaityti. Net ir po to, kai Dievas prakalbino žmogų per Jėzų Kristų, ne visos paslaptys mums tapo apreikštos. Jei Dieve nebūtų paslapčių, tai Jis būtų mūsų nepranokstanti Būtybė.

(Jei du žmonės žinotų lygiai tiek pat, tai jie nepranoktų vienas kito savo žiniomis. Bet jei pastatytume greta seną profesorių ir mažą vaiką, tai vaikas, nors jam būtų aiškinama daugelis dalykų iš mokslo paslapčių, vis tiek jų nesuprastų.) Jei Dievas be galo pranoksta žmogaus protą, tai būtina, kad būtų ir tiesų, labai pranokstančių žmogaus proto pajėgumą jas suprasti. Šalia to, ką apie Dievą žinome iš kūrinių, mes iš Apreiškimo žinome apie Dievą daug tiesų, kurių savo protu nebūtume suvokę, jei Dievas pats nebūtų mums jų apreiškęs.

Praktiškai mums ypač svarbi yra tiesa, kad Dievo vienumė yra paslaptingas Trejybės Asmenų vidaus gyvenimas - meilės gyvenimas, dėl kurio Dievas yra be galo laimingas. Ir mūsų amžinybės laimė yra ne kas kita, kaip Dievo pasidalijimas su mumis vidiniu Jo meilės gyvenimu. Dievas yra vienas. Tačiau ne toks vienas, kaip vienas būna kalinys tarp keturių kalėjimo sienų, kaip vienas būna keleivis dykumoje, bet toks vienas, kaip kad žmogus būna vienas su tuo, kurį labiausiai myli. Tai nėra nuobodumas, nėra nykumas - tai kūrybinis gyvenimas, aukščiausia dinamika, o ne mirties sąstingis. Tai buvimas ne toks, kaip akmens dykumoje, kaip ledyno šiaurėje, bet kaip Adomas buvo vienas su savo drauge. (Tik jau iš Apreiškimo žinodami, kad Dievas yra vienas, bet trijuose Asmenyse, galime ieškodami gamtoje aptikti šiokių tokių palyginimų. Pavyzdžiui, kai skamba trigarsis - nors trys garsai, bet kartu skambėdami iš tikrųjų sudaro vieną.)

Čia reikia pabrėžti, kad Dievo pažinimas didėja ne vien natūraliu keliu - Dievą pažįstant iš kūrinių, ne vien Apreiškimo keliu - tarsi skaitant Dievo laiškus mums, bet ir malonės būdu - kai Dievas tiesiogiai leidžia save pažinti tiems, kurie Jį myli, pats suteik-

damas žmogui tam tikrą šviesą, kurios natūraliomis pastangomis joks žmogus įsigyti negali. Nuo šios paslaptingosios šviesos pareina tikėjimo aiškumas. Tačiau šitos šviesos Dievas neduoda prievarta: pirma turi būti natūralios žmogaus pastangos Dievą pažinti.

Juo didesnė meilė, juo aiškesnis tikėjimas.

Kryžiaus išaukštinimas

Gelgaudiškis, 1961 09 17

Daukšiai, 1963 09 15 ir 1964 09 20

Yra tamsybių jėgų. Dėl to visada reikės skausmingai jausti jų grėsmę užvaldyti žmogų. Kadangi tamsių jėgų pastangos nuolatinės, tai ir kova nuolatinė, ir niekada žemėje nebus taip, kad žmogus nepatirtų nieko sunkaus. Be aukos negali būti garbingo gyvenimo. Tačiau kol yra žmogus, jis visada ilgėsis būsenos, kurioje nėra ašarų ir skausmo. Niekuomet žmogaus prigimtyje negali pasikeisti tai, kas Dievo sukurta: žmogus visuomet ilgėsis laimės. Ir visada, tarsi pasityčiojimas, jį kankins nuodėmės padariniai.

„*Kai aš būsiu pakeltas nuo žemės, visus patrauksiu prie savęs*”. - Ką gi atnešė Kristaus kryžius į šią tragišką žmogaus būseną? Kristus - Atpirkėjas neatėmė iš žemės kančios. Bet Jis, kaip Dievas, kaip Kūrėjas, kančios ir nesukūrė. Kančia juk yra nebūtis, trūkumas: kaip nebūties jos ir negalima sukurti. Kančia - tai reikiamo gėrio stoka. Gėrio, kurį Dievas nori suteikti, o žmogus nepriima: jis pats nori susikurti sau gėrį. Tačiau be Dievo žmogus negali būti kūrėjas. Žmogaus prigimtis sukurta ilgėtis begalinio gėrio. Tačiau, be Dievo, kito aukščiausio gėrio nėra: kad ir ką žmogus keltų į aukščiausią vietą, tai bus tik savęs apgaudinėjimas.

Kančia... Kokia baisi žmogaus tragedija ir apsirikimas, kad jis atstumia Kūrėjo dovanas! Tačiau galutinai kančios paslaptis suvoksime tik amžinybės šviesoje. Dabar apie šią paslaptį tiek težinome, kiek Šventajame Rašte parašyta: „*Nuodėmė atėjo į pasaulį ir per nuodėmę mirtis*”... Ir kitas posakis, kur kalbama apie Dievo ištikimųjų ateitį: „*Žmogus nė suvokti negali to, ką Dievas priėmė tiems, kurie Jį myli*”. Ir dar vienas dalykas šiek tiek paaiškina mūsų paslaptį - Išganytojo laikysena: atpirkimo darbu Jis nepanaikino kančios žemėje, bet pats atsistojo tarp pažemintųjų ir nuskriaustųjų - tarp tų, kuriems tamsiosios jėgos liejo savo neapykantą, kuriuos išpuikėliai trypė, niekino taip, kaip apsaityti negalima.

Ir vėl čia keista paslaptis: Išganytojas savo poelgiu suteikė naują prasmę kančiai, ją pasirinkdamas kaip priemonę parodyti savo meilės didybei Tėvo akivaizdoje - tokios meilės, kuri atsvertų visą nedėkingumą, žemėje rodomą Tėvui nuo amžių pradžios.

Mes būsime amžinai dėkingi Išganytojui už šią paslaptį - kad Jis išmokė mus per kančią parodyti savo meilės didybę. Kadangi kančios paslaptis vis tiek liks galutinai neatskleista, tai protingiau yra per šį painų labirintą leisti vedamam Dievo visa galinčiosios meilės. Priimkime viską pasitikėdami vien begaline Jo išmintimi ir meile. Tebūna ir mūsų elgesys bent kiek panašus į mūsų Mokytojo elgesį: „*Tėve, tebūna ne mano, bet Tavo valia...*”

Ar teko gyvenime sutikti, kas jums būtų visiškai pasitikėjęs? Pasitikėjimas - tai didžiausia pagarba, nuosirdžiausia meilė. Laimingi, kurie šitai supranta! Jie niekada nebus tarp tų nelaimingųjų, kurie kasdien kurioje nors žemės vietoje pakelia galvažudišką ranką prieš save patį.

Kai tik žemėje pasirodė Jėzaus kryžius, tikintysis pasaulis juo pradėjo puošti savo namus, šventoves, statyti šį ženklą pakelėse. Šį ženklą turėtų pamatyti visi, kurie drįsta Dievui priekaištauti: kodėl? už ką?.. Žiūrėdami į Jėzaus kryžių, tegul jie sprendžia klausimą, ar tikrai Dievas žiaurus, ar Jis kartais būna negailestingas.

Baisiausia visų amžių pasaulio drama vyko aną valandą, kai ant kryžiaus buvo prikaltas mūsų Atpirkėjas. Tą akimirką nebuvo jaučiama Jo dieviškoji didybė, tik didžiausias vargas ir apleidimas. Jis nešaukė ugnies iš dangaus ir tą valandą lengva buvo patikėti, kad Jis tikrai bejėgis. Aplinkui triukšmas: negalėjo suvaldyti pikto džiaugsmo tie, kurie reikalavo Jam mirties. Puikybė, neapykanta ir piktas džiaugsmas - tai tarsi įkūnyta pragaro nuotaika. Ir dabar - visur, kur tik pasirodo kryžius, susitinka dieviškoji meilė ir pragaro neapykanta.

Norint atpažinti teisiuosius kryžiaus akivaizdoje, reikia mokėti atidžiai stebėti gyvenimą. Šiandien neabejojame, kad aną valandą teisiesiems atstovavo Šv. Mergelė ir tas mažytis būrelis buvusių su Ja. Tačiau jų balsų nebuvo girdėti. Jie nešaukė garsiai toje sumaištyje. Taip būna ir gyvenime: nebūtinai tiesa yra tų, kurie kelia triukšmą, dega neapykanta. Dieviškoji nuotaika visada būna nuostabiai rami ir kukli.

Kryžius buvo prakeikimo, bausmės, neapykantos, pasišlykštėjimo ženklas. Paskui jis tapo malonės, Kristaus karalystės, Dievo ir žmogaus susitaikymo ženklu. Šiandien kryžius yra begalinės Jėzaus meilės mums ir mūsų dėkingumo Jam ženklas. Kiekvieną kančios valandą prieš mūsų dvasios akis tebūna kryžius ir ta pati kančios intencija, kuria Jėzus kentėjo: kaip atgaila už mūsų ir kitų nedėkingumą, parodomą Dievui

nusidedant. Kiekvienos šv. Mišios turi būti mums kančios mokykla. Juk Mišių paslapyje mes turime ypač tinkamą galimybę išgyventi ypatingą vienybę su ant kryžiaus kenčiančiu Jėzumi ir mokytis iš Jo kančios paslapties.

Žmonės skirstosi į dvi labai ryškias grupes: vieni nuo kryžiaus bėga kaip nuo savo laimės priešo, kiti jį sutinka išskėstomis rankomis, kaip paslaptinę priemonę, už kurios jie mato išstisus naujus horizontus.

Kokios tyros vaikelio akys! Jis į viską žvelgia be klastos, be šešėlių ir paslapčių. - Vaikeli, kas tu būsi užaugęs, - kas pasakys? Tik vieną dalyką tikrai galima tvirtinti: ir jo gyvenime bus kančios. Tai bendras dėsniš. Visi mes Adomo vaikai ir visi jaučiame nuodėmės padarinius - Kūrėjo tvarkos pažeidimą, tam tikrą netvarką, kuri visada jaučiama kaip kančia. Taip, kančios bus, tik tą keistą likimo paslaptį žmogus suvoks arba kaip tragediją, neviltį, beprasmybę, arba, atvirkščiai - įžvelgs plačius horizontus, kurių siekiant bus verta ištverti visus kelio sunkumus.

Kančią kaip tragediją suvokia ta pasaulio dalis, kuri į žmogaus laimę žiūri vien medžiagiškai. Praktiškai tokių žmonių gyvenimo linkmė eina vienu iš trijų kelių arba ir visais trimis: noru turėti, noru neužtarnautos pagarbos ir visų rūšių kūno malonumų tenkinimo. Tai jų gyvenimo idealai. Beje, teoriškai - sumaterialėjusio pasaulio atstovai niekaip neprisipažįsta, kad jų ideologija tokia liūdna, tačiau praktiškai, jų pačių didžiausiam nustebimui, taip yra. Šio tipo žmonės nuolat būna verčiami mąstyti, nes kiekviena jų pastanga sukurti savo laimę kitaip, negu *duodant save kitam*, visada atsimuša kakta į sieną, tarsi likimo pasityčiojimas iš tų siekimų.

Kodėl taip būna? — Todėl, kad žmogus sudėtas ne vien iš materijos, bet ir iš dvasios. Jei žmogus būtų vien materija, tai jam, kaip kad gyvūnijai, materialinės laimės visiškai užtektų. Gundytojas visada stengiasi mūsų dvasinę dalį nuslėpti, bando mums įrodyti, kad žmogaus laimė yra medžiaginiai dalykai. (Tuo nenorime paneigti medžiaginės laimės: nelaime ji tampa tada, kai siekiama ne tuo tikslu ir ne ta tvarka, kaip Kūrėjo plane numatyta. Suteikus medžiaginei sričiai dvasinius tikslus ir dvasios vadovavimą, ji išaukštinama ir pašvenčiama.)

Varginga išvaizda visko, kas gyvenime yra ne pagal Kūrėjo planą, mums pristatoma gudriai pridengta melo skraiste. Jei gundytojas ateitų be tos skraistės, kas juo žavėtusi? Raskite žemėje žmogų, kuris kokią nors nuodėmę būtų padaręs kitokia intencija negu vienaip ar kitaip suprantamos laimės vardan! Vadinasi, Rojuje su mūsų tėvais pradėtą pokalbį gundytojas tęsia ir su mumis visais. Ir taip per pasaulį raizgosi slaptingoji melo gija.

Kodėl mes, tiek kartų apgauti, vis iš naujo tikime? Tai sumedžiagėjimo tragedija. Žmogus, kuris laimę kuria „duodamas sau“, nepajėgia savo pastangomis pamatyti toliau medžiagos ribų. O savo laimės nesiekti žmogus negali - tai išplaukia iš pačios jo prigimties. Ir taip sukasi užburtas ratas. Po nusivylimo, vos tik gundytojas sukeičia kokias smulkmenas ir siūlomą pagundą parodo mums laimės vardu pavadintą, - mes ir vėl prie jos puolame... Ir vėl nauja kartybė, nusivylimas! Juo didesnėmis pastangomis laimės siekiama pagal dėsni „sau“, juo didesniu pasityčiojimu viskas virsta atvirkščiai. Tai pati didžioji materialistų tragedija: visa, ko jie siekia, kaip miražas tolsta, ir juo greičiau tolsta, juo didesnėmis pastangomis jie to siekia. Tik, vargšai, patys šitai pamatyti jie yra bejėgiai: nė nesistengia,

nemato reikalo pažvelgti toliau materijos, o tikėti kitais jiems neleidžia išdidumas.

O gal tai tik keista fantazija? Gal tai netiesa? - Na, tik pažvelkime į kai kurias gyvenimo sritis atmerkto-
mis akimis. Kas būna šeimoje, jei tik pabandoma gy-
venti pagal dėsni „viskas man“? Kas būna darbovietė-
se, jei viskas tvarkoma pagal dėsni „man“? Kas būna
valstybių tarpusavio santykiuose, jei bandoma pripa-
žinti tik savi interesai: savo rasė, savo klestėjimui rei-
kalingos priemonės - žemės turtai, valstybės didumas
ir pan.

Tai ko gi reikia, kad žmogus pagaliau išsiveržtų iš
to medžiagos kiauto ir pamatytų naujus savo laimės
horizontus? Reikia kokių nors būdu sulaužyti puikybę
ir užsibrėžti kilnius motyvus, tikslus, dėl kurių verta
pradėti gyvenimą tvarkyti pagal dėsni: *ties, kiek duo-
du sau, ne mažiau turiu duoti ir kitam*. Tai neįmano-
ma, jei žmogus laikomas tik medžiaginiu daiktu, kuris
kada nors sunyks be pėdsako. Nes gyventi pagal dėsni
„*tau*“ jau yra auka, kančia. Duoti - tai atsakyti ko
nors, ko aš pats noriu. O tai jau yra laisvai pasiimtas
kryžius.

Kai žmogus eina per gyvenimą viską sau duoda-
mas, tai tarytum suprantama. Bet kaip suprasti tuos,
kurie gyvena daugiau kitiems negu patys sau? Kas čia
per paslaptis? - Tai ir yra didžioji meilės paslaptis. Tai
ir yra stebuklas, kai žmogus suvokia naujus motyvus
ir pradeda gyventi daugiau kitiems negu sau.

Meilės stebuklą gyvenime galima taip skirstyti: na-
tūrali (prigimtinė) meilė ir antgamtinė meilė. *Natūra-
li meilė* yra tada, kai žmogus kitam daro gera kokiais
nors gamtiniais motyvais, o gal net netiesiogiai ir savo
paties malonumui ar reikalui. Bene ryškiausia šitokia
yra vyro ir moters meilė: jų pasiaukojimas vienas ki-
tam išplaukia iš Kūrėjo mūsų prigimčiai suteiktų nuo-

stabių dėsnių. (Prie natūralios meilės galima skirti ir paprastą draugiškumą, kad ir tarp tos pačios lyties asmenų.)

Suprasti *antgamtinę meilę* turbūt drąsiai galima mokytis iš prigimtinės meilės. Tik čia varomoji jėga aukotis yra jau ne natūralus atlygis (kaip vyro ir moters meilėje - kartu siekiama ir savo malonumo) arba ne vien jis, bet ir dvasinis atlygis. Kaip tai suprasti?

Ryšiausias pavyzdys - Jėzaus mirtis ant kryžiaus. Kas Jį skatino taip pasielgti? Aišku, čia negalėjo būti nė lašo savo paties gamtinio malonumo, o tik didingas motyvas ir supratimas, kokią reikšmę ši auka turės visų mūsų laimės kūrimui. Tai buvo kova dėl mūsų visų sąžinės ramybės ir laimės, tai apvaisinimas visų priemonių, mus į tai vedančių. Šitai mylėti - tai tikra prasmė *duoti*. Šitai be galo pranoksta natūralias žmogaus jėgas. Tai tik *malonės dovana*. Mes galime jos ilgtis ir prašyti, bandyti jos siekti tiek, kiek suvokiame savo protu kaip auką dėl kito.

Kadangi šitokia meilė yra malonės dovana, visai nenuostabu, kad apie ją jokio supratimo negali turėti žmonės, gyvenantys mirtinos nuodėmės būsenoje, nes tokia nuodėminga būseną paralyžiuoja malonės veikimą mūsų būtyje.

Suprantama, kas myli natūralia meile, privalo stengtis prie jos pridėti ir antgamtinius motyvus: daryti gera ne vien tada, kai man malonu, bet ir tada, kai natūraliomis priemonėmis tai neatlyginama (pavyzdžiui, kai patiriamas nedėkingumas), o tik norima žmogui gero dėl tų nuostabių motyvų, kuriuos mums parodė Kristus. Tokias pastangas tikrai lydės Jo visagalės malonės veikimas. Taigi tikrai daryti žmogui ką gero aukščiausia prasme galima tik einant kryžiaus keliu.

Ar daug yra tokių, kurie patyrė slaptą džiaugsmą, kaip atlygį už šitokį kryžiaus kelią, kuriuo slapta

sukuriama laimė tokio supratimo apie ją neturintiems? Jei tokių žmonių nedaug, vadinasi, nedaug yra žemėje tų, kurie tikrai yra laimingi.

Kristus Karalius

Raseiniai, 1953 10 25

Gudeliai, 1964 10 25

Žmogaus prigimtyje yra įdiegtas polinkis gyventi bendruomenėje ir klausyti valdovo, kuriam paprastai patikima viešųjų reikalų tvarkymas ir krašto gerovė. Reikia manyti, taip buvo jau nuo tada, kai tik žmogus pradėjo žemėje gyventi, - kiek tik siekia istorijos žvilgsnis, vis tą patį randame: visos tautos turėjo ir turi savo valdovus. Buvo jų galingų, ne vienas buvo užkariavęs to meto pasaulį, turėjo galingas armijas, daug turtų, bet kur šiandien jie visi? Teisingai sako psalmė: „*Suyra tautos ir griūva karalystės...*” Daugelio jų buvusios galybės šiaudien nemini niekas. Kitus sunkiai prisimena ir istorija. Kurių vardas dar ir kartojamas žmonių lūpomis, kiekvieno jų gyvenimo aprašymuose yra pasakyta trys dalykai: gimė, gyveno ir mirė. Vienų galybė ir garbė ilgiau spindėjo, kitų trumpiau, tačiau nė vieno iš jų žvaigždė nešvietė ilgiau kaip keliasdešimt metų.

Tik vienas yra, kurio sostas stovi jau porą tūkstantmečių ir nebuvo galybės, kuri būtų pajėgusi jį sugriauti. Tas Valdovas - *Kristus Karalius*.

Jis turi teisę mus valdyti keleriopu titulu. Pirmiausia Jis yra *visų* Valdovas (net ir tų, kurie nenori Jo pripažinti) dėl to, kad Jis kaip Dievas yra *sukūręs visą*, kas mes esame ir kuo naudojames gyvenime. Taip pat ir dėl to, kad Jis *visa palaiko buvime*. Viskas gamtoje turi polinkį grįžti į nebūtį, į chaosą. Ir visas pasaulis nė vienos minutės negalėtų egzistuoti, jei Viešpats jo nepalaikytų buvime.

Bet Viešpats yra mūsų Valdovas ypač dėl to, kad savo *kryžiaus auka mus įsigijo* savo nuosavybėn. Juk mūsų likimas turėjo būti pražūtis amžinybei, nes mūsų nupuolimas yra tokia didelė blogybė, dėl kurios esame verti niekada nesibaigiančios bausmės.

Tačiau į amžių istorijos areną išeina naujas Asmuo, naujas Valdovas, kuris pats savimi užstoja mūsų kaltę Aukščiausiojo Teisingumo akivaizdoje ir pats atlieka bausmę vietoj mūsų, tuo būdu išplėšdamas mus iš amžinos pražūties ir taip ypatingu būdu mus įsigydamas.

Kristus yra mūsų Valdovas dar ir dėl to, kad Jis savo valdinius *palaiko kovoje* su tamsybių galybėmis, teikdamas jiems malonę - tą vidinę stiprybę kovoje su pagundomis, su blogiu. Taigi Kristus tikrai yra mūsų Karalius, turintis teisę ir galią mus valdyti.

Teisme, kai minia šaukė: „Prie kryžiaus Jį!“, Pilotas paklausė: „Ar Tu esi karalius?“ Viešpats jam aiškiai patvirtino esąs Karalius, ir pridūrė: „*Mano karalystė ne šio pasaulio...*”

Taigi kas yra Kristus Karalius ir kokia yra Jo karalystė, jeigu Jis neturi net savo kariuomenės? - Jo karalystė ne šio pasaulio - ne auksas ir sidabras yra jos turtai ir ne pasaulio valstybių įstatymai ją tvarko. Tai yra tiesos ir gyvenimo, šventumo ir malonės, teisingumo, meilės ir taikos karalystė.

Kristaus karalystės pagrindas yra didžiausia pasaulyje jėga, prieš kurią kaip vaškas tirpsta tankų metalas ir trupa kiečiausio plieno kardai. Prieš tą jėgą, kuri palaiko tvarką Kristaus karalystėje, iki šiol dar neišrasta apsigynimo ginklų. Toji jėga - *meilė*.

Težydi ir mūsų širdyse didysis Jo įsakymas - meilė kiekvienam gyvenime sutiktam žmogui.

Ontinis pagarbos pagrindas. - Pasaulio protingųjų būtybių normali egzistencija galima tiek, kiek jų būtyje reiškiasi pagarba. Ar tai būtina? - Taip. Kadangi žmogus savo buvimo neturi pats iš savęs, jis būtinai yra priklausomas nuo To, kuris jo buvimą teikia ir palaiko. Šitokiai Būtybei kūrinys būtinai privalo pagarbą, kuri nėra despotiškai primesta, bet ontiškai (kaip būties savybė) išplaukia iš faktinės mūsų prigimties. Gerbti savo buvimo Palaikytoją - tai reiškia pripažinti tiesą apie savo būties kontingentiškumą (priklausomumą).

Žmogus yra nuostabus kūrinys. Jis visai pagrįstai gali savimi stebėtis. Tačiau stebėtis galima dvejopai: visa, kas mumyse nuostabu, teisingai pripažinti dovana, gauta iš savo egzistencijos Davėjo, ir dėl to gerbti ir mylėti Jį su dėkingumu; antras būdas - apakti dėl savo didybės ir neigti Davėją, bandant save įtikinti, kad aš pats esu visko pagrindas, kad viskas tik nuo žmogaus pastangų pareina. Tai Liuciferio klaida, tai *puikybės esmė*. Jei žmogus pripažįsta, kad visų aukščiausia būtybė yra žmogus ir nieko nėra aukštesnio už žmogų, tai praktiškai jis pats save laiko aukščiausiu. O kitas žmogus irgi taip mano. Čia ir yra žmonių tarpusavio neapykantos pagrindas. Kai žmonės susipyksta, kiekvienam atrodo, kad jis įžeistas, nuskriaustas, kad jis teisus. Kitas irgi taip pat galvoja.

Laikant save aukščiausiu yra neįmanoma savikritika. O be jos neįmanoma pastebėti savo klaidos: jei aš aukščiausias, tai ir mano nuomonė, mano reikalai yra visame pasaulyje svarbiausi, visi turi juos pripažinti, su jais skaitytis.

Iš kur gauti jėgų į save kritiškai pažvelgti? - Reikia pripažinti galimybę, kad ir aš galiu klysti, kad mano nuomonė nebūtinai turi būti teisinga. Ką tai reiškia? -

Tai reiškia, kad aš jau pripažįstu, jog kito nuomonė gali būti teisingesnė, kito protas gali būti didesnis. Kitaip sakant, pripažįstu, jog aš nesu aukščiausias.

Sakysite, žmonės šitaip nemano? Bet ir nemanydami jie praktiškai gyvenime taip elgiasi. Dėl to gyvenimas nepakenčiamas, dėl to gyvenimas - pragaras, o žmonės - velniai. Tai priežastis, kodėl vaikai negerbia tėvų, mokytojų, kodėl visuomenėje nėra autoritetų.

Mokslas, nulemdamas civilizacijos laimėjimus, gyvenimo patogumus, yra bejėgis duoti žmogui aukštesnę dorovę. Tai dvi visai atskiros sritys. Gyvenimo patogumai, kuriuos lemia mokslo laimėjimai, atrodo, net turi tendenciją neigiamai veikti žmogaus dorinį gyvenimą. Taigi tėvai, turėdami didesnę gyvenimo patirtį, patys spėję padaryti daug klaidų ir iš jų pasimokyti, jaunimui visada telieka didesni gyvenimo mokytojai, gyvenimo menininkai. Nepaisydama jų nuomonės, jaunystė visada sau daro skriaudą.

ŠVENTŲJŲ GARBEI

Šventumo esmė

Raseiniai, 1953 11 01

Leipalingis, 1966 11 01

Bažnyčia kiekvieną dieną mini savo šventuosius. Per amžius jų išaugo tiek daug, kad nebeužtenka metuose dienų kiekvienam iš jų atskirai paminėti. Katalikų Bažnyčioje yra vedama tam tikra knyga, kur įrašomi visi, kurie paskelbiami šventaisiais. Jau dabar kankinių kataloge (vadinamojoje *martirologijoje*) yra įtraukta apie 50 000 šventųjų. Tačiau tai toli gražu ne visi. Tikrai iš kiekvienos giminės, iš kiekvienių namų yra šventųjų, nes kiekvienas, miręs pašvenčiamosios malonės būsenoje (t.y. neturėdamas sunkios nuodėmės), yra šventas.

Tačiau ne visi šventieji Danguje džiaugiasi vienodu garbės laipsniu. Kaip dangaus žvaigždės skiriasi savo šviesumu, taip šventieji skiriasi savo garbe - kiekvienas pagal savo nuopelnus. Tačiau visi jie be galo laimingi. Padėdami mums savo užtarimu, jie mato mus, pasilikusius čia tęsti žemiškos kelionės, ir kviečia narsiai kovoti dėl savo laimės, kuri nepasibaigs niekada.

Ne vien tik šventųjų pulkai mus kviečia siekti šventumo. - Mes turime aiškų ir neatšaukiamą Viešpaties įsakymą: „*Būkite tobuli, kaip ir mano dangiškasis Tėvas yra tobulas*“. Žinoma, Išganytojas čia neturėjo galvoje, kad mes savo tobulumu privalėtume prilygti Dievo šventumui, nes niekas negali būti toks tobulas kaip Dievas. Kadangi siekdami savo šventumo niekada negalėsime prilygti Dievo tobulumui, tad kovoje dėl šventumo niekada negalime pasakyti gana: juo šventesnis

žmogus, juo labiau jis mato tą begalinį atstumą iki Dievo tobulumo, juo labiau jis mato ir savo menkumą. Čia panašu į studijas: juo daugiau sužinome, juo aiškiau matome, kokie platūs mokslo horizontai, koks kupinas paslapčių pasaulis, kiek dar daug mokslo neišaiškintų, neištyrinėtų dalykų, - darosi vis aiškiau, kaip mažai dar žmogus žino.

Klausydamasis apie šventumą, ne vienas galvoja: „Kam visa tai? Kam siekti šventumo? Tai galbūt kokių vienuolių reikalas, tai skirta žmonėms, turintiems kitokią prigimtį negu mes“. Ne vienas įsivaizduoja, kad būti šventam, tai vaikščioti galvą nuleidus, rankas sunėrus, kad šventajam netinka juoktis, būti linksmam, kad šventasis per dienas poteriauja, visokiais būdais save kankina, kažką neaiškaus veikia...

Ką tokia nuomonė rodo? - Tai rodo, kad nors mūsų krašto krikštas įvykęs Vytauto ir Jogailos laikais, tačiau krikščionybė Lietuvoje dar neprigijusi. Dar mes nesuprantame pagrindinių savo religijos, savo pasaulėžiūros dėsnių.

Vargas tokiems, kurių šventumas ribojasi ėjimu į bažnyčią! Jeigu jų buvimas čia - Viešpaties akivaizdoje - nedaro poveikio jų asmeniniam gyvenimui, tai galima tvirtinti, jog jie čia ateina visai ne tam, kad rastų mylinčią Viešpaties Širdį. Galima manyti, kad jie, net komunijoje Viešpatį priimdami, neprataria Jam malonaus žodžio, neparodo Jam savo palankumo bent tiek, kiek apsilankiusiam svečiui. Kurie praktikuoja tokį „šventumą“, didele dalimi yra kalti dėl to, kad šiandien taip iškreiptai suprantama krikščionybė.

Iš tiesų *šventumas - tai tikrasis žmogiškumas*. Šventasis savo laimę randa ją duodamas kitiems. Būti šventam reiškia, kad turi būti teisingi mūsų santykiai su Dievu ir artimu, su savimi pačiu ir ta aplinka, kurioje gyvenama. Būti šventam - tai gyvenime viską atlikti

taip, kaip Kūrėjas yra numatęs. Būti šventam reiškia mokėti džiaugtis Dievo kūdikių laime.

Nebūtinai šventasis turi daryti stebuklus, nuostabių darbus: yra šventųjų, kurie žemėje gyvendami jokio stebuklo nėra padarę. Keičiasi gyvenimo formos, nors žmogus lieka toks pats. Keičiasi ir šventumo formos, tačiau iš esmės yra tas pats dalykas - *meilė*. Yra buvę šventųjų, kurie gyvenime keistai, mums neįprastai elgėsi dėl to, kad daug ką suprato skirtingai negu mes. Tačiau Dievui tai patiko dėl jų geros intencijos, dėl noro parodyti Viešpačiui kuo didžiausią meilę.

Kaip įsimylėjęs žmogus kartais padaro kvailysčių, panašiai ir šventieji, norėdami parodyti Viešpačiui didesnę meilę, kartais yra padarę mums nesuprantamų dalykų. Tačiau Dievas kalba per laiko dvasią ir mums nėra reikalo vaikytis keistenybių. (Pavyzdžiui, jei kas pabandytų kaip Simonas Stulpininkas apsigyventi kur nors ant stulpo, tai tikrai policija jo ten ilgai nelaikytų...)

Bet turime ir moderniškų šventųjų. Pavyzdžiui, *Jurgis Frasatis* (Giorgio Frassatti), miręs 1925 m., tikrai yra mums pavyzdys. Jis buvo sportininkas alpinistas, vairavo automobilį, net rūkė... Buvo turtingas. Bet visi jo gimtojo miesto vargšai jį pažinojo, o jo draugai studentai laikė jį pavyzdžiu visame kame. Šiandien jis yra švento jaunuolio idealas.

Viešpats savo įsakymą „*būkite tobuli*“ taikė kiekvienam be išimties: šventumas - ne išrinktiesiems, bet mūsų visų garbinga pareiga ir paskirtis, gyvenimo ir amžinybės laimė.

Viena mergaitė rašė: „Kokią reikšmę turi mano buvimas su keliomis senutėmis bažnyčioje?!“ - Vadinas, jei visi aplinkui serga, tai nėra prasmės man vienam

siekti sveikatos - vis tiek visi serga... Galvokime praktiškai: palyginkime, kaip gyvenime atrodo, kai dauguma būna normaliai tikintys, ir kai dauguma gyvena tik šiaip sau, kaip jausmas diktuoja... Stebėdami gyvenimą, būkime teisingi ir bent sau atviri.

Šventasis ne toks, kokį bando pajuokti gyvenimo viešuma. Tai nėra išimtiniai, kažkokios kitokios prigimties žmonės: jie lygiai tokie pat kaip mes, turi tokių pat sunkumų, kovoja su jais.

Kaip šventumą įmanoma pasiekti? - Natūraliomis (prigimtinėmis) jėgomis - neįmanoma. Bet Dievo pagalba visagalė. Visa pareina nuo to, kiek mes nesipriešiname Jo malonės veikimui.

Šventumo pareiga

Šv. Kazimiero atlydai

Igula, 1958 03 09

Igliauka, 1963 03 10

Kokią praktinę reikšmę turi idealo turėjimas prieš akis? - Demonas stengiasi mus įtikinti, kad kovoti nevverta, kad laimėti neįmanoma. (Kiek daug žmonių dvasioje norėtų paklausti: „Kunige, ar tikrai jūs gyvenate vienas, pagaliau ar tai įmanoma?“...)

Kas yra pilka žmonių masė ir kas yra tie, kuriuos net pro šimtmečių rūkus galima matyti? Kokį atminimą paliko karalių kapai? Kas lanko juos? - Smalsuoliai. O kas lanko šventųjų kapus?

Kad būtų didi jėga (pavyzdžiui, krioklys), reikia įtampos, potencialų skirtumo. Taip pat ir idealų srityje - pažinti kaip vertybę. Kas neranda ramybės (blogos išpažintys, sąžinės priekaištai...), padarykite gera kam nors, ir jūsų širdyje įsivyras ramybė. Tai vaistas nuo nervų... (Janutė: iš savo menkos algos perka vaistus vargšams. Apdalija vaikus po 2 rublius, kad nueitų į

kiną. - Tačiau tai daryti reikia antgamtiniu motyvu - kitaip lieka pavojus ieškoti pasitenkinimo sau.)

Kiekvienas gali tapti šv. Vincentu Pauliečiu, šv. Teresėle, šv. Kazimieru. - *Pradėkime nuo pasiryžimo*: įveikiant puikybę, atsiprašyti (kiek vidinės energijos tai duos!); niekam nebūti skausmo priežastis per savo kaltę (net ir savo paniurusiu veidu), ypač skaistumo srityje, nes šios nuodėmės sunaikina visą nenykstančių vertybių potroškį ir kilnų šios srities supratimą.

Šventųjų bendravimas - viena Dievo kūdikių šeima - tarpusavio meilės pagrindas.

Reikia tam tikro plano. Parėjai iš tarnybos, pavalgei, pabaigai darbą, atsisėdai: ką dabar veikti? *Skaičiuoti* - ne vien romaną, bet prisiversti ir ką nors sunkesnio turinio. Nė 10 minučių neturi nueiti veltui! Tačiau poilsis nėra laiko eikvojimas - tai jėgų sukau-pimas.

Žmonės draskosi dėl pinigų, turto. Bet tai žmogų taip nuteikia, kad materialinės gėrybės ima atrodyti svarbiausias gyvenimo tikslas. Tačiau ne kūnas, o dvasia yra žmogaus gyvenimo aukščiausioji sritis. Reikia, kad žmogus taip veikliai, kaip siekia materialinių gėrybių, siektų ir dvasios kultūros, nes materialinės gėrybės yra tik proga, priemonės, sąlygos dvasiai išreikšti. Būdami verti pagarbos, palengviname kitiems žmonėms garbingai elgtis su mumis.

Šventieji. Jų niekada nematėme kūno akimis, bet jie mums artimi. Šv. Kazimieras - mūsų tautietis. Šventųjų figūros - kaip švyturiai per šimtmečius matyti. Jie šaukia!

Liaukimės pagaliau manyti, kad šventumas - tik su abitu ir už vienuolyno sienos! Šventumo esmė - Dievas žmonių gyvenimo centre. Šventumo formos atitinka laiko dvasią.

Jau daug šimtmečių prie Nemuno ir banguojančios Baltijos gyvena mūsų tauta. Daugybė įvykių aprašyta jos istorijos knygose. Ilga žilų šimtmečių eilė liudija apie jos kovas, maldas, jos siekius.

Šv. Kazimieras - viena iš mūsų tautos atžalų, išsiskleidusi nuostabiu žiedu. Ar jis vienintelis? - Ne! Tik istorija ne visus didvyrius vienodo stambumo raidėmis įrašiusi mūsų atmintin. Juk kiek nuostabių žmonių žemėje tik nedaugelio pažįstami, nes jie turi ne stiprius raumenis, ne galingą balsą ar išskirtinę atmintį, bet nuostabią širdį, liepsnojančią meile. Jie geba mylėti net tuos, kurių mylėti žemėje niekas nenori.

Ar busimoji motina, laukdama ateinant į pasaulį žmogaus, kurį myli jo dar nemačiusi, savo gražiausiose svajonėse netrokšta, kad jis užaugęs nepaskęstų praeities rūkuose, nepasiklystų žmonių minioje, bet juos praaugtų, matytų gyvenimą kitaip negu daugelis, mokėtų gyventi kitiems ir savo laime patraukti daugelį? Bet kokie tai tėvai, kurie tokius žmones pašaukia į buvimą? Nesistebėkime: tai žmonės ne iš kitos planetos. Kiekviena laiminga pora, kuri ateina prie altoariaus iš Viešpaties rankų priimti savo laimės ir tikisi savo jaunystės meilę bei pasiryžimus perduoti tolimiems palikuoniams, tegul pagalvoja ir apie didžią atsakomybę. Jų svajonių išsipildymas pirmiausia pareis nuo Viešpaties dovanų, o jie bus tas indas, kuris galės dovanas sutalpinti arba ne... - jeigu jie patys taptų kliūtimi, kuri sutrukdytų numatytą Kūrėjo meilės planą - per juos pašaukti žemei nuostabiuosius geradarius. Gali būti tėvų kaltė, jei žemėje maža didvyrių, jei maža žmonių, pajėgiančių pasiaukojamai mylėti. Dievas savo dovanas dalija be saiko - dalija tiek, kiek jų priima žemė. Jei didelėje pjūtyje trūksta darbininkų, tai kaltas ne Šeimininkas: Jis jų pakankamai

pakvietė nuveikti žemėje visus geruosius darbus, bet į Jo kvietimą ne visi atsiliepė. Štai kodėl daugelis teisinas, kad nėra sutikę žemėje žmonių, kurie Jo nuostabią dvasią spinduliuotų. Ir Judas buvo pašauktas. Ir jam Šeimininko buvo skirtas darbo baras ir tie, kurie per jį turėjo pažinti Atpirkėjo Asmenį... Jų gal būtų buvę labai daug - gal net ištisos tautos. Kas už jį dvigubai atidirbo, kad užpildytų jo padarytą spragą, nulėmusią gal daugelį skausmo, tamsos valandų?..

Šv. Kazimiero dienai brevijoriuje skirtos eilutės: „Jis turėjo geriausiai auklėtojus“. Kurie jų neturi, galbūt teisinsis Teisingumo valandą, kad ne per savo kaltę jų neturėjo... Dievas paprastai padeda mums natūraliu būdu, per mūsų prigimties dėsnius. O vienas iš tų dėsnių - palaiminga tėvų įtaka. Gal ir tėvai, kuriuos mes norėtume teisti, irgi galės teisintis, kad ir jų tėvai tik pašaukė juos į buvimą - gal visai atsitiktinai, nelaukdami, net nenorėdami ir visai negalvodami apie didžią savo atsakomybę... Ir tie tėvai, kurių didysis rūpestis, kad jų vaikai turėtų kuo apsirengti ir ką pavalgyti, turėtų turto ir išorinės garbės, dažnai visai užmiršta ar net nežino, kad tai tik viena - ir ne pati svarbioji - žmogaus gyvenimo dalis, kuri niekada negali padaryti žmogaus tikrai laimingo.

Tai kurgi tie didieji tėvų nusikaltimai, dėl kurių juos reiktų teisti? - Tie nusikaltimai nėra patys didieji: jei jie būtų dideli, juos daugiau žmonių pastebėtų. Čia ir yra visa nelaimės paslaptis - tai, dėl ko žemėje tiek maža žmonių, kurių visi ieškome, kai širdis troškta mylėti, kai norima, kad pasaulyje būtų taika, kai ieškoma gerų ir sąžiningų darbininkų ar piliečių. Ak, tos smulkmenos! Ką jos galėtų reikšti gyvenime, jei iš jų nesusidėtų dienos, savaitės, mėnesiai ir metai, taip pat ir žmogaus vidinis pasaulis, žmogaus asmenybė!.. Jos veikia tyliai, paslaptinai, kaip ilgo ir lėto veikimo

nuodai, kurie žudo pamažu, jau net užmiršus, kad jų mūšų kūne esama.

Ką gi pagaliau gali reikšti, jei šeimoje pasitaiko mažų nesusipratimų, jei kartais pasakomas koks netinkamas žodis, jei vaikai netyčia pamato tėvų ne visai gražų poelgį, kurių, kartu gyvenant, rodos, ir neįmanoma išvengti? Tos smulkmenos tiesiog žudomai veikia jaunas širdis. Šeimoje, kurioje apsisvaidoma žodžiais, kurioje tėvas su motina tarpusavyje nemandagūs, vienas kito neužjaučia ir nesistengia suprasti, ir vaikai neturės progos išmokti, ką reiškia iš meilės suprasti kitą, jam padėti... Vaikai galbūt niekada nebus matę, kaip iš meilės žmogus gali visiškai savęs nepaisyti, pamiršti, kad jis alkanas, nuvargęs, kad jam pačiam ko nors reikia... O viso to nemokant, sakykite, kaip suprasti ir kaip išmokyti kitus suprasti Kristaus programą, Jo meilės konstituciją?!

Štai vienos šeimos istorija. Trumpa, nesudėtinga. Joje netrūko kokių didelių dalykų - trūko tik vieno: nebuvo jaukumo... Tėvai susituokė dėl turto. Paskui turtas dingo. Ir tada jie pajuto, kad daugiau niekas neberiša, tik biologinė aistra ir vaikai, kuriais jau nebegalima nusikratyti, nes nėra mados žudyti jau paaugusius vaikus. (Paprastai vaikai žudomi, kol dar tikimasi, kad nekalto kraujo dėmės kaip nors bus galima nuslėpti nuo žmonių - nuslėpti Kūrėjo akivaizdoje kažkaip užmirštama...) Ir vaikus ten siejo tik tai, kad jie vienuose namuose augo, kad mažesnieji dėvėjo didesnių išaugtus drabužėlius, kad reikėjo valgyti prie vieno stalo. O kai jie užaugo, kai sutvirtėjo sparnai, jiems niekada neateina į galvą, kad pasaulyje kažkur gyvena jų broliai, seserys - net užmirštama, kad jie gyvena tame pačiame mieste...

Ką daryti, jei meilės šeimoje nėra? - Meilė kaip pavasario sėja: paslaptinai, nematomai auga kiekviena

gyvybė, bet pirma reikia pasodinti daigą. Ir meilė: nors ji yra nematoma ir paslaptina galia, bet kartu tai ir valios jėga. Jos pastovumas remiasi mūsų sąmoningomis pastangomis - tarsi daigus pavasarį, ją reikia prižiūrėti ir neleisti veistis piktžolėms.

Jūs, vedę žmonės, sakykite, ar bent kartą paklausėte save: ką aš darau, kad mano meilė augtų, būtų palaikoma? Kitaip sakant, ar sąmoningai aukoju savo išdidumą, kaprizus, patogumus, kad mano mylimam žmogui būtų gera, kad jis mano artumos nebūtų kaninamas?

Jeigu jūs vaikai pamatys, kaip gera yra gyventi pagal Viešpaties Valią, bus palaima ne tik judviem, bet ir jiems.

Šventojo Juozapo garbės šaltinis

Šakiai, 1961 03 19

Gudeliai, 1963 05 01

Krikščionybės skaistumo idealas - vyras ir mergelė nuostabiai bendraujantys. Vadinasi, skaisčiai gyventi galima!

Mergelių sarge, melskis už mus!

Galima pasitikėti vyru, kuris jaučia pagarbą toms vertybėms, kurių pats turi (vidinį - proto, ne vien jausmų - gyvenimą), kuris pajėgia gerbti moteryje dieviškas paslaptis - Dievo kūrybos nuostabumą; kuris savo draugei nori kažką gero duoti - nori jos tobulumo, kad draugystė ją praturtintų, kuris jaučia atsakomybę už jos pažangą. Gerbti - tai suprasti, kas yra kilnumas ir jo ilgetis joje, kilnumą joje atpažinti. Tada galima ir nebūti kartu. Juk būti kartu - tai egoistiškas siekimas sau.

Kiek merginų būtų amžinai išgelbėtos, jei mes, vyrai, būtume panašūs į šv. Juozapą! Jis jautėsi atsakin-

gas už Ją: saugojo kelyje į Egiptą, tremtyje, buvo Jos maitintojas.

Vyrai, koks džiaugsmas yra jos nepaliesti! Vyrai, šv. Juozapas yra pavyzdys, kad taip gyventi galima! Bet būtina sąlyga: reikia vadovautis protu, ne vien jausmais.

Bažnyčios gyvenimas auga, kaip augantis jaunuolis, kiekvienais metais sužydėdamas nauju nuostabiu grožiu. Bėgant amžiams išorinis Bažnyčios gyvenimas irgi vis suspindi savitu grožiu, nauju nuostabumu. Neseniai įvesta šv. Juozapo Darbininko šventė.

Kodėl jis minimas, kodėl jo garbei skiriamos šventės? - Jo vidinį didingumą, jo dorybių grožį žino vienas Dievas. Savo sprendimuose Dievas klaidų nedaro: jei ką išrenka kurioms nors pareigoms, tai jis ten ir tinka, turi tam reikiamas savybes. Savaimė aišku, kad Antrasis Švenčiausiosios Trejybės Asmuo savo įsikūnijimo Motinai globėju ir vadovu negalėjo išrinkti bet ko. Nedaug Evangelija pateikia duomenų apie Švenčiausiosios Mergelės Sužadėtinį. Bet ir iš to, kas parašyta Šventajame Rašte, gerai įsiziūrėjus galima pažinti, koks jis nuostabus.

Imkime kad ir šį momentą iš jo gyvenimo. Kai jis pradėjo pastebėti Joje keistas permainas, kurių niekaip negalėjo išsiaiškinti, kaip jis elgėsi? Eilinis žmogus būtų pakėlęs triukšmą ir greičiausiai būtų išvijęs Ją. O jis žinojo Jos skaistumą. Žinojo, kad jis pats Jos nebuvo palietęs. Kodėl jis nepaklausė Jos pačios? Čia ir iškyla mums jo drovumas ir pagarba Šv. Mergelei. Jis tik meldėsi, kol pagaliau pats Dievas specialiu apreiškimu išsklaidė jo abejones. Dievas visuomet kokių nors būdu apsireiškia tiems, kurie nori Jo Valią pažinti ir ją vykdyti.

Ar mes ateidami į gegužines pamaldas turime Šv. Mergelei bent dalelę tos pagarbos ir dėmesio, kurią parodė Jai šventasis Jos Sužadėtinis? Šios dienos šventėje nepamirškime jį prašyti savo galingu užtarimu mums išmelsti, kad jo elgesys su Šv. Mergele būtų mums mokykla.

Reikėtų paminėti dar vieną bruožą, kurį nusako šios dienos šventė. Bažnyčia šiandien jį vadina *Darbininku*. Kam jis dirbo? - Be abejo, ne kam kitam, kaip Jėzui ir Marijai. Juk jis gyveno ne sau ir dirbo ne sau. Čia Dievo padedami galime išvelgti dar vieną nuostabų jo gyvenimo bruožą: jis savo meilę Šv. Mergelei parodė ne tuščiais žodžiais, bet darbu. Kaip atrodytų jo pašaukimo vykdymas, jei jis būtų dirbęs ne tai, ko reikėjo jo Šventajai Šeimai?..

Mūsų visas gyvenimo darbas taip pat turi būti skirtas Jėzui ir Marijai. O ar nebūna kartais mūsų dienose tokių dalykų, kurie nedžiugina Jėzaus, ne Jam skirti, kurie nėra priemonė parodyti meilę Jėzui, bet, atvirkščiai: ar nebūna mūsų gyvenime darbų, poelgių, žodžių ir minčių, skirtų šėtonui?

Yra nuostabus menas parodyti meilę darbu, pačiu gyvenimu, tuo, kas sunku.

Paprastumas ir didybė

*Šv. Jurgio atlaidai
Daukšiai, 1962 04 29
Veisiejai, 1966 04 24*

Pasaulyje esama dvejopų didvyrių: kūno ir dvasios. Medžiaginio žmogaus gyvenimo srities didvyriai paprastai pasauliui būna žinomi: apie juos kalbama, rašoma, jie sutinkami su didelėmis iškilėmis. (Prisiminkime pirmuosius naujų žemių atradėjus, pirmuosius kosmonautus.)

Antrieji didvyriai ne visuomet būna pasauliui žinomi jiems dar gyviems esant. Ne vieno jų dvasios didybę pasaulis pajunta tik praslinkus ilgiems amžiams po jų žemiškojo gyvenimo. Istorijoje labai ryški yra tiesa: juo labiau pasaulis sudievina medžiagą ir visa, kas medžiagiška, juo labiau būna užmiršti dvasios didvyriai. Būna ir taip, kad apie dvasios didvyrius net sąmoningai stengiamasi nekalbėti, kad jie netrukdytų be atodairos ir užsimerkus paskęsti medžiaginiuose reikaluose. O Kristus reikalauja medžiaginę mūsų dalį ne paniekti, ne sunaikinti, bet ją valdyti, sukultūrinti, palenkti dvasios vadovavimui. Nes viena pati palikta žmogaus medžiaginė dalis yra akla: juo labiau žmogus gyvenime leidžia vadovauti savo medžiaginei daliai, juo mažiau jo gyvenimas skiriasi nuo neprotinųjų kūrinių gyvenimo.

Materialinės savo dalies sukultūrinimas pagal Kristaus programą ir yra *šventumo siekimas*. Šitas pažangos ilgesys yra įdiegtas jau pačioje žmogaus prigimtyje. (Argi yra žmogus, kuris nenorėtų būti geresnis?!) Kartu šis siekimas yra mums Kūrėjo skirtas didysis gyvenimo uždavinys, Jo šventojo Valia. Tai didysis Jėzaus gyvenimo, viso atpirkimo darbo tikslas.

Pastangoms sukultūrinti savyje glūdinčias jėgas, jas palenkti dvasios vadovavimui būdingi du bruožai: *paprastumas* ir *didybė*. Tikrai didžios dvasios žmogus kartu yra ir labai paprastas, lengvai prieinamas patiems mažiausiems žemėje. Tame paprastume slypi stebinančias jų dvasios didingumas, vadovaujantis visoms jų gyvenimo sritims ir teikiantis nemirštamą garbės aureolę.

Paprastumas ir didybė... Šias dvi Kristaus dvasios dalis išreiškia dvi didžiosios Kristaus šventės: Kalėdos ir Velykos. Gimusio Kristaus aplinka tokia paprasta: piemenys, gyvulėliai. O prisikėlęs Kristus toks didingas - kas Juo gali nesižavėti!

Krikščioniškasis *nuolankumas* ir *paprastumas* — tai tos pačios sąvokos sinonimai. Abi šios savybės savaime išplaukia iš pagarbos ir meilės žmogui. Kvailas išdidumas - tai šėtono žymė, jį atvedusi į baisias tragedijas. Ši savybė ir kiekvieną iš mūsų baisiai žemina. Pats išpuikėlis nemato, koks jis juokingas atrodo kitiems. Bet svarbiausia - puikybė užtveria kelią malonės veikimui, dieviškajai pagalbai.

Krikščioniškoji didybė - tai prisikėlusio Kristaus dvasia. Kristaus prisikėlimas mums duoda garantiją ir viltį, kad Jo pažadas dėl būsimos ateities prisikėlimo nėra fantazija. Mums taip sunku - dėl materialinio pasaulio visuotinio pasidavimo mirties įstatymui: juk visi mato ir supranta, kokios tuščios ir nevaisingos yra žmogaus pastangos išsivaduoti iš visuotinio mirties dėsio. Ši prisikėlusio Kristaus dvasia yra vienintelė tikra viltis žmogui, taip liūdnai ir beviltiškai žvelgiančiam į savo likimą. Prisikėlusiojo Kristaus pergalė - tai pergalė tiesos prieš tamsiąsias jėgas. Tiesa gali būti išjuokta, kaip buvo išjuoktas Kristus, tiesa gali būti nuslėpta, kaip Kristui prisikėlus žydų vyriausieji prašė kareivius: „Sakykite, kad Jį pavogė“... Bet galiausiai visa patarnauja dar didesniai tiesos suspindėjimui, lygiai kaip Kristaus pajuokimas bei kančia dar labiau išryškino Jo Asmens ir Jo tiesos didybę.

Šventojo nuostata nepažįsta nevilties. Šventumas - tai kova dėl amžinųjų vertybių, dėl žmogaus laimės, kurią teikia ne blaškymasis materijos chaose, bet rami sąžinė žmogaus, žinančio, kam skirtas jo gyvenimas ir kuriančio nemirštas vertybes. Šventumas - tai kova, kurioje neižeidžiamas ir neišskaudinamas kitas, kurioje niekas nevadinamas priešu, kurioje netenkinama savo puikybė. Kristus parodė šį naują kovos būdą - kovoti dvasiniais ginklais, kuriems niekas nepajėgia atsispirti, - *kovoti meile*.

Buvo žemėje įvairių pastangų sukurti žmogaus laimę, gražią ateitį. Pasitaiko net kryžiaus ženklų pažymėtų pastangų kurti žmogaus laimę žemėje, bet, jei tose pastangose slypi savo garbės ieškojimo nuodai, tai tėra tik triukšmas, tik tuščias veikimas, kuriame nėra palaimos ir vaisingumo. Nes tai ne meilė, o tik savimeilė... Pagal šią žymę galima suskirstyti kiekvieną kovą žemėje: kur tik yra puikybės dvasios, kur tik artimas vadinamas priešu, kur tik jis išjuokiamas, ten nėra šventumo pastangų, ten nėra prisikėlusio Kristaus dvasios. Juk prisikėlęs Jis nenuėjo pasirodyti savo kankintojams ir iš jų pasityčioti: Jis meldė Tėvą jiems tik vieno - atleidimo.

Šventųjų yra visokio luomo, visokio amžiaus - net vaikelių.

Šios dienos iškilmėje Bažnyčia prieš mūsų dvasios akis iškelia karį, su šėtonu kovojantį. Ši kova - tai kiekvieno mūsų pareiga kovoti dėl savo laimės. Nėra žmogaus, kuris laimingas nenorėtų būti. Visi žmogaus siekimai yra tik laimės vardan. Nevienodi žmonių siekimai ir pareina nuo to, kad žmonės nevienodai supranta laimę. Net vagis laužiasi į svetimą turtą tik laimės - naudos vardan.

Tikinčiųjų ir netikinčiųjų gyvenimas tik tuo skiriasi, kad netikintieji laime laiko savo valios, savo norų, kaprizų vykdymą, o tikintieji savo gyvenimą tvarko vykdydami Jo Valią.

Brangiausia, ką Jėzus paliko mums, yra tai, kad Jis teikėsi aiškiai pasakyti mums Jo Valią.

- Ar tai ne prievarta? - paklauskite.

- O tėvai - ar jie daro geradarybę vaikams, ar juos apsunkina, kai pagal savo valią stengiasi tvarkyti vaikų gyvenimą?

Juk aukštesnio proto už Dievo — nėra. Didesnės meilės žmogui kaip Dievo meilė - nėra. Taigi ir žmogaus laimės kelio tobuliau už Dievą nurodyti žmogui negali niekas. Jei nevykdome Jo Valios, kurią pažįstame daugiausia iš sąžinės balso, lieka tik pataikavimas, vergavimas medžiaginei žmogaus daliai, kuri niekada nepasotinama.

Tai didžios svarbos dalykas, nes žmogaus nusistatymas yra įvairių laipsnių:

1) yra taip manančių: jei žiūrėsi nuodėmės - negyvensi;

2) kiti apie tai iš viso nemąsto - gyvena kaip išeina, pagal savo ar aplinkos nuotaiką;

3) ryžtasi, bet tik retkarčiais - tai žmonės, kurių išpažintis nusitęsia metais;

4) kurie apie tai kasdien mąsto (ar daug jų?..);

5) kurie ne visada atsiliepia malonės balsui. - Kurie visada - jais turime būti mes! Tai yra kova, tik nuolatinėmis pastangomis laimima.

Tegul maldaujančios akys pakyla į Draugus, kurie jau yra laimėję kovą!

„Adatos dūrių kankinystė”

*Šv. Stanislovo atlydai
Gelgaudiškis, 1961 05 07*

„Dievo karalystė jėga puolama ir smarkieji ją sau grobia” (Mt 11, 12)

Kiek prievartos sau - ir anksti keltis, ir pavargti, kai statomas namas. Turbūt didesnė kankinystė už vienkartinę mirtį yra vadinamoji „adatos dūrių kankinystė” - kada reikia aukotis kasdien ir po truputį. Susitikti kasdien, o gal net visą dieną būti kartu su žmogumi, kuris labai nemalonus, kuris visus skaudina, kuriam niekada negalima įtikti. Žinoti tai, kas daro

gėdą kitam, ir nepasakyti, kai jis mane pajuokia. Neatsiliepti į paprastą įžeidimą. - Visa tai yra kankinystė. Kai žmona kasdien sutvarko kambarį ir vyras nė mažiausio dėmesio neparodo, įeina net kojų nenusivalęs, ir taip diena po dienos, savaitė po savaitės, metai po metų - ar tai ne kankinystė? Kai gražų vasaros vakarą taip norisi šokti, visos draugės eina, o čia mama kaip tyčia įsigeidė aplankyti sergančią kaimynę ir prašo suvedžioti gyvulius, pasaugoti namus, - paklaustyti jos ir nusileisti jos valiai - ar tai ne kankinystė? Sėdėti prie mokslo knygų, kai lauke saulė ir žiedai (jei tai daroma sąmoningai, pavyzdžiui, dėl žmonių gerovės, dėl tautos ateities) - ar tai ne kankinystė?

Bet ne visi pajėgia eiti šitokiu keliu... Ne paslaptis, kad Kristaus palaimą pajusti galima tik kankinystės keliu einant. Taip gyventi mus verčia gyvenimo patyrimas: kas būna, kai paleidžiamos visos vadžios?!

Yra žmonių, kurie vos sąmonei pabudus pradeda be galo ilgėtis tiesos ir gėrio, meilės ir grožio viešpatavimo. Tai tie palaimintieji, kurie alksta ir trokšta teisybės. Ir jie Viešpaties pažado bus paguosti. Bet šitą kilnumo ilgesį galima ir prarasti... Neugdydamas šito jausmo, žmogus kaip aklas: jis nieko nenutuokia apie tas nuostabias šalis, kuriose, kaip bailus paukštis, slepiasi jo laimė.

Turėdami tikėjimą, mes kaip karalaičiai tarp visų nelaimingųjų. Tuo nesakome, kad anie visi milijardai bus amžinai nelaimingi. Tačiau jie gyvena Adomo kaltės padarinių kankinami. Jie pagarbą Dievui išreiškia kartais taip vargingai: gamtos jėgose, stabuose Jo ieškodami ir nesurasdami. O mes Jį pažįstame, sakytume, asmeniškai ir tiesiogiai. Jie klaidžioja šunkeliais, o mes žinome tiesų kelią. Bet mūsų religija tik tada atidarys mums vartus į laimės šalį, kai tikėjimas bus branginamas su pasiaukojimu, kai jis bus praktikuojamas

nugalint tinginystę, ištižimą. Vadinasi, norint pajusti tikėjimo palaimą, būtina dalyvauti kasdienės ištikimybės kankinystėje. Religija - tai pagarbos ir grožio bei kilnumo ilgesio širdyse įkvėpėja ir ugdytoja. Kas nesuvokia šių vertybių, tas nežino, kaip ir kuo galima padaryti žmogų laimingą.

Ne stebuklai svarbiausia

*Šv. Antano atlaidai
Riečiai, 1962 06 17*

Šventųjų gyvenime pirmiausia krinta į akis jų gyvenimo nepaprasti reiškiniai - stebuklai, jų griežtos atgailos ir panašiai. Susidaro įspūdis, kad šventumo esmė ir yra tie stebuklai, ilgos maldos, griežta atgaila... Bet visi tie nepaprasti ir keisti reiškiniai nebūtinai susiję su nepaprastu asmens tobulumu: juk Šv. Mergelė gyvendama žemėje nėra padariusi nė vieno stebuklo, bet Ji yra šventųjų Karalienė, savo tobulumu pranokstanti didžiųjų Dangaus dvasių spindėjimą.

Mes nieko negalime savo gyvenime sukurti, ko pirma nerastume Jėzaus gyvenime. O Jo gyvenimo aukščiausias tikslas buvo vykdyti Tėvo Valią. Niekas, net didžiosios Dangaus dvasios negali tobuliau sukurti mūsų laimės programos, kaip Dievas dėl savo išminties ir meilės didybės. Jo Valios vykdymas - tai tobuliausias mūsų laimės pagrindas. Pagarba Dievui ir klusnumas - šventumo programa. Tačiau klusnumas ne vergiškas, ne iš baimės, bet iš meilės, suprantant, kas yra Dievas, pažįstant Jo dovanas. Iš čia išplaukia ir būtina mūsų maldų žymė, sąlyga, kad jos būtų vertos tapti išklaustytos: tik tada mes verti būti išklaustyti, kai nėra pavojaus, kad, užmiršę Davėją, dovanas, kurių prašome, priskirsime sau.

Auštančio ryto pirmoji šviesa

*Šv. Jono atlaidai
Šakiai, 1961 06 25*

Kai kuriais ypatingais istoriniais momentais Dievas pašaukia į gyvenimą asmenybių, kurios būna visiškai kitokios dvasios, kaip kad visas jų gyvenamas amžius. Paprastai tai tokie laikai, kai žemėje ar kurioje jos dalyje susikaupia labai daug blogio, daug nuodėmių, didžioji žmonių dauguma gyvena beveik negalvodama, t.y. gyvenimą, labai panašų į neprotingosios kūrinijos gyvenimą.

Dažniausiai toks visuotinis sugedimas kurioje nors žemės dalyje labai ilgai nesitęsia: arba žmonės susinaikina patys (kadangi nuodėmė visada neša mirtį), arba įvyksta dvasios lūžis ir, kartais net labai ryškiai, pražysta gėris, kurio visi būna jau labai pasiilgę... Paprastai tokių atgimimų priešaušryje Dievas siunčia tam tikrus pirtakus. Toks buvo ir šv. *Jonas Krikštytojas*.

Jo amžiaus tamsa... Priespaula buvo visuotinė. Vergas drebėjo prieš poną, moteris - prieš vyrą, pilietis - prieš valstybę. Baisus išsigimimas buvo ir religijos srityje. Pati žydų tauta jau 400 metų nebeturėjo pranašų. Visos tautos laukė kažkokio išgelbėtojo...

Ir štai pradėjo sklisti gandai, kad Jordano paupiuose pasirodė keistas žmogus: jo išvaizda ir jo žodžiai buvo visai kitokie, negu to meto nuotaikos. Jo žodžiai skelbė atgailos būtinumą, kas to meto žmogui, ieškančiam malonumų ir prabangos, atrodė keistai ir baisiai.

Šv. Jono asmuo - kaip pirmieji ryto spinduliai tamsoje padangėje. Pirmą kartą žmonijai sušvito krikščionybės dvasia, naujos kultūros aušra.

Krikščionybė pasaulio gyvenime yra šauklis, pranašas, kviečiantis žmoniją į kažką nauja, didinga. Ir mes, jei neturime šv. Jono dvasios savybių, esame

stabdžiai pasaulio gyvenime ir sunkioje žmonijos ko-voje dėl savo laimės, dėl vertingo, prasmingo gyvenimo.

Šv. Jonas galvojo ir elgėsi kitaip, negu visi jo amžininkai. Na, o mes, ar pajėgiame krikščioniškai mąstyti ir gyventi? - Kai girdime be pagarbos kalbant apie švenčiausius dalykus, ar pajėgiame bent nesijuokti? Kai be atodairos žeminami kiti žmonės, ar stengiamės juos užstoti? Kai visi geria, ar pajėgiame prisiminti atsakomybę už savo vaikus, už tautos ateitį? Kai visi gyvena tik sau, ar pajėgiame galvoti ir gyventi kitaip negu dauguma, jausti užuojautą nelaimingiesiems, kurie neturėjo laimės pažinti žmogaus ir jo paskirties didybės? Ar mokame kūrybingai panaudoti laiką, ypač kai visi jį leidžia visiškai veltui?

Jeigu taip, - o broliai, - mes esame pranašai didžios ateities!

Kas juos susiejo...

*Apaštalų Petro ir Pauliaus šventė
Gudeliai, 1963 06 29*

Juk iš tikrųjų tik keletą kartų gyvenime jie buvo susitikę. Ne kartu klausėsi ir savo Mokytojo: Petras apaštalų būryje - tarp Dvylikos - buvo Viešpaties išminties išaugintas, o Paulius daug vėliau, - kai kiti apaštalai jau skelbė Jėzaus mokslą, - po didžios permainos prie Damasko vartų, paskui Arabijos tyruose trejus metus buvo specialiai Viešpaties ugdomas ir rengiamas didiems darbams.

Tiesa, abu jie nuveikė nepaprastai daug. Abu jie vadinami Apaštalų kunigaikščiais. Petru, kaip uola, Kristus parėmė savo Bažnyčios vienybę ir neklaidingumą. O Pauliui Viešpaties buvo pavesta skersai išilgai pereiti to laiko pasaulį liudijant pagonims Kristų.

Juos abu lydėjo nepaprastas malonės vaisingumas: abu neapsakomai daug iš Viešpaties buvo gavę, ir toji malonė juose neliko tuščia ir nevaisinga. Juos susiejo prigimtis, malonė, kaltė ir veikimas.

Prigimtimi abu buvo audringi žmonės, kurie paprastai gyvenime vadovauja ir kuria naujus istorinius laikotarpius. Tačiau šiuo atžvilgiu šiedu didieji kovotojai turėjo ir skirtumų. *Petras* pamilo savo Viešpatį meile gilia, kaip vandenynų gelmės. Jis mylėjo savo Viešpatį ir tada, kai ant Taboro kalno matė Jo garbę, ir tada, kai Jo išsigynė. Jis buvo įspūdžio žmogus. Tai gyvas pavyzdys, kad ir šio tipo žmonės (kurie, tiesa, klysta, bet nuoširdžiai keliai) gali būti naudingi ir net didžiai veiksmingi Viešpaties veikimo įrankiai.

Paulius jau nuo pat jaunystės buvo atsidavęs tiesai ir pasiryžęs jai tarnauti. Jis siekė tiesos (nesvarbu, kaip ją suprato) ir dėl jos kovojo. Nuoširdžiai klysdamas jis persekiojo Kristų. Bet, pažinęs Jį, savo audringu veikimu nešė Jo vardą iki tolimiausių ano meto pasaulio pakraščių.

Tačiau ir turtingiausios prigimties žmogus, jei jo prigimties dovanų neapvaisina dieviškosios malonės veikimas, lieka gyvenime tarsi nesukultūrinta gamta, nepaliesta tvarkančios tikslingos rankos. Tai didi daugelio didžių žmonių paslaptis, - net ir tų, kurie turėjo būti didūs, bet vis dėlto tokie netapo. Visa pasaulio istorija vienbalsiai liudija didžią tiesą, kad jei žmogus yra išpuikęs, jei veikia matydamas tik save, tai tas veikimas tuščias ir bevaisis - daug triukšmo ir griuvėsių. Daugiausia gali padėti tas, kas jaučiasi esąs tik įrankis Viešpaties planuose. Daugelio didžių žmonių tikroji didybė prasidėjo tik tada, kai jie pagaliau suvokė, kad jų žmogiškos jėgos yra visiškai ribotos (kaip *Paulius* prie Damasko vartų, kai jis buvo nutrenktas nuo savo puikybės žirgo).

Ne vieno žmogaus gyvenime kaltė buvo toji riba, nuo kurios prasidėjo tikrai nuolankus supratimas, kad visa galiu tik su Dievo pagalba.

Kaltė turėjo nepaprastą reikšmę ir šių dviejų apaštalų visam gyvenimui. *Petrui*, kuris, kaip ir visi cholerikai, iš prigimties buvo linkęs savo jėgas perdėtai vertinti, ta nelaiminga naktis, kai jis išsigynė savo Viešpaties ir Mokytojo, tapo jam didelis įspėjimas nuolankiai žiūrėti į savo galias. Ir visiems, kurie savyje jaučia neribotus energijos išteklius, Petro kaltė yra pamokantis įspėjimas: „*Kas mano, kad stovi, težiūri, kad nepultų*”.

O *Pauliui* jo kaltė tapo didžiu motyvu nepaprastai daug dėl Viešpaties nuveikti. Jis, galima sakyti, buvo dar nesuradęs To, kurį dar persekiodamas mylėjo... Kai pažino Jį prie Damasko vartų, Paulius išgyveno tai, ką išgyvena visos ugningai mylinčios širdys, įsitikinusios, kad myli ne tą, kurio iš tikrųjų ilgisi, ne tokį, kokį susikuria savo slapčiausiose svajonėse, kai galvoja apie tą, kurį mylės, bet kurio dar nesutiko...

Paulius įsibėgėjusią savo gyvenimo kryptį turėjo pasukti visai kita linkme. Be abejo, jis pajuto begalinį dėkingumą Tam, kurį persekiojo. Dėkingumą už tai, kad neleido jam savo energijos išeikvoti veltui; kad laiku leido Jį pažinti; kad gyvenimo pabaigoje nereikės jam išgyventi skaudaus nusivylimo: dirbau ne tai, ką dirbti reikėjo, gyvenau ne tam, kam privalėjau gyventi... Tas dėkingumas buvo naujas ir taip jau didžios jo energijos šaltinis. Paulius, kuris buvo daug griovęs ir naikinęs, paskui daug pastatė.

Nepaisant visų skirtingų niuansų, jie abu savyje turėjo tai, ko Kristus taip primygtinai reikalauja: *didžiulę meilę*. Kiekvienas, kuris labai stipriai myli, yra didis. Ir laimingas, kurio meilė pataiko rasti tą, kas tikrai meilės vertas.

Tačiau visų laimingiausias savo meile suradęs Tą, kuris davė širdims visus turtus. Dievas yra labiausiai vertas meilės, kaip šaltinis ir begalinė pilnatvė visko, ką žmogus mylėti gali. Žmogus net ir žemėje gyvendamas myli kaip tik dėl to, kad kūnas nepajėgia visiškai nuslėpti žmogaus panašumo į Dievą. O juk Dievo esmė yra meilė. Kiekviena tikra meilė tampa kūrybingu veikimu. Ji būtinai turi ir išorinę dalį.

Kaip dieviškoji meilė tampa kūryba, taip ir žmogus, būdamas panašus į Kūrėją, tampa kūrybingas. Ypač tokia yra meilė Kristui. O tikra meilė verčia ir kitus pamilti.

Malonės dovana

***Šv. Marijos Magdalenos atlaidai
Šunskai, 1964 07 26***

Kartą Jėzus pasakė nuostabiai prasmingus žodžius: „*Kai aš būsiu pakeltas nuo žemės, visus patrauksiu prie savęs*”.

Čia slypi visa paslaptis, kai norime kam nors gera daryti, ypač kai tas, kurio likimas mums labai rūpi, pats savo pastangomis nepajėgia siekti to, apie ką Jėzus kalbėjo sakydamas: „*patrauksiu prie savęs*”.

Kas ta paslaptis, kuri padeda žmogų patraukti prie viso, kas gera, prie pačios tikrosios savo laimės sukūrimo? - Žmogų gali patraukti tik *malonės veikimas*. Šitai suteikti gali tik vienas Dievas: žmogus gali būti tik dalyvis Jėzaus atpirkimo darbe.

Malonę turėti magišką galią patraukti prie gero kitus žmones turi ne visi, o tik tie, kurie savanoriškai sutinka kentėti dėl jų išgelbėjimo, kitaip sakant, kurie sutinka savo žemiško gyvenimo vargą pridėti prie Jėzaus atpirkimo darbo. Tai nuostabu, tai didi paslaptis, bet ją supranta labai nedaug kas - tik tie, kuriems

malonės veikimu leista tai suprasti. O tą malonės dovaną laimi tie, kurie sąmoningai stengiasi tai suprasti, kurie malonės ilgisi ir jos meldžia Dievą, kad būtų suteikta.

Nepaprastai ryškiai šitą paslaptį jaučia savo darbe kunigai. Koks didžiulis skirtumas kalbėti miniai, jei dėl to reikalo jau buvo bent kiek atgailos, jeigu buvo melsta Dievo, kad būtų suteikta malonė, - tada visai kitomis jėgomis stovi prieš žmones. Arba kai reikia eiti pas ligonį, kuris nelabai tvarkingai gyvenęs ir, dar paskutinių ligos skausmų apsunkintas, vos ne vos pajėgia suprasti, kad reikia sutvarkyti savo sąžinės reikalus... Eidamas pas tokį susmukėlį, jauti kažkokią instinktyvią baimę, lyg kokį nedrąsumą, tam tikrą savo bejėgiškumą. Ir daug lengviau visa tai padaryti, jei kas nors buvo paaukota kaip atgaila už jį, jei nuoširdžiai melsta, kad jam būtų suteikta malonė.

Be abejo, visa atpirkimo malonė yra tik Jėzaus laimėta: žmogus vienas pats savo jėgomis čia nieko negali padaryti. Tačiau jei jis sutinka kad ir menką savo gyvenimo vargą pridėti prie Jėzaus atpirkimo darbo, jei ir savo kančią aukoja ta pačia intencija, kurią kentėjo Jėzus, - kaip atgailą, kaip bausmę, pelnytai iškentėtą už tą nedėkingumą, kurį žmogus savo nuodėmėmis parodo Dievui už Jo begalinę meilę mums, - jei savo kančią skiriame tokia intencija, tai gerasis Atpirkėjas šiam savo atpirkimo darbo dalyviui suteikia nuostabią galią, kitaip sakant, jį padaro savo atpirkimo malonių dalijimo įrankiu. Visame dieviškame veikime jaučiamas šitas dėsnis: Dievas į savo darbą įtraukia kuo daugiau talkininkų. Tokia Jo Valia.

Ribinės situacijos

*Šv. Lauryno atlaidai
Daukšiai, 1962 08 26*

Kančia, kova, kaltė ir mirtis - ribinės žmogaus būties situacijos - tiksliausi keliai į Dievą. Žmogus Dievą savyje nužudo ne proto labirintuose, bet prapuolimu pasaulyje.

Turtas ir kūnas labiausiai grasina žmogui, jog jis gali prapulti pasaulyje ir užmiršti, kad jis savo buvimo neturi pats iš savęs, kad jis yra būtinai nuo kažko priklausomas, kad turtas ir kūnas yra tik laikinos sąlygos, bet tai nėra tikrasis žmogaus buvimo pagrindas.

Kančia - tarsi signalas, kad žmogaus būčiai gresia išnykimas. Šis supratimas žmogui kaip tik primena, koks turi būti jo santykis su turtu ir su kūnu, primena, nuo ko iš tikrųjų pareina jo būties tvermė, primena būtinumą žmogaus santykio su Dievu. Štai kokį vaidmenį krikščionybės gyvenime turi neturto dvasia, taip pat kova su savimi dėl skaistaus gyvenimo. Štai kodėl šventasis ir yra pats tikriausias žmogus.

Kai atsiduriame ribinėje situacijoje, norom nenorom susiduriame su savo būties Palaikytoju. Tada žmogus arba blaiviai prisipažins sau, kad jis iš savęs neturi savo buvimo pagrindo ir pripažins savo būties Palaikytoją aukštesniu, kartu pareikš pasitikėjimą Juo, arba, visą gyvenimą save apgaudinėjęs, pasitikėdamas medžiaginių daiktų ir savo kūno išoriniu pastovumu, žmogus nusigąs ir puls neviltin pamatęs, kad visa griūva ir visa buvo tik iliuzija.

Šios didžiosios desperacijos priemaišų visada galima rasti kaltės prislėgtoje sieloje, kai žmogus įsitikina, kad nei turtas, nei kūnas nėra laimė - tai, ko jis ieškojo. Laimė žmogui Kūrėjo skirta amžinai. Kadangi toji žmogaus būties paskirtis - laimės būseną - turi

būti amžina, kaip tik dėl to nei turtas, nei kūnas žmogui jos suteikti negali, nes tai - praeinantys dalykai. Kai žmogų užplūsta kančia, jis pasijunta kaip pabudęs iš sapno: su didžiausia nuostaba regi, jog tikrovė iš tiesų visai kitokia, negu jis manė, o tai, ką labai vertino, pasirodo, visai dėmesio neverta ir, atvirkščiai, daug kas, apie ką jis gyvenime visai negalvojo, pasirodo, kaip tik buvo patys svarbiausi dalykai.

Atsidūręs ribinėje situacijoje, žmogus pats sau pagelbėti negali, nes jei galėtų, toje situacijoje ir neatsidurtų - jis pats sau duotų būties pilnatvę. Tačiau duoti gali tik tas, kas pats turi. Buvimą duoti gali tik Tas, kuris turi buvimą iš savęs. Štai kodėl *malda* yra žmogui ontologiškai privali. Žmonės, kurie nesimeldžia, galėtų iš mūsų juoktis tik tuomet, jeigu jie iš savęs turėtų savo buvimą.

Kova tarp tikėjimo ir netikėjimo iš esmės yra ne kas kita kaip kova tarp puikybės ir nuolankumo. *Teoriškai* - visuomet įvyksta savotiška saviapgaulė, nologiški sprendimai. Juk žmogus, sveiką protą turėdamas, negali nesuprasti, kad nors ir koks galingas bei turtingas jis būtų, pats sau buvimo negali nei duoti, nei jo išlaikyti. *Praktiškai* puikybė ir kartu netikėjimas vyksta, kai žmogus vienokiu ar kitokiu būdu neteisingai, meluodamas pats sau, pabrėžia save. Tai visos mintys ir visas elgesys, kai jis užmiršta pagrindinę tiesą, išsaugančią visą žmogaus tikrąjį didingumą - užmiršta dėkingumo jausmą ir pareigą. Kitaip sakant, užmiršta, koks turi būti santykis tarp jo ir Kūrėjo.

Ši didi paslaptis ir kartu didi tiesa visu ryškumu išskyla, kai žmogus prašo pagalbos, pajutęs savo silpnumą. Tačiau ir meldamiesi - vieni reikalauja, kiti maldauja; vieni nusižemina ir pajunta dar didesnę viltį, dar labiau išgyvena savo kūriniškumą ir bejėgiškumą, kiti - pradeda įtarinėti, nepasitikėti, pagaliau stoja

į atvirą kovą - maištą prieš Dievą. Deja, paneigęs Dievą, kaip savo buvimo Palaikytoją, žmogus nepastebi, kad jis atsigręžia į nieką, į nebūtį - paneigęs Dievą, žmogus netampa kūniškai nemirtingas.

Nuostabus teisingų santykių su Dievu išgyvenimo pavyzdys yra Senojo Testamento teisuolio Jobo elgesys kančios valandomis, kai per labai trumpą laiką jis neteko visos savo žemiškosios gerovės ir net kūno sveikatos. Tačiau vis tiek kalbėjo savo Dievui: „*Nors Tu mane ir užmuštum, aš vis tiek Tavęs lauksiu*”.

Žmogaus pilnatvei neužtenka tik vienkartinio supratimo, kas jis esąs: ir atsigręžus veidu į Dievą, reikia ir toliau šitą supratimą palaikyti bei ugdyti. Žmogaus širdis - kaip dirva, kurioje reikia sodinti jaunus daigus ir juos prižiūrėti. Jeigu paliekama savieigai - tuojau viską nustumia piktžolės...

Šv. Pranciškaus dvasia

Igliauka, 1962 10 07

Motina Bažnyčia šią dieną mums primena didį šventąjį, kurio didybės nenustelbs nei praeities rūkai, nei tūkstančiai kilometrų nuo mūsų tėvynės iki jo gimimo vietos. Ir dabar jis gyvena milijonų širdyse.

Bet kodėl? Kur ta jo magiška galia pasaulio istorijai? Kiek apie jį žmonijos sąmonė prisimena, rodos, nėra kuo žavėtis jo išore: paprastas skurdžius, suplyšusiais skarmalais apsikarstęs, išbadėjusiu ir iškanrintu veidu, kuriame tačiau slypi kažkas paslaptingo, kas gyvenime nedažnai sutinkama, kas užburia, patraukia. Tokį jį pažinojo Asyžiaus miesto gyventojai. Tikriausiai tada buvo pasakojama, kad jis esąs turtingo miestelėno sūnus, bet kažkoks keistuolis...

Dieviškoji išmintis į gyvenimą visada pašaukia žmonių, kurių dvasia yra tarsi kokia priešingybė to meto

klaidoms, supuvimui. Ir Asyžiaus Vargdienėlio asmuo nedingo istorijos sutemose, kaip yra dingę milijonų vardai. Jo dvasia gyva! *Jo dvasia* - kuri buvo taip reikalinga to meto nuotakai atsverti! Viena pasaulio dalis skendo prabangoje, turtuose, o kita - buvo tarsi mažesni, lyg ne to paties Tėvo vaikai.

Ir Pranciškui siūlėsi turtai, prabanga. Jis visa tai pasipiktinęs atstūmė ir Dievą pavadino savo Tėvu. Neturėjo jis nieko, tik palaikį apsiaustą, tačiau jis vilką vadino savo broliu. Jis džiūgavo regėdamas Dievo pasaulį. Jis saulei giedojo džiaugsmo himną. Jis - tas vargingas Elgeta - jautėsi taip, lyg jo nuosavybė būtų visas pasaulis, lyg jis būtų buvęs turtingesnis už Aleksandrą Makedonietį, Karolį Didįjį ir už visus, kurie gyresį, kad jų karalystėje nenusileidžianti saulė. Šis Elgeta irgi galėjo panašiai didžiutis. Juk ir jo karalystėje saulė nenusileisdavo. Juk tai jo Tėvo nuosavybė - tas nuostabūs pasaulis. Juk pasaulio Kūrėją jis vadino: „*Tėve mūsų...*”.

Savo dvasia Pranciškus pasuko Europos gyvenimą nauja kryptimi. Atsverti kraštutiniam susižavėjimui viskuo, kas nykstama, ir buvo reikalingas kitas kraštutinis, mums dabar taip keistai atrodantis. Vidutiniškumas nepatraukia kitų dėmesio: reikėjo, kad naujos dvasios apaštalas (ne naujos, tiesa, - juk Kristus jau seniai šitai buvo parodęs žodžiu ir pavyzdžiu!) - šis tikrosios Kristaus dvasios apaštalas ir išoriškai pasmerktų tai, ką smerkė savo dvasia. Šia jo dvasia baigėsi feodalinės galdynės laikotarpis. Europa persisvėrė demokratijos link.

Ar mes turime sekti jo išore? Nebūtinai. Tačiau privalome sekti jo dvasia. Jis nieko neturėjo iš medžiaginių gėrybių. Jei mes turime daugiau, turėkime taip, tarsi neturėtume - taip kaip ne savo turtą, o mums tik laikinai duotą, kad jo padedami galėtume padaryti daug gero.

Šv. Pranciškaus amžius buvo besaikių turtuolių amžius. Kaip ir visada, turtingumas sudarė pavojų save perdėtai vertinti. Puikybė visada pati apsijuokia, tačiau pagrindinė jos žymė - kad pati ji šito nesupranta. O šv. Pranciškus - kaip ir visi šventieji, kaip visi tikrai dideli žmonės - jaučia savo menkumą. Taip yra visose srityse, kur tik pasirodo tikroji didybė. Kiekvienas tikras mokslininkas žino, kiek daug dar jis nežino, palyginti su savo žinojimo lašeliu. Kiekvienas tyros sąžinės šventasis žino, kiek daug dar jam trūksta.

Gal kartais mums juokingai atrodo, kad tokie, kaip šv. Pranciškus, save nusidėjėliais vadina. - Nesistebėkime. Žiūrėdami į savo rankas plika akimi, nieko ypatingo ant jų nepastebime. O pažiūrėję pro didinamąjį stiklą, ar nenusigąsime: vaje, kokios mano rankos! Taip lygiai ir su žmogaus sąžine. Prieblandoje nedaug dėmių galima pastebėti, bet tegul tik patekės skaisti saulė!

Toji šviesa, kuri žmogų padaro didų, yra kuklus savęs vertinimas Kūrėjo akivaizdoje. Tai nuolatinė būseną dėkingumo už visa, ką turime, nes ne patys sau davėme. Įsižiūrėkime į šv. Pranciškaus veidą, į jo akis, degančias ilgesiu, kad visi žinotų ir suprastų tai, ką jis supranta, - įsižiūrėkime, gal tada bus aiškiau... Nes tikro paprastumo dvasios taip labai reikia, ypač mūsų dienose, kai žmogus beveik dievu save laikyti nori. Kol žmogus savo širdyje nepajus tikro paprastumo, nepajus niekam tikros pagarbos, tol jis nepatirs tikros, pilnutinės Kūrėjo laimės.

Gal pasakytume, kad neturime pagrindo apie save taip nuolankiai galvoti? Bet kas nejaučia savo klaidų - jei ne dabarty, tai bent praeities gyvenime? Jei žmogus visiškai neturi supratimo apie savo netobulumus, tai tikriausias įrodymas, kad jis savo gyvenime nedaro jokios pažangos. Kas kopina aukštyn, tas visados mąstys, jog ten, kur jis prieš valandėlę buvo, yra daug

žemiau. Taip ir kiekviena diena žmogaus gyvenime, jei nuoširdžiai stengtasi rūpintis savo pažanga, leis mums suprasti, kokie netobuli buvome vakar. Šitas supratimas niekada neleis per drąsiai savęs vertinti. Toks žmogus visuomet jausis esąs vertas daug didesnės kitų paniekos, pažeminimų, negu iš tikrųjų jam kartais tenka patirti.

Pasakiau jums be galo svarbią ir didžią paslaptį. Šv. Pranciškaus pavyzdys liudija, kad tik šitokia dvasia daro žmogų tikrai didingą, tik šitokia dvasia pajėgia sulyginti žmones, juos sutaikinti. Atsiminkime, nebus taikos ir tikros ramybės šeimose, tarp draugų, kaimynų, kol pagaliau neimsime kaltinti ir savęs, užuot kaltinę tik kitą...

KGB ARCHYVE RASTI PAMOKSLAI

Kunigą J. Zdebskį, kaip ir daugelį kitų uoliųjų kunigų, KGB intensyviai sekė. Tarp kitų operatyvinių priemonių buvo vykdomas ir vadinamasis „pamokslų dokumentavimas“: į bažnyčias, kur jis turėjo sakyti pamokslą, buvo siunčiami agentai, arba vadinamieji patikimi asmenys (pusagenčiai), kurie KGB duotais magnetofonais įrašydavo jo pamokslus. Paskui KGB darbuotojai magnetofoninius įrašus perrašydavo rašomąja mašinėle arba ranka. Pluoštelis tokių pamokslų išliko KGB vestoje jo operatyvinio tyrimo (sekimo) byloje DOR Nr. 242. Kai kuriuos čia ir pateikiame. (Pamokslai nekupiūruoti, kalba netaisyta, ištaisytos tik smulkios gramatinės klaidos).

Zdebskis, Šventėžeris

*PAMOKSLAS**

1975.VI.15

Šventasis, kuris visiems yra žinomas, juokaujant kyšininku vadinamas, apie jį yra sudėta daug legendų. Viena iš jų tikriausiai girdėjote: "Jei stebuklo trokšti tu, – (išvardyta ten visokių įvykių: prarastas daiktas, nelaimė, liga ar dar kas nors), – kreipkis į šv. Antaną". Tikriausiai jūs ne kartą esate tai išbandę. Neveltui jis kyšininku vadinamas. Tačiau mūsų šiandieniniame gyvenime štai kas svarbu, – tegu Dievas mums padeda atkreipti dėmesį į šitą faktą, į mūsų galvosena. Sakykite, ar ne šitaip mes galvojame, kad šventieji yra kažkokie atskiri žmonės, bet tik ne tie patys žmonės iš mūsų tarpo? Jokiu būdu ne. Ir kai mes žiūrime į juos, turbūt mums net noras neateina padidinti jų paveikslus, o daugeliui žmonių ir

* Buvusio LSSR KGB archyvo operatyvinio tyrimo byla (DOR). Nr. 242.
T.4. L. 57-1 - 57-4.

mintis neateina, kad aš galėčiau būti panašus į šventąjį, kad ir aš turėčiau šventumo.

Sakykite, kodėl šitaip yra? O paprasčiausia tai va auklėjimas. Tai taip ir visame gyvenime. Mes negalime šito nepastebėti. Mes, tikintys žmonės, prieš bedievius negalime būti tokie avinėliai, kuriuos už virvutės galima būtų vedžioti kur nori. Vis dėlto mes esame žmonės, kurie turi pareigą galvoti, kurie turi valios laisvę ir turi teisę laisvai apsispręsti ir savo gyvenimą rikiuoti viena arba kita linkme pagal savo sprendimą, savo paties sprendimą.

Tuo tarpu labai aiškus faktas, kad stengiamasi visa tai, kas mums brangu, Dievas ir visa, kas yra išorėje, kažkaip sukarikatūrinti, pa juokti. Keista tai prisiminus ir norisi iškelti klausimą, kas šventuosius mūsų akyse išjuokia, pažemina? Ar ne šitaip mūsų visuomenė galvoja, kad būti šventam, tai reiškia va taip sėdėti ant patalėlių galvą nuleidus. Jiems negalima juoktis, jiems netinka dainuoti, šokti ir visa kita, kas daugeliui žmonių taip labai brangu. Jūs manot, kad tai išsigalvojimas?

Prisimena kai kurie tokie įdomūs momentai dar iš tų laikų, kai tėvai leido studijuoti kunigų seminarijoje. Po karo dar buvo leidžiama studijuoti 150 studentų kunigų seminarijoje. Kiekvieną sekmadienį mes eidavome sumai į katedrą. Seminarija tada buvo Juodaičių rūmuose, taip kad per visą Rotušės aikštę po du išsiriukuodavo juoda kolona. Ir kiek aikštėje būdavo žmonių, visa minia sustodavo. Labai įdomu būdavo pasižiūrėti į jų veidus. Apie kiekvieną žmogų buvo galima parašyti charakteristiką. Dailis jų žiūri į aikštę su tokia pagieža: "Veltėdžiai, išnaudotojai, mokosi, kaip apgaudinėti žmones. Su jais bus sunku kovoti, jie bus mokyti, gudrūs". Va visas tas mintis galima išskaityti jų veiduose.

Kitų mintys nieko nesuprantančios: "Keista, kad 20 amžiuje, kada žmogus skrenda į kosmosą, kada gyvenimas siūlo džiaugsmą, malonumus, žmonės apsivelka kažkokiu keistu gedulo rūbu, nepanašiu į visų žmonių drabužius, su kuriais nei sportuoti, nei šokti – kažkokie supančioti. Jauni vyrai. Ar čia jiems trūksta? Ar juos kas tokius padarė, kad į galvą tokių keistų minčių prisirinko?" Va tiesiog galima išskaityti. Žiūri ir galvoja nieko nesuprasdami, vos ne su užuojauta. Ir tikriausiai, jeigu kuriam pavyktų sukliudyti studijuoti kunigų seminarijoje, turbūt laikytų, kad gerą darbą padarė – tikriausiai.

Dalykiški – trečia grupė. Jie žiūri su džiaugsmu ir pagarba, žinodami, kad kiekviena idėja tų žmonių, kurie aukojasi dėl tos idėjos, jie eina visur – į kalėjimą, į mirtį, kol gyvens ta idėja. Yra žmonių, kurie žino, kad su šitokios idėjos gyvenimu neatskiriamai surištas mūsų tautos likimas. Peržvelgiant visą istoriją, tai nepaprastai aišku.

Mano broliai! Šiame susimąstyme pastatykime sau klausimą: Ar aš žinau, kodėl aš nenoriu būti šventas? Aš kažkodėl tikras esu, kad jeigu kiekvieną iš jūsų paklaustų: "Ar tu nori būti šventas?", tai tikrai didžioji dalis jūsų pradėtų kraipyti uodegą: "Kad va dabar tokie laikai, daug kas ne taip", ir nepasakytų aiškiai: "Noriu!" O kodėl nepasakytų? Dėl to prietaro religinio. O, čia tai religinis prietaras yra!

Toliau. Daugelis žmonių galvoja, kad būti šventam, tai reiškia, būti gyvam palaidotam. Atsimenu dar iš studijų laikų. Ateina į seminariją vienas gimnazijos laikų draugas (kartu baigėm gimnaziją) ir pasakoja, kad prieš ateidamas manęs aplankyti, buvo užėjęs pas vieną merginą. Kai jis su ja atsisveikino, pasakė,

kad dabar eis draugo aplankyti. Ji labai nustebo: "Ką tu veiksi pas jį?" – "Draugai mes", – sako jis. Ji dar labiau nustebo, kaip čia – draugai seminarijoje? Taigi ne tik jos supratimu, bet ir daugelio kitų supratimu, seminarija reiškia kaip kalėjimas: sėdi už grotų, paduoda maistą, iškviečia į tardymą... Va taip maždaug įsivaizduoja seminariją. Kai žmogus ieško kažkokios pažangos, pakantumo – matote, kaip vienuolyno gyvenimą įsivaizduoja daugelis žmonių.

Mano broliai! Ko mes nežinome apie šventuosius? Nežinome paties svarbiausio dalyko. Tai šitie žmonės yra, kurie pažįsta gyvenime aukščiausios rūšies džiaugsmą. Ir, jeigu norite žinoti, kas saugo, kad mes piršto nepajudintume šita linkme, kad nereikalautume šito gero pastangų, žinote, kas saugoja? Trys šėtonai. Trys šėtonai greta stovėdami: vergija savo malonumams, savo norui. Įsakyta visiems į vergiją. Koks gali būti iš viso žmogaus gyvenimas, kada žmogui primesta, – išoriniu būdu primesta jam vergija? Jis savo dvasia gali būti laisvas, gali būti nesugaunamas, nepalenkiamas. O tačiau, kai vergas yra savo noru – vargšas. Jis vadinasi laisvu. Jis vadinamas laisvu. Kaip jam gėda prieš save, kai jis nepajėgia savo norų suvaldyti, aiškiai žinodamas, kad jie neprotinigi. O būna dar blogiau. Būna žmonių, yra žmonių, – tikrai yra, mano broliai, tegu Dievas saugo, – mūsų tarpe, bet tikriausiai yra, kurie galvoja, kad jo gyvenimo laimė, tai ir yra viską duoti savo norams.

Viena moteris kartą pasakė, labai įdomiai pasakė. Sako: "Kai aš sveikinu ką nors, tai linkiu dviejų dalykų: kad jūs turėtumėte daug laiko, ir kad jūs turėtumėte daug pinigų". Kažkaip iš karto man nedaėjo, kaip čia dabar išeina? Bet paskui galvojau, galvojau, ir, –

Dieve, pasigailėki Tai baisiausias linkėjimas, kokį tik žmogui galima pasakyti: kad tu turėtum laiko ir turėtum priemones visus savo norus tenkinti. Štai kaip išeina. Šventam Rašte yra vienoje vietoje toks prakeikimas. Šitaip pavadinta: "Juos atidavė jų pačių norams". Tai baisiausia būklė, kokia tik gali būti žmogaus gyvenime. Jei taip galima būtų palyginti su lavonu, kuris pamestas, o gyviai jį momentaliai sunaikina ir iš jo lieka vieni kaulai. Tai va šitaip būna ir su žmogaus gyvenimu.

Broli, vienas šėtonas, kuris tave saugo, kad tu nepažintum aukščiausios rūšies džiaugsmo, šitas šėtonas – nuolat turėti malonumų. Kitas – noras turėti, arba akių pageidimu vadinamas, kada žmogui negana turėti: juo daugiau jis turi, juo daugiau jam norisi turėti ir taip be galo. Trečias šėtonas – valdžios siekimas. Reiškia, noras turėti galią ant kitų. Gali įsakyti, valdyti, o dar tiksliau sakant, kad manęs bijotų. Va ko norima.

Ir, mano broliai, sąmoningai ar nesąmoningai, bet tie trys šėtonai mus visus stropiai saugo. Kiek jiems pavyks mums meluoti ir kiek mes tuo melu patikim. Saugo žinot nuo ko? Kad žmogus nepastebėtų, kad jo laimei reikia tiek nedaug. Kad jis savo laimę gali ir privalo rasti kito žmogaus akyse, iš kurio jis atėmė skausmą savo pastangomis, savo auka. Kitam padaryti gera be prievartos sau neįmanoma. Paprasčiausia smulkmena: jeigu jūsų dukrelė po pietų savo motinai indus išplauna, tai mes nesakom, kad jai maloniau indai plauti, negu su savo draugėmis žaisti. Reiškia, iš jos reikalinga aukos, kad ji tai padarytų. Bet jeigu ji tai padarys, gal akelėse bus dangaus atspindys.

Mano broliai! Kuris sutinka ne sau gyventi, kuris neturi laiko savo skausmą kentėti matydamas, kad aplink jį marios jo yra, atrodo, kad

jis turi tik vieną aistrą: kad jis norėtų iš visų tą skausmą atimti ir pats iškentėti. Ir įvyksta nuostabus dalykas. Jeigu pavyksta iš karto atimti skausmą, jis mūsų rankose džiaugsmu tampa.

Čia, broliai, yra šventųjų džiaugsmas. Ir kiek žmonės šito džiaugsmo nepažįsta, tiek jie bijo šventumo. Bijoti šventumo siekti. Jeigu netikinčiųjų pasaulis galėtų šitą išbandyti, tai netikėjimas iškart būtų pasibaigęs. Nes toliau niekas netikinčiu nepajėgtų būti.

Mes turime dėmesį ne tą netikėjimą, kuris iš nežinojimo. Žmonės, kurie neturėjo laimės pažinti Dievą, bet klausio proto ir klausio sąžinės – bus išganyti. Tačiau tie, kurie netiki dėl šitų šėtonų, kuriuos aš minėjau: dėl vergijos savo norams, dėl noro turėti ir dėl valdžios, puiybės siekimo ir jei žmogus yra vergas šitų trijų šėtonų, jis negali būti tikintis. Tada ir kalbos negali būti, kad jis galėtų būti šventas.

Šiandieną, šv. Antano akivaizdoje, bandykime save paklausti, ar aš žiūriu į šventumą kaip į savo laimės priešą, ar aš teisingai galvoju? Paklauskite savo pamaldžiomis lūpomis: "Viešpatie, surask mano sielą ir sukurk visa, ką tu manyje nori rasti".

Ar tiki, kad Dievas sukūrė tave ne kančiai? Jis tikrai tave laimingą padaryti nori.

PAMOKSLAS

1975.VI.22

Gerbiami šeimos nariai! Tegu mums Dievas padeda keletą minučių susimąstyti. Šilta, norisi skubėti, tačiau tebūnie truputis prievartos sau. Be pastangos savo gyvenime jūs nieko nepadarysite, savo vidiniame gyvenime kai kada ramybės taip pat nepasieksi. Ramybės, to didžiausio gėrio, kurio mes visi turime teisę siekti.

Šie laikai, gerbiamieji tikintieji, kažkuo labai panašūs į tuos laikus, kada gyveno žemėje keistas žmogus, nelabai panašus į daugelį. Su kupranugario kailiu apsivilkęs, dykumose, o jo maistas – laukinių bičių medus, – iš viso kažkokios ten žolės, ir viskas. Ir pas jį pradėjo rinktis minios. Jis pradėjo kalbėti nuostabius dalykus: kad nauji laikai, kad čia pat priartėjo žmonijos išgelbėjimas, kad visi turi atkreipti dėmesį, kad visi turi save paruošti, savo širdis atverti tarsi žiedą saulei. Ir tas jo vaizdas rūstus taip netiko to laiko supratimui: juk žmonės taip, kaip ir dabar, ir tada daugumas suprato, kad būti laimingam, tai reiškia turėti daug pinigų, turėti galimybę visus malonumus patenkinti, turėti valdžią. Va čia ir yra gyvenimo laimė. O čia dabar – dykuma, žmogus, kurio išvaizda kažkokia rūsti, nieko švelnaus, atgaila. Už ką jis atgailauja? Už ką jis save baudžia?

Mano broliai! Jūs, kuriems Dievas suteikė šeimos laimę, tėvo, motinos džiaugsmą, jūs panašiai galvojate, kaip tais laikais, kaip ir dabar galvoja daugelis, kad jūsų vaikelius padaryti laimingus tai reiškia juos aprėdyti gražiai, juos skaniai pavalgydinti. Ir jūs užmir-

šstate vieną nuostabų, svarbų momentą, kad jiems reikia ne tik pavalgyti, ne tik apsirėdyti, bet sąžinės ramybės reikia jiems. Gerbiami tėvai, jūs, pataikaudami savo vaikeliams, juos pražudote.

Reiškia, atėjo laikai, kuriais gyveno šios dienos šventasis. Ir mūsų laikai iš esmės yra tie patys. Šėtono taktika ta pati. Supainioja mus tom pačiom pagundom: malonumai, turtas, valdžia. Mes šitų dalykų nepasmerkiame, nes tik tada jie tampa blogi, kai jie panaudojami ne pagal Dievo valią, planą. Skiriasi galbūt anie laikai nuo šitų tik tuo, kad tada buvo kažkaip atvirom kortom viskas daroma. Nepatiko Kristus – nužudė. Kaip Jis leido padaryti šitaip?! Krikščionys nepatiko – kalė ant kryžių, šaipėsi iš jų Koliziejaus teatras. Tai buvo vieta, – ir dabar yra, – siaubingi griuvėsiai Romoje, kaip stadiono suolai kylantys aukštin aplinkui, vidury aikštės, stropiai atitverta nuo publikos, tam tikri narvai, kur būdavo laikomi išalkinti liūtai, tigrai. Kada teatras pilnas žmonių, va šitoks seansas įvyksta. Įstumia į aikštę krikščionis, kurie neišsižadėjo Dievo, ir iš narvų paleidžia išalkintus laukinius žvėris. Čia pat, staugiančios minios akivaizdoje, įvyksta teatras. Dabar šitaip nedaroma, kažkodėl gėda, neišeina, laiko dvasios neatitinka. Daroma truputį kitaip – klasta. Slapta viskas daroma, kad visuomenė nesužinotų, kokiom priemonėm kankinama. Kad niekas nematytų, kad visi kalbėtų apie laisvę, kad visi stebėtųsi, koks nuostabus gyvenimas, o tikrovė turi būti giliai paslėpta. Neapykanta Dievui ir viskam, kas su Juo rišasi. Va tik šituo turbūt skiriasi.

Mano broliai! Tie patys dėsniai savo esmėje kaip tada, taip ir dabar. Pažinti Kristų, skelbti Jį, kalbėti apie Jį atėjo ne šilkuose čežančios figūros, ne auksiniais žiedais apsikarstę, ne

deimantais, bet va matysime tokią išvaizdą: kupranugario kailis, dykuma ir žodžiai kieti. Kažkas priešingo visiems norams, kurie aplink siautė. Ir dabar, mano broliai, kai jūs norite savo vaikelius padaryti laimingus, norite padaryti žmonėmis, jums tie pamokymai kažkaip rūščiai atrodo. Jūs bandote derėtis: kam čia tiek daug reikia? Poterius moka, o ko daugiau iš jo reikia? O ko daugiau iš jo reikia, gerbiami tikintieji – reikia, kad mes suprastumėm, kad jūsų vaikelių ir jūsų pačių gyvenime vis tiek bus kančios. Tik jeigu ji nebus priimta taip, kaip teisinga bausmė už savo ir visų nuodėmės, tai ji palies jūsų vaikelius kaip nuodėmės prakeikimas. Bet vis tiek bus kančios. Ir kada jūs bandot jiems pataikauti, juos išsaugoti nuo visų reikalavimų, nuo varžtų, kad jiems niekur nereiktų prievartos sau, kad nebūtų jiems nepatogumų jų gyvenime, tai jūs juos pastumiate į tokią siaubingą kančią, apie kurią šėtonas stropiai saugo, kad jūs nepagalvotumėt.

Įvyksta kažkas panašaus, kaip kartą, neseniai čia ant kelio laukiau mašinos, – sustojo lengva mašina. Joje šoferis ir kažkokia dama. Tarp mūsų užsimezga pokalbis. Ten kelio buvo kelios dešimtys kilometrų ir ji kažkaip kalbėdama prasitarė, kad ji, kai sveikina ką nors kokios šventės proga, tai visada linki dviejų dalykų: kad jūs turėtumėt daug pinigų ir kad jūs turėtumėt daug laiko. Kažkaip negirdėtas toks sveikinimas, linkėjimas. Man nedaėjo, kaip čia išeina dabar, bet paskui giliau įsigalvojus – siaubingas dalykas! Mano broliai, tai turbūt baisiausias dalykas, ko galima žmogui linkėti. O jūs gerai pagalvokit: turėti daug laiko ir turėti daug pinigų, tai reiškia turėti visas galimybes tenkinti savo norus. Ir tai yra pati baisiausia vergija, kokia gali būti iš viso žmogaus gyvenime. Būti vergu, taip kaip iš viso

viešai vergija suprantame, kalėjime būti, ištrėmimo ar panašiai, žmogus savo viduj gali būti laisvas, nežiūrint kokios ten aplinkybės. Kaip pasijunta tardymų kabinetuose tie, kurie save laiko teisiais ir turinčiais galią, kada pasidaro klaustukas, kuris tikrasis nusikaltėlis: tas, kuris čia nusikaltėliu laikomas, ar kuris teisingumo vardan čia atėjęs? Ir kaip jie pasijunta tada siaubingai.

Mano broliai! Tegu mus Dievas saugo. Melskimės į šventąjį atgailautoją, kuris buvo pranašas, pirmtakas supažindinti tų laikų pasaulį su Kristumi, kuris čia pat turi ateiti, paruošti jam kelią. Prašykime jį, kad mes to laiko klaidos nepakartotume. Tos klaidos pilna visur, bet kad Dievas padėtų mums nuo jos išsivaduoti. "Jei jūs nedarysite atgailos, visi pražūsite".

Mano broliai, vis tiek reikės kiekvienam iš mūsų kentėti gyvenime. Ir jūsų vaikelių gyvenime bus kančios, tik toks skirtumas – ar jūs išmokysit juos dabar iš savęs reikalauti, sau įsakyti, save valdyti, per paklusnumą tėvams, per paklusnumą Dievui, vaikeliai niekada nesuspras paklusnumo tėvams, jeigu jie nematys tėvų gyvenime paklusnumo Dievui. Užteks, kad pamatys vaikeliai sumos metu prie girto stalo. Užteks, kad žinos vaikeliai, kad tėvai per savo kaltę nedalyvavo Mišių paslaptį, – visą laiką šio gyvenimo sąlygose jie jausis atleisti nuo bet kokio įsakymo sau.

Jūs nemanykit, gerbiami tėvai, kad jums pavyks žodžiu savo vaikelius įtikinti, kad reikia dorai gyventi. Bus visos pastangos veltui, jeigu jūsų vaikeliai neįsitikins, kad jūsų, tėvų, gyvenime Dievo valia yra aukščiausias įstatymas. Tai ne paslaptis. Užteks, kad jūsų vaikeliai pamatys tikrai bandymą taikytis, tai va, kad mokykloje mokytojai neužsisėstų, kad charakteristiką kokią gaus, kaip įstos ir t.t.

Kaip vienas tėvas pasakė kartą Kapčiamiestyje, kai kalbėjomės apie jo vaikelius: "Kunige, jei-gu mano dukrelės eis į bažnyčią, tai jos niekur neįstos. Jos baigs 11 klasių, tai į kolūkį dirbti neis. Ką jūs galvojate?" Tai daugelio tėvų mintys. Ir užteks, kad vaikeliai pastebės šitą mintį – jie jausis visam laikui atleisti nuo bet kokio reikalavimo iš savęs. Kada jūsų vaikeliai atsidurs gundytojo glėbyje, kada atsidurs prie girto stalo, jie pasistengs savo vyriškumą įrodyti tuo, kad jie išgerti gali, o ne tuo, kad prieš minios nuotaiką atsisipirti gali. Ir tada jūs, gerbiami tėvai, pamatysit kančios kartumą, kada pasijusit bejėgiai prieš savo vaikelius juos išgelbėti. Tai bus vaisius jūsų dabartinės pastangos, kad jų gyvenime nebūtų kančios, prievartos, nepatogumo, kad jiems nereiktų nieko iš savęs reikalauti. Va kokių būdu šiandieną šėtonas mus apgauna.

Mieli broliai, melskim šios dienos šventąjį, kad jis mus užtartų šitame reikale pas Dievą, kad mes suprastume pagaliau, giliai suprastume, kad kančios vis tiek bus, tiktai toks skirtumas: arba dabar bus pataikavimas savo norams ir paskui nuodėmės prakeikimas, arba aš sutiksiu iš savęs reikalauti dabar, daugelį momentų palaukdamas negriebti staigiai džiaugsmo, kuris siūlosi. Tebūnie įvykdyta pareiga, kurios reikalauja iš manęs Dievas, tėvynė, reikalauja kiekvienas žmogus, su kuriuo gyvenime Dievas leidžia man susitikti. Kad būtų įvykdyta pareiga, reiškia, kad aš pajėgčiau padaryti gero kitiems. Šito negali būti, jeigu žmogus nemokės sau jokio malonumo uždrausti. Nors tai smulkmena būtų, bet niekada ši taisyklė nepažeidžiama. Nors ir vietą autobuse užleisti seneliui – vis tiek tas, kuris atsis-tos, turės įsakyti sau, pasirinkti kažkokį nemalonumą sau – stovėti. Sėdėti jam maloniau,

be abejo, bet tuo pačiu širdy jis pajus nuostabų džiaugsmą.

Gerbiami tėvai! Tegu jums Dievas padeda atsiminti šitai. Arba jūs iškeičiate tuos išorinius malonumus, puikybę, turėti kuo pasirodyti ir t.t. Arba jūs iškeičiate tyrą sąžinės balsą, džiaugsmą, vidaus ramybę. Vienas iš dviejų bus jūsų ir jūsų vaikelių likime.

1976.IV. 18

...Juk tai džiaugsmo šventė. Ach, kad tokį momentą galėtum rasti, atėjęs rytmetį į savo susimąstymą, kad pergalvotum sąlygas, kada žmogus laimingas būna.

Yra dvi džiaugsmo rūšys, jeigu tai būtų galima pavadinti džiaugsmu. Iš tikrųjų yra tik-tai vienas kelias, kuris į žmogaus laimę veda. Ir prieš šitą vieną kovoja apgaule, melagingu pasiūlymu visos pragaro gentys. Jos siūlo mums. Kiekvieną kartą, kai mes klydome gyvenime, mums siūlė kažkokį džiaugsmą. Ir kiekvieną kartą mes įsitikinome, kad tai buvo melas.

Kodėl žmogus vėl pakartoja savo klaidą? Dievo Kūrėjo yra taip sutvarkyta: žmogus yra sukurtas džiaugsmui ir jis negali gyventi be džiaugsmo. Šitai žino šėtonas ir visi jo draugai. Ir siūlo mums kažkuo džiaugtis, bet iš tikrųjų džiaugsmo nėra.

Dievo buvimo stovy viskas yra nuostabu ir didinga. Ir žmogaus norai ir tikslai. Viskas yra duota tam tikriems tikslams, dideliems, vertingiems tikslams. Tačiau kai žmogus juos panaudoja ne ta tvarka, kaip Dievo Kūrėjo yra numatyta, jie neša skausmą. Įsivaizduokime kažką panašaus kaip cukrus, saldainis. Skanūs yra, bet jeigu pabandytum žmogų maitinti vien saldainiais, vien cukrumi, jis pasidarytų nebeskanus, jis pradėtų kankinti. Miegoti žmogui gera yra. Visi tai žino, bet įsivaizduokime, jei kas dienas priverstų žmogų gulėti, miegoti, toks gerumas taptų didele blogybe.

* Pamokslas sakytas 1976 m. Velykose, po to, kai kovo 26 d. iš kun. J. Zdebskio buvo atimtos vairuotojo teisės, neteisingai apkaltinus, kad vairavo išgėręs.

Taip yra su visais dalykais, kuriuos žmogus turi gyvenime.

Bažnyčioje yra viena žmogaus džiaugsmo rūšis. Tą galima rasti tiktai kito žmogaus akyse. Jeigu jose slypi ramybė, džiaugsmas ir jeigu mes galim žinoti, kad mes savo pastanga jam suteikėm ramybę jo širdžiai, skausmą iš jo atėmėm, tiktai šitokis džiaugsmas yra pats tikrasis, kuriuo laimingam būti yra Dievo Kūrėjo mums skirta. Mano broliai, tai įrodymo ženklas. Prie šito klausimo išsisprendžia, savaime, automatiškai išsisprendžia, kieno yra tiesa. Juk mes Dievo kvietimą girdime: "Ateik ir sek mane". Ir mums šėtonas kalba, kaip dykumoje gundydamas Jėzų: "Aš viską tau atiduosiu, jei tik tu parpuolęs pagarbinsi mane". Ir mums tai siūlo. O tačiau yra tik viena džiaugsmo rūšis, kuri žmogų laimingą daro.

Bet prisiminkime Jėzų. Ta krikščionybė tik todėl yra bedieviams nesuprantama, kad joje yra reikalavimas vienintelis. Nė vienos partijos vadovas nedrįso reikalauti iš savo sekėjų gera daryti ir tam, kuris man nedėkoja, kuris man daro pikta. Ir tai sąlyga pagrindinė. Kodėl daugelis žmonių žemėje neranda džiaugsmo? Jie sutinka gera daryti tik tiems ir tik tada, kai jis man darys gera, ir tik tada, kai tu būsi vertas, tada aš tau gera darysiu. Ir šito nesulaukia. Yra daug šeimų, kur mielai norėtų susitaikyti, tačiau abudu laukia, kad tu prašytum atleidimo, o tada aš su tavim kalbėčiau. Ir laukia ištisas dienas, savaites, o neretai laukia visą gyvenimą. Ir kodėl taip? Vargšai, jie užmiršo pagrindinį Dievo reikalavimą.

"Ramybė jums!" – Prisikėlusio iš mirties mūsų Atpirkėjo šūkis, tačiau jis ne visiems galioja, – gerai prisiminkime! – o tik tiems, kurie sutinka gera daryti net ir tam, kuris man daro bloga. Mano broliai, šita sąlyga yra ski-

riamoji žymė, kuo skiriasi nuo visų kitų pasaulio gyventojų Kristaus sekėjai.

Ši sąlyga yra kertinis akmuo jūsų tikėjimui. Užtenka iš žmogaus gyvenimo išmušti šitą akmenį, kai jis tampa nepataisomas. Užtenka jūsų vaikelius tiksliai neišmokyti, neatkreipti dėmesio, kad jie turi, privalo gera daryti ne vien tik tiems, kurie mums gera daro. Ir jeigu jie puikiai mokės katekizmą, jeigu jie gražiai melsis, jeigu jie mokės nuostabiai klūpoti prieš Švenčiausiąją Sakramentą, tačiau jeigu jie šitai neatliks gyvenime, viskas bus veltui: jie iš anksto pasmerkti bedievybei ir visų rūšių nuodėmės kankinimui.

Gerbiami tėvai, šitoj vietoj mes visi privalome vieną dėmesio centrą išskirti. Jūs palaiminti būsit dar ir šios žemės gyvenime, jeigu jūs patys atsiminsit ir savo vaikelius atsiminsit paklausti užmiegant: "Ar visiems šandien gera dariau, ką galėjau gero daryti?"

Tikrai bus daug dienų, kada mus bars sąžinė. Ir kartą telieka nuoširdžiai pratarti, prisiminti šitą didžią tiesą: tiesą apie tai, kaip Tu myli mus, kaip Tu mirei už mus ant kryžiaus. Dar daug faktų galim prisiminti. Tu pasilikai su mumis Švenčiausiojo Sakramento paslapyje. Tu palikai mums šventųjų Mišių paslaptį, kurių metu mes turime galimybę kelias minutes tarp Konsekracijos žodžių ir Komunijos po Tavo kryžium stovėti. Ir taip vieną po kito galėtum skaičiuoti Jo gailestingumo dovanas. Tu myli mus, Viešpatie, todėl atleisk nuodėmes, kurio mis paniekinome Tave, ypač nemylėdami vieni kitų...

Broli, palaimintas būsi, jeigu tavo vaikeliai tai atsimins. Jeigu jie šitą atsimins, tai jie pajėgs išmokti tą antrąją dalį dienos pašventimo. Juk kiekvieną dieną būna skausmo gyvenime. Kiekvieną dieną. Ar būna tokių dienų,

kad neatsitiktų nieko sunkaus? Gerbiami tėvai, palaiminti būsit, dar šioje žemėje pajusit, jeigu savo vaikelius mokysite, kad Mišiose būtina po Jėzaus kryžiumi ištarti tais ar kitais žodžiais, tačiau šitą mintį: "Viešpatie, duok jėgų visa, kas sunku pakelti, kaip Tu ant kryžiaus pakėlei už mano ir visų nuodėmes. Ir tu, kurie skaistykloj kenčia kaip pelnytą bausmę". O, kad šitą mintį mes pratartume kiekvieną rytą prabudę! Gerbiami tikintieji, nežaiskim gyvenimu, juk jis tik vieną kartą duotas ir jį pražiopsojus bus viskas veltui.

Kodėl šitas išpėjimas? Pažiūrėkite (atleiskit už tokią užuominą), tačiau ar ne tiesa yra, ar mums nepradeda gyvenime pristigti skausmo? Bendrai mes neblogai gyvename. Visi gražiai apsirėdę... Bet, pažiūrėkit, prieš bažnyčią pilna aikštelė mašinų. Ar tai blogiau už arklių? Ir taip visose srityse. Ir juo daugiau žmogus turi gyvenime patogumų, juo yra didesnis pavojus, kad jis užmirštų, kam jo skausmas yra reikalingas, kad pradėtų nebesuprasti, kodėl ant kryžiaus mirė Kristus, kad jis užmirštų iš katekizmo išmoktą tiesą: jeigu žmogus sunkiai nusidėjo ir jeigu jis šito tiksliai neneigė, reiškia, jeigu jis pažadino gailėstį, supratimą, kad "tu myli mane, Viešpatie, atleisk nuodėmes, kuriomis aš prasikaltau tau". Jeigu šitą mintį pajėgė pajusti, reiškia kažkas už jį sieloje aukojo savo kančią. Čia, mano broliai, yra didžioji mūsų džiaugsmo paslaptis, nežiūrint, kokios rūšies tas džiaugsmas buvo. Bet jeigu tai būtų ir mūsų nuodėmių pasėkos, ir aš sakau tai, jeigu mes jas šventųjų Mišių paslapytį suvienijam su Jėzaus kryžium ir sutinkam tai pakelti, kaip žmogžudys šalia Jėzaus ant kryžiaus mirdamas pratarė: "Mes vertai kenčiame už savo darbus". Mano broliai, šitie du momentai yra be galo svarbūs. Tegul Dievas padeda juos

atsiminti. Jūs be šitų dviejų momentų paklysit gyvenime, džiaugsmo ieškodami.

Labai aiškiai pasirodo balsai, kai žmogus visiškai nesuvokia, ko reikia jo gyvenimo laimei. Aną dieną prie krautuvės būrelis vyrų kalba: "Kuriem galam kunigas kiša nagus prie tų vaikų? Baisus čia daiktas, jeigu bažnyčioje jų nebus! Ot už tai dabar jį padarė pijoku laikraštyje". Šitoks pokalbis buvo prie krautuvės.

O vis dėlto, mano broliai, gerai atsiminkit: šitoj vietoj gerbiamieji tėvai, jūs daug kartų skaudžiai klystate. Jūs suvokiate savo vaikelių laimę, kad jie yra gražiai aprėdyti, skaniai pavalgydinti ir viskas. Ir jūs užmirštate, kad jų gyvenimui, jų subrendimui, jų ištvermei prieš pagundas, kurias gyvenime jie sutiks, yra būtina reikalinga, kad mokėtų skausmą pakelti ne taip, kaip šėtonas vertė – su neapykanta, beprasmiškai, – bet skausmą pakeltų taip, kaip Jėzus ant kryžiaus pakėlė. Tai tik meilę reikėtų, tai tik būtų meilės įrodymo priemonė, va šitaip reikia, kad jūsų vaikeliai pakeltų skausmą. Ir todėl reikia, kad ir jie dalyvautų šventųjų Mišių paslapy, kuriose tą savo skausmą apsisprendė pakelti kaip atgailą už vieni kitų ir už visų pasaulyje gyvenusių ir skaisykloje kenčiančių nuodėmes.

Jūs bijote pavojų, jūs bijote, kad jiems gerą pažymį neparašys. Gerbiami tėvai, šitoj vietoj vyksta siaubingas, baisus pasirinkimas. Ką jūs veiksit iš savo vaikelių, jeigu praėjus eilei metų jie bus nedorėliai, girtuokliai, neapykantos pilni, kurią pirmiausia jums patiems reikės pajusti? Juk Dievo gailestingumas tik vieną priemonę paliko, per kurią įvyksta visa palaima mūsų gyvenime – kaltės atleidžiamos, maldos išklausomos tik prie Jėzaus kryžiaus, po kuriuo mes šventųjų Mišių paslapy keletą minučių stovime. Stovim arba taip, kaip

ant Kalvarijos kalno ta didelė minia iš smalsumo atėję pažiūrėti stovėjo, arba taip, kaip šventoji Jo Motina po kryžiumi aukojo kartu ir savo skausmą, kad mums visiems kentėti amžinai nereiktų.

Gerbiami tėvai, čia yra jūsų vaikelių ateities paslaptis. Jeigu jų nebus mūsų šventovėse, jeigu jie nedalyvaus šventųjų Mišių paslapy, tai neilgai ir jūs patys būsite šventovėse ir iš viso jas turėsite. Čia yra labai aiški tiesa. Ir mums reikia rinktis. Reiškia, jūs savo vaikeliam norėtumėt turėti lengvą, patogų gyvenimą, kad jie turėtų daug laiko ir daug pinigų, kad turėtų galimybę išpildyti visus savo norus, reiškia, kad gyvenime įvyktų, rodos, 80-os psalmės eilutė. Tartum praėjimas mestas ir jis ištartas tokiais žodžiais: "Jūs atidavėte jų pačių norams". Broli, ar nežinai ir tiek, kad žmogaus norai nepasotinami yra ir jie paskui pradeda siaubingai žmogų kankinti. Ir jeigu yra pragaras žemėje, jo prieangis, – tai vergija savo paties norams. Ar nori, kad tavo vaikelis būtų vergas savo paties norų? Tarpe savo norų yra girtuoklis, yra nedorėlis, yra tas, kuris savo pykčio nesuvaldo, kuris visų rūšių savo norų nesuvaldo. Ar tai yra laimė?

Taip, gerbiami tėvai, mums reikia šiandien rinktis, nes neabejotinai tikra, jeigu tokiu tempu eis gyvenimas. Prieš eilę metų skyrybų būdavo dar vienas kitas iš šimto atvejų, o dabar paimekime statistikos metraštį – 40 maždaug procentų – iš šimto vedusių artėja prie pusės šimto. Ar tai yra daug ar maža? Kas skiriasi? Vaikai, kurie užaugo, kurių tėvai pildė tą linkėjimą, kad tu turėtum daug pinigų ir daug laiko. Jūs pražudėte kančios nebuvimą, kuri kaip druska saugo maistą, taip mūsų gyvenimą saugo nuo vergijos savo pačių norams.

Mano broliai, ne tą kančią turim minty, kurią šėtonas kentė ir visus kankino, bet tą, kuri yra Kristaus kančia, kuri yra priemonė parodyti, įrodyti didelę meilę. Gerai supraskite šitai. Negalima mylėti pačiam nekenčiant nieko. Tada toji kančia džiaugsmu tampa, bet tik tiems, kurie tai jaučia. Ir tai yra būtinybė. Jeigu jūs nedarysite atgailos, visi pražūsit. Tai Viešpaties išpėjimas.

Gerbiami tėvai, melskime Dievą. Šitos šventos Mišios yra sudėtinės. Yra aukos prie kryžiaus, kurias dėjote, yra sudėtinės Mišios. Jei kas skelbimo nebuvot girdėjęs, padarykite dabar intenciją, kad jose galėtum dalyvauti, kad šiandien, va šitose Mišiose, jungtinėm pastangom meldžiame Dievą, kad mums būtų leista suprasti šitą paslaptį, kur yra žmogaus gyvenimo džiaugsmas, kad mes nepatikėtumėm šėtono gundymu, kad mes gerai žinotume, kad būti laimingam, tai reiškia nepraleisti progų, kada tiktai galim, visiems daryti gera. Broliai, melskime Dievą šito jautrumo sau ir savo vaikeliams, taip pat šitose Mišiose atsiminkime tuos, kurie mūsų tikinčiųjų šeimoje nepasinaudojo rekolekciomis, neatliko velykinės, nepriėmė šventos komunijos. Tebūnie jiems Dievas gailestingas. Būti krikščioniui – reiškia būti atsakingam ne tik už save, bet visiems už visus. Leiskite šitose iškilmėse klausti, ar jūs tikrai norėtumėte, kad jūsų šeimose šitai įvyktų, reiškia, tikroji ramybė, kurią Kristus pasėjo? Saldžiausioji džiaugsmo rūšis, kad būtų jūsų širdyse, jūsų akyse spindėtų?

Gerbiami tikintieji, jeigu jūs tikrai šito norit, kelias prasideda nuo šventųjų Mišių, kadangi Dievo gailestingumas paliko tik vieną priemonę, per kurią visa palaima ir visa mūsų stiprybė įvyksta – šventos Mišios. Net sakramentų malonė yra tiktai prie šio kryžiaus.

Kiekvienose Mišiose yra paslaptiškai atkartojama Jėzaus kryžiaus auka. Jeigu jūs norite, tuomet leiskit jums siūlyti tiktai vieną reikalavimą – jūs dalyvaukite tiktai sekmadienio Mišiose, reikia, tą dieną, kuri Dievo garbei skirta, o šventos Mišios, jeigu jūs jose teisingai dalyvausit, išsaugos jūsų šeimų ramybę. Amen.

Šiandieną – pirmą Velykų dieną, suma bus kaip ir sekmadienį, pirmą valandą, rytoj, antrą Velykų dieną, šiais metais taip išėjo, kad atlaidai neišeina kelti į sekantį sekmadienį. Atlaidus švėsime rytoj. Suma, o prieš sumą – votyva, jei bus galimybė, dvejose Mišiose, priklausomai, kiek kunigų turėsime. Šiandien vakare atlaidų išanga 7 val. vakaro – bus šventos Mišios. Atlaidams pelnyti, kaip visada, reikia priimti tą dieną Komunią, pasimelsti bet kokia intencija.

Viena moteris pametė raktus ir pinigų. Jeigu kas rado, prašo, kad atneštų į zakristiją.

Šeimos nariai, jūs šiandien pareisit namo. Mūsų bažnyčioje yra daug tikinčių. Jūs turite daug svečių ir susėsite prie vaišių stalo. Ar atsiminsite šiandien, – nenusigąskit, mes neprakeikiam vaišių šiandien, – tačiau vis dėlto jūs atsiminkit, kad šiandien mūsų tėvynei, jeigu jūs ją mylite, mirtis gresia ne dėl kokių nors kitų priežasčių, ne dėl karų, ne revoliucijų, bet dėl girtuokliavimo. Tos devynios tonos degtinės, kurias vienas rajonas išgeria per metus, yra... Vienas rajonas! Pavertus tai pinigais, yra pora milijonų rublių. Jeigu įskaičiuoti kiekvienam žmogui, ne tik kad vyrui, kuris geria, bet visiems – ir vaikui, ir moteriai, ir vyrui, ir senam žmogui – tai išeina 10 litrų degtinės, 14 – vyno ir 30 litrų alaus.

Šito pasėkoje, – ką dar reikėtų prisimint, – tūkstančiai jaunimo lageriuose. Tai kriminali-

niai nusikaltėliai, tie tūkstančiai jaunimo. Bet tik ant pirštų būtų galima suskaičiuoti retas išimtis, kurie būtų ten patekę be sąryšio su degtine.

Juos saugo kaip žvėris pavojingus. Iš tikrųjų pažvelkime į juos. Liūdnas vaizdas. Ar žinote, kas kankina, žiūrint į juos, nežiūrint, kad ten keiksmas, muštynės? Pagrindinai kankina savo akių žvilgsniu. Tai mūsų tautos vaikai, kuriuos pragėrė jų tėvai. Šią tiesą šiandieną visi gerai žino, kad daug nelaimingų vaikelių silpnapročių, nevertų tokiais gimsta tik dėl to, kad į gyvenimą jie buvo pašaukti girtuoto tėvo (gal ir motina, bet čia, kaip taisyklė, yra tėvo nuodėmė). Ir kaip jie išmoko būti budeliais vieni kitiems? Jie buvo nuo kūdikystės vergai savųjų norų. Tėvai iš jų nieko nereikalavo. Nepajėgė. Net patys iš savęs nieko nereikalavo. Ko gali reikalauti iš vaikų tėvas, kuris pats yra girtuoklis, pavyzdžiui? Tai tos pačios nuodėmės, kurių vaikai niekada nežinos. Tačiau jos atima iš tėvų jėgą reikalauti iš savo vaikelių skaistumo. Va štai paslaptys. Ir žiūrint į tuos tūkstančius jaunimo iš tikrųjų, atrodytų, gaila jų, juk jie siaubingai kenčia. Ir dėl ko jie kenčia? Jie kenčia meilės bado. Jų didesnė dalis yra narkomanai. Jie viską geria, viską valgo: kofeiną, kodeiną, dažų; jie moka nusodinti iš lako nereikalingas dalis ir išskirti tą spiritą, kuriuo atmiešti lakai, – geria tą spiritą. Visą, kas prieinama. Kiekviename lageryje vyksta siaubinga prekyba. Ten pinigų negalima turėti. Tačiau ar jūs galite įsivaizduoti kainoraštį? Kai narkotikai patenka per šešių eilių vielų užtvaras, tada butelis degtinės kainuoja dešimt rublių, narkotikų dozė (užsieninių arba vietinių) 5-7 rubliai, o tokia dėžutė nedidelė, maždaug 100 gramų, maždaug 700 rublių. Arbatos pakelis – 3 rubliai (rodos,

mūsų krautuvėje 30 kapeikų). Kaip visa tai įvyksta? Pažintis su prižiūrėtojais. Kam pavyksta ją užvesti, tie iš karto tampa magnatais, milijonieriais, tūkstančius išsiveža iš lagerių išeidami. Jei rastų pinigų, sako, tada iš karto gausi karcerio, bet beveik visi jų turi. Iš kur jie gauna? Aplanko juos šeimos nariai, duoda pinigų. Paskutinių, kruvinu prakaitu uždirbtų. Duoda kažkiek prižiūrėtojams, praverčia, įneša, pagaliau savo uždirbtus jie gali pasiųsti namo. O tie per pasimatymus juos atveža. Ir taip vyksta siaubinga prekyba. Jų akys būna tokio pilkos, tuščios. Kaip tai pavaizduoti? Jeigu jūs turit savo kieme šunį, tai nueikite prie šuns, kuris pririštas. Ant kito žmogaus kiemo, reiškia, kad šuo būtų svetimas, kad jums nevizgintų uodegėlės, ir atsistokite prie jo, ir pažiūrėkite į jį, į jo akis. Jis žiūrės į jus rūškanas, su tokiu nepasitikėjimu, su neapykanta tokia, tokiu grobuonišku žvilgsniu. Padarykite tai. – Ar jūs galite įsivaizduoti, gerbiami tėvai, kad žmogus gali žiūrėti šitokiom akim? Ir kas šito išmoko? Patys tėvai, iš jų nereikalaudami aukos gyvenime, nereikalaudami nieko sunkauso iš savo vaikelių.

Taip, mums reikia rinktis. Šitaip reikia, kad Dievas mums suteiktų supratimo ir jėgos šitose Mišiose. Mes meldžiame Dievą.

Pamokslas

(ištrauka, pasakyto 1976. V. 13 d.
Šventėžerio bažnyčioje atleidų metu)
skaityto kunigo Zdebsko

Dienos pasiluriai quita: bega... Mirtis valandą pasidarys
aišku, kad gyvenimas praeiopsotas... Didžiausias pavojus, kuris
mums visiems gresia - tapti negalvojančiais. Jeigu paimti
šventą skaitimą, kuris, žinote, kypsininku vadinamas, tai jis
daug kam sugeba gera padaryti...

Visokie norai, visokios progos peritaiko... Žmogus negali
be džiaugsmo gyventi. Siūlo malonumus gerai valgyti...

Kartą stoviu ant kelio, balsuodamas motinos. Smiltoja
mašina, už vairo moteris. Pokalbis, ir ta moteris linki
man, kad aš turėčiau daug laiko ir daug pinigų...

Tai bausiančia, kas galima žmogui linkėti...

Jūs atidami į pažįs norams - bausianšie traukdija.
Ar jūs neprakeikiate taip savo vaikelius, atiduosdami
į pažįs norams?

Prievaria sau, kad būtų įvykdyta meilės pareiga.

Dabar ir vėliau - nuo to daug kas priklauso.

Šiandien, kai žiūrim į šios keturis jaunus vyrus
ar juos neateina mintis, kas jie bus mūsų tautai - išgelbė-
tojai, ar pastums įs dar labiau į praūtį. Štai su kokiu
tikrovu nuo ko sitai pareina, kaip jie atsakys savo gy-
venime - dabar ir vėliau...

Juovirus momentai gyvenime, apie kuruos ne nega-
line tai žinoti.

Vienas iš jų, vienas rakta, o ten kur jam įsachie
ateiti į pasimatymų nuo buto tinka.

Penkiaauktis namas, grožiai apstatytas, tačiau
keista, ke vieno žmogaus tenai...

"Jauskitės kaip namie, nurimdykit, kalbėkite atvirai."

-2-

Pokalbis. Prašymai, pasiūlymai... Ant stalo loterijos bilietas, kuris lošė mažing. „Įkišk, imkišk, nesivaržyk!“

Vyksta duikova - taimti bilietų ar ne.

Ar šitie vyrai paims bilietų, prasižengs, pamirš pareigas dėti ir tėvynei, ar atsimins, kad jie atsakingi už tautos likimą, už jūsų visų išgelbėjimą.

Štai prieš jus vėliaus, tai ženkla mūsų pergalė, jo veda į kovą prieš blogį.

Parapija nupirko naujas vėliavutes. Kol kurios ruošiasi mision, nes ta proga paskandinsime tas vėliavutes pašventinsime, tegul jos padės, kad mes gyvename po Kristaus vėliava, kad to vėliaus išgelbėjimoje mūs siekti pergalės...

Šventėnė

1976. m. 13 d.

Pabaigos žodis

Kunigo Juozo Zdebskio pamokslai, anuo laiku tiek gero padarę ir tiek turėję įtakos daugelio žmonių gyvenimui, tikėjimės ne mažiau gero padarys dabar, kai po dešimtmečio nuo jų autoriaus mirties pasieks skaitytojus spausdintu žodžiu.

„Meno gyventi“ pirmoji knyga buvo sudaryta iš visų kunigo Juozo Zdebskio užrašytų pamokslų metmenų, panaudojant tuos, kurie labiausiai tinka kasdieniam mąstymui ir kurie nulėmė knygos pavadinimą, ir pridėdant pamokslus apie krikščioniškąjį gyvenimo jėgos šaltinį - Dievo malonės lobį - šventąsias Mišias ir sakramentus.

Antrojoje knygoje, kuri turi daugiau archyvinę vertę, dedami ir kiek primityvoki pirmieji pamokslai, ir užrašytieji labai skubant - paskutinių metų prieš antrąjį įkalinimą 1971 metais. Knygos pabaigoje spausdinami keli iš KGB užrašytųjų kunigo Juozo Zdebskio pamokslų. Tai vienintelė proga ir galimybė - per KGB seklius suteikta dovana - parodyti kunigo Juozo kalbėseną ir autentišką stilių perteikiančius dokumentus.

Kunigas Juozas ne kartą yra sakęs, kad pamokslams reikia ruoštis ir juos sakyti net tuščioje bažnyčioje, - tada po tam tikro laiko ji prisipildys... Kaip matome iš pamokslų metmenų, jis taip ir darė. Gudeliai - Leipalingis - Kapčiamiestis - Šlavantai - tai vis bažnytkaimiai, kur į gegužines, birželines ir spalio rožančines pamaldas šiokiadienių vakarais teateidavo keliolika žmonių. Tačiau kunigas Juozas pamokslus (tik kiek trumpesnius) sakydavo ir tuo atveju, jei bažnyčioje tebūdavo vien šeiminingė ar dar viena kita moterėlė... Tikriausiai Viešpaties plane buvo numatyta ne vien tos dienos pamokslas, bet ir jo žygis per Lietuvą poros tūkstančių egzempliorių knygoje po keliasdešimties metų.

Turėkime viltį, kad jie patrauks širdis savo paprastumu dėstant sudėtingas tikėjimo tiesas ir prisidės prie dvasinio Lietuvos atgimimo.

Ses. Loreta Teresė

Vilnius, 1997 10 15

KNYGOS RĖMĖJAI

**Visi, aukojusieji 10 ir daugiau litų
pirmajai knygų apie kunigą J. Zdebskį serijai,
ir naujieji aukotojai**

LIETUVOS VIENUOLIJOS: Dieviškosios Jėzaus Širdies seserų pranciškonų kongregacija; Katalikių moterų kultūros draugija; Šventosios Šeimos seserų kongregacija; Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos Vargdienių seserų kongregacija; Skaisčiausiosios Mergelės Marijos Širdies dukterų kongregacija; Nekaltosios Mergelės Marijos Tarnaičių seserų kongregacija; Kauno Šv. Benedikto seserų kongregacija; Lietuvos Šv. Kazimiero seserų kongregacija; Šv. Juozapo ir Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės basųjų karmeličių vienuolynas; Aušros Vartų Marijos ir Šv. Teresės bendruomenė; Šv. Pranciškaus mažesniųjų brolių ordinas.

Vilniaus arkivyskupijos, Panevėžio ir Telšių vyskupijos KATECHETINIAI CENTRAI.

LIETUVOS „CARITAS” FEDERACIJA: Kauno arkivyskupijos „Caritas”, Raseinių parapijos „Caritas”; Vilniaus arkivyskupijos „Caritas”; Telšių vyskupijos „Caritas”, Akmenės parapijos „Caritas”, Viekšnių parapijos „Caritas”; Vilkaviškio vyskupijos „Caritas”, Alytaus dekanato „Caritas”, Lazdijų dekanato „Caritas”, Liubavo parapijos „Caritas”, Marijampolės parapijos „Caritas”, Vilkaviškio dekanato „Caritas”. Alytaus ŠEIMOS CENTRAS, Kybartų JAUNIMO CENTRAS.

Lietuvių katalikų RELIGINĖ ŠALPA (JAV); ATEITININKŲ FEDERACIJA; EUCHARISTIJOS BICIULIAI; Maldos grupė „KARUNKĄ”; Telšių katalikiška vysk. V. BORISEVIČIAUS vidurinė mokykla; savaitraščiai „DIENOVIDIS” ir „APŽVALGA”; LIETUVOS SAJŪDIS; SAUSIO 13-osios brolija.

TĖVYNĖS SAJUNGOS (LK) valdyba ir Seimo frakcijos nariai bei sponsorai: Vilija Aleknaitė, Laima Andrikienė, Juozas Dringelis, Algirdas Endriukaitis, Liudvikas Fur-

monavičius, Egidijus Jarašiūnas, Vladimiras Jermolenko, Vladas Katkevičius, Algirdas Katkus, Andrius Kubilius, Elvyra Kunevičienė, Vaclovas Lapė, Juozas Listavičius, Kęstutis Povilas Paukštys, Gediminas Vagnorius, Alfonsas Vaišnoras, Vidmantas Žiemelis.

KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ partijos Panevėžio kuopa ir Vadoklių kuopa.

AB „Spauda“; UAB geotechnikos grupė; Priekulės ŽŪ bendrovė; Naujamiesčio UAB „Vilaistė“.

IŠEIVIJOS LIETUVIAI

ALBANIJA: vysk. Jonas Bulaitis.

AUSTRALIJA: kun. S. Gaidelis SJ, kun. Pranas Dauknys, kun. Juozas Petraitis MIC.

BRAZILIJA: kun. Kazimieras Bėkšta, kun. Juozas Šeškevičius.

ANGLIJA: kan. Valentinas Kamaitis, kun. Steponas Matulis MIC, kun. Jonas Sakevičius MIC.

ITALIJA: kun. Vaclovas Aliulis MIC, prof. kun. Tasius Ereminas.

VOKIETIJA: kun. D. Kenstavičius, kun. Hermanas Šulcas SDB.

JAV (ir KALIFORNIJOS lietuviai): kun. Leonardas Andriekus ir JAV pranciškonai, kun. Alfonsas Babonas, kun. Antanas Bertašius, kun. Gediminas Kijauskas, prel. Jonas Kučingis, dr. prel. Algirdas Olšauskas, kun. Teofilius Palis, prel. Juozas Prunskis, „Los Anželo Lietuvos dukterys“, Adelė ir Julius Balsiai, Laima Baltrėnas, V.A. Bimbiriai, Aldona Brazdžionienė, Nida Brinkis, M.D. Zigmas Brinkis, Antanas Bulota, Danutė Domkus, Juozas Dzenkaitis, Ona ir Albinas Garūnas, Valeria Kaminskas, S. Karius, Kulnys, M. Lembertienė, Antanas ir Bronius Lengertai, Albinas Markevičius, Ignas Medzinskas, Dana Mitkienė, Nelė Mockuvienė, Isabel Oksas, Dana Paškevičius, J. Pazera, A. Pažiūrienė, Jonas Petronis, Genovaitė Plukienė, Juozas Polikaitis, Eugenija ir Kazys Prišmantai, T. Pulpis, Janina Radvenia, Raulinaičiai, Gražina ir Albinas

Reškevičiai, Nidutė ir Jonas Rice, Vida Ruokis, Anelė Soppys, L. Stadalnikienė, B. Stockus, K. Šakys, Monika ir Jonas Šarkos, I.E. Šišas, Sophie Šukys, Romas Švainauskas, Vegnerių šeima, Vytautas Vidugiris.

KANADA: kun. Kazimieras Ambrasas SJ, kun. J. Aranauskas SJ, kun. J.K. Butkus OFM, t. Eugenijus, kun. Liudas Jonuška OFM, kun. Kazimieras Kaknevičius, kun. Juvenalis Liauba OFM, kun. Edmundas Putrimas, kun. Viktoras Skilandžiūnas, kun. Jonas Staškevičius, G. ir E. Aliauskai, Stasė Ališauskienė, Izabelė Ambrasienė, Virginija Apanavičiūtė, Leonas Balaišis, Marija ir Pranas Bartėškai, Stasė Baršauskienė, Bronė Bendžius, J. Bernotienė, Antanas Bumbulis, Irena Čepaitytė, Marcelė ir Antanas Čepuliai, Laima ir Eugenijus Dainiai, Pranas Dikaitis, Onutė Girdauskaitė-Darbyson, Milana ir Albertas Joneliai, s. Judita, E.V. Kerbeliai, Genė Kudžmienė, Antosė Kuncevičienė, Onutė Kupris, Genovaitė Kušleikienė, Onutė Lukauskienė, Bronė ir Jonas Lukoševičiai, Genė Montvilienė, Marija Morkūnienė, Elena Narbutaitė, E.J. Paunksniai, Agutė Poškevičienė, Dalija Savignan, G. Sibitienė, Danutė ir Bronius Staškevičiai, Elena Szewczyk, V.J. Šulmistras, Pranas Šultė, Ilona Vaičaitienė, I. Valkauskienė, Adelė Vapsvienė, Irena Vazalinskienė, G. J. Zabieliauskai, Eugenija Walensija.

LIETUVOS VYSKUPIJOS

Kaišiadorių vyskupija

BIRŠTONAS: kun. Jonas Danilevičius, Stasė Belickienė, Povilas Buzas, Povilas Čiukšys, Jadvyga ir Vincas Laukevičiai, Gražina Navickaitė, Ona Valatkaitė.

BUTRIMONYS: kun. Edvardas Kraujalis.

ELEKTRĖNAI: kun. Jonas Sabaliauskas, diak. Rolandas Bičkauskas, Petras Adžgauskas, Violeta Ambrazevičienė, Antanina Bielinienė, Rima Bielinienė, Kazė Breikerienė, Janina Breinerienė, Stasys Degutis, Genovaitė Dilienė, Ona Eimontienė, Danguolė Galinienė, Genovaitė

Gervienė, Stasė Jachimavičienė, Dana Jakonienė, J.J. Janoniai, Kazimiera Kaminskienė, Anastazija Karvelienė, Aldona Kriaučiūnienė, Stasė Lataškinienė, Eugenija Lėlytė, Ona Matakienė, Pranciška Misavičienė, Vytautas Monkevičius, Bronius Pargaliauskas, Alma Petkevičienė, Vida Ribalskienė, Danutė Sabonienė, Stasys Sasnauskas, Nijolė Stankevičienė, Irena Steponienienė, Subačius, Rita Šabūnienė, Domicėlė Šaduikienė, Šeškevičienė, Violeta Švabauskienė, Leonas Tarbūnas, Genutė Tekorienė, Danutė Tilvikienė, Bronė Vasiliauskienė, Giedrė Zinkevičienė, Adelė Žemaitienė.

KRUONIS: Onutė Marcinkevičienė.

SKUDUTIŠKIS: kun. Albinas Šilkinis.

VIEVIS: Vilius Žilinskas.

Kauno arkivyskupija

GIRDŽIAI: Vytautas Lekutis.

JOSVAINIAI: kun. Petras Tavoraitis.

KAUNAS: arkivysk. Sigitas Tamkevičius, kan. Bronius Antanaitis, kun. Viktoras Brusokas, kun. Alfonsas Bulotas, kun. Robertas Grigas, mons. Vincentas Jalinskas, kun. Algimantas Keina, kun. Kazimieras Senkus, mons. Vytautas Sidaras, mons. Alfonsas Svarinskas, mons. Pranas Tamulevičius, Ona Aleksejūnaitė, Bamblauskienė, Kazimiera Baracevičienė, M. Bartkutė, Rima Berontienė, Paima Beseckytė, T. Brazlauskaitė, Vanda Briedienė, Marija Budrienė, Tadas Burokas, Stefutė Butkienė, Izolda Buzienė, Janina Čiurienė, Aida Čizikaitė, Valė Dovydienė, Regina Dovtartinė, Violeta Dubinskaitė, Laima Dumčiuvienė, Aldona Girininkienė, J. Grabys, Jonas Grigas, Ina Grinauskaitė, Birutė Ibėnienė, Marija Jakaitytė, Vidmantas Jankauskas, Gražina Jarve, Vida Jonavičiūtė, Stasė Kalniuvienė, Zita Kanapeckaitė, Olga Kazlienė, Stasė Kelpšaitė, Leontina Kęsgailaitė, Anastazija Klėtkutė, Angelė Klėtkutė, Rita Kochanskienė, Lina Krunkaitytė, Elena Kunytė, Vincas Kvėdaraitis, Adelė Laipienytė, Albina Lengertienė, Eugenija Liepienė, Zuzana Liutkevičiūtė,

Paulius Martinaitis, Rita Melinskaitė, Vitalija Miklyčienė, Stasė Mikutienė, Zenonas Mištautas, Vladas Narušis, Aldona Neciuvienė, Stefanija Novikaitė, Albina Pajarskaitė, Marytė Pakrosnevičienė, Leonija Petkevičiūtė, Albina Petraškaitė, Zofija Petrušytė, Juozas Pirčaitis, A. Plavičius, Antanas Poderis, Monika Rakauskaitė, Marija Raškauskienė, Danutė Samaškaitė, Julija Samsonaitė, Genė Senikienė, Bronislava Skavolytė, Marija Staigiškaitė, Nijolė Sadauskienė, Onutė Šalnaitė, Regina Šalnaitė, B. Širvinskaitė, A. Šlekytė, Ona Šlekytė, Jadvyga Šliūpienė, Bronislovas Talešis, Salomėja Tekorienė, Genovaitė Tunaitienė, Ada Urbonaitė, Algimantas Urbonas, Elvyra Varnaukienė, Vytautas Zdancevičius, Asta Žemgalytė, Alė Žibūdaite, Bernadeta ir Algis Žikevičiai.

KĖDAINIAI: kun. Kęstutis Daknevičius ir Šv. Juozapo parapijos tikintieji, Eleonora Naudžiūnienė.

LABŪNAVA: kun. Juozas Indriūnas.

RASEINIAI: E. Dabkienė, Džiaugienė, J. Elzbergienė, Jančiauskas, Stasė Jasiulytė, J. Jokubauskienė, D. Jurkienė, St. Kazlauskas, Jurgis Kumetaitis, Z. Kvitnickienė, Vidmantas Leščinskas, I. Maciulevičienė, V. Miklienė, D. Mikševičiūtė, P. Misevičienė, P. Pečiulienė, Emilija Sabulienė, Angelė Stonienė, Kunigunda Stonienė, Tamulienė, Vapševičius, Vasaitienė.

RAUDONDVARIS: kun. Vytenis Vaškelis, Gražina Bylienė, Genė Narbutienė, Vlada Senauskienė, Genutė Šilževičienė.

ŠILUVA: kun. Leonas Kalinauskas, kun. Virginijus Lenktaitis, prel. Edvardas Simaška.

TABARIŠKLAI: kun. Ričardas Repšys MIC.

UKMERGĖ: kun. Prosperas Bubnys MIC, Angelė Cepelienė, O.A. Džigai, Petronėlė Jukonienė, Leokadija Karalienė, Nijolė Kleinienė, Stasė Markevičiūtė, Zita Mikalauskaitė, Nijolė Narbutienė, Julija Repečkienė.

VANDŽIOGALA: kun. Aleksandras Počiulpis.

VIDUKLĖ: kun. Algirdas Mocius, Jonas Brastauskas, Remigijus Kučinskas, Aldona Raižytė, Teresėlė Ričkutė, Benediktas Skirgaila, Virginija Snapkauskaitė, Egidijus Stas-

kevičius, Vytautas Valockas, Birutė Žabarauskaitė, Linėlis Žukauskas, Mindaugas Žukauskas.

VILKIJA: Aldona Arkušauskienė, Apolonija Girdauskienė, Elena Girlevičienė, Julius Grabauskas, Danutė Kasparavičienė, Kazys Kudirka, Juozapas Laimutis, Stasė Laurinaitienė, Ona Genovaitė Lelešienė, Marytė Makauskaitė, Regina Marmaitė, Angelė Matelienė, Genovaitė Stanevičienė, Marijona Vaitiekaitienė, Nijolė Vosylienė, Alfonsas Zumaras.

ŽAIGINYS: kun. Boleslovas Radavičius.

Panevėžio vyskupija

BERČIŪNAI: Emilija Apisavičienė, Antanas Mališauskas.

BIRŽAI: kun. Bronius Strazdas.

DAUGAILIAI: kun. Petras Baltuška.

JONIŠKĖLIS: kun. Benediktas Urbonas, Feliksas Giedraitis, Jonas Kergė, Leonas Mosteika, Elena Šidagytė, Antanas Turauskas, Aleksas Valavičius.

KREKENAVA: kun. Petras Budriūnas, Monika Pogužinskienė, Angelė Pranaitytė.

LIKĖNAI: Regina Indrašienė.

MIEŽIŠKIAI: kun. Kostas Balsys.

NAUJAMIESTIS: kun. Rimantas Gudelis SJ, Kazys Adinavičius, P. Čepaitis, Bronislava Daraškevičienė, Danutė Dausienė, Dalius Dirsė, Liucija Dirsienė, Elena Garbašauskienė, Vytautė Kulevičienė, Juozas Misevičius, Janina Petkevičienė, Bronė Pobedinskienė, Vytautas Ščerbinskas, Zenonas Tamolė, Nijolė Ulienė, Aldona Vasiliauskienė.

PABIRŽĖ: kun. Antanas Balaišis, Aleksas Četvergas, Genė Drevinskienė, Bronė Kriaučiūnienė, Stefa Paškevičienė, Valė Švitinienė, Koste Varžinskienė, Ona Visockaitė, Petras Visockas.

PANEVĖŽYS: vysk. Juozas Preikšas, Apolonija Abromavičienė, Julė ir Celestinas Ajauskai, Elena Braškienė, Audrius Dervinis, Bronė Gabrielienė, Genė Grigaliūnienė, Monika Jakubonienė, T. Judikevičienė, Algirdas Kavarskas,

Nijolė Lukoševičiūtė, Egidijus Mėlynis, M. Poželienė, Rasa Ramanauskaitė, Danutė Riomtienė, Alvydas Siaurys, Jurgis Urbonavičius, Irena Uselienė, Elena Žebrienė, Veronika Žemaitienė.

SKAPIŠKIS: kun. Povilas Varžinskas.

UŽPALIAI: kun. Edmundas Rinkevičius.

VABALNINKAS: kun. Povilas Miškinis.

VAJASIŠKIS: Marijona Kanapeckienė.

Šiaulių vyskupija

KELMĖ: Petras Andrulis, Kazimieras Dembskis, Dalia Ditmanienė, ses. Gedvilaitės, Teresė Gedvilienė, Ramutė Geriksonienė, Bronė Jankauskienė, Stasė Jankutė, Jonas Steponaitis, Stasė Vasiliauskaitė.

ŠIAULIAI: Stasė Černiauskienė, Felicija Dryžienė, Gražina Jakniūnaitė, Irena Jakutienė, Angelė Jančauskienė, Augustina Janulienė, Balys Jarušauskas, Vytautas Klusas, Zita Laurinavičienė, Genovaitė Masiulytė, Julija Mikšaitė, Marija Rakauskaitė, Ona Vaitiekūnienė, Elena Žukauskienė.

TYTUVĖNAI: Valerija Sabaliauskienė, Janina Vasiliauskienė.

ŽALPIAI: kun. Juozas Razmantas.

Telšių vyskupija

AKMENĖ: kun. Ignacas Žeberskis, Genė Barauskienė, Algirdas Gudauskis, Kazimieras Kryžius, Anicetas Lupeika, Povilas Monkauskas, Bronė Prialgauskienė, Vladas Seniūnas, Bronislava Šiurkienė, Janina Šiurkienė, Marytė Švažienė.

ENDRIEJAVAS: kun. Juozapas Bukauskas.

KLAIPĖDA: kun. Vincentas Romanas Pučinskas, kun. Bernardas Talaišis, Jadvyga Barauskienė, Audronė ir Eugenijus Česnauskai, Ilona ir Stasys Česnauskai, Irena ir Kazys Česnauskai, Antanas Česnauskas, Remigijus Česnauskas, Ramutė Chatkevičienė, Elena ir Antanas Matulio-

niai, Teresė Petrauskienė, Veronika Petrova, Zigmas Prochorskis, Vanda Sipavičienė, Danutė Sipavičiūtė, Teklė Steponavičiūtė, Rūta ir Vincas Venckai, Eleonora Voitkevič.

KRETINGA: mons. Petras Puzaras, Barbora Šauklienė.

NAUJOJI AKMENĖ: Regimantas Vainoris.

PAJŪRALIS: kun. Adolfas Pudžemis OFM.

PALANGA: Ona Šokelytė.

PLUNGĖ: Audrius Globys.

PRIEKULĖ: kun. Liudas Serapinas, Vytautas Klimovas.

TAURAGĖ: kun. Narsutis Petrikas, kun. Alvydas Vaitkevičius, Donata Gerasimova, Sabina Gerasimova, Bronislovas Poškus, Vidutė ir Jonas Šepučiai, Egidija Šeputytė, Evelina Šeputytė.

TELŠIAI: mons. Jonas Kauneckas, Angelė Raudienė, Birutė Zavadskienė, Irena Želvienė.

VARNIAI: kun. Jonas Petrauskis, Vanda Pocienė.

VENTA: Vaclovas Petrauskas.

VIEKŠNIAI: kun. Vincentas Gauronskis, Monika Balčiūnienė, Anelė Barvydienė, Rimantas Gričius, Irena Grigienė, Aušrelė Gurauskaitė, Teofilis Januškevičius, Juozas Narbutas, Janina Riaukienė, Janina Vėlavičienė, Genovaitė Žalienė.

Vilkaviškio vyskupija

ALYTUS: kun. Juozas Gražulis, kun. Vytautas Insoda, kun. Jaunius Kelpšas, Teresė Bucevičienė, Birutė Dimšaitė, Boleslovas Miliauskas, Genutė Tamulionienė, Žemaičių šeima, Birutė Žemaitytė, Juozas Žitkauskas, Marius Žitkauskas, Birutė Žitkauskienė, Petronėlė Žitkauskaitė, Aurelija Žukienė.

ALVITAS: kun. Antanas Vitkus.

BARTNINKAI: kun. Juozas Klimavičius.

GARLIAVA: Birutė Angelė Stankevičienė.

GERDAŠIAI: Angelė Tartainytė.

IGLIAUKA: kun. Vitas Urbonas, Ona Akelaitienė, Aniceta Alaburdienė, Jonas Alkimavičius, Antanina Ambrasienė, Zita

Antanavičienė, Ona Bartninkienė, Kazys Bendoraitis, Aldona Botyrienė, Eugenija Dabažinskienė, Ramutė Dvižinienė, Danutė Galinienė, Natalija Garkauskienė, Romas Grigaravičius, Laima Guzevičienė, Janina Jaškauskienė, Birutė Karalienė, Marijona Karalienė, Juzė Karčiauskienė, Julija Karkauskienė, Petras Kasakevičius, Danutė Kazakevičienė, Juozas Kėdys, Marija Kirtiklienė, Albinas Kisielius, Petras Klebaris, Bronius Kulboka, Jonas Kutkauskas, Ona Laukaitienė, Janina Lekeckienė, Benius Lukšys, Dana Maliejienė, Alfonsas Matukaitis, Joana Matulevičienė, Jonas Miknevičius, Gediminas Mykolaitis, Ilona Nedžinskienė, Jonas Paukštys, Eleonora Pauliukonienė, Vainutis Pikas, Nijolė Puodžiūnienė, Leva Radzevičienė, Regina Radzevičienė, Vacius Rasiukevičius, Adelė Raudonienė, Marija Samsanavičienė, Klemensas Samsanavičius, J. Senkuvienė, Petronėlė Simonaitienė, Sigitas Sinickas, Jurgita Spūdienė, Jurgis Stanaitis, Jurgis Staniulis, Petrutė Stankūnienė, Petras Strolys, Irena Tamkevičienė, Vytenis Vaicekauskas, Jurgis Valiukas, Leonė Venckūnienė, Marcelė Zieniuvienė.

ILGUVA: kun. Juozas Kaminskas.

IŠLAUŽAS: Leokadija Gruzdytė, Aldona Krušinskaitė, Leokadija Petrylienė, Janina Šklėriūtė.

KAZLŲ RŪDA: kun. Ignas Plioraitis, kun. Tadeus Vallian, Aldona Ambrazijienė, Valė Blažaitienė, Vytautas Bučinskas, Ona Girniuvienė, Elena Jakevičienė, Irena Kabišaitienė, Laimutė Kabišaitytė, Birutė Kajokaitė, Levutė Karčiauskienė, Nijolė Kasakaitytė, Natalija Kazlauskaitė, Salomėja Mirtrauskienė, Julija Plytnikaitė, Stasė Rainienė, Anelė Senkevičienė, Teofilė Šalčiūtė, Bonifacas Valaitis, Danutė Valentaitė.

KYBARTAI: kun. Vaclovas Stakėnas, Jūratė Adomaitienė, Janina Augaitienė, Onutė Augustaitė, Danutė Augustienė, Teresė Bazanavičiūtė, Alfonsas Belickas, Albinas Bielskus, Teresė Bielskuvienė, Jeronimas Buragas, Onutė Čepokaitytė, Gintautas Dobiliauskas, D. Dubauskaitė, Sigutė Eismontienė, Petras Ferencas, Onutė Griškaitienė, Anelė Guntorienė, Danutė Jankauskienė, Bronius Kriš-

čiūnas, Teresė Kroelskienė, Gema Kruelskaitė, Zita Kučiauskienė, Genutė Kumetaitytė, Danutė Kvederienė, Onutė Kvederienė, Elena Lukoševičienė, Nastė Mačiulaitienė, Monika Mačiulienė, Eugenija Menčinskienė, Birutė Merkevičienė, Adelė Motgabienė, Onutė Pricevičienė, Jeronimas Račyla, Stasys Rutkauskas, Birutė Siaurusaitytė, Gema Sitkauskienė, Virginija Stalšinskienė, Saliomė Stankevičienė, Nijolė Šemiolkina, Teresė Šventoraitienė, Marytė Vaitkūnienė, Albinas Želvys, Antanas Žemaitis.

KUDIRKOS NAUMIESTIS: Adelė Aleksaitytė, D. Baukytė, Eugenija Diržiuvienė, Juozas Kaminskas, Aldona Kašiu-baitė, Juozas Kudirka, Dana Marčiulaitienė, Kunigunda Matijošaitienė, Jane Okunienė, Janina Pėžaitienė, Tere-sė Sutkutė, Bronė Vasilčikienė, Petronėlė Žemaitienė, Juo-zas Žemaitis.

LAZDIJAI: kan. Gvidonas Dovidaitis, kun. Antanas Micke-vičius, Mikalina Bartnikienė, Marija Biveinienė, Elena Dzimidienė, Ona Gylienė, Monika Gražulevičienė, Birutė Gražulienė, Stasė Juškelienė, Adelė Kazlauskienė, Adelė Labenskienė, Marija Megelinskienė, Julija Miliuvienė, Ona Nevulienė, Penkiūnienė, Stasė Radeckienė, Elzbieta Rudzinskienė, Izabelė ir Petras Sakalauskai, Jadvyga San-dienė, Petronėlė Strakauskienė, Ramutė Sušinskaitė, Ane-lė Vaitkevičienė, Aldona Vengrevičienė, Antanas Žukauskas.

LEIPALINGIS: Albertas Ambrulevičius, Anelė Balaikienė, Ona Dumbliauskienė, Anelė ir Antanas Grigai, Gintas Grušauskas, Marytė Pranckevičienė, Julė Purvinienė, An-gelė Taraškevičienė, Eugenija Treigienė, Angelė Treigytė, Pranas Vėselga, Janina Virbalienė.

LIUBAVAS: Dana Asipauskienė, Rasa Baliulienė, Marytė Ja-seliūnaitė, Salomėja Karasevičiūtė, Onutė Niuklienė, Li-na Saladuonienė.

MARIJAMPOLĖ: kun. Arvydas Liepa, Jūratė Ardzijauskai-tė, Ramutė Augustinavičienė, Verutė Beišytė, O. Bubne-lienė, Juozas Buckūnas, Janina Buzaitė, Liudas Daukša, A. Gavutienė, Elena Gedžienė, N. Gruodytė, Jadvyga Jo-

kubauskienė, Janina Judikevičiūtė, Albina Kalinauskienė, A. Kvedarienė, Emilija Montvilienė, Marija Pituškienė, R. Repšienė, A. Striaušienė, Šverčiauskienė, Emilija Valivonienė, Magdalena Zabrynaitė, Marijona Zdebskytė-Linkevičienė.

MERKINĖ: Gumuliauskai.

NAUJOJI ŪTA: Petronėlė Bartninkaitė, Anelė Degutytė, Antanas Gudaitis, Elytė Rutkauskienė, Marija Šerpenskaitė, Justinas Urbonas.

PRIENAI: mons. Juozas Užupis, Zuzana Eidukevičienė, Marytė Jakinevičiūtė, M. Jankauskienė, M. Makrickienė, Regina Smolskienė, Liuda Šulinskienė, Stasė ir Edvardas Veimngertneriai.

RUDAMINA: Kručienė.

SASNAVA: Bronė Valaitytė.

ŠAKIAI: Kunigunda Malskienė, Algimantas Naujokas.

ŠLAVANTAI: kun. Pranas Perlaitis, Danutė Grabauskienė, Virgis Jakutis, Irena Križiokienė, Virginija Liaukevičienė, Dana Pankevičienė, Juozas Rinkevičius, Daina Tamašauskienė, Angelė Vaškelienė, Julė Vizmanaitė ir visi aukojusiai 1995 m. Šv. Luko atleidų rinkliavai.

ŠVENTEŽERIS: Anelė Marčiukaitienė.

Vilniaus arkivyskupija

DIEVENIŠKĖS: kun. Domas Valančiauskas.

DRUSKININKAI: Elena Kirmonienė, Aurelija Poteliūnaitė, Angelė Priekulienė, Danutė Protkonytė, Danguolė Stravinskaitė, Angelė Vailionienė, Marytė Vaškevičiūtė, Ina Zubrickaitė.

DŪKŠTAS: Augustinas Kanapeckas.

LENTVARIS: Genoefa Jankevičienė.

VAIDOTAI: Genė Gasperavičiūtė, Dalia ir Juozas Versekenai.

VALKININKAI: kun. Valentinas Virvičius, Dalia Andriulionytė, Artūras Audickas, Bronislava Černyšova, Ona Gegužienė, Aida Gelažiūtė, Modestas Juozaitis, Rita Kabasinskienė, Danguolė Kazlauskienė, Valdas Kukulskis, Da-

lia Puzienė, Emilija Rimšelytė, Marija Šokaitienė, Saulius Versekėnas, Žemaitienė.

VARĖNA: Diana ir Mindaugas Versekėnai.

VILNIUS: kun. Aušvydas Belickas, kun. Petras Dumbliauskas SDB, kun. Kazimieras Kuzminskas, kun. Jonas Vailionis, kun. Jonas Vaitonis, J.Z. Aleliūnai, Jonė ir Valentinas Ardžiūnai, Vanda Bartkevičienė, Viktorija Bieliauskienė, Laimutė Blaškevičienė, Onutė Builienė, Ona Drūlienė, Monika Gavėnaitė, Rita Gineitienė, R. Jakučiūnienė, Aušra Japertienė, Petras Jucevičius, Marija Jūratė Jucevičiūtė, Danutė ir Jonas Juškaičiai, Sofija Kanopkaitė, E. ir R. Kisieliai, V. Kunigėlytė, Danutė Kutkaitė, Virginija Laugalienė, Nijolė ir Alvydas Lisauskai, Danutė Maldėkienė, Dovilė Matulionytė, Kazimiera Melaikytė, Vacys Milius, B.R. Milukai, Aldona Milukienė, Janina Navickaitė, Marija Pašakinskienė, Aldona Paškonienė, Antanina Paškonienė, Stasė Paulauskienė, Loreta Paulavičiūtė, Marija Pečiukonienė, Zita Petraitytė, Teresė Petraškaitė, Rasa Pikelytė, Petras Plumpa, Marytė Puodžiuvienė, Angelė Raškauskaitė, Nijolė Sadūnaitė, Marytė Sadūnienė, Aldona Sakalauskienė, Donatas Stakišaitis, Ona ir Antanas Sučylos, Marija Rūta Surotkevičienė, Nijolė Šekštelienė, Albina Šiupienienė, Teresėlė Danguolė Šniūrevičienė, Julija Šolomskienė, Birutė Marija Špokaitė, Rūta Taleišienė, Gediminas Uogintas, Giedrius Uždavins, Vaidotas Vaičaitis, Paulina Valančiūnaitė, Zina Vepštaitė, Vytautas Vitkauskas, Regina Zabarauskaitė, L. Zinkevičiūtė, Viktorija Žepnickaitė-Paukštienė, A.A. Žilinskai.

AUKAS RINKO: kun. Kazimieras Ambrasas SJ (*Kanada*), Adelė Balsienė, Danutė Domkus ir Birutė Varnas (*JAV, Kalifornija*), kun. Antanas Balaišis (*Pabiržė*), kun. Prosperas Bubnys MIC (*Ukmergė*), kun. Alfonsas Bulotas (*Kaunas*), kun. Kęstutis Daknevičius (*Kėdainiai*), kan. Gvidonas Dovidaitis (*Lazdijai*), kun. Robertas Grigas (*Kaunas*), kun. Rimantas Gudelis SJ (*Naujamiestis*), kun. Leonas Kalinauskas (*Šiluva*), kun. Virginijus Lenktaitis

(*Vilkija*), kun. Pranas Perlaitis (*Šlavantai*), kun. Jonas Petrauskis (*Varniai*), kun. Jonas Sabaliauskas (*Elektrėnai*), kun. Liudas Serapinas (*Priekulė*), kun. Vaclovas Stakėnas (*Kybartai*), kun. Benediktas Urbonas (*Joniškėlis*), kun. Vitas Urbonas (*Igliauka*), kun. Tadeus Vallian (*Kazlų Rūda*), kun. Vytenis Vaškelis (*Raudondvaris*), kun. Valentinas Virvičius (*Valkininkai*), Kazys Adinavičius (*Naujamiestis*), Juozas Antanavičius (*Igliauka*), Marytė Barkauskaitė (*Igliauka*), D. Baukytė (*Kudirkos Naumiestis*), Verutė Beišytė (*Marijampolė*), Stasė Belickienė (*Birštonas*), Genė Bikuvienė (*Vilnius*), Stefutė Butkienė (*Kaunas*), Onutė Drūlienė (*Vilnius*), Eugenija Margarita Gedvilaitė (*Kelmė*), Genovaitė Gervienė (*Elektrėnai*), Anelė Grigienė (*Leipalingis*), Angelė Jančauskienė (*Šiauliai*), Janina Judikevičiūtė (*Marijampolė*), Modestas Juozaitis (*Valkininkai*), Elvyra Kunevičienė (*Vilnius*), Danutė Maldeikienė (*Vilnius*), Aldona Paškonienė (*Vilnius*), Žybartas Patašius (*Vilnius*), Loreta Paulavičiūtė (*Vilnius*), Alė Počiulpaitė (*Vilnius*), Angelė Pranaitytė (*Krekenava*), ses. Regina OSB (*Kaunas*), Nijolė Sadūnaitė (*Vilnius*), Alvydas Siaurys (*Panėvėžys*), Petronėlė Stankūnienė (*Igliauka*), Teklė Stepovičiūtė (*Klaipėda*), Genovaitė Šakalienė (*Vilnius*), Vidutė Šeputienė (*Tauragė*), Liuda Šulinskienė (*Prienai*), Ada Urbonaitė (*Kaunas*), Birutė Žemaitytė (*Alytus*), Laima Žemaitienė (*Alytus*).

DĖKOJAME VISIEMS, PARĖMUSIEMS KNYGŲ SERIJOS APIE KUNIGĄ JUOŽĄ ZDEBSKĮ IŠLEIDIMĄ. ANAI SERIJAI PAAUKOTOS LĖŠOS BUS PANAUDOTOS LEIDŽIAMAI ANTRAJAI SERIJAI - „KUNIGO JUOZO ZDEBSKIO DVASINIS PALIKIMAS”.

Turinys

PIRMŲJŲ KUNIGYSTĖS METŲ PAMOKSLAI

<i>Ieškokime gyvenime teigiamybių.....</i>	<i>5</i>
<i>Kančios vertė.....</i>	<i>8</i>
<i>Ko Viešpats nori iš mūsų.....</i>	<i>11</i>
<i>Šv. Teresėlės dvasinė kūdikystė.....</i>	<i>13</i>
<i>Išganytojas verkia Jeruzalės.....</i>	<i>15</i>
<i>Švenčiausiosios Jėzaus Širdies garbinimas.....</i>	<i>17</i>
<i>Jėzaus meilė.....</i>	<i>20</i>
<i>Kristus ir žemės gėrybės.....</i>	<i>23</i>
<i>Kodėl Viešpats kartais neišklauso.....</i>	<i>26</i>
<i>Pašvenčiamoji malonė.....</i>	<i>29</i>
<i>Atleiskime savo kaltininkams.....</i>	<i>32</i>
<i>Jeruzalės ir pasaulio galas.....</i>	<i>35</i>
<i>Ar dar reikalinga askezė.....</i>	<i>36</i>
<i>Kai kyla priekaištų.....</i>	<i>37</i>
<i>Skausmo prasmė.....</i>	<i>40</i>
<i>Marija - mūsų tarpininkė.....</i>	<i>44</i>
<i>Dievas yra geras.....</i>	<i>46</i>
<i>Kas mes esame.....</i>	<i>48</i>

PAMOKSLAI KAUNE

<i>Ką rinksimės.....</i>	<i>51</i>
<i>Kodėl nenorima, kad Kristus viešpatautų.....</i>	<i>53</i>
<i>Gyvensiu amžinai.....</i>	<i>54</i>
<i>Kad kunigas nenuviltų.....</i>	<i>56</i>
<i>Kas yra šventumas.....</i>	<i>58</i>
<i>Aš esu Viešpats, tavo Dievas”.....</i>	<i>59</i>
<i>Ar Kristus reikalauja ko sunkaus.....</i>	<i>60</i>
<i>„Leiskite mažutėlius...”.....</i>	<i>61</i>
<i>„Pasitikėk, mažasis būry!”.....</i>	<i>62</i>
<i>Dievo malonė.....</i>	<i>62</i>
<i>„Mylėsi Viešpatį, savo Dievą”.....</i>	<i>64</i>

<i>Ar jaunuoliui reikalinga religija.....</i>	<i>65</i>
<i>Jaunystė be religijos.....</i>	<i>67</i>
<i>Ką reiškia „esame atpirkti“.....</i>	<i>68</i>
<i>Vaiko religinis ugdymas.....</i>	<i>69</i>
<i>Kaip diegti vaikui religines tiesas.....</i>	<i>70</i>
<i>Puikybės įtaka moters grožiui.....</i>	<i>70</i>
<i>Dievas prakalbina mus kančia.....</i>	<i>71</i>
<i>Kenčiantys žmonės.....</i>	<i>72</i>
<i>Katalikybės esmė - dinamika.....</i>	<i>73</i>
<i>Žmonių susitikimai.....</i>	<i>74</i>
<i>Menas mylėti.....</i>	<i>76</i>

ŠAKIŲ VIKARO PAMOKSLAI

<i>Pesimizmo valanda.....</i>	<i>77</i>
<i>Vienus valdo idėjos, kitus - aplinka.....</i>	<i>77</i>
<i>Kokia teise garbiname Mariją.....</i>	<i>78</i>
<i>Krikščioniškoji moralė amžina.....</i>	<i>79</i>
<i>Laimingas žmogus, kuris turi tikėjimą.....</i>	<i>80</i>
<i>Nelaimingas žmogus be tikėjimo.....</i>	<i>81</i>
<i>Pagarba vertybėms.....</i>	<i>82</i>
<i>Savigarba.....</i>	<i>82</i>
<i>Sąmoningo kataliko dvasia - aukos dvasia.....</i>	<i>83</i>
<i>Žmogaus aistros.....</i>	<i>84</i>
<i>VI ir IX įsakymas.....</i>	<i>85</i>
<i>VIII Dievo įsakymas.....</i>	<i>86</i>
<i>Jaunystė ir senatvė.....</i>	<i>87</i>
<i>Kas krikščionybę daro ypač patrauklią.....</i>	<i>88</i>
<i>Kad krikščioniškas elgesys būtų patrauklus.....</i>	<i>89</i>
<i>Mes Dievui priklausome.....</i>	<i>89</i>
<i>Kur buvo Dievas, kai šaudė žmones.....</i>	<i>90</i>
<i>Ką duoda religija viešajam gyvenimui.....</i>	<i>91</i>
<i>Pykčio ir blogų įpročių nugalėjimas.....</i>	<i>92</i>
<i>Kodėl inteligentas turi būti tikintis.....</i>	<i>92</i>
<i>Kokia religijos nauda.....</i>	<i>94</i>
<i>Tik viena religija yra gera.....</i>	<i>95</i>

<i>Kelias į Dievo pažinimą.....</i>	<i>96</i>
<i>Pranašystės.....</i>	<i>97</i>
<i>Religijos paslaptys.....</i>	<i>98</i>
<i>Krikščionių religija yra vienintelė tikroji.....</i>	<i>98</i>
<i>Švenčiausioji Jėzaus Širdis.....</i>	<i>100</i>
<i>Malonė remiasi prigimtimi.....</i>	<i>102</i>
<i>Nuostabus krikščionybės išplitimas.....</i>	<i>103</i>
<i>Kankinių tvirtybė ir gausumas.....</i>	<i>105</i>

ATEITIES GARANTIJA

<i>Tėvų meilė.....</i>	<i>108</i>
<i>Rūpintis ir vaiko siela.....</i>	<i>109</i>
<i>Vaikai, gerbkite tėvus!.....</i>	<i>110</i>
<i>Tėvai privalo būti verti pagarbos.....</i>	<i>111</i>
<i>Tėviškės reikšmė vaikystei.....</i>	<i>112</i>
<i>Ugdymas mokykloje.....</i>	<i>113</i>
<i>Auklėjimas be religijos.....</i>	<i>114</i>
<i>Meilės rūšys.....</i>	<i>116</i>
<i>Kodėl Kristus ypač artimas jaunimui.....</i>	<i>117</i>
<i>Jaunimo tragedijos pagrindas.....</i>	<i>118</i>
<i>Kada žmogus laimingas.....</i>	<i>124</i>
<i>Kuri nelaimingiausia mano diena.....</i>	<i>126</i>
<i>Kūniškas žmogus nesupranta dvasinių dalykų.....</i>	<i>127</i>
<i>Kurie bus didvyriai.....</i>	<i>129</i>
<i>Ar mokėsi atsiprašyti Dievą.....</i>	<i>130</i>
<i>Mieli atsiminimai.....</i>	<i>131</i>
<i>Ateities garantija.....</i>	<i>133</i>
<i>Kodėl sekmadieni reikia nedirbti.....</i>	<i>133</i>
<i>Ką duodate savo vaikams.....</i>	<i>135</i>
<i>Inercija žmoguje.....</i>	<i>137</i>
<i>Didžiausias turtas.....</i>	<i>138</i>
<i>Tikėjimo turtas perduodamas iš kartos į kartą.....</i>	<i>139</i>

MOTERIS IR MOTINA

<i>Kai moteris netenka religijos.....</i>	<i>141</i>
---	------------

<i>Moters laisvės pagrindas.....</i>	<i>144</i>
<i>Ar moteris vyro vergė.....</i>	<i>146</i>
<i>Nekaltas kraujas šaukiasi keršto.....</i>	<i>147</i>
<i>Motinos diena.....</i>	<i>150</i>
<i>Motina didvyrė.....</i>	<i>152</i>
<i>Motinos atsakomybė.....</i>	<i>153</i>
<i>Tikroji motinystė.....</i>	<i>155</i>

MERGEĖS MARIJOS GARBEI

<i>Pasivokimas Marijai.....</i>	<i>158</i>
<i>Vyro pamaldumas Marijai.....</i>	<i>166</i>
<i>Turime Motiną.....</i>	<i>166</i>
<i>Jei nenorime gyvenime klusti.....</i>	<i>176</i>
<i>Malonės pilnatvė.....</i>	<i>179</i>
<i>Kanoje buvo vestuvės.....</i>	<i>181</i>
<i>Ko mes ilgimės.....</i>	<i>182</i>
<i>„Išminties sostė“.....</i>	<i>186</i>
<i>Šventasis Rožančius.....</i>	<i>188</i>
<i>Rožančiaus paslapčių apmąstymas.....</i>	<i>194</i>
<i>Rožančiaus vakarai.....</i>	<i>204</i>
<i>Rožančiaus reikšmė žmogaus vidinei kultūrai.....</i>	<i>207</i>
<i>Rožančiaus pamaldų užbaigimui.....</i>	<i>210</i>
<i>Rožančiaus atlydai.....</i>	<i>211</i>
<i>„Darykite, ką tik Jis jums lieps“.....</i>	<i>214</i>
<i>Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės atlydai.....</i>	<i>217</i>
<i>Pagarbos kūnui šventė.....</i>	<i>224</i>
<i>Žvilgsnis į Šiluvą.....</i>	<i>232</i>
<i>Kurie pasijunta žemėje vieniši.....</i>	<i>233</i>

IŠGANYTOJO GARBEI

<i>Jis pirmas mus mylėjo.....</i>	<i>235</i>
<i>Dievas buvo klusnus.....</i>	<i>237</i>
<i>Švenčiausiosios Širdies garbinimas.....</i>	<i>257</i>
<i>Draugystė su Juo.....</i>	<i>258</i>
<i>Ar Kristus buržuazijos priedanga.....</i>	<i>260</i>

<i>Dievo ir žmogaus meilė</i>	262
<i>Mokykimės iš Kūdikio</i>	274
<i>Gyvenimo apžvalgai</i>	279
<i>Kelyje į Emausą</i>	282
<i>Dangun žengimas</i>	284
<i>Sekminių Ugnis</i>	289
<i>Meilė nori būti kartu</i>	295
<i>Trejbėje Vienas</i>	296
<i>Kryžiaus išaukštinimas</i>	299
<i>Kristus Karalius</i>	306

ŠVENTŲJŲ GARBEI

<i>Šventumo esmė</i>	310
<i>Šventumo pareiga</i>	313
<i>Šventojo Juozapo garbės šaltinis</i>	318
<i>Paprastumas ir didybė</i>	320
<i>„Adatos dūrių kankinystė“</i>	324
<i>Ne stebuklai svarbiausia</i>	326
<i>Auštančio ryto pirmoji šviesa</i>	327
<i>Kas juos susiejo</i>	328
<i>Malonės dovana</i>	331
<i>Ribinės situacijos</i>	333
<i>Šv. Pranciškaus dvasia</i>	335

KGB ARCHYVE RASTI PAMOKSLAI

<i>PAMOKSLAS (Zdebskis, Šventežeris)</i>	339
<i>PAMOKSLAS (Zdebskis, Kučiūnai)</i>	345
<i>PAMOKSLAS (Zdebskis, Šlavantai)</i>	351

<i>Pabaigos žodis (Ses. Loreta Teresė)</i>	363
--	-----

<i>KNYGOS RĖMĖJAI</i>	364
-----------------------------	-----

Knygų serija
APIE KUNIGĄ JUOŽĄ ZDEBSKĮ

Išleista:

Vidas Spengla
„AKIPLĖŠA”
KGB kova prieš Bažnyčią

* * *

KRYŽIAUS IR MEILĖS KELIAS
Prisiminimai apie kunigą Juozą Zdebskį

* * *

Kunigas Juozas Zdebskis
GYVENIMAS MĄSTYMUOSE
I knyga: KUNIGAS TARP VAGIŲ
Iš kalėjimo dienoraščių

* * *

Kunigas Juozas Zdebskis
GYVENIMAS MĄSTYMUOSE
II knyga: KUNIGAS TARP GĖLIŲ
Iš dienoraščių

* * *

PAŽINSITE IŠ VAISIŲ
Kunigo Juozo Zdebskio korespondencija -
adresačių atsiminimai

* * *

MYLĖTI ARTIMĄ
Liudijimai apie kunigą Juozą Zdebskį pagal
dokumentinio filmo videomedžiagą

Knygų serija
KUNIGO JUOZO ZDEBSKIO
DVASINIS PALIKIMAS

Išleista:

Kunigas Juozas Zdebskis
MENAS GYVENTI
Pamokslų metmenys
I knyga

* * *

Kunigas Juozas Zdebskis
MENAS GYVENTI
Pamokslų metmenys
II knyga

Rengiama spaudai:

Kunigas Juozas Zdebskis
REKOLEKCIJOS
3 knygos:
jaunimui,
pasauliečiams,
vienuolėms

Informacija telefonu (8-22) 22 58 62, ses. Loreta Teresė

Zdebskis, Juozas

Zd-09 Menas gyventi. Pamokslų metmenys. 2 knyga/ Juozas Zdebskis.

Parengė Loreta Paulavičiūtė. - Vilnius: LUMEN 1-kla, 1998, - 384 p.

ISBN 9986-410-35-5 (2 knyga)

ISBN 9986-410-32-0 (2 knygos)

Šioje antroje knygoje pateikiami kunigo Juozo Zdebskio įvairių metų pamokslai. Čia aiškiai ir visiems suprantamai dėstomos tikėjimo tiesos, mokančios gyventi ir pasirengti laimingai amžinybei.

UDK 23/28

Juozas Zdebskis

Menas gyventi

Pamokslų metmenys, 2 knyga

Parengė ir redagavo Loreta Paulavičiūtė

Viršelio dailininkė Ingrida Umbrasaitė

Redaktorė stilistė Liuda Sidarienė

Maketavo Giedrius Kubilius

Rinko Jolita Karalevičiūtė

SL 651. 1998 02 06

Tiražas 2500 egz.

Užsakymas 129

Išleido LUMEN leidykla,

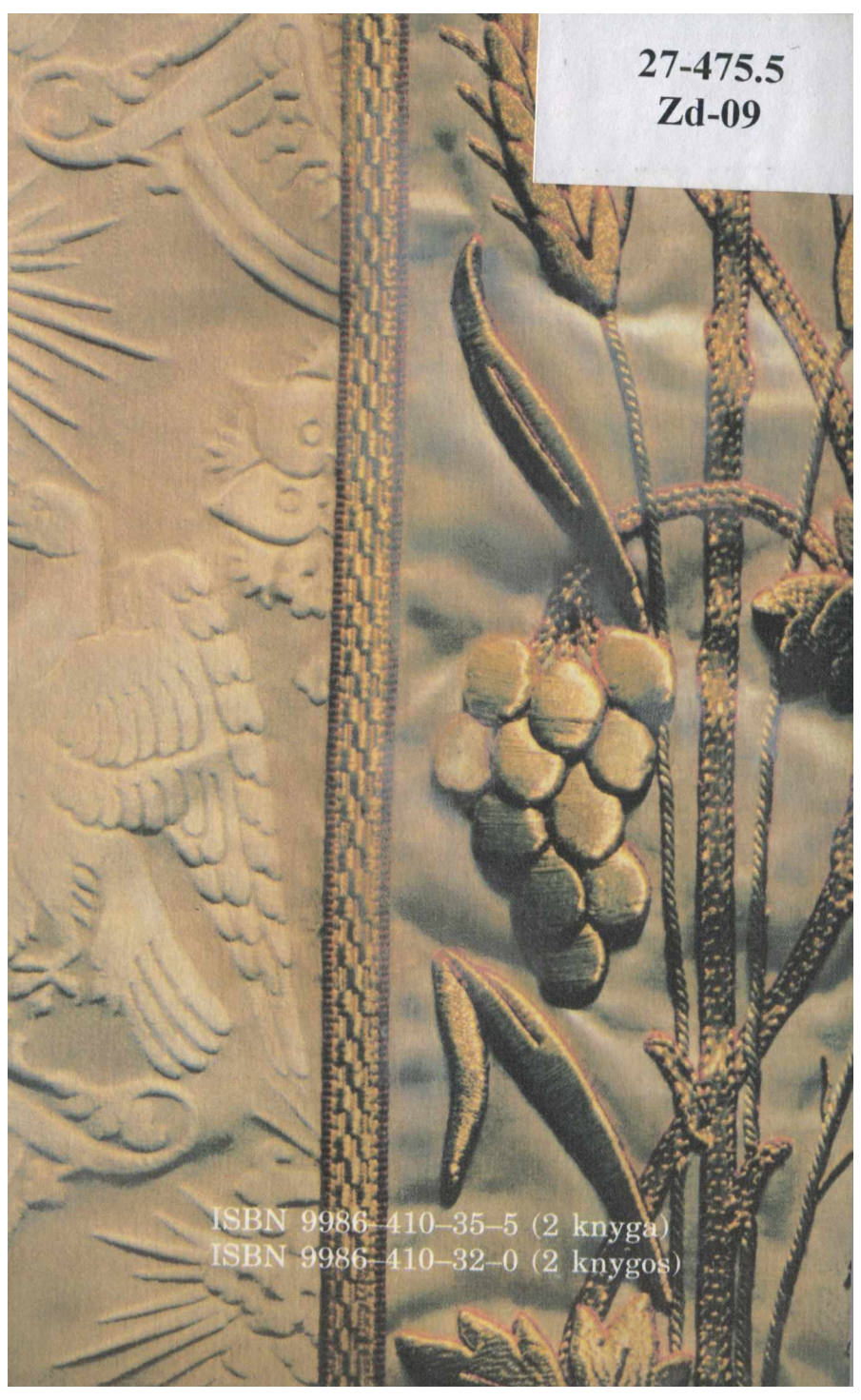
Laisvės pr. 60, 2056 Vilnius.

Iš užsakovo pateiktų lazerinio spausdintuvo

plėvelių spaudė SPAB spaustuvė „Spindulys“,

Gedimino g. 10, 3000 Kaunas.

Kaina sutartinė

27-475.5

Zd-09

ISBN 9986-410-35-5 (2 knyga)
ISBN 9986-410-32-0 (2 knygos)